המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2082 י"ב אב תשל"ז, 27.7.77 שנה 41

העולם הזה

מה קרה באמת

הביקור

בלי משוא פנים

„העולם הזה”, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס” • מודפס ב„הדפוס החדש” בע”מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד” בע”מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי” בע”מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו”ל: העולם הזה בע”מ.

קורא יקר,

טכס־הפרידה הצבאי, שנערך ל־ראש־הממשלה מנחם בגין, בצאתו למסעו הממלכתי בארצות־הברית, ניראה כה יו־צא־דופן וחריג על רקע המציאות הישראלית החדשה — נעדרת הטכסיות הצבאית — שנוצרה מאז מילחמת יום־הכיפורים, עד שהוא נראה בעיני רבים כחידוש מהפכני. גם בעינינו.

מסתבר כי קוצר־הזיכרון במיקרה זה היה בעוכרינו. כמה וכמה קוראים טרחו והעמידו אותנו על הטעות שהתפרסמה בגיליון הקודם.

במדור במדינה („ראש רכון מול הדגל” — העולם הזה 2081) נכתב, בין השאר, על הטכס הצבאי שנערך לבגין בנמל־התעופה בלוד: „טכס כזה מעולם לא נערך לראש־ממשלה ישראלי, גם לא כאשר היה ראש־הממשלה המטכ”ל לשעבר. זהו חידוש בנוף הישראלי, ביטוי ל'סיגנון החדש'.”

„אינני מבין מדוע מצאתם חידוש בעריכת מיסדר צבאי לראש־הממשלה בעת המראתו לביקור ממלכתי בחו”ל,” כתב הקורא יעקב בכר מירושלים. „אם זיכרוני אינו מטעני נערכו טכסים כאלה גם בעבר לראשי ממשלת־ישראל, שיצאו לביקורים רישמיים בחו”ל. נכון שטכסים אלה בוטלו בתקופת גולדה מאיר, אחרי מילחמת יום־הכיפורים, ובתקופת כהונתו של הרמטכ”ל־לשעבר, יצחק רבין, לא נערכו לו כלל. אבל בעבר, מימי קום המדינה, נערכו טכסים כאלה לכל ראשי־הממשלות, וגם לנשיא. החידוש היחידי הוא בכך שבעבר לא שידרה הטלוויזיה בשידור ישיר את מהלך טכסים אלה, כיוון שאז עדיין לא היתה הטלוויזיה קיימת. לכן נראה הדבר בעיני רבים כחידוש.”

חריף יותר בתגובתו היה הקורא משה אייזנברג, מרחוב סוקולוב 16, חדרה, ש־כתב: „כולנו זכאים להשקפותינו — כולל גם כתבכם הנכבד — אך עיתון לא צריך להביע דיעות בלבד, אלא גם לדווח עובדות בדיוקות. אני מצרף צילום מתוך ספר־הטכסים הרשמי של צה”ל, שפורסם כבר בשנות השישים, וששימש מאז שולחן־ערוך בין השאר, לכל טכסי־הפרידה בלוד. העובדות פשוט לא מתיישרות עם קביעת כתבכם ש'טכס כזה מעולם לא נערך ל־ראש־ממשלה ישראלי.' ההיפך הוא הנכון — טכס כזה נערך לכל ראש ממשלת־ישראל, פרט לאחרון. אם כתבכם לא ידע זאת אפשר לסלוח לו. אך העורך בוודאי ידע את העובדות — לכן כדאי לדייק, גם אם מבחינה פוליטית הדבר לא נוח.”

בעיקבות תגובות אלה בדקנו את העובדות מחדש, ואומנם הסתבר לנו כי הזיכרון תיעתע בנו. איש מחברי המערכת לא זכר כי בעבר נערכו טכסי־פרידה צבאיים לראשי־הממשלה, אולי בגלל העובדה כי רוב נסיעותיהם לחו”ל של ראשי הממשלה היו נסיעות לא־ממלכתיות, בהן לא נערכו להם טכסים צבאיים. אולם כשפנינו אל הכתובים והמצולמים, התברר כי זה היה הנוהג המקובל ב־25 שנותיה הראשונות של המדינה. בארכיונים ניתן למצוא צי־לומים (שכמה מהם אנו מביאים כאן), שבהם נראים ראשי ממשלת־ישראל־לשע־בר סוקרים מיסדרים צבאיים בעת יציאתם את הארץ בנמל־התעופה לוד.

גם ספר־הטכסים של צה”ל, ששאלתו היפ־נה אותנו הקורא אייזנברג, קובע במפו־רש: „מובן שבעת נסיעות רישמיות של ראשי מדינת־ישראל, יכבד אותם צה”ל באותם הטכסים כפי שהוא נוהג להעניק לאורחי־כבוד מן החוץ.”

לעומת זאת מצוייה בספר־הטכסים של צה”ל גם פיסקה האומרת: „גודל המדינה, מסורתה ואופי חייה הציבוריים, הם אשר קובעים את ההיקף והברק של צרמוניות אלה: לכן יהיה הטכס בישראל צנוע־יחסית, אולם תמיד במיסגרת הפרוטוקול הבין־לאומי.”

כך, שלמרות שלא היה ראשוני, היה הטכס הצבאי שנערך למנחם בגין בבחינת חידוש, לפחות מבחינת הברק ואופי ה־חיים הציבוריים במדינה בשנים האחרונות. החידוש היה גם בצורת סקירת המישמר הצבאי שהשתתף בטכס, על פי כל כללי הפרוטוקול.

גם ראשי־ממשלה קודמים נהגו לפעמים לעבור על פני כל השורות במישמר (ה־מורכב מ־60 חיילים ותשעה דגלנים), אולם הם עשו זאת תמיד בהליכה אזרחית, ולא צבאית כזו של בגין, כשהם מלווים במפקד המישמר. איש מהם גם לא נהג להרכין ראש בפני הדגלים הצבאיים שבידי הדגל־נים, כפי שעשה בגין.

הקביעה כי „זהו חידוש בנוף הישראלי, ביטוי ל'סיגנון החדש',” נשארת בעינה, גם אם הטכס הצבאי עצמו נערך בהתאם לכללי הפרוטוקול.

דוד בן־גוריון סוקר מיסדר צבאי בנמל־התעופה בלוד (1951)
מסורת ישנה —

לוי אשכול סוקר מיסדר צבאי לפני צאתו לחו”ל (1964)
— לא חידוש!

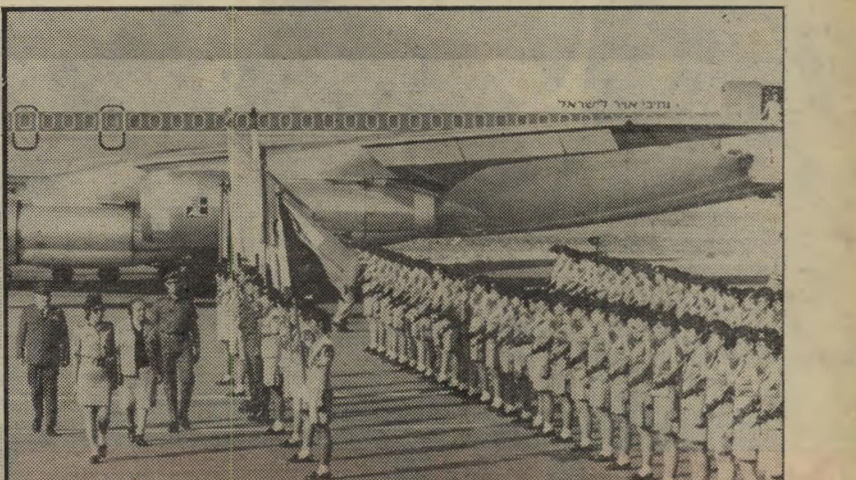

גולדה מאיר סוקרת מיסדר צבאי בנמל־התעופה בלוד (1970)
„ההיקף והברק —

מנחם בגין מרכין ראשו בפני דגל חיל האוויר (1977)
— צנוע יחסית”

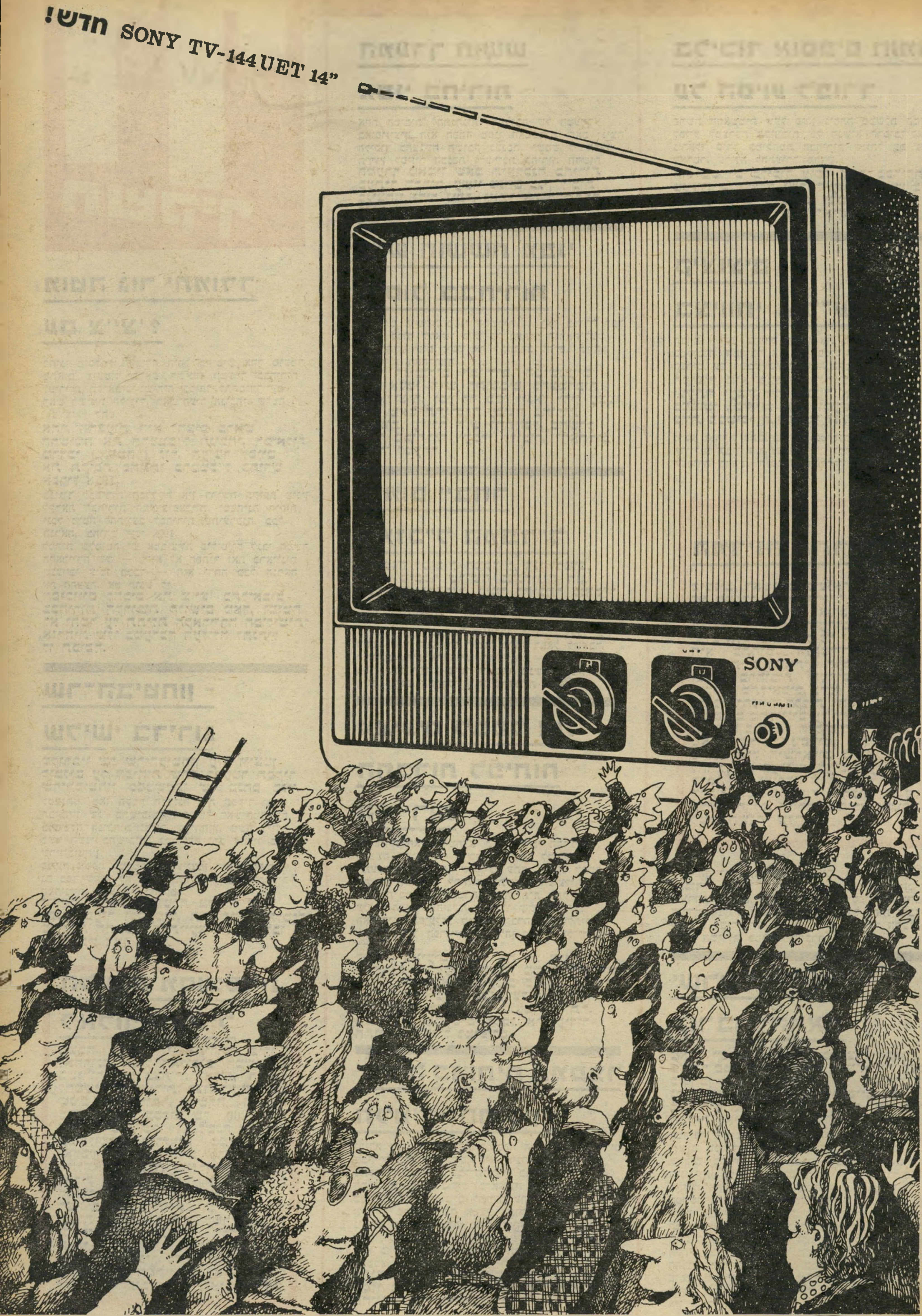

פרסום מלניק/רפאל טיראן

תשקיף

מוטה גור יתמודד
עם צ׳יצ׳?

בחוגי מיפלגת העבודה הוחל בחיפוש אחר מועמד מתאים שיעמוד בראש רשימת המערך בבחירות לעיריית תל־אביב ושיהיה בכוחו להתמודד עם ראש רשימת הליכוד. ראש־העיר הנוכחי, שלמה („צ׳יצ׳ ”) להט.

אחת ההצעות היא להציב בראש הרשימה את הרמטכ״ל הנוכחי, רב־אלוף מרדכי („מוטה”) גור, העומד לסיים את תקופת כהונתו כרמטכ״ל בחודש אפריל 1978.

בניגוד לבחירות הכלליות אין דרושה תקופת צינון לקראת הבחירות המוניציפאליות, ומבחינה חוקית יוכל מוטה להתייצב לבחירות שתיערכנה, ככל הנראה, בחודש יוני 1978.

למרות שלמוטה יש אמביציות פוליטיות לגבי המשך הקאריירה שלו — והוא לא הסתיר זאת בראיונות שנערכו עימו בעבר — הוא ידחה ככל הנראה את ההצעה, אם תוגש לו.

הסיכויים להכים את צ׳יצ׳ בתל־אביב בבחירות הקרובות קלושים מאד, ומוטה לא יהמר על תחילת הקאריירה הפוליטית־אזרחית שלו במערכה העלולה להנחיל לו תבוסה.

שר־הביטחון -
שלישי בדירוג

מקורביו של שר־הביטחון עזר וייצמן קובלים על הפיחות שחל במעמד תפקיד שר־הביטחון בממשלתו של מנחם בגין.

לטענתם, מאז הקמת המדינה היה תפקיד שר־הביטחון שני בחשיבותו לזה של ראש־הממשלה. בממשלה הנוכחית נחשב שר־החוץ, משה דיין, כשר השני בחשיבותו בממשלה ורק אחריו בא שר־הביטחון.

פגיעה נוספת במעמדו של וייצמן רואים מקורביו גם בכך שהוא לא שותף בכל הדיונים וההכרעות המדיניות, אלא רק בחלקם.

למרות שראש־הממשלה מקפיד שלא לפגוע בעזר ובמעמדו, הרי כמה החלטות מדיניות התקבלו בהתייעצויות שנערכו בינו לבין דיין בלבד.

הלוואה מסובסדת
לאלוף בצה״ל

הטבה חריגה ויוצאת־דופן סודרה לאחרונה לאחד האלופים המשרתים בשירות־קבע בצה״ל. לאלוף, העומד להמשיך את שירותו בצה״ל עוד חמש שנים לכל היותר, אושרה הלוואה בלתי צמודה בסכום של 200 אלף ל״י, בריבית של 14% לשנה שתוחזר בתשלומים חודשיים במשך 400 (ארבע מאות) חודש (33 שנים).

ההלוואה הבלתי־שיגרתית ניתנה לאלוף באמצעות בנק „אוצר־החייל”, הפועל בחסות משרד־הביטחון.

קצינים בצה״ל שלא זכו בהטבות דומות עומדים לפנות לשר־הביטחון ולשר־האוצר בתביעה לבדוק את תנאי ההלוואה לאלוף העומדים, לטענתם, בניגוד לחוקי הרפורמה במס־הכנסה, המחייבים את האלוף לשלם מס־הכנסה כשל תנאי ההלוואה.

המערך חושש
מפני בחירות

אחת הסיבות להתנהגותו העלובה של המערך באופוזיציה היא הפחד מפני האפשרות שאם ינוצח הליכוד בהצבעה חשובה בכנסת, ישמש לו הדבר תירוץ לפיזור הכנסת ולעריכת בחירות חדשות.

המערך מאמין שאם תיערכנה בחירות בעתיד הקרוב, עשוי מנחם בגין לזכות בניצחון גדול נוסף, ואולי אף להתקרב לרוב מוחלט.

ד״ש חוששת מפני
חיסול בבחירות

גם ד״ש חוששת מפני אפשרות זו, ואף במידה רבה יותר. ברור לראשי ד״ש כי בעתיד הנראה־לעין אין לד״ש שום סיכוי אף להתקרב להישג שלה בבחירות האחרונות.

אחד הנימוקים הסודיים, המושמעים בפי אנשי ד״ש התומכים בהצטרפות לקואליציה, ובעיקר בפי ייגאל ידין עצמו, הוא שאם תיערכנה עכשיו בחירות חדשות, עלולה ד״ש להתחסל, כשחלק ניכר מבוחריה יעברו לליכוד, והאחרים יחזרו למערך.

ורמוס ייבחר
למזכ״ל המפד״ל

המישנה למזכ״ל המפד״ל, דני ורמוס, האיש מיספר שלושה במנהיגות חוגי הצעירים במפד״ל, עומד להיבחר כמזכ״ל המפד״ל במקומו של המזכ״ל הנוכחי צבי ברנשטיין.

על כך סוכם בפגישה שנערכה בשבוע שעבר בין ראשי חוגי הצעירים ואנשי סיעת רפאל לשעבר, המהווים כיום את הרוב במיפלגה.

כסגנו של ורמוס עומד להיבחר מנשה עזימי, המכהן כיום כראש המחלקה המוניציפאלית במפד״ל.

מציעים לבטל את
החברות לפיתוח
התיירות

במיסגרת האירגון־מחדש של שירותי התיירות, הנעשה מאז צורף מישרד־התיירות למישרד־התעשייה־והמיסחר, שוקלים עתה הצעה לבטל את כל החברות לפיתוח התיירות הפועלות כחברות־בת של החברה הממשלתית לתיירות.

על־פי הצעה שהוגשה, יבוטלו שש החברות האיזוריות הפועלות מטעם החברה הממשלתית לתיירות וכל הפרוייקטים שלהן ינוהלו על־ידי החברה האם.

כמו־כן מציעים לבטל את 20 הלשכות לתיירות שהפעיל עד כה מישרד־התיירות בחו״ל. המלונאים טוענים כי על הפעלת לשכות אלה מוצא סכום של 40 מיליון ל״י בשנה, כשתועלתן מועטת ביותר. המלונאים מבקשים לקבל את עידוד התיירות בחו״ל לטיפולם.

ירידה כמותית במספר
תלמידי־התיכון

ירידה כמותית מורגשת במיספר התלמידים הלומדים בבתי־הספר התיכוניים. היא אינה נובעת רק מהעלייה במחירי שכר־הלימוד בבתי־הספר התיכוניים, אלא בראש־ובראשונה מגורם דמוגראפי. בבתי־הספר התיכוניים לומדים עתה שנתונים שנולדו מתחילת עד אמצע שנות השישים, בהן ניכרה ירידה בילודה באוכלוסייה היהודית בארץ. סוציולוגים טוענים כי מאחר שהיו אלה שנים ללא מילחמה, התבלטה בהן התופעה של הצטמצמות הילודה.

כתוצאה מכך ומגורמים כלכליים נוספים עשוי מיספר תלמידי התיכון לרדת בכ־30 אחוזים במיספרים מוחלטים.

בליכוד אוספים חומר
על הסיוע לפורד

פרשת ההאשמות שעל פיהן ניסתה ממשלת המערך לסייע למערכת הבחירות של הנשיא הרפובליקאי ג׳ראלד פורד במילחמת הבחירות שניהל עם ג׳ימי קארטר, עלולה להתעורר מחדש.

חוג מסויים בליכוד עוסק עתה בבדיקת טענות שממשלת ישראל עזרה להגיש סיוע ממשי, בעיקר בכספים, למטה־הבחירות של המיפלגה הרפובליקאית.

קיצוצים
בציוותי „אל־על”

חברת אל־על עומדת לקצץ את מיספר אנשי הצוות במטוסיה. המדובר אך ורק בטיסות החברה לטווחים קצרים, עד לשבע שעות טיסה בלבד.

הקיצוץ הוא במיספר הדיילים במטוס, ומעתה יעבדו רק שיבעה אנשי צוות במטוסי „בואינג 707” וכעשרים אנשי־צוות במטוסי ה„ג׳אמבו 747”.

נושא הורדת התקנים נדון במיסגרת המו״מ בין ועד הדיילים לבין הנהלת אל־על, במיסגרת הסכם־העבודה החדש. הנפגעים העיקריים מהסידור החדש יהיו הדיילים הזוטרים, שעליהם יוטל מירב עומס העבודה. הפיצוי שיינתן לציוותי־האוויר בתמורה להורדת התקנים, יהיה בצורה של תוספת ותק בחברה. הורדת התקנים תאפשר לאל־על לקבל פחות עובדים קבועים לשירותיה, אך מצד שני מתעורר החשש לטיב השירות במטוסי החברה.

המדינה התרוקנה

סימנים ראשונים ליציאה ההמונית של תושבי ישראל לחו״ל כבר ניכרים בתחומים שונים. אולם ההשפעה הבולטת ביותר להיעדרם של כמאתיים אלף איש בתקופה זו של השנה, היא בתחום התחבורה. הפקקים השיגרתיים בצמתים הקבועים חוסלו זמנית. ברחובות הערים הגדולות, ובעיקר בתל־אביב, ניתן עתה למצוא מקומות־חנייה בקלות יחסית. בעלי המוסכים מתלוננים על ירידה בשיעור של 50% במיספר הלקוחות שלהם.

מאחר שרוב הנוסעים, מקרב יותר מ־400 אלף הישראלים שיצאו הקיץ לחו״ל, הם בעלי אמצעים ובעלי רכב פרטי, יש לעובדה זו השפעה ישירה הן על עומס התנועה בדרכים והן על צריכת הדלק, היורדת בחודש אוגוסט לשפל השנתי שלה.

ישראלים נפלו
קורבן להונאה

מאות ישראלים החיים בארצות־הברית, בעיקר סטודנטים, עלולים למצוא את עצמם כקורבן למעשה תרמית של סוכן־נסיעות ניו־יורקי, שמכר להם כרטיסי־טיסה במחירים מוזלים בטיסות־שכר מארצות־הברית לאירופה.

המדובר הוא בסוכן־נסיעות שחיסל את עסקיו ונעלם ממישרדו בניו־יורק כאשר ללקוחותיו, שרכשו כרטיסים של חברת טיסות־השכר טיסות־חינוכיות, הסתבר כי הכרטיסים אינם מכובדים על־ידי החברה, שמרכזה במינכן.

הפרשה נחשפה בידי אזרח ישראלי, צבי פיקובסקי, הלומד בבולטימור, שנפל בעצמו קורבן להונאה המתוחכמת. פיקובסקי התלונן בשגרירויות גרמניה וארצות־הברית בישראל וכתוצאה מכך נפתחה חקירה בינלאומית נגד החברה וסוכניה. סוכני החברה בניו־יורק אירגנו עבור מאות ישראלים טיסות לישראל. ואלה עלולים להיות מופתעים כאשר ינסו להשתמש בכרטיס שרכשו ויגלו כי אין לו כל ערך.

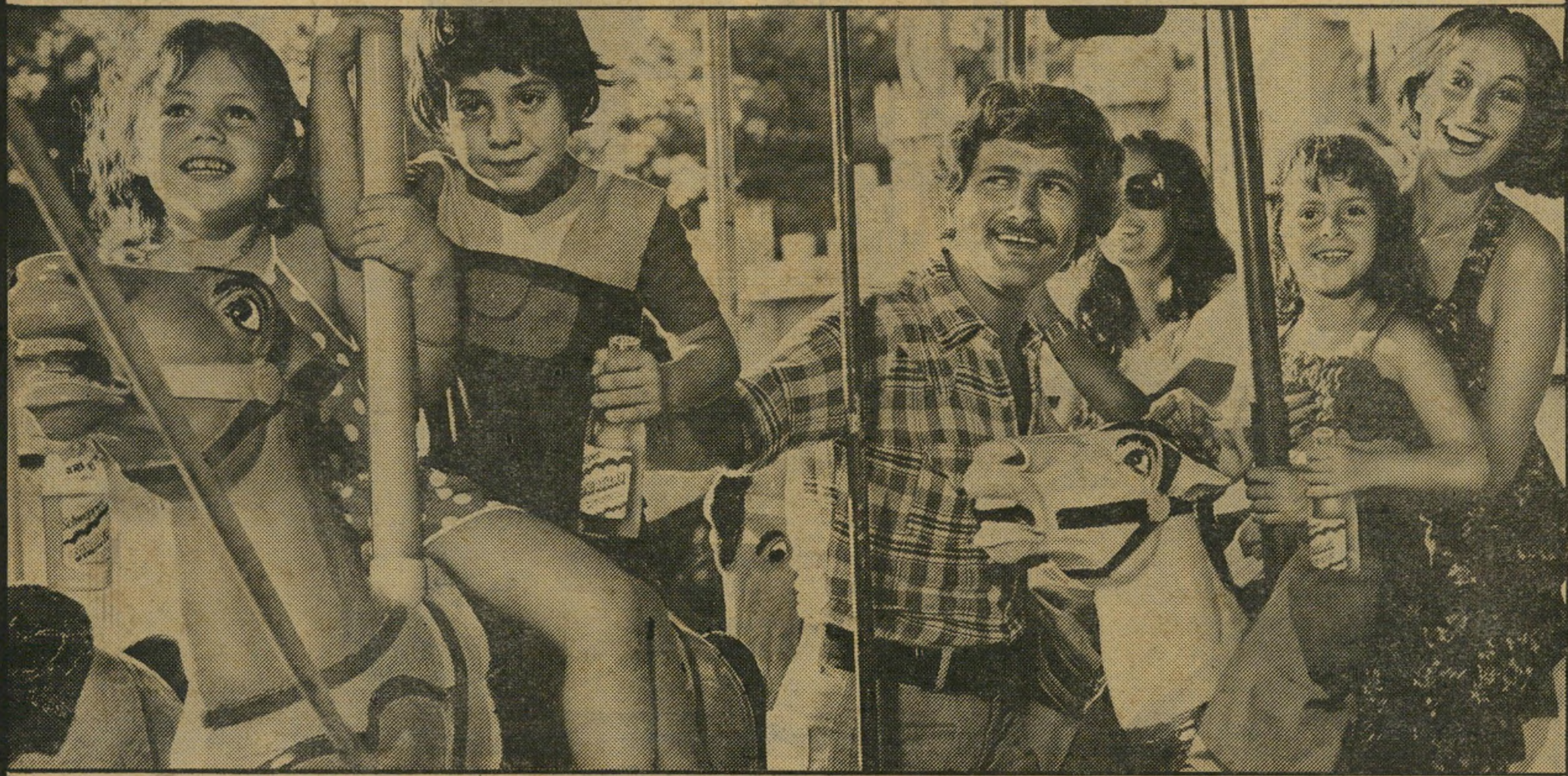

יש אנשים שתמיד צעירים.

כשהם מבקרים בלונה־פארק הם נהנים לא פחות מהילדים. הם אוהבים להשתולל, לעשות דברים בלתי צפויים, לזלול סוכריות, לשתות "שוופס תות שדה" בטעם החלומות הורודים ו"שוופס וניל" בטעם האגדות. "שוופס תות שדה", "שוופס וניל" תוססים, מרווים, שונים מכל משקה שהכרת. שגעון אמיתי.

תות שדה, וניל, גולדן אורנג', ביטר לימון, קולה, לימון ליים, שכולית, מי סודה, ג'ינג'ר־אל, מי טוניק.

Schweppes ההבדל המתוק-וניל/תות שדה

צולם בלונה פארק מגרשי התערוכה

חג'לבינסון אילון עיצוב:זנדהאוז־איזגשטיין צילום:קירן

אל תתן לכסף לחמוק מידייך.
הצטרף עכשיו ל"מטמון ח"י כפליים"
ותיהנה ממענק גדול יותר,
בגובה 12.5% מסכום הפקדון,
ומשפע יתרונות נוספים:

- ★ הצמדה מלאה כבר בתום שלוש שנים.
- ★ ריבית והצמדה מלאה של הקרן והמענק.
- ★ פטור ממס על כל הרווחים.

מטמון ח"י כפליים

★ לחוסכים בתשלומים חודשיים - הפקדה ראשונה עד 500 ל"י על חשבון הבנק.

הכנס לאחד מסניפי בנק הפועלים, בנק אמריקאי ישראלי, בנק קונטיננטל לישראל ובנק עין חי - ובקש פרטים נוספים.

בנק הפועלים בע"מ

לנו אכפת.

הערת המחבר

את הספר „שלום לך, ישראל" כתבתי עוד בשנת 1975, אך הוא יצא לאור לראשונה בצרפתית, בפאריס, באפריל 1977 — חודש אחד לפני הבחירות הכלליות האחרונות בישראל כאשר, להפתעתם של רבים, נפל השילטון שהחזיק בה בציפורניו עד לאותה עת.

איש־טלוויזיה צרפתי אמר על הספר: „הוא חרץ מישפט על המישטר הסוציאליסטי בישראל, והבוחר הישראלי הוציא את גזר־הדין אל הפועל בבחירות לכנסת..." מובן שלא אני, אלא החיים עצמם, הם שחרצו את פסק־הדין „אשם" על המישטר הרקוב, אך אני גאה בכך שמצאתי בעצמי די אומץ, לבטא את האמת המרה עוד זמן רב לפני ה־17 במאי.

למען האמת, מיעטתי בערכו של הציבור הישראלי האיתן שהוכיח כי הוא מסוגל לנפץ את המערכת הביורוקראטית הכוזבת לחלוטין, שהובילה את העם במדינה יחד עם יהודי העולם כולו לקראת שואה. גם לגבי באו תוצאות הבחירות כהפתעה. הן עוררו תיקווה, קלושה ככל שתהיה, לכך שנבואותיו הקודרות של הספר לא תתגשמנה ולכך שנס כלשהו ישמור על עמי מפני הכחדה, כפי שקרה תכופות בהיסטוריה היהודית.

ספר זה הוא זעקה של כאב וייאוש. זהו פרי ניפוץ־האשליות הטראגי האישי שלי לגבי מדינת ישראל, ישראל שהופיעה לנגד עיני בשנת 1971, כאשר הגעתי ארצה ממוסקבה אחרי מאבק ממושך ונואש עם השילטונות הסובייטיים, על הזכות לממש את תיקוותי — לחיות בארצי־שלי, היהודית. שמו המריר של ספר זה מראה כיצד ניפצה המציאות את החלום. „שלום לך, ישראל" אינו אמירת־שלום למדינה, אלא פרידה מחלום, מתיקוות.

■ ■ ■

אין צורך לחיות נביא כדי לראות את סימניה של מחלה אדירה בעד לחזית התעמולה הצבועה ורוד, המחלה שדחפה את המדינה אל התהום. אולם, אמירת הדברים בפומבי נחשבה בישראל כאות של אי־פטריוטיות — וכהפגנה של חוסר־טעם בעיני חוגים יהודיים בחו"ל. צריך היה את הלם מילחמת יום־הכיפורים, שבה השתתפתי, על־מנת שהעם יעז להתייצב מול האמת.

ואז התיישבתי לכתוב את סיפרי.

הספר הוא תיעודי כל־כולו, ומבוסס על אבחנותי האישיות, על חומר שנלקח מן העיתונות הישראלית, מעדויותיהם של אנשים.

בארץ שבה ביליתי את חיי לפני בואי לישראל, כל ביקורת נגד המישטר נחשבה אנטי־לאומית וסווגה כהוצאת־דיבה עויינת. כשפירסם אלכסנדר סולז'ניצ'ין — בחו"ל — את סיפרו „ארכיפלג גולאג" שפכו עליו כלי־התיקשורת הסובייטיים קיתונות של האשמות ואיומים. קורא רוסי רגיל, שלא יכול להשיג את הספר מאחר שזה לא פורסם בברית־המועצות, כמובן, שוכנע כי הסופר הוא אוייבה של רוסיה, בוגד ומחבל. בינות לכל האיומים הידהדה צעקה גדולה: לשלול ממנו את האזרחות הסובייטית, להגלותו. בתוך זמן קצר גורש אלכסנדר סולז'ניצ'ין מן המדינה, כשהוא כבול באזיקים.

כאשר ביצענו אנו, נחשוני ה„אכסודוס' היהודי מרוסיה את הפירצה במסך־הברזל באביב שנת 1971, העניקתי ראיון לכתב־העת הפאריסי „ל'אכספרס", ובו סיפרתי על מדיניות האנטישמיות הנקוטה בברית־המועצות, על מקורה של תנועת ההגירה היהודית לישראל, על אודות הגיבורים והקדושים של מאבק זה.

תגובתם של השילטונות הסובייטיים היתה מיידית. בעיתוני מוסקבה ואפילו בקרתניים שבהם, כגון „סובייטסקאיה ליטווה", שבו עבדתי פעם כעיתונאי, הוכפש שמי ברפש והוגדרתי כ„בוגד" ו„עריק". כינו אותי „סוכן הציונות הבינלאומית והאימפריאליזם האמריקאי" והאשימוני ב„מכירת עצמי לציונים תמורת שלושים מטבעות־זהב."

הם הצליחו להכותני מכה קשה. ההתנפלות העיתונאית עלי דחפה את אמי, שנשארה ברוסיה, לידי התאבדות.

אחרי שהמהדורה הצרפתית של סיפרי „שלום לך, ישראל" פורסמה בפאריס, נשמעה שוב אותה נימה של התקפה בעיתונים, והפעם — בעיתוני ישראל. עיתון תל־אביב, „נאשה סטראנה" („ארצי"), המחקה באורח פאתטי את תכתיבי מוסקבה, כינה אותי „בוגד", „סוכן סובייטי", „אדם העובד בשירות הערבים" ועוד.

■ ■ ■

כפי שקורה תכופות במדינות שהסוציאליזם שולט בהן, על ראשיהם של הקוראים הנדהמים נפל „ניתוח" מפורט של סיפרי — הספר שעדיין לא יצא לאור בישראל ומשום כך, כמובן, לא יכול איש לדעת ממקור ראשון מה כתוב בו.

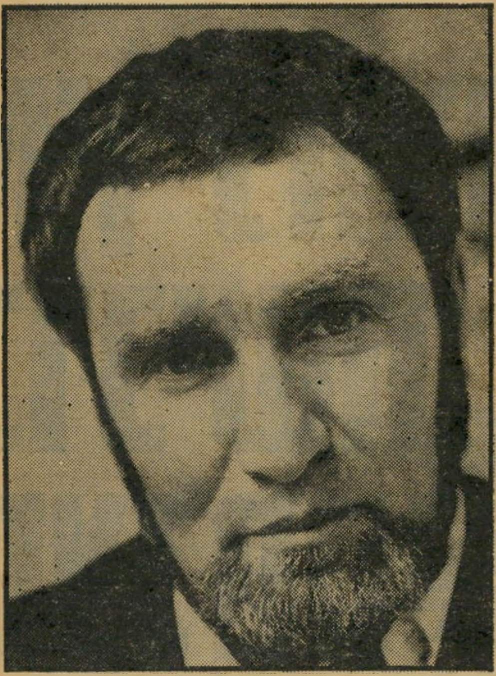

ואז, על־מנת להיבדל הבדלה גמורה מעמיתיהם הסובייטים, דרשו המבקרים הישראלים... לשלול ממני את אזרחותי הישראלית, כלומר להגלותני.

במהרה הופעלה נגד מחברו של ספר שאיש לא קרא ארטילריה ארוכת־טווח — העיתון „ידיעות אחרונות". במיקרה זה השתמשו בשיטה אחרת, אף היא רחוקה מלהיות ישרה. תחת כותרות צעקניות: „עולה־חדש מרוסיה צופה שישראל לא תאריך ימים יותר מעשר שנים!" ו„350 דפי שינאה למדינת ישראל" שיסה בי העיתון את הציבור, דחף אותו באורח גלוי לערוך בי לינץ' על־פי חוק ההמון, והשיג את מטרתו.

קיבלתי עשרות שיחות־טלפון עלומות־שם, פחדניות ושופעות גידופים ואיומים. קניבאל אחד שנסער מקריאת „ידיעות אחרונות" הביע את נכונותו לשרוף אותי חי.

בגרמניה הנאצית שרפו באש סיפריהם של סופרים בלתי־רצויים. בישראל מבקשים לשרוף את הסופר עצמו.

וקיבלתי שיחות־טלפון נוספות. למשל, מאדריכל תל־אביבי שאינו מוכר לי, בן־חורין שמו, צבר, שהביע את ריגשותיו במילים הבאות:

„אתה, כמו הנביא ישעיהו, מנסה לומר את האמת המרה לעם ישראל, וכמו הנביא תיסקל באבנים. מנקודת־מבטי שלי אתה הציוני האמיתי. אתה אוהב את עמנו יותר מכל העסקנים הציונים גם־יחד..."

ואם היו לי בחודש מאי, אחרי הבחירות לכנסת שבהן נטל העם את השילטון מידי הקליקה הסוציאליסטית ששלטה בו במשך שנים כה רבות, ספיקות לגבי מידת הזדקקותו של הקורא לסיפרי, הרי המחאה העזה שבה נתקבל הספר בקרב חוגים מסויימים שיכנעה אותי כי הוא נחוץ, כפי שהאמת נחוצה תמיד — ואין זה משנה עד מה מרה היא.

אפרים סבלה, ירושלים

מעטפת סיפרו של סבלה „שלום לך, ישראל"

פורום העולם הזה

מיכתב גלוי למילטון פרידמן

פרופסור מילטון פרידמן הנכבד!

צער רב אחז בי כאשר קראתי כי יהודי הכריז, ודווקא בעת קבלת תואר דוקטור־כבוד מהאוניברסיטה העיברית באמפיתיאטרון בהר הצופים, כי הסוציאליזם והיהדות נוגדים זה את זה מטיבעם.

אומנם נכון, לא כולנו כאן חסידים נלהבים של התורה הסוציאליסטית. אולם לטעון שהסוציאליזם והיהדות נוגדים זה את זה מטיבעם! זהו שיא חדש שעדיין לא קם לו מתחרה ולא נמצא לו תקדים.

ישראל היא מדינה דמוקרטית, המאפשרת לכל אזרח להביע את דיעותיו, יהיו אשר יהיו. אולם אתה, פרופסור מילטון הנכבד, אינך אזרח מדינת ישראל, ואין אנו צריכים ליועצים מיובאים ולהוגי־דעות מסוגך, היוצאים נגד רעיון שעל בירכיו הקימונו את כל אשר לנו.

לטענתך, פרופסור נכבד, האידיאליזם היהודי והאופי היהודי, כפי שהתפתחו במשך אלפיים שנות גלות, נושאים אופי קפיטליסטי מובהק, ואילמלא כל אותן תכונות קפיטליסטיות אינך מאמין שהנס של מדינת ישראל היה מתאפשר.

מבלי להתייחס לקוצר־אמונתך, פרופסור, ברצוני להקשות עליך שאלה. כזאת היא, איפוא, שאלתי:

האם עלה אי־פעם בדעתך, שאילמלא כל אותן תכונות קפיטליסטיות, אילמלא עיסוקיהם הכספיים (הביזנס) של היהודים בגולה, אילמלא רדיפת ההון וריכוז הון עצום בידי יהדות הגולה, לא היתה מתפתחת שינאה כלפי היהודים בממדים כאלה, התפשטות האנטישמיות היתה נמנעת ואולי, פרופסור, גם השואה היתה נמנעת!

כן, פרופסור, דווקא הקפיטליזם, הוא שהיה בעוכרי היהדות. הוא שהביא על עמנו בגלות את הפוגרומים, הדיכוי, ההשפלה, ואת רציחתם של שישה מיליון מבני עמנו על לא עוול בכפם.

רדיפת הון וריכוזו בידי ציבור מצומצם, הינן אותן תכונות קפיטליסטיות שאתה מדבר עליהן, פרופסור, והן שהביאו על עמנו בגולה את שינאת הגויים, את האנטישמיות, והפכו את העם היהודי לעם הנרדף ביותר בעולם.

אומנם, יש היגיון בטענתם של אלה האומרים כי אילולא האנטישמיות, הפוגרומים והשואה לא היתה העלייה לארץ מגיעה לממדים גדולים, וייתכן אף שלא היתה קמה מדינת ישראל. היתה זו, איפוא, שואה אשר הצמיחה ישועה גדולה. אולם אין זאת אומרת שבשל כך עלינו להעלותה על נס, פרופסור!

ואשר לדבריך, על כך שקיים קונפליקט בין הסוציאליזם והאינטרסים של מדינת ישראל, הרי זה כאילו אמרת כי קיים קונפליקט בין אם לתינוקה.

■ ■ ■

ודאי ידוע לך מי היו ראשוני המתיישבים באדמות הארץ, ומה היו המטרות אשר שמו לעצמם. לא היתה להם כל כוונה להקים חברה חמרנית. היו להם אידיאלים ליצירת חברה שונה מזו שבה גדלו. הם לא רצו לשוב למציאות שבה בעלי־הון עשירים ינדבו ממונם לטובת הכלל, כפי שהיה נהוג בארצות־מוצאם. החלוצים שאפו להקים בארץ חברה חדשה, חברה שיוויונית, שיתופית, צודקת, חברה בריאה. והם הצליחו, פרופסור נכבד.

לראשונה מזה אלפיים שנים יכלו יהודים לעסוק בעבודת־כפיים, מבלי לסבול חרפת־רעב ומבלי להזדקק לנדבנותם של היהודים העשירים. רק כאן, ביישוב, השתחרר העם היהודי מן השיעבוד לרכוש, ורק כאן יכול — לראשונה מזה אלפיים שנים — לעסוק בחקלאות.

הידיים שעסקו בהפרחת השממה נתמלאו יבלות, אחרי שמשך שנים עסקו בביזנס שכל־כך היה מסורתי ליהודים עד אז. כן, פרופסור, אתה דיברת על מסורת עתיקת־יומין, בת אלפיים שנה, שהתפתחה בגולה. מסורת זו נשברה עם הקמת מדינת ישראל.

היהודי הנצחי, רודף־הממון, הנדבן, והנרדף על־ידי הגויים, איננו עוד. קיים יהודי חדש, פועל המתקיים מיגיע־כפיו, יהודי גאה וזקוף־קומה.

עליך להשלים עם מציאות זו, פרופסור נכבד. אתה אומנם לא חווית את חוויית הקמת המדינה, לא ראית מקרוב את המיפעל הציוני, אולם אין זאת אומרת שעליך לעמוד מנגד. אינך צריך להגן על מסורות עתיקות־יומין, אשר מזה זמן רב אבד עליהן הכלח. אינך צריך להרחיק־לכת ולייעץ למרצחים מצ'ילה. גם אתה, פרופסור, תוכל למצוא מקום בארצנו. רק כאן, בינינו, תוכל להתפכח מדיעותיך ולהחיות בקירבך את היהודי החדש שקם במדינת ישראל.

אתה תראה, פרופסור פרידמן. אתה עוד תהיה פעם חבר־הסתדרות, אם ירצה השם.

יוסף היימן, גיבעתיים

מכתבים

מימשל סכיזופרני

אני משתגע! לפעמים נדמה לי שעובדים עלי בעיניים. אני מביט בתמונות, ולא מאמין למראה עיני. שיפטו בעצמכם: האם מילטון פרידמן, שמואל כ"ץ ומנחם בגין אינם אותו אדם עצמו? האם אין זה אדם אחד, המופיע מדי פעם תחת

כ"ץ

בגין

פרידמן

מי הוא מי?

שם אחר? לא ייתכן שהדימיון ביניהם כל־כך גדול. יש בוודאי משהו הרבה יותר עמוק ובסיסי מאחרי הדימיון החיצוני הזה.

משה קרמן, תל־אביב

● ● ●

קונצנזוס השתיקה

מה שמדאיג אותי במיוחד, זה חוסר־הביקורת הטוטאלי לצעדים ולמדיניות של ממשלת הליכוד. כל הדיבורים על „מאה ימי המיבחן" הם מס שפתיים, אין לנו זמן למישחקים הללו.

כל כלי־התיקשורת נדבקו במחלה הלאומית של הסכמה — מלאה או חלקית — עם ההצהרות של מנחם בגין. האופטימיות שוב שופעת במאמרי המערכת ובדיווחים, וזה מזכיר ימים לא רחוקים, ועצובים מאד.

מה שמדהים במייוחד, הוא התגובה הפושרת של „האופוזיציה הלוחמת" שלנו בדמות המערך, שהיתה אימפוטנטית בשילטון ואינה משתפרת גם באופוזיציה. אנשי ד"ש, לעומת זאת, גם אם חלקם הבינו שמשחקים איתם כמו עם ילדים ושומרים אותם על אש קטנה — מבכרים להטמין ראשיהם בחול.

יש לתבוע מייד מן השילטון החדש להציג את תוכניות־השלום שלו, תוכניות־פעולה מעשיות, ולא מישחקי־מילים והתחמקויות נוסח משה דיין.

דרור יואלי, רמת־השרון

● ● ●

איך להילחם בסמים?

בתקופה האחרונה עורכת מישטרת מחוז תל־אביב פעולה מקיפה נגד מכת הסמים, ובמיסגרת זו נעצרים עשרות חשודים שלדיברי המישטרה התכוונו לקנות סמים, למרות שלא נמצא עליהם אפילו פירור של שם. דוברי המישטרה מסבירים, כי המילחמה נגד הצרכנים נעשית משום שהם אלה המקיימים את הסוחרים.

גישה זו של המישטרה מוטעית משני טעמים, שבכל אחד מהם די כדי לפסול אותה. מבחינת המאבק בסחר הסמים, המאבק נגד צרכני הסמים לא יביא לכל תוצאות, כיוון שאנשים המכורים לסמים אינם יכולים לחיות בלעדיהם, וגם מאה מעצרים לא ירתיעו אותם מקניית הסמים בעתיד.

ההיבט השני, והחשוב ביותר, הוא עניין זכויות האזרח. מעצרים סיטוניים של עשרות אנשים, שלדעת המישטרה התכוונו לבצע עבירה, מהווים תקדים העלול לשמש גם לצרכים פוליטיים. למשל, מעצר פעילי מיפלגה מסויימת בטענה שהתכוונו לבצע הפגנה בלתי־חוקית.

משום כך יש, לדעתי, לפתוח במסע בכנסת ובציבור נגד מדיניות זו של המישטרה, ולגרום להפסקתה.

אדם קלר, תל־אביב

במילחמה למניעת השימוש בסמים, לא יספיקו עונשים והסברה. כי הסיבה לצריכת סמים היא הריקנות, השיעמום והאכזבה מהחיים. על אלה אפשר להתגבר רק על־ידי שינוי יסודי בהשקפת־העולם. הורכח, באופן מדעי ומעשי, שהדרך היעילה ביותר להגיע לכך היא על־ידי תירגול יומיומי של מדיטציה.

אני מכיר אנשים שהמדיטציה הצילה אותם מדיכאון, מייאוש ומסמים, והיא ממלאת את חייהם בתוכן ובשימחת־חיים. בעזרת המדיטציה הם הפכו ממיטרד חברתי לאנשים לדוגמה.

כדאי להכניס את נושא המדיטציה לתוכנית הלימודים בבתי־הספר, כפי שהדבר נעשה כבר בהרבה מקומות בעולם. זוהי השקעה המניבה פירות־הילולים מיידיים.

חנן גודגרט, תל־אביב

● ● ●

רחוב השומר — יוק!

יש להתנגד בכל תוקף לכפיה דתית. אך במידה לא פחותה יש להתנגד לכל כפייה מסוג אחר, לרבות כפייה אנטי־דתית.

תושבי רחוב השומר בבני־ברק אינם מתכוונים לסגור את התנועה בשבת ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, ולא בשום מקום אחר — אלא רק ברחוב שבו הם מהווים רוב, רחוב שאינו מהווה עורק־תחבורה מרכזי. במקום זה, שמעטים כמותו בכל הארץ, מן הראוי לאפשר להם ליהנות מהשבת לפי אמונתם ושאיפתם.

קיום תנועה ערה בשבת ברחוב השומר — בניגוד להשקפותיהם וריגשותיהם, ועל אפם וחמתם של התושבים הדתיים — פירוש הדבר זילזול בריגשות הזולת ונטייה לבזותם ולהתעלל בהם. אפסית היא ההפרעה, ואפסי הנזק העלול להיגרם לבעלי־רכב שיום אחד בשבוע ייאלצו לעבור בנתיב אלטרנטיבי.

מגוחך ומתפיר יהיה לגרור ולהיגרר למילחמת־אזרחים מקומית בגלל עניין כל־כך פעוט ושולי.

שלום זמיר, כפר אמירים

עובדה מעניינת שלא צויינה כלל בכלי־התיקשורת, היא שרחוב השומר כבר לא קרוי רחוב השומר. עיריית בני־ברק דאגה להחליף את שם הרחוב ימים אחדים

השלטים ברחוב השומר
מה היתה הסיבה?

לפני שהציבה את המחסום לראשונה ומאז קרוי הרחוב על שמו של אחד מראשי עיריית בני־ברק לשעבר, אהרונוביץ'.

מעניין אם היו לפרנסי עיריית בני־ברק סיבות נוספות לשינוי השם, מלבד הרצון לכבד את שמו של אהרונוביץ'. אולי כבר אז ידעו על האסוציאציות הבלתי־נעימות שהשם הישן של הרחוב מעלה בציבור הנאור.

דוד רודיק, רמת־גן

איך להצליח ברכישת מצלמה וגם

בתמונות שתצלם בה

במבצע הקיץ של „אגפא" (בחודש יולי בלבד ורק כל עוד לא יאזל המלאי) - מצלמת „אגפא אוטוסטאר פוקט" עם שי מרהיב שכמותו טרם קיבלת: הספר הצבעוני "כיצד לצלם ילדים וכל השאר", מאת יהודה פרדיס - וכל זה עם סרט צילום צבעוני, במחיר -.249 לירות בלבד + מע"מ. נסה להשיג בחנויות הצילום - אולי תמצא עדיין.

Agfa
AGFA-GEVAERT

עם אגפא זה מצליח!

פרסום: א. נלבלום

מכתבים

ריצה לאחור

אני מתפלא על הסיקור הדל שהקדשתם לאירועי המכביה העשירית. זהו האירוע הספורטיבי החשוב ביותר המתרחש בארץ, וחשיבותו עולה בהרבה על סתם תוצאות והישגים ספורטיביים.

היה כדאי שתקדישו למישחקי המכביה יותר מקום, מה גם שהפעם הושגו תוצאות יפות מאד, בעיקר בענף השחייה, אפילו בקני־מידה בינלאומיים. וזה אומר שיש לנו תקווה בספורט הבינלאומי.

נועם פלד, רמת־גן

כששעוני־העצר עובדים, והמרחקים נמדדים, אין שום מקום לאשליות. כאן הכל ברור — בספורט אין בלופים. מי שמשקיע מאמץ ואימונים רציניים — מגיע להישגים טובים.

הפעם התגלתה אמת ישנה זו בכל מע־

רומיה. השחיינים הישראליים, אשר בהם הושקעו מאמצים של מאמנים, אמצעים כספיים וימי־אימון רבים שבהם נתנו אנשי־מיקצוע את נישמתם — נשאו פרי. הפירות הם הם התוצאות המצויינות של חלק מהשחיינים הצעירים שלנו, שאינם מביישים את הפירמה גם בקני־מידה בינלאומיים.

אולם באתלטיקה, מלכת־הספורט הניצחית, התגלנו במלוא אפסותנו. איש אינו מקדיש לענף זה תשומת־לב או אמצעים כספיים, והתוצאה גלויה. כפי שהגדירו זאת מומחי־ספורט רבים, אנחנו מפגרים אחרי האתלטיקה העולמית בחמישים שנה. הגיע הזמן שהספורטאים שלנו יתחילו לרוץ קדימה — ולא לאחור.

דני שריידר, תל־אביב

● ● ●

מי אוהב שמנות?

קיימת בי תחושה של אי־נוחות למיקרא הדברים של דן עומר על „אהבת הנשים של ס. יזהר" (העולם הזה 2076). כאילו נכתב המאמר ביד אדם שרצתה להשחיר בכל מחיר את פני הסופר, חיפשה והעלתה מתוך נבכי ימי ציקלג קטעים המתארים נשים מסויימות ומכאן הסיקה מסקנות לגבי הסופר, טעמו בנשים, מיסתרי־ליבו, תיסכוליו וכו׳.

המפתיע ביותר הוא שהיד שכתבה לא הבחינה, שבעצם כתיבתה יש קביעה אחת פשוטה העולה ברורות, והיא שיזהר אוהב נשים נאות, חטובות גיזרה, בעלות שדיים זקופים, המעוררים הערצה והתפעלות בכל גבר בריא היודע להעריך יופי של אשה.

מתמיה כל־כך שהוא לא אוהב נשים שמנות שבשרן נשפך מכל צד ואין להן צורה. האם יזהר הוא היחידי בכגון זה? האם טעמו אינו זהה לטעמם של גברים רבים?

עיון קצר בקטעים אחרים של ימי ציקלג מוכיח, שיזהר מתאר פעמים רבות את הנערה הנחשקת, היפה, האהובה עליו. האם הכותב רוצה לקבוע איזו בחורה תהיה נאהבת על־ידי הסופר, ומפני איזו בחורה יסלוד? האין כאן עניין של טעם אישי?

הכוונה שבכתבה, להכפיש בכל מחיר את ס. יזהר (מסיבות שאינן מובנות לי) כל־כך שקופה, עד שאדם בר־דעת הקורא את הדברים אינו צריך להתאמץ כדי לבטל את אמינותם.

עדי גבע, חיפה

smile

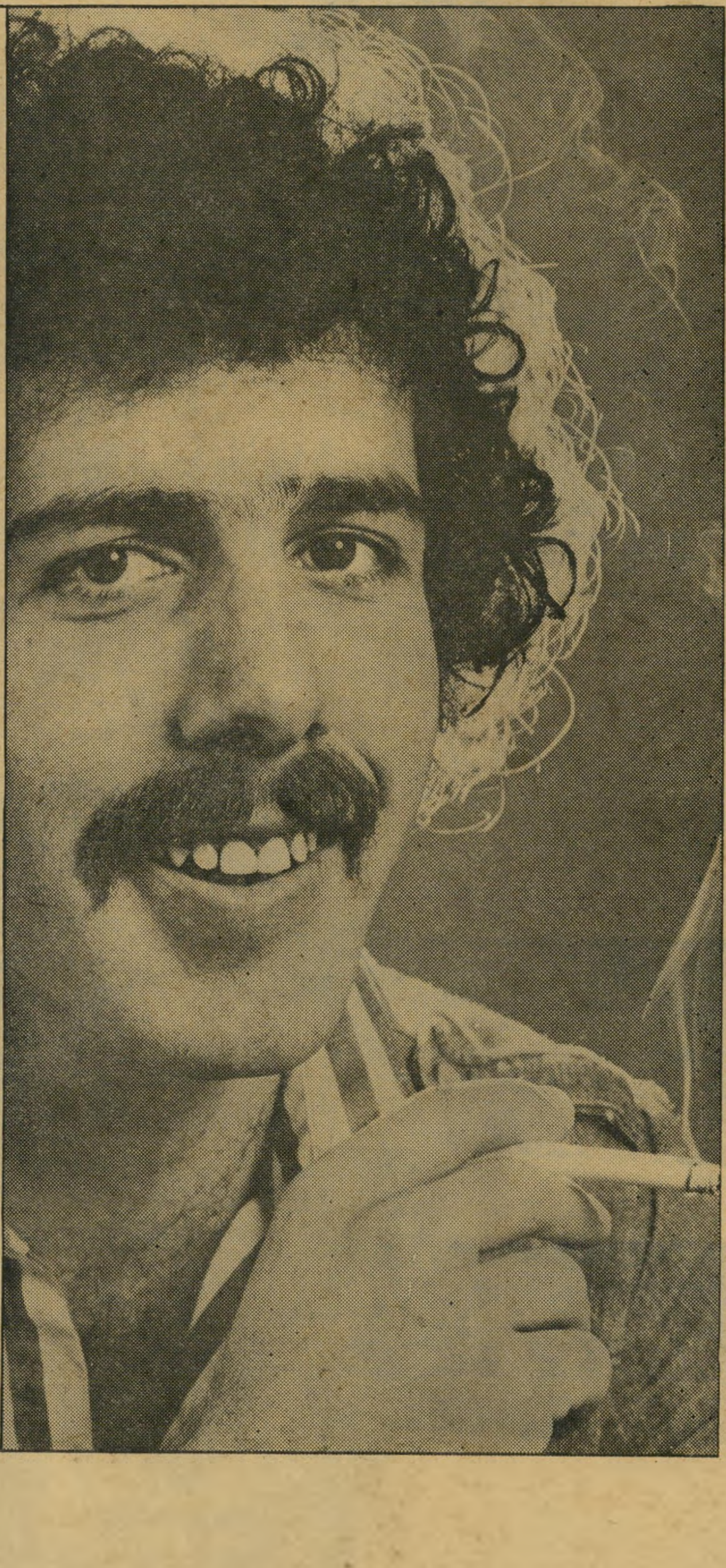

"מה בעצם
אני מחפש בסיגריה?
קודם כל-טעם.
על הטעם אני לא מוותר.
אבל על הניקוטין
אני מוכן בהחלט לוותר...
לכן ניסיתי את smile.
היא תפסה אותי...
גם קלה-וגם מלאה בטעם.
ולא סתם טעם-
תערובת טבק אמריקאית
מעולה!
באמת, כל הכבוד!"

"אני נהנה
כפליים
עם smile"

הצוות המוביל.

כל אדם שני בישראל בוחר בגלידות שטראוס.
גלידות שטראוס המוצר המובחר 8 שנים ברציפות.
התענגו על הגלידות הטעימות באריזות החדשות של שטראוס.
ישר ממחלבות הבית שלנו.

1977

שטראוס מלא טעם.

שטראוס

סוכניות שיווק: נהריה 04-922131, פ"ת 03-921776, י"ם 02-526370, חיפה 04-729736, נתניה 053-33776, ב"ש 057-72464

האיש שתיכנן יחד עם משה דיין את חטיפת הנציב העליון

✱

הוא מרד באצ"ל מפני שזה היה מתון מדי

✱

"הערבים לא צריכים להשמיד אותנו. אנחנו נעשה את זה בעצמנו..."

ההגנה הסגירה אותו לידי הבולשת

✱

הוא היה "חופר המינהרות הטוב ביותר בכל אפריקה"

✱

ב־1977 הגיע ל"מבוי סתום" בדרכו הצבאית

הצנטוריון

בצבא האימפריה הרומאית קרואו לשר־מאה בשם „צנטוריון". בכל לגיון רומי שימשו כ־60 צנטוריונים, ששיוו את עמוד־השדרה של כל לגיון רומי ושל האימפריה ביכללה. המושג „צנטוריון" שימש, במשך שנים רבות, תואר נרדף לחייל ממושמע, שעיסוקו האחד והיחיד הוא מלאכת־המילחמה.

בסוף שנות ה־50' הוחל לכנות כך, בחוגים של אינטלקטואלים צרפתיים, את ה'קולונלים' מחיל־המישלוח הצרפתי באלג'יריה, שניסו להכתיב את מהלכה של הריפובליקה הרביעית, ושהביאו לבחירתו של הגנראל שארל דה־גול, ולכינונה של הריפובליקה החמישית. הם הונצחו בסיפרו של ז'ן לאטרגי הצנטוריונים, שבו המחישו את הלך־מחשבתם הפוליטית של קציני־צבא, ותיארו את המקום שלדעתם על הצבא לתפוס בחיי החברה המדינית בצרפת.

הצנטוריונים הוא תיאור סיפרותי־דוקומנטרי של הרוחות שנשבו בצבא הצרפתי בשנים רצופות מיבחנים ואכזבות צבאיות. רוחות השוררות בכל צבא שניתק את אורח־מחשבתו מן המחשבה המדינית, והמוביל אנשי־צבא לחפש את מקומם במערכת הפוליטית, בתיקווה שישנו אותה.

טרוריסט במישרה מלאה

שלוש שנים בטרם נולד „מוטקה" ציפורי נמלט אביו, יעקב הנדין, מארץ־ישראל למצריים. האב היה מעורב ב־1921 בלחימה בערבים במהומות אותה שנה, שבה היה זאב ז'בוטינסקי פעיל בהגנת היישוב היהודי בארץ.

זמן קצר לאחר שובו של האב מגלות־מרצון במצריים, בספטמבר 1924, נולד מרדכי הנדין בבית־החולים הדסה בתל־אביב. את ילדותו עבר בפתח־תיקווה, כאשר אביו מתגורר באוסטרליה, ושולח משם כספים להחזקת בני־ביתו. חוויית־הילדות העמוקה ביותר, שהוא זוכר: „אני ממשפחה עובדת של פשוטי־עם בפתח־תיקווה. ידעתי בילדותי מחסור ומצוקה. זה לא מזיק. זיכרון־הילדות הכי ותיק שלי נשאר תקוע בלב ובמוח 48 שנים, עד היום, עד הרגע הזה. אני יכול לשמוע עכשיו, כשאני עוצם את העיניים: הפעמון מצלצל, זועק שוב ושוב. מאורעות 1929. מחכים להתקפת הערבים. הפעמון מזעיק את הגברים למקום ההתכנסות..."

בשל ריחוקו של האב, והמצוקה הכלכלית, נאלץ מרדכי ציפורי לצאת כבר בילדותו לעבוד בפרדסי פתח־תיקווה, ובבוא משבר־הפרדסנות עבר לעבוד בבית־חרושת לספירט ושמרים, ואחר כך עבד כמלטש־יהלומים בנתניה, וכחוצב וסולל־כבישים לצבא הבריטי בארץ־ישראל.

ב־1939, בהיותו כבן 15, התנדב מרדכי ציפורי לאצ"ל, יחד עם אחיו ישראל הנדין (מאוחר יותר אלוף־מישנה ישראל בן־אמיתי, קצין־התותחנים הראשי של צה"ל), כאשר כינויי המחתרת שלו ושל אחיו היו „לוי" ו„שימעון".

שני האחים נמנו עד מהרה על מיפקדת אצ"ל בפתח־תיקווה, והשתתפו בפעולות רבות. מאוחר יותר, כאשר פעילות אצ"ל הפכה למתונה, מרד מרדכי ציפורי, יחד עם כמה מחבריו, בשיטת התגובה המתונה של מיפקדת האצ"ל. הוא ניגש אל מפקד־המחוז ואמר לו: „אדוני, אנחנו משחקים מישחקים כמו ה'הגנה', ובזה אין לי עניין. או שעושים משהו, או שנלך הביתה! מרדנו. יהודה נאות, שהיה לימים סגן קצין־תותחנים ראשי, התייצב בראשו של גוף מיוחד, 'האדומים' קראו לו. מין גוף סודי, שביצע פעולות ללא ידיעת הפיקודים בסניפים ובמחוזות..."

עמדותיו הקיצוניות של מרדכי ציפורי ותבורתו הביאו אותם ליצירת־מיפגש עם ממורמרים, בדרגות־השדה של ה'הגנה'. הוא מתאר אותו כך: „החלומות היו לפעמים גדולים מהיכולת לבצע... תיכננו יחד עם חבורת 'מורדים' בסמכות פיקוד ה'הגנה', וביכללם משה דיין ויגאל הורביץ, את כיבוש ארמון הנציב בירושלים וחטיפתו של הנציב־העליון. אני הייתי צריך להימנות עם החוליה הפורצת לארמון, אבל העניין גונב לאוזני המוסדות (הלאומיים), ו'המורדים' חזרו בהם מהשתתפותם והפעולה הדרמטית בוטלה..."

בשנת 1944, בשעת טיול של בנות חברות באצ"ל, שבו שימש מרדכי ציפורי כמלווה, הוא פגש את טובה גלס, שאותה

(המשך בעמוד 42)

מרדכי ציפורי בין עזר וייצמן וגאולה כהן

נשיונל מוכרת יותר טלויזיות ניידות מכל המתחרות יחד.

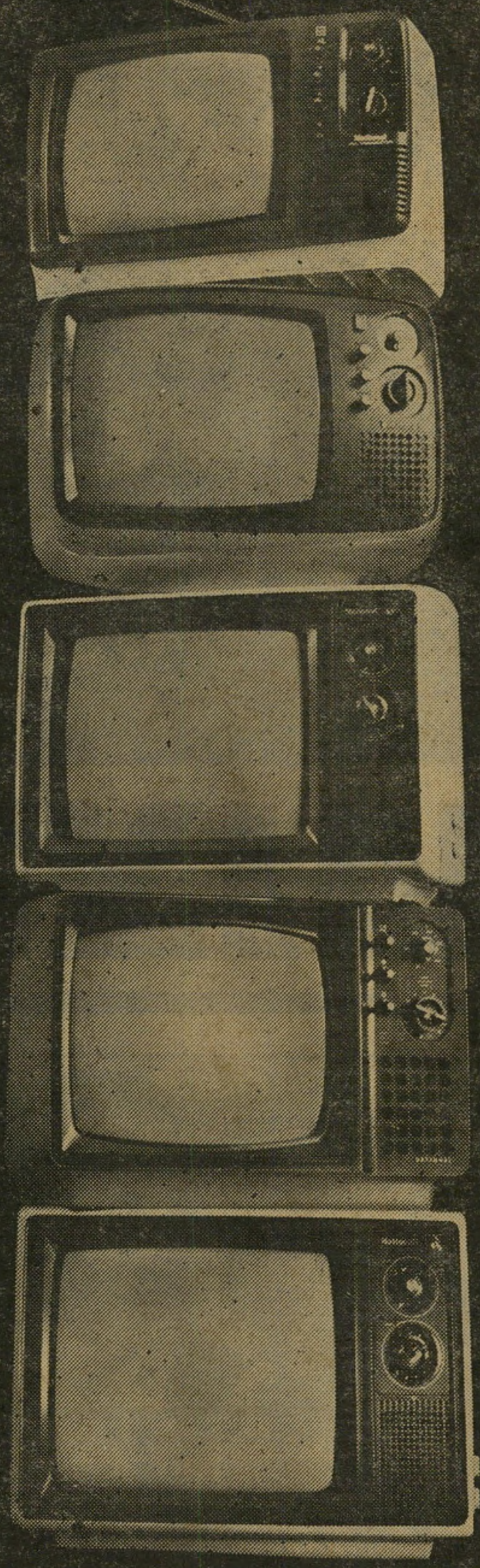

מסקנה: נשיונל הקניה הטובה ביותר.

מן המסקנה שבכותרת אתה יכול להסיק מסקנה נוספת: כדאי גם לך לרכוש טלויזיה ניידת של נשיונל.

הניידות של נשיונל מיוצרות על פי טכנולוגיה מתקדמת ביותר, בקו ייצור חדיש ובבקורת איכות קפדנית.

עובדה זו מבטיחה לך לא רק תמונה חדה וברורה ביותר, אלא גם שכלולים רבים אותם לא תמצא בטלויזיות אחרות:

מסך מיוחד לוויסות האור (Tinted Glass), מתקן מיוחד לסינון הפרעות חשמל ועוד.

אם גם אתה רוצה להיות בתמונה — בוא לראות את מבחר הדגמים ושלל הצבעים של הניידות של נשיונל באולמי התצוגה ברח' אבן גבירול 18 ת"א ובחנויות המובחרות.

אחרי הכל כשמדובר בטלויזיה — התמונה קובעת.

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric

הנדון:

שאילתות

א ל: שר-המישפטים, מר מנחם בגין.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.

נמסר כי היועץ-המישפטי-לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, החליט שלא להעמיד לדין את חבר-הכנסת אבא אבן, על הפעולות הקשורות בחשבונות-הבנקים שלו בחו"ל.

כהנמקה לכך הודיע הפרופסור ברק שהוא החליט להאמין לטענתו של מר אבן שפעל בתום-לב, בסוברו שיש לו היתר חוקי להחזיק במטבע זר בחו"ל ולעסוק בו, אף כי לא הצליח להביא כל הוכחה לקיומו של היתר כזה.

שאלותי הן:

(1) מה הביא את היועץ-המישפטי-לממשלה לקבל על עצמו לשפוט את תום-ליבו של חבר-הכנסת אבן, תחת להעמידו לדין ולאפשר לבית-המישפט לקבל החלטה כזאת, המסורה מטבע הדברים לשיפטו הבילעדי?

(2) האם עולים שיקוליו של היועץ המישפטי לממשלה בפרשת אבן בקנה אחד עם שיקוליו בפרשת הזוג לאה ויצחק רבין?

(3) אם התשובה לשאלה השניית שלילית, מהו מקור הפער בין הטיפול בשני המיקרים?

■ ■ ■

א ל: שר-האוצר, מר שימחה ארליך.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.

היועץ-המישפטי-לממשלה החליט שלא להעמיד לדין את חבר-הכנסת אבא אבן, על החזקת חשבונות בחוץ-לארץ בלא היתר חוקי לכך.

תוך מהלך החקירה נגד מר אבן נודע כי חשבונות אלה היו קשורים בעסקים ענפים. בין השאר הכניס חבר-הכנסת אבן לחשבונות אלה הכנסות ורווחים ממקורות שונים ועבור פעילויות שונות, כגון שכר עבור נאומים, קומיסיון עבור איסוף-תרומות למוסדות, ועוד.

שאלותי הן:

(1) האם בדקו שילטונות מס-ההכנסה את כל ההיבטים של עסקות אלה, מבחינת הדיווח על הכנסות, מסירת הצהרת-הון, תשלום מיסים וכו'?

(2) אם כן, מה היתה תוצאת הבדיקה הנ"ל?

(3) מה מעמדו של חבר-הכנסת אבן מבחינת ההכנסות שהיו לו בחו"ל מעיסוקים צדדיים, בעודו מכהן בתפקידים ממלכתיים ו/או פועל בשליחויות ממלכתיות?

(4) האם היה קשר כלשהו בין הטיפול של מישרד-האוצר בעניינו של חבר-הכנסת אבן ובין השליחות ההסברתית שהוצעה לו בסמוך לכך מטעם ראש-הממשלה ושר-החוץ?

■ ■ ■

א ל: שר-החינוך והתרבות, מר זבולון המר.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.

בשעה שנחקרו חשבונות-הבנק הזרים של חבר-הכנסת אבא אבן הוא הודה כי גבה סכומים ניכרים כהכנסה אישית, תמורת פעולותיו בחו"ל לאיסוף תרומות לאוניברסיטות בארץ.

מאחר שאוניברסיטות אלה מתקיימות במידה רבה על חשבון משלם-המיסים, באמצעות תקציב מישרד-החינוך-והתרבות, אתה מוסמך לטפל בענייני הכספים של מוסדות אלה.

שאלותי הן:

(1) כמה כספים קיבל חבר-הכנסת אבא אבן מהאוניברסיטות השונות בארץ תמורת שרותו כאוסף-תרומות, בצורת קומיסיון, דמי-שירות, שכר-טירחה, „הוצאות" וכיוצא-באלה?

(2) האם — וכיצד — נרשמו תשלומים אלה בסיפרי האוניברסיטות?

(3) האם נוהגות האוניברסיטות בארץ לשלם תשלומים כאלה, באמתלה כלשהי, לאישי-ציבור ישראליים הנואמים באסיפות-התרמה בחו"ל, בעודם מכהנים בתפקידים ממלכתיים בישראל ומקבלים שכר מן הממשלה ו/או הכנסת?

(3) אם כן — מהו גובה הקומיסיונים האלה באחוזים מן התרומות הנאספות?

(5) האם נוהגות האוניברסיטות להודיע לקהל התורמים כי אישי-הציבור הישראליים, המופיעים לפניהם, פועלים תמורת שכר?

(6) אילו חברי-כנסת בעבר ובהווה ו/או שרים בעבר ובהווה ו/או פקידים בכירים בעבר ובהווה קיבלו תשלומים כאלה? הואל-נא לציין את הסכומים שקיבל כל אחד מהם.

■ ■ ■

א ל: ראש-הממשלה, מר מנחם בגין.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.

במערכת-הבחירות של רשימת-הליכוד שאתה עמדת בראשה, נדון בהרחבה הצורך לטהר את צמרת המדינה מכל רבב או חשד של שחיתות. בין השאר דובר על הצעות שונות שיבטיחו כי ראשי המדינה לא יעסקו בעסקים פרטיים ולא יתעשרו כתוצאה משליחותם הממלכתית.

לממשלה החדשה צורפו מיספר אילי-הון, שצברו את הונם דווקא בשטחים שנמסרו עתה לטיפולם. בין השאר הגיע שר-הביטחון למעמדו הכלכלי הרם בעיקבות מיסחר בציוד צבאי, שר-החקלאות הוא אחד החקלאים הפרטיים המצליחים ביותר במדינה, שר המיסחר-והתעשייה הוא איש עתיר עסקים ומיפעלים, שר-האוצר הוא תעשיין, שר-הבינוי מעורב בעסקים משגשגים רבים, וכן הלאה.

שאלותי הן:

(1) האם מתכוונת ממשלתך להציע לכנסת חוק, שיאסור על חברי-ממשלה לעסוק בתעשייה, במיסחר או בכל עיסוק כלכלי אחר; או להחזיק במיפעלים כלכליים בצורה פעילה או סבילה; או לקבל הכנסות הנובעות מפעילויות כלכליות כלשהן?

(2) האם מתכוונת ממשלתך לחייב את שריה לאלתר, ולא יאוחר משלושה חודשים אחרי כניסתם לתפקידם, להצהיר בפומבי על הרכוש וההכנסות שלהם ושל בני-מישפחותיהם — וכן לחדש הצהרות אלה מדי שנה, עד שלוש שנים אחרי תום כהונתם בתפקידיהם?

ממשלת ישראל: „מכל רבב של חשד של שחיתות"

(3) אם לא אילו אמצעים תציע ממשלתך כדי להגשים את הבטחת-הבחירות של הליכוד בנושא זה?

■ ■ ■

א ל: שר-המישפטים, מר מנחם בגין.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.

נמסר כי היועץ-המישפטי-לממשלה מסר לחברי הממשלה החדשה הנחיות מפורטות לגבי הדרך שבה עליהם להיפטר מן המיפעלים הכלכליים שבבעלותם, וזאת כדי למנוע התנגשות בין טובת-המדינה ובין טובתם הפרטית.

שאלותי הן:

(1) מהו הנוסח המילולי המלא של ההנחיות האלה?

(2) האם יש להנחיות אלה תוקף מחייב, או שהינן המלצות בלתי-מחייבות בילבד?

(3) האם פעלו השרים על פי ההנחיות האלה, או שסירבו לעשות זאת? נא לפרט את תגובתו של כל אחד מן השרים.

■ ■ ■

א ל: שר-האוצר, מר שימחה ארליך.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.
הריני מתכבד לשאול:

(1) כיצד נהגת במיפעל האופטיקה שהיה בידיך ערב כניסתך לתפקידך הנוכחי?

(2) אם העברת אותו לידי אחרים — למי, ובאילו תנאים?

(3) האם יש קירבה כלשהי בינך ובין רוכשי המיפעל — ואם כן, מהי?

■ ■ ■

א ל: שר-הביטחון, מר עזר וייצמן.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.

נמסר כי השר לקליטת העלייה, מר דויד לוי, לא שירת מעולם בצה"ל, וכי שוחרר מחובת-השרות ביגלל מה שהוגדר כ„מחלת-עיניים תורשתית, הגורמת לליקוי בראייה בעין אחת."

בעיתונות פורסמו דבריהם של רופאים בעלי-שם, שטענו כי אין צה"ל נוהג לשחרר משרות פעיל אזרחים הלוקים במחלות-עיניים, והמסוגלים למלא תפקידים עורפיים.

כולנו מקווים שמחלת השר לוי אינה פוגעת בכושרו למלא את תפקידו האחראי, המטיל עליו עומס רב.

שאלותי הן:

(1) האם נוהג צה"ל לשחרר משירות-חובה ומשירות-מילואים אנשים ונשים ביגלל מחלות-עיניים, הגורמות לליקויי-ראייה בעין אחת?

(2) אם כן — כמה אזרחים שוחררו משירות צבאי ביגלל סיבה זו? הואל-נא לפרט את המיספרים לכל שנה לחוד, משנת 1949 ועד שנת 1976.

(3) אם אין צה"ל נוהג לשחרר אזרחים ביגלל סיבה זו — מה גרם לשיחרורו של השר דויד לוי?

■ ■ ■

א ל: שר-הביטחון, מר עזר וייצמן.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.
הריני מתכבד לשאול:

(1) כיצד נהגת בחברות הכלכליות שהיו בידיך ערב כניסתך לתפקידך הנוכחי?

(2) אם העברת אותן לידי אחרים — למי ובאילו תנאים?

(3) האם יש קירבה כלשהי בינך ובין רוכשי החברות האלה, ואם כן — מהי?

■ ■ ■

א ל: ראש-הממשלה, מר מנחם בגין.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.

במערכת-הבחירות האחרונה העלתה רשימת הליכוד, שאתה עמדת בראשה, את הנושא המביש של העדרות שרים וחברי-הכנסת ממליאת הכנסת. בין השאר היא אימצה לעצמה את הצעת-החוק שהגשתי בשעתו לכנסת השישית, להנהיג חובת-קוורום (מניין חוקי) בכנסת.

כן נמסר, עם כניסת הממשלה החדשה לתפקידה, כי החלטת לחייב את חברי-ממשלתך לקחת חלק פעיל בישיבותיה של מליאת-הכנסת, כך שלפחות מחצית השרים יהיו נוכחים באולם המליאה בכל עת.

בשבועות האחרונים העבירה הטלוויזיה הישראלית כמה וכמה פעמים סיקור מאולם מליאת-הכנסת. סיקורים אלה הראו כי גם בעת דיונים חשובים ביותר, על נושאים הנוגעים לכל אזרח במדינה, נכחו באולם המליאה פחות מתריסר חברי-כנסת, וכי ליד שולחן-הממשלה ישב רק שר אחד ויחיד, שלא היתה לו ברירה, מכיוון שהיה עליו להשיב לוויכוח.

שאלותי הן:

(1) האם מתכוונת ממשלתך להגיש לכנסת הצעת-חוק להנהגת חובת-קוורום בדיוני הכנסת ובהצבעותיה?

(2) האם קיימת בממשלה הוראה המחייבת את מחצית השרים להיות נוכחים בכל עת בדיוניה של מליאת הכנסת — ואם כן, מה ייעשה כדי לבצע הוראה זו הלכה למעשה?

■ ■ ■

א ל: שר-החקלאות, מר אריאל שרון.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.
הריני מתכבד לשאול:

(1) כיצד נהגת בחווה החקלאית שהיתה בידיך ערב כניסתך לתפקידך הנוכחי?

(2) אם העברת אותה לידי אחרים — למי, ובאילו תנאים?

(3) האם יש קירבה כלשהי בינך ובין רוכשי החווה, ואם כן — מהי?

■ ■ ■

א ל: שר-הבינוי, מר גידעון פת.
מאת: אורי אבנרי, אזרח.
הריני מתכבד לשאול:

(1) אילו מיפעלים וחברות היו בידיך ערב כניסתך לממשלה?

(2) אם העברת אותם לידי אחרים — למי, ובאילו תנאים?

(3) האם יש קירבה כלשהי בינך ובין רוכשי החברות והמיפעלים — ואם כן, מהי?

■ ■ ■

נא לשלוח אלי את התשובות לשאילתות אלה על פי תכתובת הבאה: „העולם הזה", ת.ד. 136, תל-אביב.

מאת אורי אבנרי

מה שביקש ח"כ זורע מח"כ קטן־שטרן

ומה שעשה ח"כ וירשובסקי בישיבת המליאה

■ תקרית בלתי־נעימה אירעה באולם־הישיבות של סיעת המערך בכנסת. הפרופסור **חיים ברקאי** הוזמן על־ידי הסיעה להרצות על המדיניות הכלכלית של ממשלת־הליכוד. אולם במשך כל ההרצאה הפריעה לו סגנית יושב־ראש הכנסת, ח"כ **שושנה ארבלי־אלמוזנינו**, ולא הניחה לו לדבר. ברקאי גילה אורך־רוח, אולם לבסוף לא יכול להתאפק ואמר: „אני מבין שאת תופסת כעת את מקומה של **גאולה כהן** באופוזיציה."

■ בישיבת ועדת־הכנסת הרגיזה נציגת המפד"ל, ח"כ **שרה קטן־שטרן**, את נציג ד"ש, ח"כ **מאיר זורע**. בכל פעם שפנתה אליו או הגיבה על דבריו, היא התעקשה, משום־מה, לכנות אותו „ח"כ הזורע". לבסוף פקעה סבלנותו של האלוף (מיל.) והוא התפרץ כלפי הח"כית הדתית: „אני מבקש ממך — בלי הה"א! תתחילי ישר עם הזין!"

■ חברו של זורע לסיעה, ח"כ **מרדכי וירשובסקי**, הסתגל במהירות לנוהגים המקובלים בכנסת. בשבוע שעבר נראה וירשובסקי, שהוא מרצה בפקולטה למישפטים באוניברסיטת תל־אביב, כשהוא יושב באולם המליאה בשעת אחד הדיונים, ובודק בעיון רב את הבחינות של תלמידיו.

■ אשתו של ראש־הממשלה לשעבר, **לאה רבין**, החלה עוסקת באחרונה בפעילות ספורטיבית אינטנסיבית. הגברת רבין נראית מדי יום בבריכת־השחייה של צהלה, כשהיא מלווה על־ידי ידידתה הטובה ושכנתה בנווה־אביבים, **אילנה שפירא**. פעמיים בשבוע נראית הגברת רבין גם על מיגרשי הטניס של צהלה. בעלה, **יצחק רבין**, אינו מצטרף אליה אומנם לבריכת־השחייה, אך הוא מקפיד לשחק טניס לפחות פעם בשבוע.

■ לעומת התאוששותו המהירה של יצחק רבין מן המפלה של מיפלגת העבודה בבחירות, וחידוש פעילותו הספורטיבית, טוענים חוגים הקרובים לשר־הביטחון לשעבר ח"כ **שימעון פרס** כי הוא לא זו בלבד שלא התאושש, אלא שמצבו הולך ומחמיר ובאחרונה הוא מתלונן תכופות כי אינו חש בטוב.

■ הכחשותיה של הגברת **רחל דיין־כורם**, רעייתו של שר־החוץ **משה דיין** שטענה באוזני העיתונאית **מירה אברך** כי בעלה לא עישן מעולם לפני הראיון המפורסם עימו בטלוויזיה הופרכו על ידי צוות צלמי ועובדי הטלוויזיה שצילמו את הראיון. הם מוכנים להישבע כי לפני אותו ראיון מפורסם עישן דיין סיגריות בשרשרת.

■ מזה יותר מחודשיים מחפש העיתונאי **אהרון בכר** רקע בית"רי בעברו. „כל החברים שלי כבר מצאו באיזו תקופה בחייהם היו בבית"ר, ורק אני לא," התמרמר. סוף־סוף, נשם בכר לרווחה. הוא הצליח להיזכר כי גם לו היה פעם קשר לבית"ר: „פעם, כשהייתי חניך בקן־מרכז של השומר־הצעיר, תפסנו בית"רי אחד, סחבנו אותו לגן־מאיר ושם תקענו לו מכות־רצח!"

■ מותו הפיתאומי של

גולדה מאיר

בדיוקנה שעוצב בידי הפסל פול גודמן, ניצבת במרכז כרזת הפירסומת למחזה המוסיקאלי גולדה, בכיכובה של השחקנית אן בנקרופט, המתפרסמת עתה בעיתוני ארצות־הברית. למרות שהצגת־הבכורה של המחזמר תיערך ב־6 בנובמבר השנה, כבר החלה מכירת הכרטיסים במחירים שבין שיבעה לשיבעה־עשר וחצי דולאר הכרטיס. המחזמר מוגדר בכרזת־הפירסומת כ„תיאטרון מקורי ומרתק המתרכז בפעילותה של גולדה כראש־ממשלה אך הקולט בחטף גם מראות מהרגעים המפורסמים ביותר בחייה — כילדה הנפחדת מהפוגרומים של הצאר. כנערה במילווקי החולמת לכונן מדינה יהודית, כאם צעירה בפלסטינה הנקרעת בין חובותיה כאם למישפחתה ועבודתה..."

יוסי לווינבוק, אחיה בן ה־29 של כוכבת הקולנוע **דליה לביא**, ניחת עליה כמהלומה. דליה היתה אמורה להינשא השבוע לארוסה, **צ'אק גאנז**, ואחיה יוסי ואשתו, **דליה**, הוזמנו לטוס לארצות־הברית כדי להשתתף בחתונה. דליה דחתה את מועד נישואיה עד תום שלושים ימי־היבל.

■ צלם־העיתונות **ויליאם** („סעד") **קארל**, נציג סוכנות־הצילומים הצרפתית סיגמא בישראל, נתבקש על־ידי סוכנותו לסקר את ההפגנות נגד חסימת הרחוב בבני־ברק. ויליאם, הדובר, קורא וכותב עברית קלה, קרא באחד העיתונים את הכותרת „הפגנות אלימות ברחוב המריבה", והסיק מכך כי כל הבעיות בעיר בני־ברק מתרחשות ברחוב הנקרא המריבה. הוא חרש את בני־ברק לאורכה ולרוחבה, ולא מצא רחוב בשם זה. רק כשחזר אל הסוכנות וסיפר את קורותיו, הסבירו לו כי צריך היה לחפש את רחוב השומר, שבין דייריו קיימת מרביה בנושא חסימת הרחוב בשבת.

■ במסיבה שהתקיימה לכבוד מי שהיה דובר סיעת־המערך בכסת, **ליאון הדר**, היוצא לניו־יורק כדי לסיים שם את עבודת־הדוקטורט שלו במדעי־המדינה, בלט בין האורחים הרבים, שבילו בגן־הווילה היפה בצהלה שבה התקיימה המסיבה, **סמי טוויג**, עוזרו של שר־האוצר **שימחה ארליך**, שבא בחברת **מאיר דיין**, מי שהיה עוזרו של שר־האוצר הקודם **יהושע רבינוביץ**. סמי היה הנציג היחידי של השילטון החדש, שנענה להזמנתו של ליאון ובא למסיבה. כשאמרו לו את הדבר, קפצה נערת־הזוהר הירושלמית **ענת סבידור**, בתו של ח"כ **מנחם סבידור**, ואמרה: „אני מייצגת פה את האבא שלי!"

■ השייך **מוחמד אבו־רביע**, שטען השבוע כי למרות חוק באדר־עופר מגיע לו לשבת בכנסת כנציג הרשימה הערבית, במקומו של ח"כ **מיכה חריש**, שהיה אחרון הח"כים שהצליחו להכנס לכנסת התשיעית ברשימת המערך, בא השבוע לבניין הכנסת וישב במיזנון. מייד ניגשו אליו כמה ח"כים, הידועים כתומכיו של **יצחק רבין** במערך, ולחצו את ידיו. חריש הוא, כידוע, אחד מתומכיו של ח"כ **שימעון פרס**.

■ בתוכנית הרדיופונית לבריאות, המשודרת בגלי צה"ל, ושהוקדשה לבעיות בריאות בקיץ, המליץ הרופא ד"ר **יהודה שיינפלד**, ממכון הלר בתל־השומר, להזיע בקיץ כל האפשר, ואמר: „אני ממליץ לבחורים ללכת בלי גופיה, ולנשים ללכת בלי חזיות. לגברים אני ממליץ זאת כדי שזיעתם תתאדה מהר יותר, ולי־

ינקל גינזבורג

הצייר מבת־ים שהשתקע בוושינגטון חגג לפני שבועות מיספר את זכייתו באזרחות האמריקאית. המסיבה לכבוד המאורע נערכה בביתו של הסנטור ג'ורג' מק־גאוורן, כשאת האורחים משעשע אמן ישראלי לשעבר אחר — תיאודור ביקל. גינזבורג זכה באחרונה במיכרז לציור־קיר אמנותי בבית מרכז בני־ברית בוושינגטון, ששימש לפני מיספר חודשים מטרה להתקפת קבוצת כושים מוסלמית קיצונית. הציור (שאת הדגם שלו מציג ינקל בתמונה) יהיה בגודל של 24x15 מטר, ואמור לסמל את סימלי ומגמות אירגון בני־ברית.

אנשים

נשים אני ממליץ לוותר על החזייה כדי שהגברים יזיעו.״

■ בלשכתו של ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ׳יצ׳״) **להט**, התנוססה תמונה בה נראה צ׳יצ׳ בתקופת שרותו ה־צבאי בחברת **דוד בן־גוריון**, כמה שרים וח״כים ומספר קצינים בכירים. מתחת לתמונה התנוססה הכתובת: „מנהיגי ישראל וגיבוריה.״ מבקרים שזיהו בתמונה את מי שהיתה מפקדת הח״ן, אלוף־מישנה (מיל.) **סטלה לוי**, נהגו לשאול את צ׳יצ׳ אם היא שייכת למנהיגי ישראל או לגיבוריה. אז היה צ׳יצ׳ מגלה את מקור התמונה. היא התנוססה בלשכתו של גזבר הסוכנות, **אריה דולצ׳ין**. יום אחד ראה אותה שם להט ותמה אף הוא לפשר הכתובת מתחת לתמונה. אמר לו דולצ׳ין: „תתפלא, אבל התמונה הזאת כבר הכניסה הרבה כסף למגבית!״ אח״כ שלח דולצ׳ין את התמונה במתנה לצ׳יצ׳. לאחרונה הוסרה התמונה מלשכת ראש־העיר, כדי לא לעורר שאלות מיותרות.

■ כשנשאל הצייר **יגאל תומרקין** מדוע בחר בשגרירות האמריקאית שברחוב הירקון כדי להציג בה את תערוכתו הבאה, השיב: „יש שם מיזוג־אוויר.״

■ הפסל ענק־המימדים **מנשה** („מנשקה״) **קדישמן** החליט להוריד ממישקלו. יחד עם הצייר הדני **פרנק סטלביג** הוא מקיף מדי בוקר, בשעות המוקדמות, בשחייה את שובר־הגלים שבחוף פרישמן בתל־אביב. מייד אחרי ההקפה מצטרפים השניים אל המציל ואוכלים איתו דגים צלויים.

■ המשורר הדרוזי **סמיח אל קאסם** ערך בשבת האחרונה את חגיגת חתונתו. סמיח נשא לאשה נערה דרוזית, אולם בכפרו הגלילי, רמה, לא נמצא אולם שיכיל את אלף הקרואים שהוזמנו למסיבה. לפיכך ערך סמיח את חתונתו באולם חתונות יהודי בעכו, שם הוגש לאורחים אוכל „ווזווזי״.

■ הגשש החיוור **גברי בנאי** ואשתו **דפנה** השתתפו במסיבה שערכו הזמר **אושיק לוי** ואשתו **עירית** לכבוד שחקנית הקולנוע והתיאטרון **ז׳רמן אוניקובסקי** ובעלה הרקדן **דני בינסטד**, הנמצאים בביקור בארץ, ומזה חמש שנים הם מתגוררים בהאג שבהולנד. במשך כל המסיבה העליזה לא חדלה דפנה לצחוק, כשעירית לוי מזהירה אותה ואומרת: „מרוב צחוק הלילה את תלדי.״ ואכן, כשהגיעו בני הזוג בנאי הביתה תקפו את דפנה צירי לידה והיא הובהלה לבית־החולים, שם ילדה בן־זכר, אח לאורי, בנו מנישואיו הראשונים של גברי, **וליסמין**, בתם המשותפת. למחרת בבוקר צילצל גברי לביתם של עירית ואושיק, ואמר להם: „בדרך לבית־החולים אמרתי לדפנה שאם תיוולד לנו בת נקרא לה עירית, מכיוון שאת ניבאת שהיא תלד הלילה. אבל נולד לנו בן. אז אולי יש לכם הצעה לשם בשבילו?״

■ מיקרה בלתי־נעים אירע לשחקן התיאטרון הקאמרי **יוסי פולק**, המגלם את דמותו של ברוטוס במחזה יוליוס קיסר. באחת הסצנות על יוסי לקפוץ ולהיתלות על גדר־תייל. ואכן, גדר־תייל אמיתית ודוקרנית מוצבת על הבמה, אלא שבמקום שבו אמור יוסי לקפוץ עשוייה הגדר מפלסטיק. ואת הקפיצה מבצע השחקן בחושך. באחת ההצגות הציבו פועלי הבמה את הגדר שלא במקומה הקבוע מראש. יוסי זינק כדרכו אולם נפל על הגדר הדוקרנית ועורו נקרע מעליו. הוא המשיך בהצגה, אולם כשניסה להשתחרר לא הצליח. הוא קם עם כל הגדר עליו, כשהקהל עדיין אינו מבין את המתרחש, הפסיק את ההצגה ואמר: „סליחה, אולי מישהו יכול להוציא אותי מזה?״ שני פועלי־במה חילצו את יוסי, לקול מחיאות־הכפיים הסוערות של הקהל. יוסי המשיך בהצגה עד תומה, אולם מייד אחר־כך נלקח לבית־החולים, שם קיבל טיפול רפואי.

■ שר־הקליטה **דויד לוי** הופך נושא לנחשול־בדיחות חדש המציף את הארץ. לפי אחת מהן, טען כי הוא **ויורם ארידור** הם „עמודי הטבח״ של הליכוד. לפי בדיחה אחרת נאם באנגלית ואמר: ”Let's Talk Post-Cards.״ כשתמהו המאזינים למה כוונתו, הסביר בעברית: „הבה נדבר גלויות.״

הדיינים רות, אמו של אסי ואהרונה אשתו, מציגות בגאווה את אבנר בן 8 החודשים, הנכד הצעיר לבית דיין. אבנר, שזהו לו צילום בכורה ראשון בעיתונות, הולך בעקבותיה של עמליה אחותו, בתם בת ה־6 של אסי ואהרונה, וממשיך את מסורת היופי המפורסמת של בני מישפחת דיין.

כך הם אומרים

הכרעה מוסרית

אנשי המערך מנסים בכל כוחם להתחרות בליכוד בקיצוניותם. אחרי שהשר לשעבר ישראל גלילי תקף את הליכוד, משום שמנהיגיו מוכנים לוויתורים בסיני ובגולן, יצא חגי אשד למיתקפה כללית על ממשלת מנחם בגין, בשל כוונתה להחזיר את פליטי איקרית ובירעם לכפריהם:

„אם תחליט הממשלה להחזיר את עקורי איקרית ובירעם למקומות מגוריהם הקודמים, היא תאמץ בכך את העיקרון הפלסטיני המנציח את הסיכסוך היהודי־ערבי. עיקרון זה הוא שהפליטים הפלסטינים זכאים לחזור למקומות מגוריהם הקודמים ולדחות כל תוכנית לפיתרון בעייתם על־ידי שיקומם ויישובם במקומות־מגוריהם הנוכחיים... עקורי איקרית ובירעם עצמם אינם יודעים מה הם עושים. הם עצמם ודאי אינם מבינים שהם נושאי־הדגל של מדינת־ישראל ועם השאיפה לקעקע איתה מיסודותיה על־ידי ,השיבה לבתינו ולאדמותינו.׳

„...כוחה המוסרי של ישראל הוא לא בהעמדת־פנים צדקנית, לא בהרגעת מצפון מדומה ולא בתשלום מס לדמגוגיה, אלא בהכרעה מוסרית בין שני עקרונות מוסריים מנוגדים. מצד אחד בזכות השיבה לבתיהם ולאדמתם של כל הפליטים הפלסטינים, ומצד שני בתביעה להשלמה עם תוצאות המילחמה כדי להביא לסיומה וכדי לא להנציח אותה...״ (דבר)

תיאטרון האבסורד

אם תחליט ממשלת הליכוד להחזיר את עקורי בירעם ואיקרית, תהיה זו חגיגה של אבסורד פוליטי: הימין יתקן עיוותים שגרמה מיפלגה סוציאליסטית. כך סבור אליהו אגרס.

„ייתכן ששר־הביטחון עזר וייצמן ושר־הדתות אהרון אבו־חצירא ייזכרו כמשכיני צדק, שעד עתה לא נעשה על ידי הממשלות הקודמות.

„אנשים המגדירים עצמם כסוציאליסטים־הומאניים, חברי מיפלגה הדוגלת בשיוויון־זכויות לכל אזרחי המדינה, וטוענת שרק היא עשויה לשמש גשר בין יהודים וערבים — אנשים אלה ימצאו את עצמם כבדידות לא־מזהירה כלל; ובעיני הציבור תצטייר התדמית של מיפלגת העבודה כמיפלגה שהתנגדה לתיקון עוול שנגרם לפני שלוש עשרות שנים.

„רבים במיפלגת העבודה המלעיגים היום על ,יפי הנפש׳ ו,אנשי המצפון׳ (כינויי־הגנאי שבפיהם כלפי אנשי מיפלגתם התובעים החזרת העקורים) יצרפו את אנשי הליכוד והמפד״ל לחבורה זו של יפי־נפש ר״ל. הם ודאי יתמכו בראש המועצה האזורית מעלה־הגליל שאיים כי המתיישבים היהודים יעזבו את הגליל אם יוחזרו העקורים. מעניין יהיה לראות איך תתקבל עמדה זו, למשל, באינטרנציונל הסוציאליסטי שבו חברה מיפלגת העבודה.״ (דבר)

תשלום והחולצה הלבנה

התביעה ל„שלום צודק״ היא, כימעט בכל המקרים, תביעה ערבית. בישראל, לעומת זאת, רוצים בשלום „בר קיימא״. על ההבדל המילולי והעקרוני עומד הח״כ והפובליציסט משה שמיר.

„הסמכת התואר ,צודק׳ לשם העצם המופשט ונכסף ,שלום׳ היא, כידוע לכל ילד במזרח־התיכון, ולכל דיפלומט בכיר בשאר חלקי העולם, תביעה ערבית. התואר ,צודק׳ ליד השם ,שלום׳ פירושו, בכל הפשטות, כי על השלום להיות כרוך במילוי תביעותיהם של אירגוני הפלסטינים.

„ברגע שאמרת ,שלום צודק׳ הכנסת לתמונה גורם אנושי יחסי מאד, חד־צדדי בהכרח, בלתי־אובייקטיבי בהכרח, ופתחת את הפתח למלחמה הבאה. צודק — בעיני מי? מי ישפוט ומי יפסוק? תואר הצדק, העוסק בהערכות יחסיות, לא זו בלבד שהוא עלול לעורר אי־נחת אצל אחד הצדדים השותפים לעשיית השלום לאחר שהשלום כבר נעשה, ולא זו בלבד שהוא עלול להביא לפסילת השלום ולביטולו — אלא עליל הוא פסול מלכתחילה ובאופן עקרוני כל מצב של שלום.

„וכמו בשעור למתחילים, דוגמה מן החיים: ביקשת לקנות חולצה — יש מיליוני חולצות אפשריות לבחירתך. ביקשת לקנות חולצה לבנה — שום חולצה שבעולם לא תיראה לך, אלא־אם־כן תהיה לבנה. ביקשת לקנות חולצה יפה (מקביל ל„צודקת״ במישור הפוליטי) — השארת לעצמך את האופציה לפסול כל הצעה שתובא לפניך. אתה תפסול, לכאורה, את הצבע. אתה תפסול, לכאורה, את הגיזרה — אבל למעשה תיפסל החולצה! (מעריב)

החולצה כגורם אנושי יחסי מאד * סיפור היונה של פנחס שדה * כוחה המוסרי של ישראל

השלטון כמשל

הסופר פינחס שדה מבקש להפריך את כל הטענות על שינוי אפשרי בחיי הסיפרות והאמנות בארץ, העשוי לחול כתוצאה מחילופי השילטון. לא זו בלבד שלא יהיה שינוי, אלא לא תהיה כל השפעה שהיא למהפך, אליבא דפינחס שדה. את טיעונו הוא מחזק באמצעות הסיפור על רועה־הצאן, שביום־הכיפורים לא יכול היה להתפלל מן הכתב, ושרק שריקה גדולה. הבעל־שם־טוב קבע: עכשיו נפתחו שערי שמים.

שדה

אשד

„מה שפחות ידוע הוא המשכו של הסיפור.

„הנער חזר לכפרו, וייתכן שהיה שורק לעיתים, או מחלל בחליל, וייתכן אף שהתעתד לחזור ביום־הכיפורים הבא לבית־הכנסת ולחזור שם על מעשהו, אך לפי שעה חי לו לתומו ולא ידע דבר מהמתרחש בעיירה. ואכן התרחשו שם בינתיים מאורעות מרעישים: הגבאי של בית־הכנסת הודח, וגבאי חדש בא על מקומו. עם חילופי הגבאים הוחלפו, כדרך הטבע, גם אנשי שלומם, כלי קודש שונים כגון החזן והשמש והמוהל והשוחט והסופר סת״ם והגוי של שבת.

„וכך התגלגלו הדברים שיום אחד (וכאן מתקרב סיפורי אל קיצו), בהיות הנער בשדה עם צאנו, ירדה יונה צחורה על כתפו ובחרטומה מיכתב. במיכתב התבקש הנער לענות על השאלה: האם ישפיעו חילופי הגבאים על שריקתו? ואם כן, באיזו מידה? למשל, העשויה שריקתו ביום־הכיפורים הבא להשתנות מסול מינור לסימבול מז׳ור? ושאלה אחרונה: העשוי הוא, כתוצאה מחילופי הגבאות, לחוש עצמו בלתי־רצוי?

„כבן־כפר נבער עמד הנער מתגרד בפדחתו, לאור השמש השוקעת.״ (הארץ)

פסוקי השבוע

- **נשיא אוגנדה אידי אמין:** „משה דיין הוא חברי הטוב ביותר!״
- **ראש האופוזיציה, שימעון פרס, בדיון על רחוב השומר:** „כל יהודי חילוני מוצאו, בסופו של דבר, מיהודי דתי.״
- **שר־האוצר שמחה ארליך:** „צריך לחדול מן ההתייחסות השלילית לאזרחי ישראל, כאילו הם גנבים ומעלימים.״
- **עורך „מעריב״, שלום רוזנפלד:** „הכימיה פעלה בין בגין לקרטר. הגיאוגרפיה — הרבה פחות.״
- **מפקד חיל־האוויר, האלוף בנימין פלד:** „כאשר מתאמנים משלמים מחיר. המחיר לכנר יהודי מגוחין פירושו יבלות באצבעות. אצלנו — אנשים הולכים לבתי־הקברות.״
- **דוד הכהן**, מוותיקי מפא״י, בכנס חברי מיפלגת העבודה בחיפה: „אנשים כמו משה דיין ואבא אבן לא מוצאים ברחובות.״
- **המשורר יבי:** „אבני הכותל אינן מפרנסות את מעוטי היכולת.״
- **יוסף נאווי**, הישראלי שירד לעיראק עם אשתו ושתי בנותיו וחזר משם לפני שבוע: „ישראל היא כמו תמונת־שמן יפה — ככל שאתה מתקרב אליה אתה רואה יותר את הסדקים...״
- **נחמן פרקש**, בתשובה לשאלת שופט למקור פרנסתו: „אני עובד קשה מאד. אני עובד בבריחות. המישטרה עוצרת אותי מדי פעם — ואני בורח.״

סל וסלסלה

המעונינים להשתתף במדור יפנו לקארו בני טל. 241530

„לורד" השלימה הכנותיה לקראת שבוע ה„פלש"

יצרן חולצות האופנה מהגדולים בישראל, מציג את אפנת סתיו 78—77 לגברים.

ערב פתיחת שבוע הפלש השנתי, המהווה מעמד ראווה של מיטב יצרני האופנה בישראל, ערכנו ביקור ב„לורד" — יצרן אופנת חולצות העילית לגברים. בהיותינו במחלקות „לורד" הענפות, הגיעה התכונה לשיאה. בקומות העליונות של „לורד" עסקו האופנאים בהכנות האחרונות של דגמי החולצות האקסקלוסיביות לגברים, המפארות בימים אלה את תערוכת האופנה במלון פלזה.

חולצת סריג — ילד, ילדה מודפס בצבעים שונים.

חולצת משבצת — יוניסקס.

ב„פלש" השנה, מציגה „לורד" את אופנת הגברים לסתיו 77—78, המהווה את המילה האחרונה באופנת הגברים בעולם. בין הדגמים לגברים, מצאנו דגמי טרילוכל — חולצות ההצלחה העולמית, המצטיינות בציבעיהן היציבים. דגמי ברגרדה — המוכרות כחולצות הטובות ביותר בעולם כולו, עשויות כותן שווייצרי, טהור ואיכותי.

את הפתעת הסתיו הקרוב שומרת „לורד" לחולצות הפנל שהן בעלות עיצוב גב וחזית מושלם. בחולצות אלה ואחרות תפתח „לורד" את אופנת הסתיו הקרוב.

מנהל אפנת „לורד" הדגיש, כי החל מתחילת ספטמבר הקרוב, ניתן יהיה להשיג בחנויות האופנה לגברים את כל דגמי „לורד" כולל אלו המוצגים בשבוע האופנה הישראלי.

גם לילדים אניני הטעם, דאגה אפנת „לורד" ודגמי היוניסקס לילדים ישתלבו בחינגת האופנה שמכינה „לורד" לסתיו הקרוב.

גם על הנשים חשבו בלורד.

ואתן היפות... „לורד" לא שכח אתכן והוא הכין עבורכן מספר מצומצם של דגמי יוניסקס אקסקלוסיביים, למיוחדות בלבד.

חולצת בדגרדה בהדפס עיגולים

„זה הסוד שלי..."

נחילי יתושים קידמו את פנינו בצאתנו לביקור אצל מלי ויורם באחד הערבים החמים של השבוע שעבר.

ציפינו לערב מאכזב. אך כשהגענו לדירתם שליד הירקון, הופתענו. אוויר צלול ונקי מילא את חלל ריאותינו, עת פסענו לכיוון הסלון, ואף לא יתוש אחד נראה באזור.

יורם התקרב מחויך אל מכשיר הטלוויזיה והצביע על קופסא קטנה שניצבה עליו, „זה הסוד שלי", פלט יורם. תוך שעינינו מתמקדות בציפיה כמוסה, בעשרה ס"מ של ריבוע דקורטיבי ומסתורי זה.

מי שנשברה ראשונה, היתה דווקא מלי: „ואפה מאט", היא התפרצה. „ואפה מאט" הוא דוחה היתושים החשמלי שלנו". מלי ספרה כי מאז רכשו את „ואפה מאט", חלפו ימי היתושים, המכשיר מחובר לחשמל (שצריכתו היא כמעט אפסית) והיתושים פשוט, תופסים מרחק. המכשיר יעיל בכל שעות היממה, בכל מזג אוויר, בחלונות פתוחים, או סגורים באור, ובחושך. המכשיר נקי, שקט, חסר ריח וניתן לעשות בו שימוש בכל הבית, בכל מקום, כולל חדר ילדים. גם במשרד הבריאות ומכון התקנים אישרו אותו. „וכל היתרונות הללו — סיימה מלי — מרוכזים בקישוט קטן זה — „ואפה מאט". זהו, לא היה לנו חשק לעזוב את המקום אך החלטנו לפתור את הבעיה בצורה פשוטה. למחרת נכנסנו לבית מרקחת וקנינו את המכשיר. פשוט, לא כן? מה דעתכם לנסות גם כן, לשם שינוי, קיץ אחד בלי יתושים. אם כן, נועו בהקדם לאחד מבתי המרקחת, סופרמרקטים או חנויות נבחרות וצודו לכם „ואפה מאט" — דוחה היתושים החשמלי. אגב, „ואפה מאט" מיובא ע"י מ.ו. מפעלים בע"מ. ת.ד. 21184, תל־אביב. קיץ נעים.

דולי אינה בובה - „דולי" היא יצרנית אופנה

דולי — צעירה כבת 23, יצרנית אפנה ובעלת בית האפנה „הלו דולי"

לפני כשנה, שמעתי שאומרים על דולי, בחורה צעירה שפתחה בית אופנה וקראה לו בשמה „דולי". ראיתי את תוצרתה, בחנויות ובבוטיקים יוקרתיים, ראיתי אותם, על מגישי תוכניות הרצף בטלוויזיה, ראיתי ושמעתי עליה. עד אשר ניתקלתי בה...

דולי, צעירה עם חיוך מקסים. אותה צעירה לבושה בקפידה ונראה בעליל שהיא גאה מאוד, ומכירה בערך עצמה. ובכן, למה לא, בת 23 בסך־הכל, מתכננת אופנה וכבר יצרנית אופנה ידועה מאוד, שכל בגדיה מעוצבים על ידיה ונחטפים ע"י נשות החברה היפה. אותה דולי מתברר, גם אשת עסקים ממולחת ביותר, היא מחזיקה צוות עובדים, ברמה גבוהה מאוד וגזרנית הצמודה אליה במשך כל שעות היום, בקיצור, מנהלת את המקום להפליא. רבים ממכריה, תמהו לאן היא נעלמה במשך השנה האחרונה; מסתבר שדולי עסקה בתיכנון אופנת הקיץ והחורף של בית האופנה „דולי". מתאר אני לעצמי את הביקוש הרב שיהיה למוצריה של „דולי", רח' בר־כוכבא 51, טל: 285696. האם לא כדאי להקדים? ולסיום דולי, עלי והצליחי, כולי תיקווה שניתברך ביוזמה נוספת כזו אצל אחרים. כל הכבוד. אגב! שמעתם על 170 ס"מ של אופנה. זוהי „דולי".

מה אפשר לדרוש משעון

שיהיה יפה? שיעבוד טוב? שיאריך ימים? שיהיה מבוטח? ומה עוד? נכון... המחיר. אריה סבירסקי פתח סוכנות לשעוני CASIO ברח' אבן־גבירול 45, טלפון: 267365 ומאז...

אפשר להשיג שעון יפהפה, מתוצרת CASIO המיוצרים ביפאן, עם אחריות לשנה, שעונים דיגיטלים לגברים ונשים כאשר לנשים כרגיל מבחר עצום של שעונים מוזהבים, בדגמים מרהיבים. השעונים, אינם יקרים, סוף־סוף, וניתן להשיגם בחנויות המובחרות בלבד, להם מספקת הסוכנות של אריה סבירסקי. חובה עלי לציין כי כל השעונים של סוכנות א. סבירסקי בע"מ, הינם מתוצרת CASIO וכולם דיגיטליים. חורבה נעימה, לא?

אגב! לרשותו של אריה עומד צוות סוכנים המשווק ומפיץ את השעונים בכל הארץ. אם ברצונך שעון מתוצרת CASIO, פשוט מאוד, קפוץ לכל אחת מחנויות השעונים המובחרות בלבד, כי להם מספקת סוכנות א. סבירסקי את שעוני CASIO.

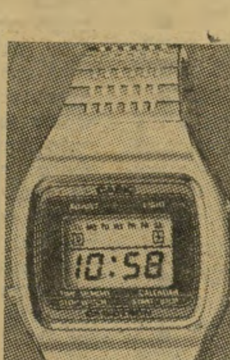

דגם שעון — CASIO

„פגודה"

מר צ'רנומורסקי ישראל, יליד סין, הינו בעליו של „פגודה" ברחוב פרישמן 42. אמנם „פגודה" שלו אינה בנויה בנוסח המקדש הסיני, אך בהיכנסי פנימה נתלשתי מהמציאות הצברית ועברתי לחיות את אמנות המזרח הרחוק, וכל זאת בזכות מוצרי היבוא של מר צ'רנומורסקי, הדואג שכל רכישותיו תתבססנה על טהרת אמנות המזרח הרחוק. ואמנם, מצאתי שם עבודות יד מדהימות ביופיין כמו את „לונג־לייף" (המחזיק בילד) מגולף בעץ, כד־מנחושת שעליו תבליט ה„דרקון" הידוע מהמיתולוגיה הסינית. כדי־נחושת שונים מצופים לכה ומעוטרים בציורים יפהפיים של דמויות שונות מהמיתולוגיה של המזרח הרחוק. מאמין אני שבנוסף ל„דרקון" המשמר על „אשקטנה" את אמנות המזרח־הרחוק. מסייעת לו בכך בארץ „פגודה" לאומנות ואמנות המזרח הרחוק.

„שילב" הירחיבה שירותיה לכל חלקי הארץ

הפתרון של שנות ה־70 לדאגותיה של האשה בהריון או האם הצעירה, הינו קל הרבה יותר היום מאי־פעם. והוא מצוי ב„שילב" רשת מרכזי הדרכה ושיווק ישיר, לבית־היולדת ולאם הצעירה.
מהתחלה צנועה בתל־אביב, התפתחה שיטת „שילב", והתרחבה לכל רחבי הארץ וסניפיה פזורים כיום בתל־אביב, ירושלים, חיפה ובאר־שבע, לרווחתן של הנשים ההרות והאמהות, בכל חלקי הארץ.
על מנת להתרשם כראוי משיטת „שילב" ומהמתרחש בסניפיה, כל שיש לעשות, הוא לבקר במקום. ואכן, בשבוע שעבר, החלטתי לערוך ביקור ב„שילב".
אולם ססגוני ומרהיב בשפע מוצריו, קידם את פני. לרגע, עלו בראשי תמונות וסיפורים מן האגדות, אך פסיעות אחדות בלבד, הפרידו ביני לבין המציאות. המציאות של „שילב", מכילה כל מה שרק ניתן להעלות על הדעת בנושאי תינוקות וילדים. מחיתולי איכות לרך הנולד ועד ריהוט אקסקלוסיבי לנוער. ועוד פריטים לתינוקות, כמו עגלות, שמיכות, בגדים, מוצצים ומה לא?
ואגב, קצב התפתחותה המהיר של „שילב", הביא את הנהלתה להחלטה לפצל את סניף „שילב" בת"א, לשתי יחידות, האחת — „שילב לתינוק" — ברח' אבן־גבירול 14, והשניה — „שילב לילד", ברח' פרישמן 48.
בכל סניפי שילב, פועלות יועצות שילב, שבנסיונן הרב, הפכו לשם דבר ולחלק אינטגרלי משיטת „שילב".
אחרי ביקורי ב„שילב", נוכחתי כי בשיטה שהנהיגה „שילב", הציפיה לילד וגידולו, הם חוויה אמיתית.

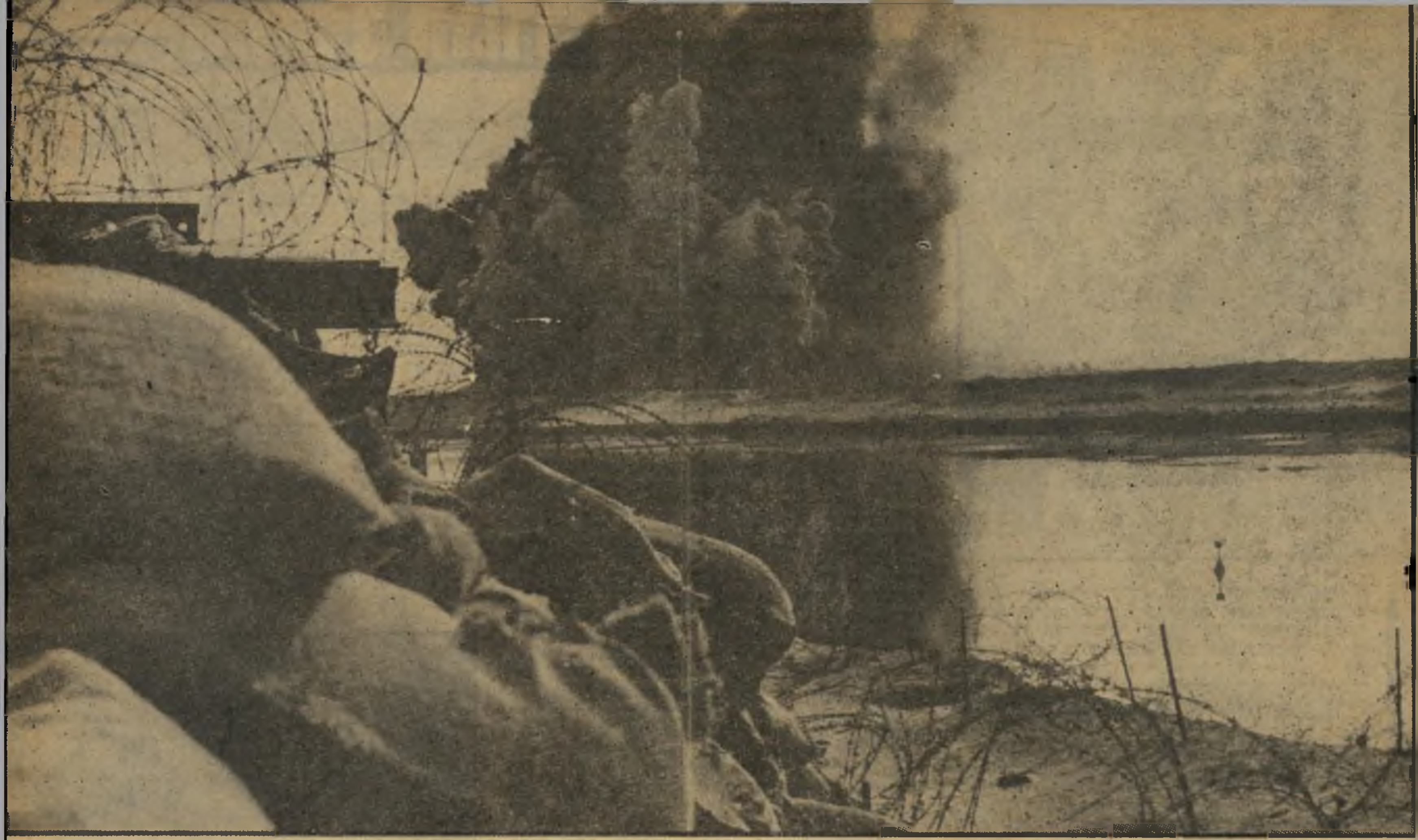

הערבים יכולים לקבל לפתע את כל הדרישות של ישראל ובכל־זאת תאיים על ישראל סכנת השמדה במילחמה - ביגלל

המחדל הגורלי

גבולות וביטחון

(מאמר שני)

מעין הקדמה

השקפה הצבאית היא, מטבע ברייתה, שמרנית, ניצית וחשדנית.

שמרנית, כי מה שהיה טוב מוטב שיהיה, עד שיוצע טוב ממנו — ויוכח ככזה. אקספרימנטים פזיזים מחירם חיי־אדם, מפלה במילחמה או אובדן עם ומדינה, כי השימוש בכוח צבאי הוא „הנימוק האחרון" בניגודים בינלאומיים. מוסכמות ישנות ומוכחות, כוחן יפה והן מחייבות; וזה המבקש לסתרן או להחליפן, עליו — ולא על הנוהג לפיהן — חובת ההוכחה.

ניצית, כי עקרונית, כמה שיותר כוח ויותר טריטוריה, הרי זה משובח; והסייגים חלים רק על הכוח, שגידולו מעל שיעור מסויים ביחס לשטח — מה שיוצר צפיפות מוגזמת של כוחות בשטח הנתון — יזיקו. סייג זה איננו חל על השטח. תוספת שטח תמיד מועילה, והיא תזיק אך ורק אם ייעשה בה שימוש לא נכון. אך הרי אנו עוסקים בגורם־שטח שממדיו המוחלטים טקטיים (כלומר, שנמדד במונחי זמן־ומרחב של קילומטרים בודדים ודקות, או, לכל היותר, של עשרות קילומטרים ושעות). לכן עבורנו, ודאי הדבר שכל תוספת לגורם־השטח וכל גריעה ממנו הם תמיד „חשובים", ובנקל ייעשו אף „חיוניים".

האופיין השלישי של ההשקפה הצבאית, החשדנות, ונכון יותר, „החשדנות־ודאות", ראוי, בענייננו, לתשומת־לב מיוחדת.

■ ■ ■

כמו כל מערכת שילטונית־ייעודית אחרת, ובמידת תוקף שאין למעלה ממנה, חייבת המערכת הביטחונית־הצבאית להיות נכונה להגשים את ייעודה, קיום הביטחון־הצבאי של המדינה, בכל מצב אפשרי. „כל מצב" פירושו — „מן הגרוע ביותר האפשרי ומטה". לכן, יכולת המערכת הזאת לעמוד בתנאי ראשוני, הכרחי וקבוע זה, מותנית בהיותה חושבת, מעריכה, דורשת, מכינה ומתוכננת, לפי הקריטריון של „המיקרה הגרוע האפשרי" (התיבה האחרונה מבטיחה אי־חריגה מתחומי הסבירות אל עולם פרוע, של אפשרויות ומיקרים דימיוניים).

„המיקרה הגרוע האפשרי" משמעו לא רק „חשדנות", אלא גם „ודאות": אוייב־בכוח ואיום־בכוח ייתפסו וישפיעו, לעניין הביטחון־הצבאי (או המיבצע הצבאי) כאוייב וכאיום בפועל. שהרי, ברמה האיסטרטגית, מחייבך „המיקרה הגרוע האפשרי" להניח, כמובן מאליו ותמיד, שממש ברגע זה נפלה אצל המחליט שבצד האוייב־בכוח, ההחלטה לממש את האיום־בכוח הגלום בו וליזום מהלכים, שיוליכו למילחמה ביניכם — אבל אתה עדיין אינך יודע זאת.

מבחינת המתגונן־איסטרטגית משמע הדבר, שיום־יום ולמשך כל פרק־זמן שיידרש,

מאת

בנימין עמידרור

כמו כל מאמריו של הפרשן הצבאי של „העולם הזה", מבטא גם זה את השקפתו האישית של הכותב, ומתפרסם כתרומה לוויכוח הציבורי.

שנה אחר שנה, עליו להימצא במצב איסטרטגי כזה שיקנה לו את היכולת לשמור על ביטחונו הצבאי גם אם תינחת עליו, במפתיע, המכה האיסטרטגית המירבית שמסוגל לה האוייב־בכוח.

עצם נכונותה, הכרחיותה וקבילותה של תפיסה זו מוסכמים על דעת כל העולם, ומונחים ביסוד הסידורים ושיטת הכוננויות של נאט"ו, למשל, וכן של כל מדינה או חבר־מדינות, הרואים עצמם מאויימים. ההבדלים הם רק של דרגה — מבחינת גורם „האוייב", גורם „הזמן והמרחב", או גורם „אפשרויותינו". כאן נעוץ גם ההסבר, ליומיומיותם וכוללותם־בעיקרון של כוננות נאט"ו (כדוגמה) ושל מאמצי המעקב והאיתור המודיעיניים שברית זו, וכל מאויים־בכוח אחר, מפעילים.

„החשדנות", שמוליד קריטריון „המקרה הגרוע האפשרי", מתבטאית בהנחה משולשת, לפיה האוייב־בכוח אכן מפיק מן הפוטנציאל הלאומי שלו את מירב העוצמה הצבאית; ועתיד להפעיל אותה להשגת מטרותיו המדיניות המירביות, ובאופן היעיל ביותר האפשרי — כלומר, בנסיבות הגרועות ביותר לנו והנוחות ביותר עבורו. „הוודאות" הנובעת מאותו קנה־מידה מחייבת אותנו להניח, כי כל הדברים הרעים והחשדות האפלים הללו אינם אפשרות גרידא, אלא ממשות קיימת, שכבר עכשיו עומדת ונושפת על צווארנו ואם לא נהיה נכונים לקראתה, ודאי הדבר ובטוח, שגורלנו אמנם נחרץ לכלייה.

השפעת מאפיין „החשדנות־והוודאות" צריך שתלבש אצלנו צורה חריפה וקיצונית מן הרגיל — וזו צריכה גם להיות נקודה מרכזית במאמצינו להסביר לאחרים, מה שלפי מושגיהם ובתנאיהם מתקבל אולי, כרגישות ועצבנות מופרזות וכחששנות בלתי־ריאלית שלנו. שהרי, תהא אשר תהא ההערכה המציאותית־הקונקרטית של כל אחד, ביחס לכוונות ול„מטרות המילחמה" של מדינות־ערב, הרי אם, או כל עוד, קיימת אפשרות כלשהי כי מדינות אלו — כולן או חלקן, כעת או בעתיד — שואפות או ישאפו לכיבוש ישראל ולהשמדתה, אין לנו מנוס, על פי קריטריון „המקרה הגרוע האפשרי", אלא להזדקק לצורך הביטחון־הצבאי למצב איסטרטגי כזה, שתכונותיו ייצרו לנו את היכולת לעמוד ביעילות, ולכל משך הזמן שיידרש, בפני האיום הזה — ועל פי ההנחה שהתממשותו ודאית, וגם תיעשה בנסיבות הגרועות ביותר עבורנו.

■ ■ ■

כל חריפות ותוקף להשפעת „החשדנות־הוודאות" על עיצוב יסודות ביטחוננו הצבאי, מקנה תופעת חוסר־האיזון הקיצוני והקבוע, בינינו ובין הערבים, לעניין משמעות תוצאות המילחמה. מדינות־ערב — כולן, לפחות עד עתה — יכלו ליזום מילחמה בנפש שקטה, משום ידיעתן הברורה, שכל סיכון אשר הן נוטלות על עצמן, לעולם יהיה, מבחינה איסטרטגית ולאומית, „סיכון מחושב" — כלומר, אפילו יתממש במלואו, אין צפוייה להן קטסטרופה לאומית שאינה ניתנת להשבה; אלא, תמיד יוכלו, כעבור פרק־זמן לא ממושך (שנים ספורות) לשוב וליזום מילחמה נוספת — וכן הלאה, בלי סוף, עד ניצחונן הסופי. תיזה זו קיימת במוצהר אצל הערבים ורק לפני כמה שבועות שב אסד והודיע, כי הערבים ינהלו, לפי הצורך, גם „עוד מאה מילחמות" נגד ישראל.

בוועידת־ז'נבה עלול ראש ממשלת ישראל להמיט אסון על הביטחון הצבאי של המדינה - אם הוא יתעלם מגורם אחד

(המשך מעמוד 17)

לעומתם, צועדת ישראל על שולי חוד־התער של תהום ה„חד־פעמיות": היא יכולה לנצח במאה מילחמות, אך להפסיד — רק באחת. המפלה הראשונה כבר תמיט על ישראל את החורבן הסופי והוודאי.

אמיתה זו, היא המספקת — ולא רדיפה עיוורת אחרי „שלום", „אהבת ערבים", „אי־הכנת הערבים, או „רכרוכיות" — בסיס הגיוני לתפיסת החתירה לאי־מילחמה, כימעט בכל מחיר, גם בתחום הביטחוני־הצבאי. זהו גם חלק מן ההסבר, למה אף הניצים — הישראליים! — אינם נוטים למילחמה ורואים בה, ממש כמו היונים, לא רק עניין מתועב, אלא דבר שמותר לנו להיקלע לתוכו רק מיוזמת הערבים; או, אם מיוזמתנו, אז רק בעל־כרחנו.

מנקודת־הראות הקרה של הביטחון־הצבאי וההיגיון האיסטרטגי הנגזר ממנו בנסיבות המשתנות, דומה כי אם לא תחול הפחתה דראסטית בעוצמה הערבית, נצטרך לשנות את כללי־המישחק וליצור „איזון" בינינו לבין מדינה ערבית אחת, לפחות. כוונתי לירדן, אשר לגביה נראה כי יהיה עלינו לדאוג לכך — ואולי אף להצהיר בבירור מראש — כי אם תיטול חלק בכל מילחמה עתידה נגדנו ותפסיד, נעשה ככל יכולתנו לסיים את קיומה, כיישות האשמית ריבונית. אך מובן שגם אז עדיין יישאר בעינו חוסר־האיזון המסורתי בינינו לבין מדינות־ערב האחרות.

אם בכל אלה אין די הרי, כפי שכבר הזכרנו, ממדי העומק — או הזמן־והמרחב — שבהם אנו חיים ומדברים הם למעשה טאקטיים, גם כאשר אנו מכתירים אותם „איסטרטגיים". זו תופעת „האחדת־הרמות" — והן מתאחדות בדרג הנמוך ביותר: העומקים „האיסטרטגי", „האופרטיבי" ו„הטאקטי" אצלנו חד הם, בשליש מארבע חזיתותינו, אף בגבולות „העמוקים" הנוכחיים; ובאלה של 1949 — גם בחזית הרביעית, המצרית. משמעות הדבר מצד האוייב, היא, שכמה מן היעדים האיסטרטגיים העיקריים — כלומר, מרכזי־חיות של ישראל — נמצאים כמטחווי מהלומה ט א ק ט י ת שלו. בגבולות '49 מצוי בתוך טווח זה רובם המכריע של היעדים־המרכזיים הישראליים. במצב זה, ההבדל בין מפלה א י ס ט ר ט ג י ת או מניעתה יהיה תלוי בתוצאותיו של מהלך טאקטי אחד — ומילחמת יום־הכיפורים המחישה לנו, שעשוי זה להיות המהלך הטאקטי הפותח; ומשמע הדבר, שההכרעה האיסטרטגית של המילחמה עשויה להיות מוכרעת איסטרטגית לרעתנו, כבר במהלך הפיסי הראשון של המילחמה, אשר מישכו נמדד בדקות ובשעות בודדות ועומקו נמדד בקילומטרים בודדים.

מאז מילחמת־העצמאות בראנו לנו עולם־מושגים ביטחוני, כה זורחת לנו, באופן שאיננו בר־שינוי או נתון בספק ובכל הנסיבות העלולות על הדעת, שמש הניצחון הישראלית, שמובטח וודאי בעינינו שתאיר סיומה של כל מילחמה. ניצים ויונים נחלקים ביניהם רק בשאלה, מה אירע א ח ר י הניצחון. אלה מנבאים לישראל עולם שכולו טוב ומזכירים מה שפע עלינו ניצחון ששת־הימים. האחרים, לעומתם, מציירים לפנינו, מה שהם רואים כחזון אפוקליפטי: ניצחון צבאי, שבו עושה צה"ל את החורבן הרגיל, פחות או יותר, בצבאות ערב, אבל אחר־כך...

עד כמה שנוגע הביטחון הצבאי, אין חזון זה רע כלל; והתואר „אפוקליפטי" שמור לא עבורו, אלא למצב אחר — זה של סיום המילחמה במפלה צבאית ישראלית.

במילחמה האפשרית הבאה, אולי יותר מבכל אחרת עד כה (להוציא מילחמת־העצמאות, עד ההפוגה השניה) בעייתנו הראשונה והחשובה — בהנחת קיומו של איום צבאי ערבי — איננה מה נעשה עם הניצחון, אלא להבטיח, שאמנם זו תהיה השאלה שתעסיקנו לאחר המילחמה.

הצלחתנו להבטיח זאת איננה אכסיומה מובנת־מאליה, כתופעת־טבע, אלא תלוייה ומותנית — וקודם כל, בנסיבות הצבאיות, האיסטרטגיות והטאקטיות, שבהן תיפתח המילחמה; וביתר ספציפיות, בנתוני השטח והכוחות, היחסיים והמוחלטים, שישררו בעת שריית הכדור הראשון.

■ ■ ■

כיום, רחוק ביותר מן הדעת שתארע קטסטרופה ביטחונית־צבאית, למרות נתוני הכוחות, הנוטים מאד לרעתנו. זאת מכוח היתרונות היחסיים שמקנים לנו נתוני השטח. הרי אין כלל ספק, שאילו התחוללה מלחמת יום־הכיפורים, כפי שנפתחה (ובוודאי בהנחת השתתפות ירדנית) בגבולות טרם־ששת־הימים, היתה ההכרעה הצבאית האיסטרטגית ה ס ו פ י ת נופלת — לרעתנו — כבר במהלך הפתיחה ובתוך ה־6 או ה־7 באוקטובר.

לכן, לצורך כל הצעת־פיתרון הכרוכה בנסיגה ישראלית, מתמצית בעיית ביטחונה־הצבאי של המדינה (בעבור כל המניח שבעייה כזו קיימת) בשאלת עצם היכולת לפצות ודרכי־הפיצוי, על הפסד השטח, באופן שמצבנו הביטחוני־הצבאי לפחות לא יורע: ובמניעת היווצרות נתוני־פתיחה כאלה לכל מילחמה עתידה, שבהם תתאפשר התממשות החזון האפוקליפטי האמיתי.

הטכניקה הפשוטה והממחישה ביותר לבחינת הפיצויים השונים, האפשריים או שכבר הוצעו וידועים, היא, בנאמנות לאופי הנושא ולקריטריונים היפים לו, איתור „המיקרה הגרוע האפשרי", יישומו כאילו אכן אירע, ניתוח הסיבות ובירור הדרכים והאמצעים, אשר לו ננקטו בזמן, יכלו למנעו מלכתחילה. בגירסה יבשה, מיקצועית ומפורטת יותר, תלבש טכניקה זו צורה של „מישחק מלחמה" — אותו מישחק שצריכים לערכו לעצמם מומחים, פרשנים, בטרם שהם מעצבים ומציעים לישראל סידורי־ביטחון שונים, שעליהם אנו אמורים לתלות את ביטחוננו הצבאי, לחיים או למוות.

האירוע הנחשב „המיקרה הגרוע האפשרי" לנו הוא, כמובן, ייזום מילחמה חדשה על־ידי הצד הערבי, כאשר ישראל בגבולות '49, בשני מצבים בסיסיים אפשריים: הראשון, שבו העוצמה הערבית, היחסית והמוחלטת, מצוייה בסביבות רמתה שב־1949. השני, כאשר העוצמה הערבית לא הופחתה כלל, אלא מצוייה ברמה, הגבוהה לאין־שיעור, שאליה אמנם תגיע, אם יימשך פיתוחה, כמתוכנן עתה במציאות.

כיוון שעניינו להווכח מהו הביטחון־הצבאי האמיתי שיקנו לנו סידורי־הביטחון השונים, ש א י נ ם כוללים את הפחתת העוצמה הערבית, ומגמתנו היא להוכיח כי רק הפחתה זו לבדה היא הערובה הביטחונית־הצבאית האחת והיחידה שיכולה להרשות נסיגה ישראלית אשר לא תהיה כרוכה בהעמדת המדינה בסכנת חורבן ודאי, נכון ומתאים שנפתח בבחינת המצב הבסיסי השני.

בטרם נפנה ל„מישחק" עצמו, אשוב ואדגיש, למרות הסכנה שאשעמם את הקורא בהבהרות חוזרות, כי הנחת־היסוד שלנו לעניין זה היא, שמדינות־ערב אכן מאיימות צבאית על מדינת־ישראל, ולא רק בגבולותיה הנוכחיים, אלא על עצם קיומה, בכל גבול וגם אם ולאחר שתבצע נסיגה טוטאלית. לצורך ההנחה הסותרת, שלפיה תבטל הנסיגה את עצם הכוונה או הנכונות הערבית לאיים עלינו, אין קיימת כלל שאלה ביטחונית־צבאית לישראל והדיון שאנו עורכים כאן כולו בלתי־רלוונטי ומיותר.

הצעת־שלום מדהימה

המילחמה הערבית־ישראלית האחרונה, הידועה בשמה (הערבי) „מילחמת חיטין השניה"*, פרצה בצהרי יום שני של ראש־השנה (היהודי) 1983.

מהלומת הפתיחה הערבית, שניחתה בו־זמנית בכל החזיתות, הפתיעה את ישראל, שעה שכ־400 אלף מאזרחיה, עם כ־150 אלף מכוניות, הצטופפו לאורך חופי הכינרת ובאתרי־נופש אחרים בצפון ובדרום. רבים נאלצו, לצערם, לדחות לכמה ימים את ביקוריהם בארצות השכנות, לפי בקשתם ודרישת ממשלת־ישראל, מפני שמועות על מגפת חולירע ומחלת הפה והטלפיים, שסימניהן ניכרו שם.

עשר דקות לפני מועד המיתקפה, זומנו שגרירי־ישראל במדינות־ערב למישרדי־החוץ בארצות האמנתם, ושם נמסרה לידיהם הכרזת־המילחמה. גם הובטח להם כי לא יאונה כל רע לנציגויות, לתושבים־הגרים ולתיירים הישראליים שבארצות־ערב.

כעבור תשעה ימים נכנעה ישראל, בטקס צנוע אך מרשים, שנערך לרגלי קרני־חיטין, בהשתתפותו האישית של נשיא ארצות־הברית ג'ימי קרטר. הנשיא נחת במפתיע, במסוק של הצי השישי, בבסיס הצי האמריקאי בחיפה והודיע, כי בא לוודא באופן בלתי־אמצעי עמידת כוחות־הכיבוש בהתחייבויות אשר קיבל, בדבר שמירת חיי תושבי ישראל־לשעבר, מכל השליטים הערביים המתונים (הקיצוניים דרשו לערוך טבח, אבל צבאותיהם לא שותפו במילחמה).

* „ממלכת־ירושלים" הצלבנית הושמדה בקרב הגדול שבו מיגר צלאח־אל־דין את צבא הצלבנים, בקרני־חיטין.

כיום אנו יודעים, בעיקר מסיפרו של חסנין הייכל מילחמת חיטין השניה, כי תיכנון המילחמה החל עוד בתחילת 1977. את התחלת „הספירה לאחור" קובע הייכל בוועידת־השלום המהממת, שנערכה בז'נבה באוקטובר אותה שנה, ואשר הפכה לאחד האירועים המדיניים המפתיעים — והמהירים — שבהיסטוריה. לא פחות מראש־ממשלת ישראל הופתע גם הנשיא קרטר, ובישרו הרגיל, גלוי־הלב, גם הודה בכך לאחר זמן, בנאומו בשטוקהולם, לרגל קבלו את פרס־נובל לשלום.

בחודש ספטמבר 1977 חלה הקצנה דראסטית בעמדות המוצהרות והמודלפות של כל מנהיגי־ערב. אמצעי־התיקשורת במערב ידעו לדווח כי עקומת הציפיות מידרדרת והולכת, עם שכל המשקיפים, וכן קרטר, צופים חזות קשה ופסימית לוועידת ז'נבה. המהפך נפל כחטף ב־11 באוקטובר, שעתיים בילבד לאחר שנחת בעיר מטוסו של אנוור אל־סאדאת, עם פתיחת מסיבת־העיתונאים הגדולה אך השיגרתית, שזימונה נכלל בתוכנית המוכרת של הוועידה. תוך דקות החלו מכשירי הטלקס מבריקים מבול של סנסציות מחשמלות: בשם כל מדינות־ערב — אשר באותה שעה ממש פירסמו הודעות־גיבוי רשמיות, בבירותיהן — הכריז סאדאת כי, במאסם במילחמה ובחליטם להפנות, לאחר יותר מדור של מילחמות סוחטות־לשד, את עיקר תשומת־ליבם ומשאביהם לקידום עמיהם, מציעים כל הממשלים הערביים לישראל ולעולם שלום מלא, מיידי וניצחי במיזרח־התיכון.

הפעם, הוסיף סאדאת, גם יוכיחו הערבים, למעלה מכל ספק, שהכרזותיהם ומעשיהם שווים: שליטי־ערב, בהסכמת עמיהם, מקבלים על עצמם, ללא סייג, את השלום שדרשה ישראל, על כל מרכיביו; ובעיקרון, גם את כל סידורי־הביטחון הנחוצים לישראל, כפי שנדונו ויושמו בהסדרי־הביניים וכפי שהוצעו, בהזדמנויות והקשרים שונים, על־ידי אישים ישראליים ואמריקאיים, לצורך ההסדר הכולל. יתר על כן, אימוץ כל אלה על־ידי הערבים נעשה באורח חד־צדדי, וללא כל תנאי.

לאחר אתנחתא, הוסיף סאדאת ופירט מה נכונים הערבים לתת, בתמורה לנסיגה ישראלית מהשטחים:

● **השלום ומרכיביו.** תזכיר אלון, כפי שהוגש לקיסינג'ר ב־1975, ובו מרכיבי השלום „הישראלי", יאומץ ויירשם כמות שהוא: חוזה־שלום רשמי, גבולות פתוחים כמו בין ארצות השוק המשותף, הכרה הדדית מלאה, חילופי שגרירים, סחר חופשי בלתי־מוגבל, חילופי תרבות, הפסקת כל תעמולה נגד ישראל, ביטול כל יוזמה אנטי־ישראלית (כולל החרם הערבי), שיט חופשי בכל מעברי־המים ובמיצריהם, ורשות שימוש מלא ורגיל בנמלים ערביים.

● **ויתור על מדינה פלסטינית.** לא תקום מדינה פלסטינית עצמאית. הישות הפלסטינית תימצא את ביטוייה המדיני במיסגרת ירדן והסידור המעשי הוא מאחריות עמי־ערב. כל שינוי בעניין זה, כמו הקמת ישות פלסטינית מדינית בעלת אוטונומיה מסויימת, שתתקשר לירדן פדרטיבית, ייעשה אך ורק בהסכמת ישראל, ובשום תנאי לא ייכפה עליה.

● **ויתור על יישום „עיקרון ההדדיות".** בכל סידורי־הביטחון, שיבואו להלן, מוותרים הערבים, חד־

(המשך בעמוד 20)

אורלי חידה

גיבורת סידרת הטלוויזיה

להיות מלכה

התקדמה צעד חשוב
וקיבלה מתנות רבות
כאשר זכתה בתואר

מלכת המים 76'

ההרשמה לתחרות

מלכת המים 77'

מטעם העולם הזה נמשכת.
כל המועמדות הסופיות
תזכנה במתנות יקרות.

מלכת המים 1977

תיזכה במיבחר פרסים מתנת החברות:

טיול ת"א — אתונה — רודוס וחזרה במטוסי חברת OLYMPIC

לימוד נהיגה עד הוצאת רישיון־נהגות — מתנת „מרכז ללימודי נהיגה" (בהנהלת אמנון)

25,000 ל"י הנחה לרכישת דירה בבניני אברהם גינדי

א. גינדי

הדרכת המועמדות בהליכה וביטחון במה: אולפן לאה פלטשר. הכנת הכתרים: רחל גרא

שמלת פאר מתנת „אנה בלי"
דיזנגוף 138, ת"א

מערכת בגדי־ים וחוף של GOTTEX

2 כרטיסים הלוך ושוב לאילת מתנת ארקיע arkia

מועמדות המעוניינות להשתתף מתבקשות להתקשר בשעות הבוקר למירי זכרוני, טל. 230856, תל־אביב
כל הממליץ על נערה שתתקבל לתחרות יזכה בפרס

(המשך מעמוד 18)
צדדית, על יישום הדדי. מהבנת חששות ישראל ומיגבלותיה, הם נכונים שסידורים אלה ייושמו רק לטובת ישראל; ואותם שיידרשו גם על־ידי הצד הערבי, ייושמו לא מתוך הדדיות מיכנית (כמו שנדרש עד כה), אלא בהתחשב בנתונים היחסיים שבין הצדדים.

● **חוזה־הגנה, ערבויות וסיוע אמריקאיים צבאיים לישראל.** מדינות־ערב נכונות להשלים עם הקמת בסיס אמריקאי בחיפה, וכן כל בסיס או מיתקן אמריקאיים צבאיים אחרים, על אדמת ישראל. ארצות־הברית תוכל לשגר ולהחזיק בישראל כוחות צבאיים. ממשלות־ערב לא רק משלימות עם ערבויות אלה, אלא קובעות שהן חיוניות ותיוביות, מפני תחושת־הביטחון שייצרו. לכן גם תשמחנה להיווכח, שנחתם חוזה־הגנת בין ארצות־הברית וישראל. הן לא תעלינה דרישות, שתוכן החוזה וכל הנובע ממנו יהיה גם על דעתן; ואפילו לא תדרושנה שיימסרו לידיעתן. הסיוע הצבאי של ארצות־הברית לישראל יוכל להימשך, כראות עיני שתי המדינות האלו לבדן, ואין נתבעת הגבלתו.

● **גבולות־ביטחון.** בעיקבות נשיא ארצות־הברית, קיבלו גם מדינות־ערב את התפיסה הישראלית־במקורה של „גבולות ביטחון" לישראל, שאינם זהים לגבולות המדיניים. גבולות אלה אכן יימתחו לאורך אותם קווים, שאליהם הגיעה ישראל במילחמת ששת־הימים: הגולן, ביקעת־הירדן, תעלת־סואץ.

● **אזורי־חיץ מפורזים.** שלושת המרחבים, המשתרעים בין „גבולות־הביטחון", כהתווייתם, ובין גבולות 1949 („הקו הירוק, בפי הישראלים") ייהפכו חיץ גיאוגרפי מפורז. בכל שטחי סיני, יהודה ושומרון והגולן, למרות שיימצאו בריבונות ערבית, לא ייערך צבא ערבי, לא יוקמו מיתקנים צבאיים מכל סוג, לא יקויימו אימונים או תמרונים. יימצא בהם רק כוח משטרתי, מזויין כמישטרה. הצבא המצרי יוותר על היערכותו בסיני לפי

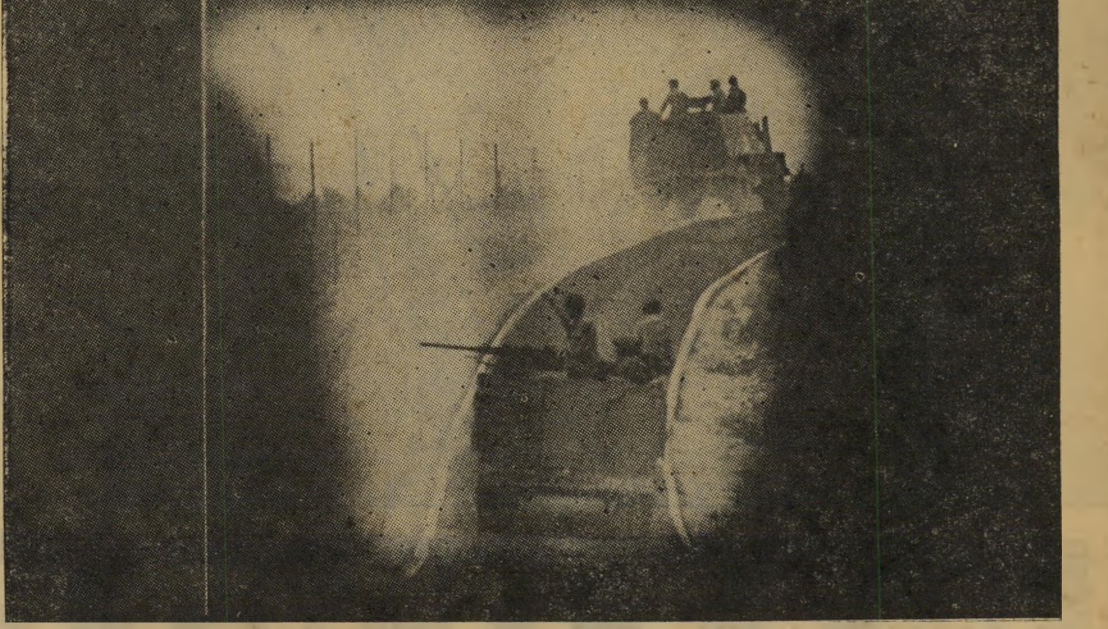

גבול־הביטחון על הירדן: „הערבים מסכימים לכל..."

הסכם־הביניים, ויסיג את כל כוחותיו משם, אל אפריקה. ישראל לא תידרש לפרז אזורים כלשהם בתוך שטחה. בעוד שהגבול המדיני הערבי יהיה פרוז וחשוף, וכל כוח צבאי ערבי לא יורשה להימצא במרחק עשרות — ובמיקרה המצרי, מאות קילומטרים ממנו, יותר לישראל כל מה שנאסר על הערבים: היא תורשה להחזיק כוחות־צבא ככל שתמצא לנחוץ, גם לאורך גבולותיה המדיניים; וכן תוכל לבצרם ולהכינם למילחמה.

● **מוצבים, תחנות־התראה, מישמרות משותפים.** „גבולות־הביטחון" של ישראל לא יהיו רק קווי־תיחום קדמיים של האזורים המפורזים, אלא ישראל תחזיקם ותאבטחם, באופן קבוע. כל המוצבים הישראליים הנוכחיים, שלאורך הקו בגולן ובביקעת הירדן, יישארו בידי צה"ל. לאורך תעלת־סואץ ישוקמו כל 30 מעוזיו של קו־ברלב „המלא". ישראל תוכל להקימם, לפי שיקוליה, ממש על שפת התעלה, או במרחק מסויים ממנה. כל מוצב ומעוז יאויישו בחיל־מצב שגודלו עד פלוגת חי"ר (כוח גדול פי 4—6 מזה שאיישם, תיקנית, עד 1973 וכן במילחמה, לפי הדיווחים). פלוגה זו תתוגבר במחלקת־טנקים, בתקן אמריקאי (5 כלים). ישראל תורשה להרחיב את המוצבים, שיכילו את חיל־המצב המוגדל. בכל מעוז או מוצב רביעי תורשה הימצאות פלוגת טנקים „אמריקאית" (17 טנק). בין המוצבים והמעוזים יסיירו בקביעות משמרות ישראליים־ערביים, בפיקוד מעורב או נייטרלי.

תחנות־ההתראה הישראליות הנוכחיות, בחרמון ובסיני, יישארו במקומן. בנוסף להן תקים ישראל תחנות דומות נוספות באיזור שארם, בחוף מיפרץ סואץ, מול הגיזרה הצפונית של התעלה, בדרום רמת־הגולן, על שיאי חלחול ובעל־חצור בגדה, ובארבעה מקומות, לפי בחירתה, בביקעת־הירדן ובערבה. לאבטחתן, תוקמנה תחנות אלו בתוך מוצבים ישראליים; אבל אם יוקמו מחוצה להם, תאובטח כל תחנה על־ידי מוצב משלה.

מדינות ערב תורשינה גם הן להקים תחנות־התראה, אבל רק בתוך שיטחן הריבוני, לאורך הגבול המדיני. בתוך שטח ישראל לא יוקמו שום תחנות־התראה או מוצבים ערביים, ולא יתנהלו סיורים ערביים: הנוכחות הצבאית של צבא אחד בשיטחה הריבוני של מדינה אחרת תהיה כולה פריבילגיה ישראלית חד־צדדית.

● **החזרת טילי קרקע־קרקע.** ממשלות־ערב תחזרנה מייד את כל טילי קרקע־קרקע שברשותן. הן מתחייבות לא לרכוש ולא לפתח טילים כאלה בעתיד. ארצות־הברית תקבע את סידורי־ההשגחה על ביצוע התחייבות זו, בשני חלקיה. ישראל לא תידרש לגמול בהתחייבויות זהות, מצידה; וזאת, משום מודעות הערבים לחששותיה, שמקורם בפערי־העומק העצומים, בינם לבין ישראל שבגבולות 49'.

● **פיקוח על בסיסי־אוויר קדומניים.** מדינות־ערב תרשינה פיקוח ניטרלי על כל בסיסי־האוויר הקדומניים שלהן: בסיני ובאיזור־הסואץ, ממערב לקו־הרוחב של רבת־עמון ובמרחב שבין דמשק לגבול ישראל. בבסיסי־האוויר שכבר קיימים במרחבים אלה, תקויים להבא רק עוצמת המטוסים הנוכחית. בבסיסי־אוויר חדשים, שיוקמו בהם, יהיו אזרחיים בילבד, והפיקוח הניטרלי יוודא זאת. אין נדרשים כל הגבלה או פיקוח כאלה על בסיסי־האוויר הישראליים.

● **כוחות בינלאומיים באזורי־החיץ ובמיצרים.** לאורך הגבולות המדיניים („הקו הירוק"), „גבולות־הביטחון" וכן בתוך אזורי־החיץ המפורזים יימצאו, אם תדרוש זאת ישראל, כוחות נייטרליים, לפי מודל „המשקיפים", „כוחות־החירום" בסיני, או הכוחות ברמה. בהנחה שישראל אינה סומכת על האו"ם, יימצא סידור אחר לכפיפותם. כניסתם וכן יציאתם של כוחות אלה יהיו מותנים בהסכמה, או בדרישה, של ישראל והמדינה הערבית הנוגעת כאחד, ולא יספיקו דרישה או הסכמה של צד אחד בילבד. כוחות מסוג זה — אפשר אמריקאיים, שגם יהיו חמושים בנשק כבד — יאיישו את שארם־אל־שייך („ששמה המוכר הנוסף יהיה אופירה") וגם את תאי פרים, בבאב־אל־מנדב. הכוחות הערביים במקומות אלה יהיו מישטרתיים בילבד.

● **איזרוח, שיקום ופעילות כלכלית באזורים המפונים.** כזכור דרשה ישראל, כאחת הערובות, שלאחר נסיגתה מן התעלה ומקונייטרה יישבו מקומות אלה מחדש ותפותח בהם פעילות אזרחית נורמלית. גם תנאי זה מקבלות ומאמצות מדינות־ערב: מפיקות הנפט כבר יצרו קרן מיוחדת, של 5 מיליארד דולר, לשיקום ופיתוח אזרחיים מואצים באזורי הגבול עם ישראל.

● **ויתור על פרוזדורים.** ישראל לא תידרש לאפשר יצירת פרוזדורים בשיטחה, שיהיו רצועות הנתונות לריבונות ערבית או בינלאומית (כמעין „אזורי־חיץ"), לשם תנועה חופשית בין גוש מדינות ערב שממיזרח הירדן ובין מצריים, רצועת־עזה ונמלי הים־התיכון (חיפה ואשדוד), שאמורים לשרת גם אותו גוש. ישראל רק תתחייב, שתעשה את כל הדרוש, כדי שקשרים אלה, למרות שיחצו שטח ישראלי־ריבוני, יתנהלו באופן שוטף וללא הפרעות. מדינות־ערב סוברות, שבאופן זה יתגבשו הקשרים הכלכליים בינן ובין ישראל.

● **נסיגה בשלבים, לפי קצב מימוש ההתחייבויות הערביות.** שליטי־ערב שמים קץ לוויכוח, מי יקדים את מי. ברוח שאר החלטותיהם, הם מסכימים, כי עקרונית, יקדים יישום התחייבויותיהם כל נסיגה ישראלית. זו תיעשה בשלבים, אשר ייקבעו מראש, במגמה להבטיח שישראל לא תחוש עצמה חשופה מדי, בשום חלק של תהליך השכנת־השלום.

● **התחייבות מדינות־ערב למערב.** כערובה נוספת לישראל — „אשר, למזלנו, עולה בקנה אחד גם עם שאר האינטרסים שלנו" — מודיעים כל שליטי־ערב המתונים, כי החלטתם נחרצה, להדק ביותר את קשריהם עם המערב. מעתה ואילך יימצאו מדינות־ערב העיקריות בקו הראשון להדיפת החדירה הסובייטית באיזור האוקיינוס ההודי (נתיבי־הנפט) ואפריקה. בהתאם לכך, הן משנות את האוריינטציה היסודית של צבאותיהן ושל האיסטרטגיה שלהן, ומצפות לעזרה אמריקאית מתאימה.

● **מילחמה בטירור.** מדינות־ערב ינקטו מדיניות נוקשה וחסרת־פשרות, כשותפות מלאות במאבק הבינלאומי בטירור הפושה. „התלבטנו קשות עם מצפוננו הערבי והדמוקרטי, אך לבסוף נוכחנו שאין ברירה." בין הטירוריסטים הללו יימנו, „כמובן מאליו," גם אותם „המכנים עצמם לוחמי־חופש פלסטיניים."

אולטימטום אמריקאי

התגובה הראשונה של העולם ההלום היתה שתי־קת־אלם. ראשון התעורר הנשיא קארטר. בנאום בטלוויזיה מחוף־אל־חוף הודיע הנשיא כי לא נותר לו, לעם האמריקאי ולעולם כולו, אלא לסמוך את ידיהם על ההצעה הערבית הנדיבה, במלואה וכמות שהיא. בשיחת טלפון ישירה עם ראש־ממשלת ישראל (כך נודע לאחר־מכן) דרש קארטר שישראל תודיע, תוך שמונה שעות למירב, על הסכמתה המיידית, המלאה והבלתי־מסוייגת לתוכנית סאדאת. כל עיכוב או היסוס יגרמו (כך אמר) לאבדן מיידי של הידידות האמריקאית לישראל.

זהו חזון אחרית־הימים בהתגשמותו — והנשכרת הראשית תהיה ישראל עצמה. לכן, לטובת ישראל, אם לא תציית ללא תנאי לדרישת הנשיא, ייסגרו כל הברזים — של הסיוע הצבאי, הכלכלי והדיפלומטי — והכוונה, ייסגרו מיד ועד הסוף, בלא התחשבות בכל התחייבות מוקדמת. עם זאת, הוסיף הנשיא, לא תחסוך ארצות־הברית כל עזרה לישראל, שתכליתה קידום השלום.

כך בא על המיזרח־התיכון השלום. התהליך כולו הושלם תוך שנתיים. ארצות־הברית לחצה על ישראל בכל כוחה, כל הזמן ולא התירה כל עיכוב או הפרעה. אולם קארטר לא קפץ את ידו: נחתם חוזה־הגנה בין ארצות־הברית וישראל (אם כי ללא שילוב בנאט"ו); הוקם בסיס לצי השישי בחיפה ועוד בסיס בנגב, ששימש מחנה אימונים, בגודל חטיבתי, לצבא ארה"ב באירופה וגם מיטווח לחיל־האוויר האמריקאי (במקום בסיס וילוס בלוב, שאיבדו אחרי עליית קאדאפי); אושרה מכירתם לישראל של כל האמצעים, הפריטים והטכנולוגיות שביקשה, לפי כל הרשימות שנמסרו והכמויות שנדרשו. דו"ח המכון ללימודים איסטרטגיים בלונדון ומקורות אחרים דיווחו על מצבת צה"ל בשנת 1982: 700 מטוסי קו ראשון, כולם חדישים; 500 טילי לאנס ועוד „כמה עשרות" טילי קרקע־קרקע לטווח בינוני, מפיתוח עצמי; 40 סטי"לים מדגמי רשף וסופר־רשף; 4000 טנקים; 6000 נגמ"שים; 2500 קני־ארטילריה. לפחות ביבשה ובאוויר הפכה ישראל, בזכות השילוב של כמות אמצעיה ואיכותם, לכוח המערבי השני בעוצמתו, אחרי ארצות־הברית לבדה.

שליטי־ערב, מצידם, עמדו בכל ההתחייבויות, לכל פרטיהן ודיקדוקיהן. כל אותו זמן נמשכה אמנם ההתעצמות הצבאית הערבית, אבל בקצב ובממדים שתוכננו, ושהיו ידועים כבר ב־1977. רק בקשות־הסיוע מארצות־הברית, שהגישו בעיקר מצרים וסעודיה כבר ב־1976, ואז נדחו או צומצמו, אושרו כעת במלואן. גם הורשה עידכון הציוד שבידי צבאות־ערב, על־ידי החלפת האמצעים הרוסיים באמריקאיים.

יחסי הכוחות

ואז פרצה המילחמה. כעבור 24 שעות כבר היה ברור לכל, כי באוקטובר 1977 הציע סאדאת — וישראל קיבלה — שלום, על חשבון ביטחון ישראל; וכי, בתיסוגה לגבולות 1949, המיטה ישראל על עצמה, במו ידיה, אובדן האופציה הצבאית.

בהיות יחסי־הכוחות, היחסיים והמוחלטים, כפי שהיו, הפכה מפלתה הצבאית ודאית והרוצה מראש. כל סידורי־הביטחון — חוזה־הגנה, גבולות־ביטחון, אזורים מפורזים, ואפילו הקפדת־אמת של ארצות־הברית על איזון־הכוחות (שהתבטאה בתיגבור ישראל, במידה שהתאימה לכל התעצמות ערבית) — לא היו יותר מאשר ערובות־סרק. כולם הוכחו כחסרי כל ערך. חלקם, לא רק שלא הוסיף לביטחון ישראל, אלא — כ„סידור־ביטחון" למען ישראל! — החמיר את מצבה והרע את ביטחונה הצבאי.

יש להוסיף, כי למרות גירסת הייכל, במילחמת חיטין השניה, כאילו הצהרת סאדאת בז'נבה, באוקטובר 1977 היתה שלב מתוכנן מראש בתוכנית שטנית כל־ערבית להשמדת ישראל, שנרקמה כבר אז, הובאו ראיות איתנות לגירסה הנגדית שסאדאת, ועימו כל מנהיגי־ערב שדיבר בשמם, אכן התכוונו למהפך דרמתי שיבטיח שלום־אמת. אבל תוכניתם, אפילו לא מכוונה תחילה, גזרה על ישראל מצב איסטרטגי כזה, שקבע כי תנחל מפלה טוטאלית ודאית בכל מילחמה שתארע.

לאחר מעשה הסכימו כל המומחים כי הכל אירע, מפני שהישראלים שכחו לדרוש את התמורה האחת והיחידה, שיכולה היתה להרשות את נסיגתם לגבולות הישנים, בלא אובדן הביטחון־הצבאי — הפחתת העוצמה הצבאית הערבית, לא רק היחסית אלא גם המוחלטת, עד לממדיה הישנים, כפי שהיו בעת שעוצבו אותם גבולות.

המאמר הבא: „מילכוד סידורי־הביטחון"

נהג כמו אגד

הפעם, ההישג הגדול הוא דווקא במספרים הקטנים

בשנת 1972 היה מספר הנפגעים הקשים בתאונות בהן „אגד" היה מעורב 97. ב־1976 ירד מספר זה ל־50.

זה ההישג החשוב, הגדול והמשמעותי ביותר שלנו.

אנו מוכיחים יום יום כי אפשר לעשות משהו רציני בענין צמצום התאונות והנפגעים בהן.

גם אתה, נהג כמו אגד

עזור לצמצם את מספר הנפגעים בכבישים, להקטין את הנזקים, להציל חיים!

הצטרף למיבצע „אגד" לנהיגה טובה.

נהיגה טובה ודרך צלחה.

מבצע אגד לנהיגה טובה

העם

האופוזיציה של בגין

„האופוזיציה הבונה" עוזרת לבגין יותר מאשר אנשיו שלו

„זוהי אופוזיציה בונה — היא בונה את הליכוד!" ליגלגה בעלת־הטור זיווה יריב על עמדתו של המערך, מאז שלח אותו הבוחר לגלות האופוזיציה.

ואכן, בשעה שמנחם בגין חזר הביתה, ממה שנראה כמסע־ניצחונות חסר־תקדים (ראה עמודים 24—26) היה המערך נתון במה שנראה כמסע של התאבדות.

מגש הטיפשות. תחת להעמיד מול המדיניות הניצית העיקבית של בגין מדי־ניות יונית עיקבית לא־פחות, עשה המערך את ההיפך.

הוא קיבל על עצמו משימה מגוחכת מאין־כמוה — להוכיח לציבור שהוא ניצי יותר ממנחם בגין.

לאורך כל החזית מתחו אנשי המערך ביקורת על היוניות של ראש־הליכוד, וכימעט האשימו אותו בתבוסנות וביפי־נפש:

● ח"כ מנחם הכהן, איש מיפלגת־העבודה ורב־ההסתדרות, התעקש להתפלל בתישעה באב בהר־הבית. אנשי חרות, לעומת זאת, ויתרו הפעם על התפילה, שביגללה התנגשו עם המישטרה בכל השנים הקודמות. נימוקם: הרצון שלא לגרום קשיים לממשלת־בגין.

● בעוד ששר־הדתות בממשלת בגין, יחד עם ראשי רוב המיפלגות בארץ, מהליכוד ועד שלי, תבעו את החזרת עקורי איקרית ובירעם לכפריהם, התייצבו עסקני מיפלגת־העבודה בראש המאבק נגד תיקון העוול. כך הגישו למנחם בגין על מגש של טיפשות את ההזדמנות לעשות מעשה שיהיה צודק, אנטי־לאומני ובעל תהודה תעמולתית עולמית.

● בהתפרסם „תוכנית־השלום" שהביא מנחם בגין לארצות־הברית, מתחו ראשי המערך בכנסת ביקורת קטלנית עליה, מפני שלא היתה די קיצונית לטעמם. בייחוד טענו כי בגין לא פירט במידה מספקת את יסודות־השלום, שיש לתבוע אותם מן הערבים.

● איש אחדות־העבודה במיפלגת־העבודה, הח"כ הנץ דני רוזוליו, הציע לכנסת לדון על ההתנחלויות — כשהכוונה היא לייסר את בגין על שהתחייב, כנראה, שלא להקים התנחלויות לפני ועידת־ז'נבה.

● ראש האופוזיציה, שימעון פרס, מתח ביקורת חריפה על החלק היחידי בתוכניתו הכלכלית של שימחה ארליך, שהיה פופולרי: קיצוץ תקציב־הביטחון. לעומת זאת שיבח יהושע רבינוביץ את כל שאר חלקי התוכנית, כגון ביטול הסובסידיות ועליית המחירים.

למען הוד מלכותו. בבריטניה ידוע המושג „האופוזיציה הנאמנה של הוד מלכותה".

בארץ קיימת עתה „האופוזיציה הנאמנה של מר בגין" — וייתכן שהיא עוזרת לו עוד יותר מאשר אנשיו שלו.

בני־ברק

בעיטה עם כיפה

האווירה ברחוב השומר נדרכה לקראת שבת, אך הפעולה האלימה היחידה שנעשתה היתה בעיטה בלתי־צפויה מרגלו של בלש

אילמלא היה השוטר יוסף זמורי, בלש היחידה המרכזית של מישטרת תל־אביב מפעיל את שריריו, היתה עוברת על רחוב השומר שבת שקטה לגמרי. אלא שהבלש הגברתן, שמיספרו האישי 42511, ראה כנראה יותר מדי טלוויזיה. הבעיטה שהנ־חית בפניו של המפגין פסח בר היתה הפעולה האלימה היחידה שאירעה בשבת ברחוב השומר.

גטו חדש ומודרני. ליל־השבת ירד על רחוב השומר באווירה של סקרנות. קבוצות של דתיים ויתרו על התפילה, והעדיפו לצפות בעומד להתרחש בצומת המריבה, שמרבית החילוניים שהתרכזו בו היו ציוותי טלוויזיה, צלמים ועיתונאים.

רק כאשר הציבו השוטרים את המח־סומים שהפעם, לשם שינוי, היו צבועים כהלכה והוארו על־ידי זרקור שהותקן אחרי האסון, התלהטו במיקצת הרוחות. „זהו, זה הסוף," התמרמרה ורה גשר, „הם יוצרים כאן גטו! גטו חדש ומודרני! הם סוגרים בגדרות את המקום שבו אני חיה כבר עשרים שנה. בשביל זה ברחתי מהנאצים באירופה? כדי שכאן יהיה לי גטו חדש?

„טענה יפה מאד הם טוענים, להתחשב ברגשות שלהם! מעניין שהם נזכרו ברג־שות שלהם מחדש רק אחרי שהוקמה הממשלה הזאת! יש כבר שכנים בשכונה שלנו שקיבלו הצעות מהדתיים למכור את הדירות שלהם, והמחירים שהם מציעים זו ממש בדיחה. הם מציעים חצי מחיר מערך הדירות כאן, הכל מתוכנן אצלם!"

מאחורי ורה גשר עמדה אשתו של חבר־הכנסת, הרב שלמה לורנץ, הבוחש בקלחת האירועים ברחוב השומר גם מהבחינה הפיננסית (העולם הזה 2080). הרבנית נדה את ראשה בהשתוממות. „הדימויים שוורה משתמשת בהם," אמרה הרבנית, „הם כמו דקירה בליבי. זה נורא, להשוות מה שקורה כאן למה שקרה אצל הנאצים. אני יכולה להבין את הפגיעה בריגשותיה, אבל מזעזע אותי לשמוע את ההקבלה שלה. אחרי הכל כולנו יהודים, וכולנו גרים כאן כבר הרבה זמן, והם צריכים להתחשב בנו."

„אבל אנחנו היינו כאן לפני שאתם הגעתם!" טענה בתמימות ז'אקלין שפאק, ילדה חילונית בת עשר.

„כן, אבל כולנו יצאנו ממצריים ביחד, כולנו יהודים, והנשמות של כולנו היו במעמד הר־סיני," פסקה הרבנית, וניסתה ללטף את הילדה שהתחמקה בעקשנות מ־היד המלטפת.

בוויכוחים כגון זה ירדה השבת על רחוב השומר. ההפגנה שתוכננה לא התקיימה שכן באותו בוקר, כאשר עקיבא שרון, איש ד"ש מחברי ועד החילונים הגיע לתחנת־המישטרה כדי לקבל את הרישיון להפגנה, ציפתה לו הפתעה. תחת שיקבל את הרישיון הוא נעצר, בחשד שיזם הפגנה בלתי־חוקית שבוע קודם־לכן. תרגיל מיש־טרתי עתיק־יומין בוצע שוב בהצלחה.

בעיטה בפני המפגין. טור המכו־ניות שהתארגן לשיירה בבוקר יום השבת, ניראה עלוב למדי. רק עשרים כלי־רכב השתתפו בהפגנה הממוגעת. זה היה חסר סיכוי מראש, ושני הצדדים ידעו זאת. אפריים סעדון, מראשי ועד החילונים, שקיבל מיכתב־איום־ברצח בבוקר יום ה־שישי, הוביל את השיירה עד כדי מטרים ספורים לפני המחסום. שם בלם אותו בגופו סגן־ניצב יגאל לושי, כשחיוך רחב שפוך על פניו.

„אנו מסתמכים על תקנה 4ג' של הוועדה המיוחדת, הקובעת כי הרחוב יהיה פתוח לתושבי השכונה," טען סעדון ב־דורשו לעבור את מחסום המישטרה. „המישטרה לא תאפשר את המעבר," חייך סגן־ניצב לושי, „זה לא יעזור לכם, אנו פועלים כחוק."

באותו רגע הפגין הבלש יוסף זמורי את פירושו־שלו לחוק. הבלש הגברתן וגבה־הקומה, ששוטט כל הבוקר בין ה־מתגודדים כשכיפה סרוגה לראשו, בהש־פעת סירטי סרפיקו ככל הנראה, עמד בדרכו של הרכב השני בשיירה. מכונית מדגם פולקסוואגן־צ'יאה אדומה שהיתה נהוגה בידי פסח בר, תושב השכונה.

כאשר הגיעה הפולקסוואגן האדומה עד למרחק של מטר אחד ממנו, שיחק זמורי את חלקו שלו בהצגה. הוא השים עצמו כאילו הרכב פגע בו, פלט שאגת־קרב אדירה, קפץ מעל גגה של המכונית לצד הנהג, הניף את רגלו, ובעט — דרך החלון הפתוח — בפניו של הנהג, פסח בר. לאחר־מכן ניסה להימלט מהמקום, אולם למזלו הרע נתפס על־ידי שוטר במדים, שלא זיהה את הבלש המחופש. רק במזל נחלץ זמורי מזעם המפגינים, הסיר ב־מהירות את כיפתו הסרוגה ונעלם מהשטח.

חבריו של זמורי, וקציני המישטרה, ניסו לחפות עליו ולהתעלם מן העובדה שהמכה הזריז היה שוטר. רק יגאל לושי הסכים לקבל מפסח בר תלונה, והודה כי זמורי הינו שוטר ללא־מדים.

„מתרגלים למצב החדש". השיירה לא עברה את המחסום, וכעבור חצי שעה של ויכוחים, התפזרו כלי הרכב. כאן הסתבר לפתע, כי שיטת הסיפוח הזוחל פועלת היטב בשכונה הסוערת. בליל שבת נסגר רחוב נוסף בשכונה, רחוב יצחק מאיר הכהן, ושם עלול להתרחש האסון הקרוב. שכן שרשרת הברזל שנמתחה

בלש זמורי ממתין לשיירה —
כיפה לתחפושת

בכניסה לרחוב, אינה ניתנת כלל לראייה, והצומת חשוכה לגמרי.

מישטרת ישראל העלימה עינה באלגנ־טיות רבה מהמחסום החדש, ואף התעלמה מהמלצת הוועדה המתירה מעבר חופשי לתושבי השכונה ברחוב השומר, אולם בנושא אחר, בחקירת תאונת הדמים בה נהרג הרצל עטייה, מסתבר שהחקירה מתקדמת לשביעות רצונם המלאה של חרדי בני־ברק.

רשיונו של דוד פטאו, הנהג שנפצע קשה — ועדיין מאושפז — בתאונה שבה קיפח הרצל עטייה את חייו, נשלל. ה־שלילה האדמיניסטרטיבית נומקה בכך, שקצין המישטרה הבכיר שפסל אותו, היה משוכנע שיש יסוד להאשים את דוד פטאו בעבירה בקשר לתאונה שבה היה מעורב. נוסח שלילת הרישיון, מהווה נקיטת עמדה ברורה וחד־משמעית בחקירת האסון, ל־מרות שהחקירה הרשמית טרם הסתיימה.

נראה שהסערה שעורר האסון ברחוב

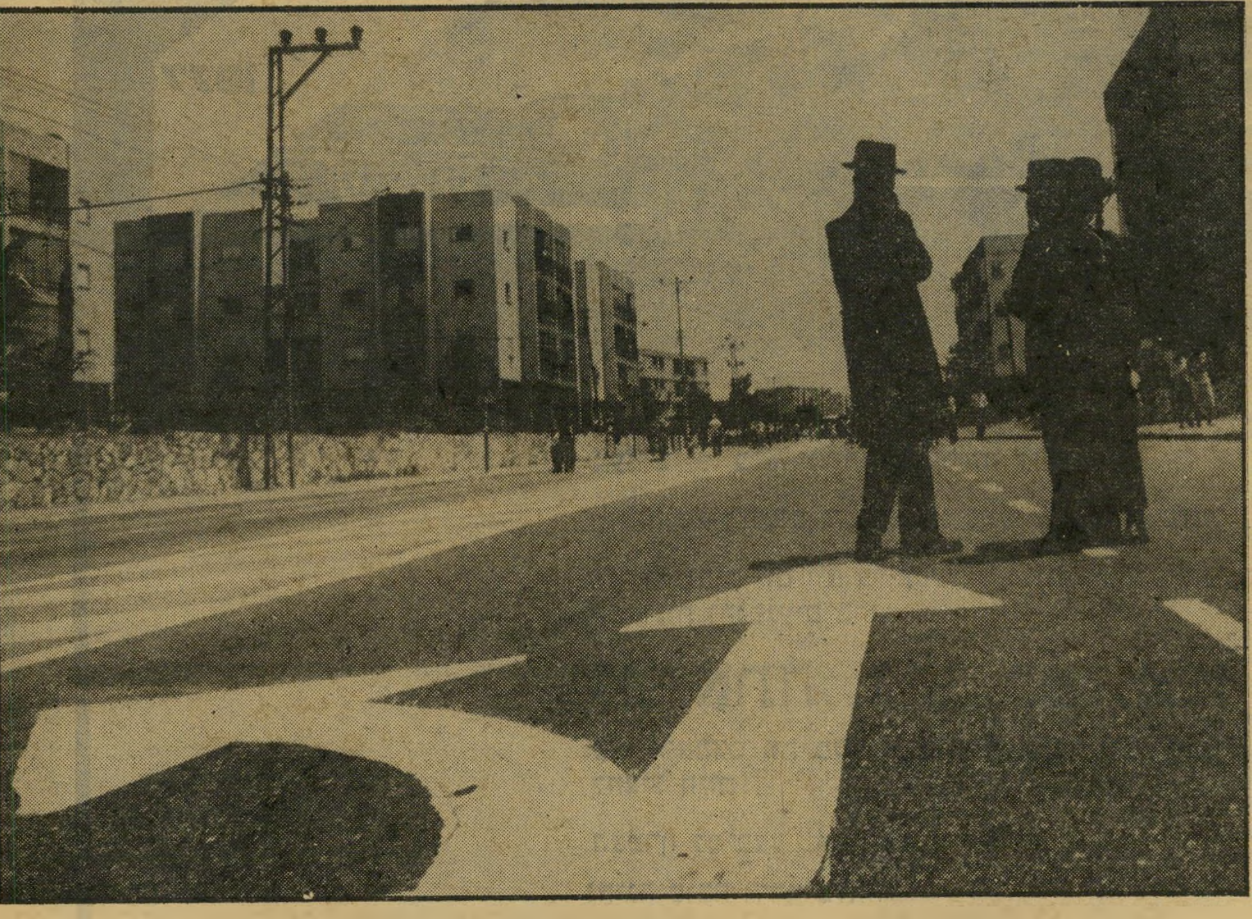

תמונת השבוע: חרדים בקטע החסום של רחוב השומר בבני־ברק
במקום לבית־הכנסת

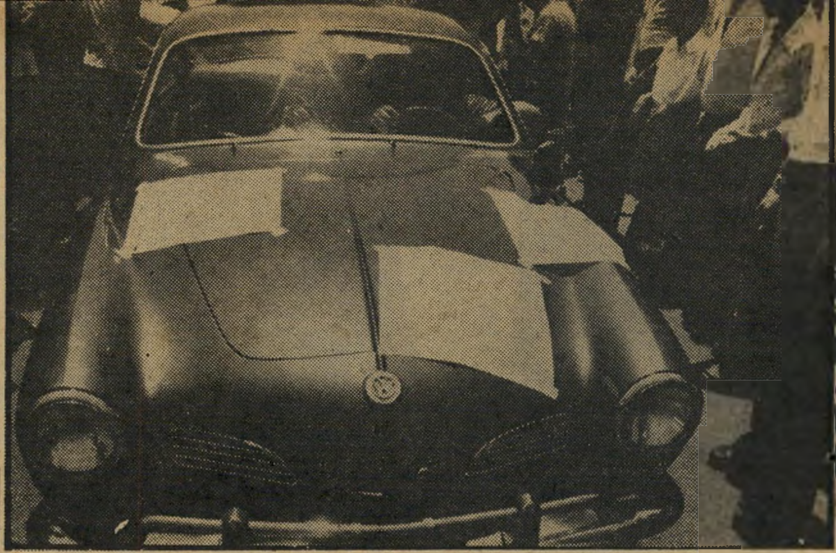

— עוצר את המכונית של המפגין בר —
בלי אזהרה מוקדמת

— מטפס על גג המכונית —
טיפוס אלים

— בועט בפני הנהג שבמכונית —
ככה ייעשה לאיש

— מזדהה בעיני שוטר שניסה לעצרו
שוטר — אבל לא במדים

השומר, שוככת לאיטה. רק ויכוחים ישנים נושנים בין חילוניים ודתיים נשמעים עדיין פה ושם. „זהו זה,” אמר ביום שבת אברך משי צעיר, כשהוא מחכך את כפותיו, „הם מתרגלים למצב החדש.”

מיפלגות

סינמה בד״ש

האם נמצאת התנועה הדמוקרטית לשינוי בסכנת התפוררות?

ההצלחה האישית שקצר ראש־הממשלה מנחם בגין בביקורו בארצות־הברית היתה בבחינת מהלומה על מניותיה הפוליטיות של התנועה הדמוקרטית לשינוי.

ערב הרכבת ממשלתו של בגין הימר מנהיג ד״ש, הפרופסור ייגאל ידין, על תלותו של בגין בקולותיה של סיעת ד״ש בכנסת. התביעות השחצניות שהגיש צוות ד״ש במשא־ומתן הקואליציוני, שלא עמדו בשום יחס לכוחה ומישקלה של ד״ש, הביאו את בגין ליבעוט בד״ש בפומבי. הוא העדיף את קולותיה של אגודת־ישראל ורוב מצומצם ביותר בכנסת ובלבד שיוכל להשפיל את ד״ש ולבזותה.

אולם בידי ידין נותר עוד קלף אחד. הוא האמין שרק הוא מסוגל להעניק לממשלתו של מנחם בגין את תדמית המתינות, ההגינות ושיקול־הדעת המפוכח. כאשר חודש המו״מ הקואליציוני בין ד״ש לליכוד, ערב נסיעתו של בגין לביקור אצל קארטר, ניהל ידין את המו״מ בעצמו. הוא האמין שבגין זקוק לו כחותם כשרות בפני נשיא ארצות־הברית. שוב תבע ידין בתמורה לתמיכתו מחיר מופרז.

בגין הוכיח לידין ולד״ש כי הוא יכול להסתדר במישור האישי עם קארטר גם בלעדיהם. כאשר יחודש השבוע המו״מ להצטרפותה של ד״ש לממשלת בגין, יהיה ברור לשני הצדדים כי מלבד ידיים במליאת הכנסת, אין לד״ש מה להציע לליכוד. ובהתאם לתמורה, כך יהיה גם המחיר, כמעט אף אחת מהתביעות האולטימטיביות שהציגה ד״ש עם חידוש המו״מ לא תיענה. לכל היותר יהיה בגין מוכן לוותר לד״ש בנושא ההתנחלויות, משום שבנושא זה כבר ויתר הרבה יותר לקארטר.

תככים ויריבות אישית. למרות שנאלצה לוותר על חלק מעקרונות ה„יהרג־ובל־יעבור” שלה, ולמרות שכמעט אף אחת מתביעותיה לא נענתה, תיאלץ ד״ש ככל הנראה לבלוע את הצפרדע. במועצת ד״ש, בפניה יובאו השבוע סיכומי המו״מ הקואליציוני, יווצר ככל הנראה רוב בעד הצטרפות לממשלה בכל מחיר.

האווירה בקרב רוב חברי מועצת ד״ש היא כיום כזאת, לפיה יעשה מנחם בגין חסד עם התנועה הדמוקרטית לשינוי אם יהיה מוכן לצרפה לממשלתו. צירוף זה עשוי להיות עוגן הצלה זמני שימנע את התפוררות התנועה בעלת היומרות החדשניות, שזרחה כמטיאור בשמיים הפוליטיים של ישראל, ובאותה מהירות עלולה גם לכבות.

כי מאז שיכרון הניצחון על ההישג המרשים שנחלה ד״ש בהופעתה הראשונה בבחירות, הצליחה המיפלגה לעשות דרך שהתמשכה אצל מיפלגות אחרות עשרות שנים. התסיסה הפנימית בין חבריה, גילויי התככנות והיריבות האישית, מאבק האינטרסים וההתמודדות המרפקים, כדי לזכות מישרות שלטוניות, הציגו את ד״ש במערומיה ללא כיסויי האידיאולוגיה, ההתחסדות המוסרית והיומרה האינטלקטואלית.

יותר ויותר חברים שהצטרפו לד״ש מתוך אמונה כנה וטהורה כי היא תהווה חיה חדשה בגן־החיות המיפלגתי של ישראל, הגיעו למסקנה החד־משמעית: „לא אל הילד הזה התפללנו!”

התנועה משותקת. מה שגרם לתיסכולם של מרבית חברי ד״ש היא ההתפכחות נוכח שורה ארוכה של גילויים על הנעשה במיפלגה.

הנטיות האוטוריטטיביות של ייגאל ידין הפכו אותו כמעט לדיקטטור של המיפלגה. במקום להיות ראשון בין שווים, הפך ידין לדוברה הבלבדי, כשהוא מרכז בידיו את מרבית התוארים, הסמכויות והפעילויות. הדבר הגיע לשיא כאשר נטל על עצמו לנהל יחידי את המו״מ עם בגין על ההצטרפות לקואליציה.

בשבוע שעבר, בעת ישיבת מועצת התנועה, באה מורת־רוח פומבית ראשונה נוכח מנהיגותו הדיקטטורית של ידין. היה זה התעשיין סטף ורטהיימר, אחד המתונים, השקטים והצנועים שבמנהיגי ד״ש, שלא יכול היה עוד להתאפק והתפרץ בהאשמה גלויה נגד ידין. ורטהיימר טען כי ידין מרכז בידיו יותר מדי תפקידים בתנועה, מונע מאחרים לתפקד.

שאר הגילויים היו מתסכלים לא פחות. מאז הבחירות משותקת למעשה כל הפעילות בסניפי התנועה. הסתבר כי רבבות החברים שהצטרפו לד״ש, כדי להשתתף בבחירות הפנימיות בה, הסתפקו בתשלום דמי החבר החד־פעמיים שהיקנו להם את הזכות להצביע. רק חלק קטן מהם ממשיך בחברותו בתנועה על־ידי תשלום דמי־החבר.

יתרה מזאת: בשורת שאילתות שהגיש הד״ר אמנון רפאל, מראשי תנועת שינוי לשעבר, לפרופסור ידין בישיבת המועצה האחרונה הסתבר כי עד היום טרם פורסמו תוצאות הבחירות הפנימיות בד״ש, בהן נקבע סדר המועמדים ברשימת ד״ש לכנסת. התוצאות שפורסמו בשעתו בקול תרועה גדולה כדי להוכיח את הדמוקרטיה הפנימית במיפלגה היו רק תוצאות הדירוג. אולם המיספרים המוחלטים טרם נודעו לחברי התנועה עד היום.

אין ספק שאילו נערכו הבחירות הפני־

(המשך בעמוד 27)

נהג בר מראה את הפגיעה
רגל מבעד לחלון

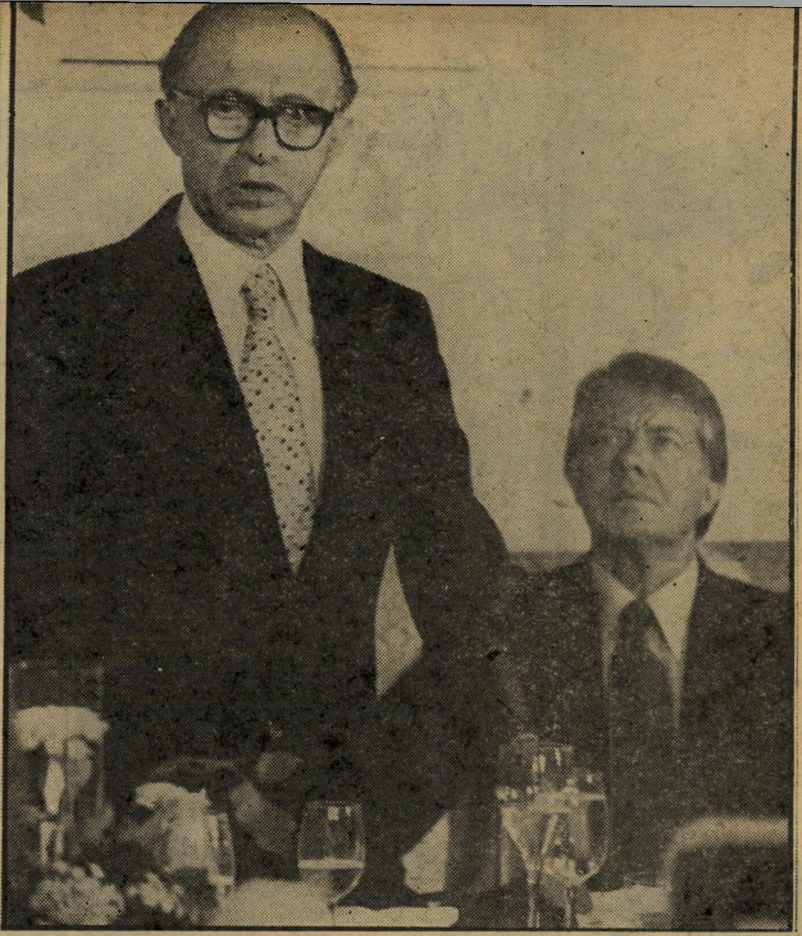

הטריאומפאטור

מאת

אורי אבנרי

הכבוד הרם ביותר שיכלו הרו־מאים להעניק למצביא מנצח היה מסע־ניצחון ברחובות רומא, שנקרא בלאטינית טריאומפוס.

הזכות הוענקה למנצח רק אם היתה לו דרגה בכירה (דיקטטור, קונסול או פרייטור), אם המילחמה נסתיימה סופית והביאה להרחבת גבולות המדינה, ואם הושג הניצחון על פני אוייב זר. קשת טיטוס ברומא מתארת את הטריאומף של טיטוס, אחרי ניצחונו ביהודה.

הטריאומפאטור עמד זקוף במרכבה, לבוש אדרת ארגמן וזהב. לפניו הובלו השבויים והשלל. לידו עמד עבד, שהחזיק כתר־זהב מעל לראשו, ושלחש באוזנו את שתי המילים „ממנטו מורי" — זכור את המוות, זכור כי בן־מוות אתה.

גם ברגע המסחרר ביותר של ניצחונו, כך סברו הרומאים ברוב חוכמתם, מוטב לו למנצח לזכור כי אין הוא כל־יכול, וכי יש חזק ממנו.

שבויים ושלל

על פי החלטת דעת־הקהל וכלי־התיקשורת מגיעה עתה למנחם בגין הזכות לטריאומף כזה. הוא חזר לישראל כטריאומפטור.

ומדוע לא? הוא נושא בדרגה הרמה של ראש־ממשלה (ובנסיבות הנוכחיות, יש לו כל האפשרויות של דיקטטור רומאי). הוא ניצח אוייב זר (את האמריקאים הרשעים) הוא הרחיב (כך הוא סבור) את גבולות־המדינה. הוא מביא עימו שלל לרוב (חלקים של המרכבה ומטוסי אף־16), וגם שבויים (ראשי יהדות אמריקה).

ורק תנאי אחד, מכל התנאים הדרושים לעריכת טריאומף, לא התמלא: המאבק לא נסתיים סופית. להיפך, הוא רק מתחיל.

אילו נערך מסע־טריאומף רומאי למנחם בגין החוזר, מן הראוי היה להעמיד לידו עבד שילחש באוזנו: חשוב על הסוף! יש חזקים ממך!

שני המישורים

מי שבא לנתח את מידת־ההצלחה של מנחם בגין, במסעו בארצות־הברית, חייב להפריד היטב בין שני מישורים: הטאקטי והאיסטראטגי. או, בלשון אחרת: בין הצורה והתוכן.

במישור הטאקטי מתנהל המאבק על דעת־הקהל העולמית, האמריקאית, היהודית והישראלית. במישור זה מתנהל גם המישחק הדיפלומטי, כשכל צד מבקש לרכוש יתרונות, לשפר את עמדותיו, לפתוח לפניו אופציות תכסיסיות.

זהו מישור חשוב. טעות גדולה תהיה לזלזל בו. כל הצלחה במישור זה יכולה לתרום תרומה לכושר־ההתמודדות במישור האיסטראטגי, וליצור נכסים שיוטלו למערכה שם בבוא העת.

אולם המישור המכריע הוא המישור האיסטראטגי.

במישור זה יצטרך מנחם בגין להשיג את ההישגים ארוכי־הטווח, ההיסטוריים, אלה שהוא הבטיח לעצמו, לחסידיו, „לעמנו ולארצנו". כלומר: כינון ארץ־ישראל השלמה כמדינה יהודית, מבלי לאבד את הידידות והסיוע של ארצות־הברית, שהם חיוניים לקיום המדינה, ותוך ביטול או ניטרול ההתנגדות של העולם הערבי.

סיכום־ביניים של ביקור בגין: הצלחות ניכרות במישור הטאקטי, תוך התעלמות — לפי שעה — מן המישור האיסטראטגי.

כימיה במיטה

הפרשנות הדבילית, שליוותה את הביקור מן הצד הישראלי, מצאה לכל ההצלחות פירוש פשוט אחד: „כימיה".

זוהי מילה אמריקאית, אופנתית, השאולה מחיי־המין. כאשר גבר פוגש אשה, פועלת אצל שניהם ה„כימיה". תהליכים „כימיים" קובעים, כבר בשנייה הראשונה, איך מגיב גופו של הגבר על מראה האשה, ולהיפך. האטרקציה או הדחייה ההדדית, המשיכה או אי־המשיכה המינית, נקבעים על־ידי „כימיה" זו.

כתבלבים למיניהם רואים את התהליכים המדיניים הגדולים מבעד לחור־המנעול של „כימיה" זו. שני אישים נפגשים. משהו קורה ביניהם, כמו בין גבר ואשה. האם הם אוהבים זה את זה? האם הם נמשכים זה אל זה? האם הם מתרשמים איש מרעהו? האם נרקמים ביניהם יחסי־ידידות?

אם כן, הרי הכל בסדר. אין אינטרסים. אין חשבונות מדיניים.

כל זה מקל על חייהם של העיתונאים. הם פטורים מכל מחשבה. הם פטורים מלדווח על התהליכים העמוקים יותר. הכל מתנהל במישור השיטחי ביותר, במישור האישי.

אם כן, הבית"רי מפולין הקסים את מגדלי־הכותנים מן הדרום. ה„כימיה" פעלה ביניהם. הללוייה.

רבין לא היה טוב. הכימיה לא פעלה כשהוא היה בוושינגטון. הזרם היה מנותק. בגין טוב. הכימיה פועלת.

אין נפט. אין שטחים. אין פלסטינים. אין מירקם מורכב של יחסים גלובאליים. יש בגין. יש קארטר. יש כימיה. ויש עיתונאים, היכולים לדווח על הכל מקרוב, מפני שהיו שם, מפני שראו את החיוך הלבבי של קארטר, ושמעו מה אמרה עליזה לרוזאלין, ושמו לב לתנועת־היד של זביגנייב בז'ז'ינסקי כשבגין הציג לו את המיסמכים של אביו.

הם יודעים מה היה הנימוק הסנטימנטלי של בגין, שהכריע את הכף אצל קארטר, ומה אמר קארטר, בלילה, במיטה, לרוזאלין על נימוק זה. הם יודעים, בגין סיפר להם.

זוהי פרשנות בגרוש, המובילה אל גן־עדן של שוטים.

מובן שיש השפעת־מה גם ליחסים אישיים. אולם זוהי תמיד השפעה שולית. גם בפגישת קארטר—בגין קבעו החיוכים ההדדיים ודברי־הנימוסים השיגרתיים אך במעט.

קבעו האינטרסים. קבעו המהלכים הטאקטיים והאיסטראטגיים, שהשפיעו על אינטרסים אלה. אותם יש לנתח, אם רוצים להבין מה קרה — וגם מה לא קרה — בימי־הביקור.

נפוליון ואלכסנדר

מדוע זכה ביקור זה בסיקור כה נרחב בעיתוני העולם? ניתן היה לשכות כי זוהי פגישה בין ראש המדינה החשובה ביותר בעולם לבין ראש אחת המדינות הקטנות ביותר על פני כדור־הארץ. אפשר היה לקבל את הרושם שזהו מיפגש היסטורי, כמו פגישת אוגוסטוס עם מארכוס אנטוניוס, או פגישת נפוליון עם הצאר אלכסנדר.

הדבר נבע מנסיבות המהפכה, שאירעה בישראל ב־17 במאי.

איש חדש עלה לשילטון בישראל. מנהיגי העולם וכלי־התיקשורת העולמיים לא ידעו מיהו, כי עד לאותו יום לא התייחסו אליו ברצינות. הוא תואר כטרוריסט, כקנאי מטורף, כדמגוג לאומני שלוח־רסן.

רבים סברו שעם עלותו לשילטון יהפוך בגין את עורו, כפי שעשו דמגוגים לאומניים רבים בארצות אחרות, ויהיה פוליטיקאי ימני שיגרתי, ש„ישלים עם המציאות". היו שחלמו על שארל דה־גול וריצ'ארד ניכסון, שעלו לשילטון כלאומנים, אך עשו שלום עם אלג'יריה ועם סין. אחרים אמרו כי בגין קורץ מחומר אחר, וכי הוא עלול להביא את המיזרח התיכון, ואולי את העולם כולו, למילחמת־שואה.

במבוכה הכללית הזדקר תאריך אחד כמיגדלור: תאריך פגישתו של מנחם בגין עם ג'ימי קארטר. נוצרה מעין הסכמה בינלאומית להשהות את כל המעשים ולהשעות את כל ההערכות, עד לפגישה זו. היא קיבלה מראש ציביון כימעט מיסטי. בה, ורק בה, ייבחן מנחם בגין. שם תהיה ההתגלות. שם יועמד בפעם הראשונה מול פני המציאות, ויצטרך להשלים עימה.

המציאות, כפי שנצטיירה לעיני המדינאים ואנשי־התיקשורת בעולם, היתה פשוטה למדי:

- מבחינה כלכלית, מדינית

וצבאית, תלוייה ישראל לחלוטין בארצות־הברית.

● **ארצות־הברית זקוקה לשלום, שיבטיח את זרם הנפט הערבי אליה ואל בעלות־בריתה.**

● **הנשיא קארטר גיבש בסיס להסדר־שלום כולל, שנראה סביר והוגן: כינון שלום רשמי ומלא בין העולם הערבי וישראל, שיבה לגבולות 67' עם תיקונים קלים, סידורי־ביטחון מרחיקי־לכת מעבר לגבולות אלה, כינון מדינה (או לפחות „ישות") פלסטינית בגדה וברצועה.**

בעיני העולם לא היו, איפוא, אלא שתי תוצאות אפשריות לפגישת קארטר־בגין:

● **השלמה של בגין עם מציאות זו, והסכמתו הפעילה להשתלב במאמצי־השלום האמריקאיים, המובילים לוועידת־ז'נבה מחודשת, או —**

● **התחלתו של עימות אמריקאי־ישראלי, שיהיה הרה־אסון לישראל.**

הכל המתינו בדריכות לבואו של בגין לאמריקה, כדי להיווכח לדעת איזו משתי האפשרויות תתגשם.

ז'נבה - בכל מחיר

אולם ראייה פשטנית זו של הדברים התעלמה מכמה נתונים טאקטיים, המשנים את המצב במישור הטאקטי.

ואילו מנחם בגין הבין אותם, כנראה, היטב.

הנתון הראשון הוא שיש אינטרס זמני — אך חיוני — לכל הגורמים להגיע לוועידת־ז'נבה, גם אם מובן מראש שלא תצמח ממנה שום תועלת, אלא להיפך.

הנשיא קארטר זקוק לכך, כדי להחזיק באשלייה שהמדיניות שלו נמשכת בהצלחה, ושהיא שומרת על „מומנטום" (תאוצה).

האמת הפשוטה היא שהמדיניות האמריקאית במיזרח התיכון פשטה את הרגל ביום ה־17 במאי.

לאמריקאים עצמם יש חלק נכבד מאד בכישלון פנטסטי זה. ביגלל התחכמויותיו של הנרי קיסינג'ר, הם החמיצו את ההזדמנות ההיסטורית לכונן הסדר כולל במיזרח התיכון, כאשר כל הגורמים היו מוכנים לקבל את האפוטרופסות האמריקאית, וכולם (מילבד ממשלת רבין) גם הסכימו לעקרונות ההסדר.

לאחר מכן נהגו האמריקאים באיוולת שלא־תיאמן, כאשר מנעו כל הצלחה מיצחק רבין, כשזה ביקר בוושינגטון בחידש מארס 77'. היה זה ביקור־בחירות. כדי לנצח, היה רבין זקוק להצלחה מדינית מרשימה. בידי הנשיא קארטר היה להנחיל לרבין הצלחה כזאת, להפוך אותו לטריאומפאטור.

רבין חזר בידיים ריקות. שימעון פרס הצליח, באמצעות כתבלביו בעיתונים השונים, להפוך את אי־ההצלחה לתבוסה אישית ניצחת של רבין. הדבר לא עזר לפרס, אלא העלה את מנחם בגין לשילטון.

עלייתו של בגין טרפה את כל הקלפים האמריקאיים. אולם הנשיא קארטר אינו יכול להרשות לעצמו להודות בכישלון, כי גם בשטחים אחרים אין ההצלחה מאירה לו פנים. התערבותו למען זכויות־האדם בברית־המועצות חיבלה קשה במדיניות־הדטאנט וכרתה תהום בין ארצות־הברית ובין בעלות־בריתה באירופה, המעוניינות בהמשך הדטאנט. בשטח הכלכלי אין התקדמות. מדיניות־הדלק שלו נכשלה.

נותרה רק זירת המיזרח התיכון — ושם חייב קארטר להצליח, לפחות למראית־עין, אם אינו רוצה להיראות כנשיא כושל.

לכן מעוניין קארטר ברגע זה בסימנים החיצוניים של הצלחה, גם אם אין בהם כל ממש. הוא זקוק להמשך הדיפלומטיה הראוותנית, למסע־דילוגים של שר־החוץ סיירוס ואנס במיזרח־התיכון, ובעיקר — לכינוס ועידת־ז'נבה.

מה יקרה בז'נבה? לדעת קארטר? ייתכן כי הוא סבור ששם „ייתקל בגין במציאות", ויצטרך להתפשר עימה. יתכן גם כי כמו כל פוליטיקאי ממוצע, הוא מוכן לדחות את הכל מתוך מחשבה ש„יבוא העתיד וידאג לעתיד".

הייעד המיידי הוא: להגיע לז'נבה בכל מחיר, ולהציג את עצם כינוס הוועידה שם כניצחון מזהיר של המדיניות האמריקאית.

סאדאת במצור

הגורם השני המעוניין בכינוס ועידת־ז'נבה, גם אם תהיה חסרת־תוחלת, הוא המישטר המיצרי הקיים.

ב־17 במאי פשטה את הרגל לא רק מדיניותו של ג'ימי קארטר, אלא גם המדיניות של אנוואר אל־סאדאת.

סאדאת שם את כל ההימורים שלו על קלף אחד: יכולתה ורצונה של ארצות־הברית לכפות על ישראל את שני היעדים הלאומיים של מצריים: שיבה לגבולות 67' וכינון מדינה פלסטינית.

סאדאת גירש את הסובייטים ממצריים, ועזר לגרשם מן המרחב כולו. הוא השתלב במדיניות האמריקאית ברחבי אפריקה, מאנגולה ועד סומאליה. הוא ניתק את הצבא המצרי ממקורות־האספקה שלו. הוא שיעבד את עצמו במידה רבה למישטר הסעודי הריאקציוני, שהיה פעם אויב־בנפש של גמאל עבד־אל־נאצר. הוא כרת הסכם־ביניים עם ישראל, שגונה על־ידי יריביו בעולם הערבי כמעשה־בגידה.

בינתיים גברו הקשיים למישטרו. המשבר הכלכלי במצריים הגיע לממדים של שואה. הקצינים אינם מרוצים, מפני שהצבא אינו חמוש כראוי. השמאל מרים ראש ומוחה בגלוי, ואילו הימין הדתי מקים מחתרות מסוכנות. ברית־המועצות ולוב תומכות ביריביו, ומחר עשוי אש"ף לצרף את מישקלו הסגולי הרב לקואליציה רחבה שתשאף להפלתו. מילחמת־הגבול עם לוב אינה אלא תולדה של המצב.

במצב זה זקוק סאדאת באופן נואש להצלחה פוליטית בולטת. אחרי שתבע במשך שנים את כינוס ועידת־ז'נבה, תיראה קבלת דרישה זו כניצחון מדיניותו.

לכן זקוק סאדאת לכינוס הוועידה, גם אם אין שמץ של סיכוי שתביא לפיתרון. האמצעי הפך למטרה.

קרני השור

החידוש הגדול של מנחם בגין טמון בהחלטתו הטאקטית לתפוס את השור הזה בקרניו ולהכריז על נכונות ממשלתו ללכת לז'נבה בראשית אוקטובר, בלי תנאים מוקדמים.

בכך קיבל על עצמו סיכון גדול, והפך את קערת הממשלה הקודמת על פיה.

עד כה היה זה בבחינת מושכל־ראשון בירושלים שאסור בשום פנים ללכת לז'נבה, כל עוד אין תיאום גמור בין עמדות ארצות־הברית וישראל.

בז'נבה תעמוד ישראל מול מדינות־ערב ומול ברית־המועצות. אם לא תוכל להיות בטוחה מראש בתמיכתה המוחלטת של ארצות־הברית בעמדותיה, תהפוך ז'נבה מלכודת־מוות לישראל.

אולם תיאום אמריקאי־ישראלי מוקדם לא היה אפשרי, ביגלל התהום הרובצת בין מדיניות רוג'רס, קיסינג'ר וקארטר מצד אחד, ובין מדיניות גולדה מאיר ויצחק רבין מצד שני. במיקרה הטוב ביותר, היה תיאום זה מתבסס על תוכנית רוג'רס. לכן חיבלה ממשלת ישראל בכינוס ועידת־ז'נבה, ותמכה בכל לב בהשגת הסדרי־ביניים, שידחקו את הקץ.

בגין קבע כלל הפוך: אסור לתאם את העמדות עם האמריקאים, מפני שכל תיאום כזה פירושו המעשי יהיה קבלת תכתיב אמריקאי.

אולם בגין מוכן בהחלט ללכת לז'נבה. היו לו, לכך, שיקולים משלו:

● ז'נבה תהווה פורום מצויין לתעמולה ישראלית, בייחוד אם מנחם בגין עצמו יבוא לשם, וינאם שם את אחד מנאומיו ההיסטוריים.

● עד לכינוס הוועידה ניתן לדחות את כל ההכרעות, וגם כל עימות אמריקאי־ישראלי אפשרי.

● בז'נבה לא תהיה לארצות־הברית ברירה (לדעת בגין) אלא לתמוך בישראל, ביגלל הלחץ היהודי על הבית הלבן.

● בתחבולות שונות, פרי מוחו הבורה של משה דיין, ניתן יהיה למשוך את הוועידה הרבה זמן, ובינתיים לא יקרה כלום.

● **אם תתפוצץ ועידת־ז'נבה, בעזרת השם, לא הפסידה ישראל דבר מכל המהלך, והמצב יחזור לקדמותו, לדעת בגין.**

ליתר ביטחון, הכניס בגין תנאי מוקדם אחד להצעתו לכנס את הוועידה בלי־תנאים־מוקדמים: לא ישותף בה אש"ף, כגורם עצמאי או כחלק ממישלחת רחבה יותר. שום חבר ידוע של אש"ף לא ישותף בשום מישלחת ערבית שהיא.

תנאי־מוקדם זה כימעט אינו מאפשר את הופעת הערבים לוועידת־ז'נבה. שום מישטר ערבי, גם לא מישטרו של סאדאת, אינו יכול להרשות לעצמו להיראות, בעיני דעת־הקהל הערבית, כמי שמקריב את העם הפלסטיני על מיזבח של אינטרס מיצרי צר. כינוס ועידת־ז'נבה, על פי

מפות ריקות

המפות הנישאות בידי מזכירו הצבאי של ראש־הממשלה, אפריים פורן, אינן אלא כתבי־תעמולה מצויירים. גם מנחם בגין „לא שירטט מפות".

(המשך מעמוד 25)
התנאים של בגין, פירושו כניעה ערבית גלוייה ומשפילה.

מובן שכל זה ברור לבגין. למעשה הרשיב את הערבים על „שתי הקרניים של דילמה". הם יצטרכו לבחור בין שתי רעות:

- **לבוא לז'נבה בתנאים משפילים אלה, ולהסתכן בעימות עם אש"ף ועם ההמונים הערביים הזועמים בכל הארצות, או —**
- **לסרב לבוא, ובכך להנחיל למנחם בגין ניצחון טאקטי גדול.**

כי במיקרה זה יופיע בגין כמי שהיה מוכן לבוא ל„ועידת־שלום" בלי כל תנאי, בעוד שהערבים ייראו — זו הפעם הראשונה מאז 1967 — כצד שאינו מוכן להידבר על שלום. דעת־הקהל תטה לטובת ישראל, ולא תהיה כל סיבה לנשיא האמריקאי להיכנס לעימות עם ממשלת ישראל.

גם שתי האלטרנטיבות שהציג בגין (שיחות־קירבה או שיחות־נוסח־רודוס) אינן קבילות על־ידי הערבים בנסיבות אלה.

כך עשוי בגין להגיע אל המטרה המיוחלת — קיפאון מדיני מוחלט תוך שמירת הסטאטוס־קוו — מבלי לשלם כל מחיר.

מישחק ג'ודו

במישור הטאקטי שיחק מנחם בגין מישחק ג'ודו. הוא ניצל את התאוצה של היריב כדי להפילו. הוא פשוט לקח את הסיסמה העיקרית של האמריקאים והערבים — ז'נבה — וניצל אותה למטרותיו.

כל זה ברור, כמובן, לג'ימי קארטר, או לפחות ליועציו, כשם שזה ברור לצמרת המדינית והעיתונאית בארצות־הברית ובעולם.

אם כן, מדוע הוא משתף פעולה?

מילבד הכמיהה לעצם כינוסה של הוועידה, שתיראה כניצחון מדיני של קארטר, פועל במישור זה גורם נוסף: הפחד מפני עימות עם היהודים.

כאשר עלה בגין לשילטון, התנחמו רבים בממשלה האמריקאית ובבירות העולם במחשבה כי יהודי ארצות־הברית והעולם יעצרו את תנופתו הלאומנית של המנהיג החדש. היהודים — כך היתה הדיעה — הם שבט מפוכח. בראשם עומדים אנשים מנוסים ומשופשפים. הם יבינו כי דרכו של בגין תביא לעימות הרה־אסון, וכי היהודים עלולים ליפול קורבן לעימות כזה.

דיעה זו היתה אשלייה מלכתחילה. כל המצוי בענייני הפזורה יודע כי היהודים הם, ברוב הארצות, לאומניים אף יותר מאשר היהודים בישראל. יש הרבה מן האמת באימרה הציונית: „יהודי הגולה מוכנים להילחם למען ארץ־ישראל השלמה עד הצעיר הישראלי האחרון."

יתר על כן, המצב בקרב העם היהודי אינו מאפשר כלל למימסד היהודי, במקום כלשהו, להציג עמדות מדיניות עצמאיות שאינן תואמות את עמדות ממשלת־ישראל. השגריר הישראלי בכל ארץ מכהן כנציב־עליון, הממנה את ראשי המימסד היהודי. שום עסקן, שיעורר על עצמו את זעם השגרירות, לא יחזיק מעמד אף שבוע אחד.

כל זה היה ברור עוד לפני נסיעתו של בגין לארצות־הברית. הרב מרדכי שינדלר וחבריו באו אל בגין כשהם זוחלים על ארבע. הם המטירו עליו דיברי שבח וקילוסין.

אורגזמה רוחנית

אולם בגין לא הסתפק בכך. הוא הקדיש כל רגע של מסעו בארצות־הברית לכיבוש ליבה של היהדות האמריקאית. כאשר פתח את דבריו על מידשאת הבית הלבן בשפה העברית, הוא הפעים את ליבו של כל יהודי אמריקאי. ראש־הממשלה „שלו" הוא שהתנהג בגאווה לאומית שכזאת. הוא הראה לגויים מה זה יהודי גא.

הרבה מחוות של בגין במסע זה, שנראו לחלק המתוחכם של דעת־הקהל הישראלית כשמאלץ רגשני, נראות אחרת ליהודי אמריקה, החיים בהרגשה של נחיתות. בגין חיזר אחרי יהודים אלה במרץ, כמאהב צעיר המפעיל את כל קסמיו וערמומיותו לכיבוש לב היורשת הצעירה. ובשטח זה, אין כמו בגין.

די היה לראות בטלוויזיה את הבעות פניהם של העסקנים — ובייחוד של העסקניות הקשישות — בעת נאומו הגדול למען הבונדס בניו־יורק. היו אלה הבעות של אכסטאזה, כימעט של אורגזמה רוחנית. אין ספק שבגין חדר אל לבבותם.

להצלחה זו יש חשיבות פוליטית ממדרגה ראשונה במישור הטאקטי, ואולי אף במישור האיסטראטגי.

כי זוהי תנועת־איגוף, המאיימת על העורף של קארטר. שום נשיא אמריקאי אינו שש לקראת עימות עם חלק חשוב של קהל־הבוחרים שלו — כשם ששום ראש־מיפלגה ישראלי אינו שש, למשל, להכריז מילחמה על עדת יוצאי־מארוקו.

והיהודים אינם עדה סתם. הם מרוכזים, במיקרה, באיזורי־מפתח, שיש להם השפעה עצומה על תוצאות הבחירות בארצות־הברית. הם חשובים במיוחד למיפלגה הדמוקרטית, מיפלגתו של קארטר. יש להם השפעה גדולה מאד באמצעי־התיקשורת. כוחם הכלכלי למימון הבחירות אינו מבוטל.

קארטר צריך להיבחר מחדש בעוד שלוש שנים. כבר בשנה הבאה צפוי לו מיבחן אלקטוראלי חשוב, כאשר תיערכנה בחירות לבית־נבחרים חדש ולשליש מן המקומות בסנאט.

קארטר יכול היה להתמודד עם בגין, אילו היה בטוח שיהדות ארצות־הברית תהיה ניטרלית, או מפולגת. כאשר בטוחה לבגין תמיכתו המאוחדת, הנלהבת והמשולהבת של המימסד היהודי, עלול הדבר להיראות בעיני קארטר כמשימת־התאבדות.

סטאטיסטים בהצגה

בכל אותה עת לא שכח בגין אף לרגע את בסיס־הכוח שלו — דעת־הקהל הישראלית. כפוליטיקאי אמיתי, ידע כי כוחו בחוץ תלוי בכוחו מבית.

בעודו דוחק את קארטר לפינה בתימרוניו, ובעודו כובש את לב היהדות האמריקאית, דיבר בלי־הרף אל הבוחר הישראלי. הוא דיבר אליו באמצעות הכתבים שליווהו, ושרובם הפכו במהלך המסע משרתיו ותועמלניו — הם ועיתוניהם. הוא לא הסתפק בכך, וציווה להעביר בשידור חי, ובמלואה, את מסיבת־העיתונאים שערך בוושינגטון. כך הפך את הכתבים האמריקאיים המתוחכמים ביותר לסטאטיסטים בהצגה, שהיתה מכוונת כולה אל הציבור הישראלי. ההצלחה שהיתה לבגין באמריקה הוכפלה, לעיני האזרח הישראלי, פי כמה וכמה.

כך חוזר בגין ארצה, כשהוא חזק לאין־שיעור. תיקוות יריביו, כי העימות עם ארצות־הברית יכריע אותו, התבדתה כליל. הוא ניראה כמנצח. האופוזיציה, שהיתה עלובה גם קודם־לכן, נידונה עתה לחוסר־אונים. אם רוצה ד"ש להיכנס לממשלה, יהיה עליה לעשות זאת בזחילה. בגין אינו זקוק לה. לכל היותר תהיה בממשלה זו גלגל חמישי.

אם קיוו האמריקאים כי ד"ש ו/או משה דיין יכלו „למתן" את בגין, הם יכולים עתה לשכוח זאת. איש לא ימתן את בגין. הקו הקיצוני שלו, המופעל באמצעות סיסמות מתונות ומתוחכמות, הוכיח את עצמו — לפי שעה.

חשבון יקר

הדגש הוא, כמובן, על שתי המילים: לפי שעה.

כי כל ההצלחות הטאקטיות של בגין במסע זה משפיעות אך מעט — אם בכלל — על המציאות האיסטראטגית.

הן לא שינו במאומה את האינטרסים הבסיסיים של ארצות־הברית, את התמונה הגלובאלית, את המציאות הפנים־ערבית.

בטאקטיקה שלו יכול בגין להגיע לוועידת־ז'נבה לפי תנאיו, או להטיל על הערבים את האשמה לאי־כינוסה של הוועידה.

השאלה הגדולה, המכרעת, היא: אם כן, מה יהיה אז?

מה יהיה אם ועידת־ז'נבה לא תתכנס, ויהיה ברור לכל כי נוצר קיפאון מוחלט?

מה יהיה אם תתכנס ועידת־ז'נבה, ותתפוצץ כעבור יום, כעבור חודש, או כעבור שלושה חודשים?

במיקרים אלה, נשארות בעינן שתי האפשרויות שהיו קיימות גם לפני מסע־בגין:

- עימות ישראלי־אמריקאי, או — אם הנשיא קארטר ישתמט מזה —
- מילחמה ישראלית־ערבית, תוך שנה וחצי.

האפשרות השנייה היא הסבירה יותר.

במדיניות, כמו במילחמה, קובעים בסופו־של־דבר יחסי־הכוחות האמיתיים. טאקטיקה מוצלחת יכולה לדחוק את הקץ, לנחול הצלחות קטנות וזמניות. אך בסופו של דבר, כדיברי המרשל אנרי דה־טורן, ובניגוד לדעתם של המיסטיקאים, „אלוהים הוא תמיד לצד הגדודים הגדולים יותר."

ההצלחות של מנחם בגין הן אמיתיות, והוא השיג אותן בכישרון. אך הן עלולות לעלות, בסופו של דבר, ביוקר.

בגין עם אליזבת טיילור בניו־יורק
מי פוחד מפני היהודים?

„קונצ'רטו לשני כלי־מיתר"
מי פוחד מפני הערבים?

במדינה

(המשך מעמוד 23)
מיות בד"ש כיום, היתה צמרת התנועה נראית שונה. עסקני המיפלגה ופעיליה, שלמדו להכיר את מנהיגיהם מקרוב, גילו כי כמה מהם הסתתרו מאחרי תדמיות כוזבות. אחת התוצאות של מצב זה הוא מצבה של סיעת ד"ש בכנסת.

ד"ש היא הסיעה השלישית בגודלה בכנסת, אולם היא כמעט אינה מורגשת בה. הרכבה האישי וחוסר הניסיון הפרלמנטרי של חבריה גרמו לשיתוקה הכמעט מוחלט. מעולם לא היתה סיעה של מיפלגה כלשהי בכנסת שהפגינה פעילות פרלמנטרית כה עלובה וכה חסרת משמעות.

בגידה בעקרונות. על רקע זה ועל רקע חילופי ההאשמות ההדדיים בין ראשי התנועה ומנהיגיה, הצליחה מזכירת הממשלה לשעבר, יעל עוזאי, לבטא את דעתם של רבים מחברי התנועה. בישיבת מועצת ד"ש בשבוע שעבר זעקה עוזאי כלפי חבריה: „אנו הולכים ומקבלים את פרצופן של כל המיפלגות. אני מתביישת להיות בתנועה הזאת."

היחסים הפנימיים בעסקונה של ד"ש החריפו ככל שהתברר שמתגבש רוב להצטרפות לממשלת הליכוד, אף תוך ויתור מוחלט על עקרונות התנועה. ארבעת תפקידי השרים המוצעים על־ידי הליכוד לד"ש (סגן ראש־ממשלה ושר־מתאם, שר־לענייני־רווחה, שר־מישפטים ושר־תיקשורת־ותחבורה) וסיכוי לקבלת תפקידי שני סגני שרים, יצרו יריבות פנימית בין המועמדים לתפקידים.

כך, למשל, תובעים נציגי עודד בד"ש להעניק את תפקיד השר לענייני רווחה לד"ר ישראל כ"ץ, שאינו ח"כ ואינו נמנה עם צמרת ד"ש. דבר זה עשוי לפגוע באחד מארבעת המועמדים הראשונים של המיפלגה. על תפקיד שר־המישפטים נאבקים שמואל תמיר ואמנון רובינשטיין. רובינשטיין התייצב אומנם בראש האופוזיציה הבלתי רישמית של אנשי שינוי שהתארגנה בתוך ד"ש, אולם ניתן להבין כי אם יוצע לו תפקיד שר־המישפטים, יהיה בכך כדי למתן את עמדותיו האופוזיציוניות הפנים־מיפלגתיות.

אישים אחרים במיפלגה אינם יכולים להשלים עם הרעיון שהם יצטרפו לממשלה בה מכהן משה דיין כשר־החוץ. אחד מאלה הוא אלוף־מישנה (מיל.) דב ירמיה, ממנהיגי ד"ש בצפון הארץ, שפירסם השבוע מיכתב גלוי בעיתונות בו טען כי הצטרפות ד"ש לקואליציה כמוה כבגידה בעקרונות.

„צריך להזכיר לידין ולתומכיו שהרבים שהצטרפו לד"ש משום שנקעה נפשם מהסתאבות תנועת העבודה בשילטון, עשו זאת בתיקווה שד"ש תשנה את הרוח ואת המעשים שגרמו להסתאבות זו," טען ירמיה. „חברי ד"ש אלה לא העלו על דעתם כי הנהגתה תוביל לכריתת ברית עם המחנה שלחם מראשית קיומו נגד תנועת־העבודה, שהגשימה במיטבה את רעיונות התחיה הלאומית בדרך מתקדמת, דמוקרטית ושפויה... נכונותה של הנהגת ד"ש לקחת חלק בשילטון זה היא בגידה בעקרונותיה."

לירמיה היו ודאי סיבות נוספות להתנגד להצטרפות ד"ש לממשלה בה מכהן דיין, סוף־סוף דיין היה האיש שגרם לגירושיו של ירמיה מאשתו, הסופרת הדסה מור.

כיום לא נותר עוד ספק שאם תצטרף ד"ש לממשלה יביא הדבר לעזיבת חלק ניכר מפעיליה ואולי לפילוג של חלק מאנשי תנועת שינוי לשעבר. התפוררות התדמית של המיפלגה, התפוררות הנהגתה, הקרע שנוצר בין מנהיגיה והמאבקים הפנימיים בקבוצות העסקנים שלה, הותירו את ד"ש במצב שרק מנחם בגין יכול להושיעה — אם יסכים לצרפה לקואליציה.

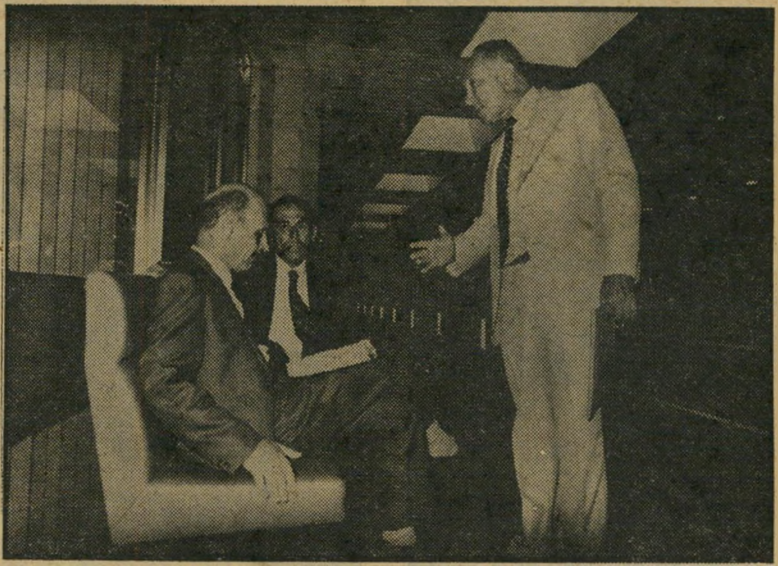

ד"שאים עמית, ורטהיימר וידין
לא אל הילד הזה התפללנו!

דרכי חיים

הניסיון האחרון

הצעירה התוססת והנאה שאהבה את החיים והיתה מוכנה להתנסות בכל — נפטרה בגיל 24 אף מבלי לדעת שחלתה

„טוב לי, אני ממצה הכל מהחיים, מה שאני יכולה. בקיץ נסעתי לארצות־הברית עם חבר, קניתי מכונית וישנתי בקמפינגים, זה היה משגע! שלושת החודשים הכי יפים בחיי. אני משוגעת על החיים, רוצה לחיות כל יום וכל יום מחדש, אוהבת מסיבות, אוהבת בילויים והכי בעולם אוהבת אנשים. אוהבת לרקוד. אם מישהו

(המשך בעמוד 30)

ספורטאית קיסרי ז"ל
„משוגעת על החיים"

ספורט־טוטו

טוטו

1 2 א

השבוע

משחקי הליגות האוסטרליות והאינטרטוטו

מינימום הפרס הראשון

350.000 ל"י

(כולל העברה)

מינימום כלל הפרסים

600.000 ל"י

(כולל העברה)

יום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

חב' "השמירה" בע"מ

סניף אילת
דרושים

מאבטחים

עד גיל 55, לאחר שרות צבאי, תשלום עד —.3,000 ל"י נקי לחודש. הוצאות נסיעה ומגורים מובטחים.

● נא לפנות למשרד הראשי רחוב בן־יהודה 77, תל־אביב או ישירות לסניף החברה באילת רחוב רתמים 6 ולהביא תעודת זהוי ופנקס מילואים.

השמירה

"השמירה" שומרת על כל היקר לך

לנשף בחירת

נסיכת הים התיכון

אשר ייערך באשקלון

ולנשף בחירת

נסיכת ים־כינרת

אשר ייערך בטבריה

תגענה המועמדות באוטובוסים הממוזגים של חברת

סיפורה של חני פרי, מלכת־המים

שהפכה מלכת חברת־השמפניה העולמית

מלכת הצעדה חני פרי בהיוונה בת 16, כשהתגלתה על־ידי צלמת **העולם הזה** אלה זוהר וזכתה בתואר מלכת הצעדה.

חנה פרי כבשה בסערה את מסך הטלוויזיה. פרצופה היפהפה מילא את המסך, ומכל מה שאמרה או לא אמרה לירון לונחון, מנחה התוכנית עלי כותרת שבה התארחה, זוכרת המדינה כולה רק שחני פרי הצהירה כי לא הגיעה אל פיסגת עולם הדוגמנות דרך חדר־המיטות.

כיצד, אם כך, הצליחה הצעירה הישראלית היפהפייה להגיע אל שיא חלומותיה של כל דוגמנית בעולם?

חני היא תגליתו של העולם הזה. כשהיתה בת 16 השתתפה בצעדת ארבעת הימים. אלה זוהר, שהיתה אז כתבת וצלמת העיתון, חיפשה בנרות אחר בחורה שתמלא את התפקיד המכובד של מלכת־הצעדה. היא ביקשה מכל ידידיה, הצלמים והעיתונאים שסיקרו את הצעדה, שיעזרו לה באיתור היפהפייה.

אחד הצלמים התייחס למשימה שהטילה עליו ברצינות גמורה. ברגע שבו נתו

מלכת המים **העולם הזה** עשה עם חני גם את דרכה השנייה אל הפיסגה. היא נבחרה כמלכת המים ברוב מוחלט.

אפשר גם בלי

בחמש יבשות מופיעה חני כמפרסמת תמרוקים, בגדים ותכשיטי

מיטה

עיניו על חני פרי, לא הירפה ממנה עוד, אלא שחני אמרה לו חד וחלק: „אתה רוצה שאני אהיה מלכת הצעדה? אז תחכה שאני אגמור לצעוד ואגיע אל תחנת המנוחה.” ואכן, רק כתום עשרה קילומטרים נעצרה חני, ונתנה לאלה את האפשרות לגלות אותה. אחר־כך היתה כבר הדרך סלולה לפני הצעירה. היא זכתה בתואר מלכת־המים, ומאוחר יותר בתואר סגנית־נערת־ישראל.

כבר אז היתה דוגמנית צילום ומסלול מבוקשת. היא נישאה לצעיר בשם יגאל ויחד עם דוגמנית נוספת, יפה כפיר ובעלה אמנון מס, נסעו הארבעה לכבוש את העולם בסערה. אלא שבעוד יפה נתקעה באנגליה, כשהיא נשואה באושר לבעלה ויולדת לו שני ילדים (רק באחרונה חידשה שם את הקאריירה שלה) הספיקה חני להתגרש מבעלה, לנסוע לאמריקה ולהגיע אל הפיסגה.

„זה לא היה קל,” היא מספרת, „אבל עשיתי את זה. אני נמצאת בצמרת. אני חושבת שפשוט הלך לי קלף משוגע. הסוכנת שלי היא וילהלמינה, הידועה בכל העולם. היא עלתה עלי מההתחלה, התלהבה מהתמונות שלי ואמרה לי: 'אם את רוצה להיות סטאר, את תעבדי על עצמך 24 שעות ביממה.' לא חסכתי כל מאמץ. טיפחתי את עצמי, הצטלמתי כמו משוגעת. אני ידועה באי־דייקנותי בחיי הפרטיים, אבל לצילומים הייתי מגיעה בדיי־קנות של שעון. הצלמים השתגעו אחרי, צילמו אותי בלי סוף.

„אני לא אומרת שלא ניסו לשכב אתי ושלא חיזרו אחרי, אבל תמיד נמנעתי מלערב תענוגות בעבודה. מחוץ לשעות העבודה הייתי אדם פרטי, אבל מעולם לא התעסקתי עם אנשי חברות מיסחריות ואנשי־פירסום שאיתם באתי במגע בשעת עבודתי.”

בעת ביקורה בישראל אמרה דוגמנית־הצמרת הנודעת מרגו המינגווי לכתבת העולם הזה כי שלוש הדוגמניות המפורסמות בעולם הן: לורן האטון, בוורלי ג'ונסון והאני, הוא שמה האמריקאי של חני פרי.

לחופשתה הנוכחית בת השבועיים בישראל הביאה אתה חני את תיק־העבודה מיספר 3 שלה. התיק גדוש בתמונות מפורסמות של המצליחנית הישראלית, תמונות המתפרסמות בגדולי עיתוני האופנה בעולם כמו ווג, באזאר, אסקווייר, קוסמופוליטן.

איך מרגישה הצעירה הישראלית מבת־ים, ששיחקה אותה? „אני מרגישה נפלא,” היא אומרת. „גרה בניו־יורק בדירה משגעת באיזור הכי אכסקלוסיבי, מצטלמת כל הזמן, עושה פירסומות בטלוויזיה, עובדת קבוע עם חברות־ענק כמו רבלון והלנה רובינשטיין. ומרוויחה הון. מחזיקה סוכנת קבועה, מנהל־עסקים ומזכירה אישית, מסתובבת בחברת ג'ורג' המילטון

(המשך בעמוד 30)

אפשר גם בלי

(המשך מעמוד 29)

וכל המי־זומי בניו־יורק. תחברה הכי טובה שלי היא המלאבית ג׳קי סמית, ושתינו נורא מיודדות עם פארה פוסט־מייג׳רס.

„כששתיהן בניו־יורק אנחנו הולכות לבי־לות יחד ברז׳ינס ובסטודיו 54, שהוא ה־מקום בניו־יורק. בכל מקום מזהים אותי, ואני נחשבת כאישיות חשובה מאד. תקו־פה מסויימת יצאתי עם דייוויד רבסון, הבעלים של רבלון, אבל לא בגלל זה אני הדוגמנית המועדפת עליו. יצאתי איתו אחרי שהצטלמתי לרבלון, לא לפני.

„האמת היא שבניו־יורק כימעט שלא יודעים שאני ישראלית. אני מדברת שש שפות, וכולם חושבים שאני ממוצא לא־טיני. חלומי הגדול ביותר הוא לחדור לשוק הסרטים. עשיתי שני מיבחני־בד, האחד לסרט יום ראשון השחור בבימויו של ג׳ון פרנקנהיימר, והשני לסרט־טלוויזיה בשם עומק הברמודה, סרט על בחורה שמכרה את עצמה לשטן. ההצעות להופיע בסרטים זורמות אלי כל הזמן, אך אני מאד סלקטיבית, לא רוצה להת־חייב.

„הכיף הכי גדול בעבודה כדוגמנית הוא

דוגמנית פרי בפירסום לחזיות
בחור בשם אלי

הנסיעות. רק השנה הייתי בסנטה־דומינגו, בקולומביה, באיי־הבתולה, בהאיטי, ביפאן וביוון. בניו־יורק מילאתי את מקומה של מיס תבל, רינה מור, בנשף של הבונדס והצלחתי לאסוף 500 אלף דולאר. הסוכנות והבונדס בקשר מתמיד אתי, ואני נותנת הרצאות ומופיעה למען ישראל וזוכה ב־הצלחה גדולה.

„החברה הכי טובה שלי בניו־יורק היא דווקא ישראלית, הזמרת עדנה לב החברה של דייוויד בראונר, שהוא אחד הקומי־קאים הכי מצליחים בעולם. היא נורא מבסוטה, ומופיעה איתו בהצגות שלו ב־טלוויזיה.

„כעת אני נמצאת בחופשה בת שבועיים בישראל, וקרה לי כאן דבר נפלא. הת־אהבתי בבחור בשם אלי סמרנסקי, שהכר־תי במועדון של רפי שאולי. אלי הוא יהלומן ישראלי המתגורר בבלגיה, ואני נוסעת אליו לביקור. אני כבר רגילה לרומנים בין־יבשתיים ובשבילי, לטוס מ־תל־אביב לבריסל זה כמו לנסוע מתל־אביב לירושלים. ממילא אני צריכה להי־שאר באירופה, כי יש לי צילומים באי־טליה. אחר־כך אני צריכה לטוס לוונצוא־לה, לסידרת צילומים בשביל הווג.

„החופשה שלי בארץ היא החופשה הכי יפה שהיתה לי בחיים. בכלל, טוב לי נורא בארץ. נסעתי לירושלים, וקניתי שמלות ערביות שהחברות שלי בניו־יורק ישתגעו עליהן.

„אני נוסעת תמיד במחלקה הראשונה, וזוכה בטיפול המוענק לאנשים חשובים מאד. זה מגיע לי. הגעתי אל הכבוד הזה בכוחות עצמי, אף אחד לא עזר לי. נכון, אני יפה, אבל בשביל להצליח בג׳ונגל האופנה צריך גם שכל והרבה מזל. לדעתי הגעתי הכי רחוק שאפשר. אני בת 24, החלום שלי הוא להגיע להוליווד. כל מי שמכיר אותי יכול להעיד, שאם לקחתי על עצמי להגיע לשם, אני עוד אגיע.״

במדינה

(המשך מעמוד 27)

יודע על מסיבה, שיודיע לי, אני אבוא. מוכנה להתנסות בסיגנונות חדשים, מוכנה לנסות הכל!״

עירית קיסרי בת ה־24, שנפטרה ממחלה ממארת בשבוע שעבר, היתה בחורה מיו־חדת במינה, היא הגיעה לתל־אביב מקיבוץ חמדיה, ונקלטה היטב בחברה העירונית. למחייתה עבדה במשך תקופה מסויימת כמלצרית בקפה ג׳קי בתל־אביב, שם הכירה את כל מי שהוא משהו, ושם הכירו אותה חברי מערכת העולם הזה שהצעירה הדי־נאמית הנאה הרשימה אותם.

עירית זכתה אז בכתבת ענק בת שני עמודים מעל גבי הגליון (העולם הזה 2008), ובראיון שעניקה לכתבת העולם הזה בלטו שימחת־החיים שלה, חוש־ההומור יוצא־הדופן שבו ניחנה ואהבתה הגדולה לחיים.

היא התגוררה בדירת־גג מפוארת ה־שייכת לעליזה דגן, גרושתו של המפיק דני דגן יחד עם עוד שני בחורים ובחורה. הדירה היתה תמיד מאוכלסת, כי עירית אהבה חברים סביבה. היא אירגנה מסיבות, בביתה ובבתי חבריה, והרבתה בנסיעות. טיולה הממושך לארצות־הברית היה אחת החוויות המרתקות ביותר שבהן התנסתה.

את מרבית זמנה ומירצה הקדישה ללי־מודי חינוך גופני בסמינר הקיבוצים, היא היתה ספורטאית מצטיינת, נהגה להתעמל על מכשירים ולרוץ למרחקים ארוכים. תקופה מסויימת עבדה כסיירת מישמרות הבטיחות.

רק לטוב. עירית היתה קשורה מאד למישפחתה, שהתגוררה בחיפה אחרי ש־ההורים עזבו את הקיבוץ. היא סיפרה כי אביה מטלפן אליה יום יום לשאול לשלומה. כששהתה בחו״ל טילפנה הביתה פעמים אחדות בשבוע.

את שירותה הצבאי עשתה כפקידת־טייסת, והיא ראתה זכות גדולה בעובדה ששירתה בתפקידה זה במילחמת יום־הכיפורים. לה־עצמה היה חבר טייס, וב־מילחמה היא דאגה לא רק לטייסים שב־טייסת אלא גם לטייס הפרטי שלה. מייד לאחר המילחמה נפרדה ממנו, אך לא נשארה זמן רב לבד. היה לה באחרונה חבר קבוע ובאותו ראיון סיפרה עליו: „הוא עושה חיים יחד אתי, אבל אני לא גרה איתו. מה, אין לו בית? אם אגור עם החבר שלי, סימן שאני רוצה אותו לטוב או לרע. בינתיים אני רוצה אותו רק לטוב.״

היה לה היגיון בריא והיא היתה חברה מצויינת, אהבה ילדים עד כדי שיגעון ונהגה לתפור לחברותיה הנשואות שמלות הריון, כשהיא מבקשת מהן לשמור אותן השמלות למענה לעת שתזדקק להן.

עירית נהגה בטוס־טוס, שכונה „ביל״, וטענה כי הוא אהבתה הגדולה בחיים. „אני אוהבת לנסוע על ביל,״ סיפרה. „אני שרה בגשם, מרגיזה נהגים, רואה מכונית יפה נעמדת לפניה, מאיטה לה את המהי־רות. אני מתמרנת בפקקי־תנועה. קניתי כובע יפה במיוחד, ובקייץ אני נוסעת עם סרט על הראש כמו אינדיאנית, ביל הוא ההנאה הגדולה ביותר שיש לי בחיים.״

כאבים בברכיים. לפני שבוע הת־פרסמו בעמודי המודעות של עיתוני־הערב מודעות־אבל שהודיעו על מותה של עירית קיסרי, בדמי ימיה. חברי המערכת שנתקלו במודעה, סירבו להאמין כי אכן מדובר באותה צעירה תוססת וחייכנית שהכירו. קשה היה להאמין כי הצעירה גבהת־הקומה, בעלת מיבנה הגוף האתלטי, ה־שיער הבהיר והעיניים הירוקות המשגעות אכן הלכה לעולמה.

סיפרה חברתה־לדירה של עירית: „לפני כמה חודשים היא חשה ברע. תקפה אותה עייפות ללא כל סיבה, והיא קיבלה כאבים איומים בברכיים. היא נלקחה לסידרת בדי־קות, והתוצאות נמסרו למשפחתה.״ הסתבר כי הצעירה הנאה חלתה בסרטן הדם. הוריה שמרו מפניה את הסוד הנורא. נמסר לה רק כי זוהי הצטננות קשה, וכשיצאה מבית־החולים חזרה לפעילות שוטפת. לפני שלושה שבועות סיימה את לימודיה ב־סמינר הקיבוצים והוכשרה כמורה להת־עמלות, היא באה לבקש עבודה במכון האירובי בתל־אביב.

זוג מיספריים. מספר אחד ממנהלי המכון, הד״ר אפריים בן־ארי: „לפני שלושה שבועות הגיעה לכאן צעירה נאה ובריאה למראה, הציגה את עצמה בשם עירית קיסרי, וביקשה עבודה. מכיוון שאחת המורות להתעמלות שלנו עמדה לעזוב, קיבלתי אותה לעבודה.

„במשך שלושת השבועות התקשרנו איתה כמה פעמים, היא אמרה לי שהיא סובלת מאנגינה, ושתבוא לעבודה כשתח־לים. לפני כמה ימים באה אלי חברתה הטובה, ליאורה סורוקה, המתעמלת במכון, וסיפרה לי כי עירית מתה מסרטן.״

כשבוע לפני שנפטרה חשה עירית ברע. ברכיה כאבו והיא הצטננה. היא שכבה חולה בביתה, אך העסיקה את עצמה במלאכת התפירה האהובה עליה. המיס־פריים נפלו על רגליה ופצעו אותה. נוצר זיהום, והיא הובהלה לבית־החולים.

שלושה ימים שכבה שם, כשגופה מחובר למכשירים. היא סבלה כאבי־תופת, וסירבה לקבל מבקרים. עד הרגע האחרון לא ידעה כי מחלתה אנושה. בלילה שלפני מותה ביקשה לראות את הוריה. היא נרדמה בהשפעת זריקה לארגעת כאבים, ומתה בשנתה.

ראש־מועצה ארבל בבריכה
„היה כדאי״

מונסונים בבריכה

„אנחנו מייצגים חתך של מדינת ישראל,״ אמרו תושבי השכונה — ובנו להם בריכת־שחייה מכספם

האורות הצבעוניים נצצו למרחוק. הקהל נהר בהמוניו לעבר האולמות. בכניסה קיבל אותו ברוב הדר ראש־המועצה, גיד־עון ארבל. נלחצו ידיים והוחלפו חיו־כים. הכל עברו את המיסדרון הלבן, וה־מראה שניגלה לעיניהם לפתע היה מרגש. מים תכולים וצלולים, שבתוכם צפו עש־רות בלונים ופרחים שזורים זה בזה. תו־שבי נווה־מונוסון באו לחוג את חנוכת בריכת־השחייה שלהם, שנבנתה מכספם.

הדרך היתה רצופה מיכשולים כפי ש־מעיד גידעון ארבל, ראש המועצה, ששמו קשור במיספר פרשיות שהסעירו את אל־על ומי שהיה יו״ר ועד טייסי אל־על: „היו לנו בעיות שכנים ובעיות עם מיש־רד־הפנים והוועדה לבניין ערים. גם תושבי המקום גילו הססנות בתחילה, והטילו ספק במימוש התוכנית. אבל הרבה יותר נחמד להיות ראש מועצה בנווה־מונוסון, מאשר לוחם באל־על.״ המסיבה היתה של תושבי המקום, והפעם לא הצליחו לפלוש לשם „היפים והיפות״ למיניהם. הסתבר גם שאין זקוקים להם. היפהפיות המקומיות לא ביי־שו את הפירמה. נערכה אפילו תצוגת־אופנה, בחסותה של רוזי בן יוסף, שנטלה על עצמה את המשימה בהתנדבות כיוון ש„התושבים כאן כל־כך מקסימים.״

הדוגמנית המיקצועית היחידה היתה שלומית אמיר, שעזרה לבנות המקומיות ולא חדלה לחלוק להן מחמאות. היו שם ה׳קאונטרי־לוק׳, הכאפיות המודפסות ב־השראתו של יעקב אגם, ביגדי־ים ומעילי־הגשם בעיצובה של רוזי, שהסעירו את לונדון.

שיאו של הערב הגיע כאשר יפהפיה מקומית שחומה ומסולסלת־שיער נשאה על כרית־קטיפה אדומה, לפי כל כללי הטכס, זוג־מיספריים ענקי שנועד לגזירת החבל שהקיף את הבריכה. המנצח על ה־מלאכה היה ראש המועצה גידעון ארבל, ודקות ספורות לאחר־מכן מצא עצמו בתוך המים, לקול תרועות. „אני מרגיש טרי וחדש עכשיו,״ אמר בחיוך רחב. „היה שווה אפילו להירטב.״

היין, שהובא על־ידי תושבי המקום, נש־פך כמים. השולחנות העמוסים היו על טהרת הגבינות. „מה שגורם הכי הרבה סיפוק זה העובדה שאת הכל עשינו ב־עצמנו. סולם גילו יוזמה ורצון לעזור,״ אמרה נורה, מפעילות בוועדת התרבות, שלא חדלה להתרוצץ כל הערב ולדאוג שהעניינים יסתדרו.

ההגרלה הגדולה. אחרי שאכלו וסבאו הגיע תור המכירה הפומבית. כאן, שוב הוכיחו תושבי המקום את כישוריהם. אחת התמונות שנמכרה צויירה בידי עולה חדש תושב המקום. ואילו את ההפתעה השאירו לסוף — לשעה אחת בלילה. האורות הובהבו, והחלה ההגרלה הגדולה. זכו שם בבגדים וביגדי־ים במציתים לגז, וגם מקומו של מזון־לכלבים לא נפקד. והיו גם פרסים יותר רציניים. כרטיסי־טיסה זוגיים, וסופשבוע במלון באשקלון.

בין האורחים המעטים שהוזמנו מבחוץ ניתן היה לראות את עוזר שר־הבריאות, את זהבי ממישרד־הפנים ואת ניצב־מישנה חביב מהמישטרה. הוזמנו אורחים נוספים מהמישטרה, אך הם לא באו כי היו עסו־קים בבני־ברק.

„מעריכים את נווה־מונוסון כמקום יו־קרה,״ אמר ראש המועצה בסיום הערב, „אולם שוכחים שתושבי המקום הזה הניחו אבן על אבן והזיעו, כדי להפוך אותו לגן פורח. נווה־מונוסון מייצגת חתך של מדי־נת ישראל. גם תושבי שכונות אחרות יכולים ללכת בעיקבותיה — אם קצת רצון ויוזמה.״

סטודנטים

מכה איטלקית

מתחת לחגורה

הסטודנטים הישראלים ישבו על המיזוודות כשהגיעה הוראת הביטול — אך זה לא היה איכפת לאיש

דווקא איטליה, ערש התרבות האירו־פית, מולדתם של ליאונרדו דה וינצ׳י ומיכלאנג׳לו בואנרוטי הוכיחה הפעם חו־סר־תרבותיות. היא נעלה את שעריה לפני הסטודנטים הזרים, ובמיוחד — לפני ה־ישראלים. רקטור הפקולטה למדעי הטבע באוניברסיטת רומא הגדיר את המצב, באומרו: „אין ביכולתי לקיים את ההח־לטה הזאת, הפוגעת באוטונומיה של האו־ניברסיטה, בעיקבותיה תשקע איטליה ב־פרובינציאליזם תרבותי.״

איטליה משמשת כיו״ר השוק המשותף. כאשר שרי השוק הביעו תמיכה בהקמת מדינה פלסטינית לא באה, כל תגובה ממישרד־החוץ הישראלי, שלא יצא להגנת הקו שנקט — אנטי מדינה פלסטינית. אם כך, כיצד ניתן לצפות שייצא להגנה על בעייה „פעוטה״ כבעייתם של הסטו־דנטים הישראלים המבקשים ללמוד באי־טליה? הבעיה חורגת מן המיסגרת פשוטת הערך שבה ניסו למסגרה. כי בה מדובר באנשים, ולא בתככים פוליטיים.

(המשך בעמוד 34)

הצעקה האחרונה -

נפילה לתוך הרשת

רשת דייגים, ים, שמש לוהטת, שמיים כחולים... הקיץ, תני לעצמך ליפול היישר אל תוך הרשת.

המצאה מאווררת לכל הדיעות, וסכסית לנועזות.

החולצות המרושתות אידיאליות לקיץ המזיע שלנו. דאגי רק שסיבי הכותנה בהן יהיו מרובים מהסיב הסינתטי, שאינו נושם.

מה סכסי יותר מחולצה לבנה מרושתת, כשמתחתה חולצת־תחבושת או סתם חולצה חשופה־חשופה?

ואם את נועזת עוד יותר, זירקי על עצמך חולצת־רשת כשאת „עונדת" חזיה בלבד.

בד־הרשת הגיע לשיא ניצולו בביגדי־חוף מרהיבים, הנלבשים מעל לביגדי־ים מיזעריים או שלמים.

למתייראות מן העובדה שבבגד יותר חורים מאשר בד, נוצרו חולצות ושמלות שהבד המרושת מופיע בהן בגב, בצדדים או בשרוולים.

היות שהשנה אנו שרויים בקיץ לבן, המזכיר את בתי־הסיד הלבנים של ספרד, גם בביגדי־הרשת שולט הצבע הלבן.

למען אלה שאינן מוותרות על להיט מאוורר זה גם בערב, נוצרו חולצות שחורות מרושתות, המכסות טפח ומגלות טפחיים, כשהן זרוקות בטיבעיות מעל מיכנסיים או חצאית שחורים. שימי לב לגודל החורים.

עצתי: בלובשך חולצה מרושתת לבנה, השתדלי שעורך יהיה שחום. הלבן, וגם השחור, יבלטו על גוון־עור שחום.

שיא האופנה: סנדלי פלסטיק שטוחים, גרביים לבנים קצרים, נעלי־התעמלות שטוחות, מחרוזות צדפים, חגורות מהעיר העתיקה.

עשי לך: חגורה אופנתית למיכנסי־ג'ינס, מרצועת־עור בצבעים שונים — פשוט חברי אותן לצמה ארוכה.

בתצוגות: האופנת של ויצ"ו, אשר נדדו לאורכה ולרוחבה של הארץ ממטולה ועד ימית, ניראו דוגמניות־הצמרת שלנו בביגדי־הים הנועזים של דיווה, ובדגמי ניבה החדישים.

נראתה: קארין דונסקי בפתיחת תערוכת ציורים של רוזנטל, לבושה בחולצת־תחרה מחוררת מעשה־ידי דייזי גורן.

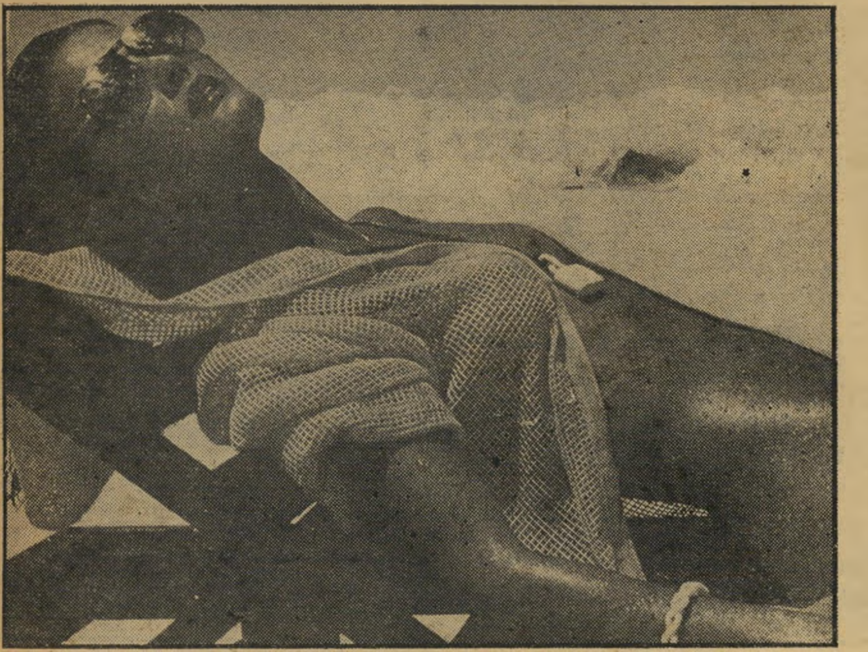

בגד־חוף מרושת, בולט על גוון־עור שזוף

נוסטלגיה מחוררת בלבן

דבר־מה קורה להן, לנשים. הן נוברות בשוקי־פישפשים, בארונות ישנים ובעליות־גג, ושולות מלבושים ישנים, קרועים־בלויים, לבנים־דהויים ובעלי־ערך.

אחרי תקופה ארוכה של ג'ינס, מיכנסי־חאקי ועוד מיני מלבושים בעלי תדמית קשוחה, חלה פיתאום חזרה אל הנשיות המרפרפת הבהירה, אל בגד־התחרה הרקום והתפור היטב. נוסטאלגיה.

דוגמניות ונשים המיטיבות להתלבש, משרכות דרכן לשוקי־פישפשים שונים ומוצאות „מציאות". אחת מן ה„שולות" הללו סיפרה לי שהדבר מצריך זמן ומיון רב. בשוק־הפישפשים אין הדברים ערוכים ומסודרים על קולבים, ובוודאי לא ממויינים לפי מידות.

שם הכל זרוק ומעוך, ועלייך לשבת שעות ולנבור באוסף המעופש. עם חרבת דימיון אפשר אפילו להפוך כתונת־לילה ישנה לשימלת־ערב, מפיות־תחרה ישנות לחולצות, ווילונות מצהיבים לשמלות. בתחרות של אז, עבודות־יד, כמה מחשבה הושקעה בכל דוגמה ובכל פרח רקום.

מצאתי אצל דורה, בשוק שביפו, שתי חולצות־תחרה ישנות וצהובות. בהשקעה מינימלית, כולל כביסה וגיהוץ, קיבלתי שתי חולצות יפהפיות הנלבשות היטב מעל ג'ינס וחצאיות רחבות למיניהן.

שימלת־תחרה ממפת־שולחן

מזה כמה שנים צצו בפאריס חנויות קטנות, המתמחות במכירת ביגדי־תחרה ישנים. כל פאריסאית המכבדת את עצמה מצטיידת בחולצות אחדות כאלה.

רצו היצרנים, ולמרות הקשיים הרבים בייצור הוציאו גם הם ביגדי־תחרה בשיטת הסרט הנע. היום מציעים רוב הבוטיקים סחורה זו. אולם מלבושים מוכנים אלה חסרים את האווירה ואת מגע־היד של שנים עברו.

עצתי: ניברי בארון־הבגדים הישן של אמך או סבתך. כל בגד עשוי תחרה שתמצאי שם הוא סופר־אופנתי. ככל שהוא ישן יותר הרי זה משובח.

שיא האופנה: חולצת־תחרה ישנה „זרוקה" על מיכנסי־ג'ינס. חולצות העשויות ממפיות־שולחן ישנות מחוברות זו לזו. שמלות ארוכות מווילונות ישנים. פרחים מלאכותיים: בשיער, על הצוואר, בחגורות.

עשי לך: חדשי חצאית או שימלה שמאסת בה על־ידי הוספת פסי־תחרה בקצוות ו/או בשרוולים.

בתצוגת: האופנה של האופנאי עודד פרוביזור, שנערכה לא־מכבר, נראתה לראשונה בארץ השפעת האופנה הצוענית. האופנה הצוענית, הפופולרית כל־כך באירופה, אומצה על־ידי עודד, ודגמיו המרהיבים בלטו ביופיים על דוגמניות־הצמרת.

תחרה של סבתא

המיכנסונים חוזרים

לפני כשש שנים שבקו השורט'ס חיים, אחרי שהיוו אחד משיאי האופנה של התקופה. וזאת, מאחר שרק חתיכות מחוטבות העזו להסתובב בשורט'ס קצרצרים. שבקו — אך לא לעד.

מסתבר שנשים אוהבות לחשוף את חלקי גופן השונים. זוהי תכונה הטבועה בתת־הכרתן. אחרת, איך נסביר את המראה השקוף, המרושת, הקצר, החושפני?

השנה, בניגוד לכל התחזיות, חזרו השורט'ס — בווריאציות שונות לחלוטין.

מבשרי בשורות השורט'ס והמיני היו הפעם סאן־לורן וקנזו, אופנאים פאריסאיים הידועים יותר כמעצבי המראה הלבוש והנשי. ושוב חוזר הסיפור על עצמו. אחרי שרואים את הקולקציות החדשות, כחצי־שנה לפני העונה עצמה, שוב אומרות הנשים: „אנחנו לא נקנה את השטויות הללו." אך עם בוא הקיץ, מצאנו את המראה הקצר בחנויות ובבוטיקים.

המיכסונים הקצרים משמשים אותנו, למעשה, מדי קיץ, בעבודות־הבית ובדרך לחוף־הים.

השנה כדאי לאמץ את המיכסונים גם לרחוב. מיכנסי־ברמודה למיניהם, המגיעים עד לברך או קצת למעלה מזה. מיכנסי־הברמודה, בהדפסות־צבעים בהירות, רחבים יותר בגיזרתם ופחות פרובוקטיביים מהשורט'ס של תחילת שנות ה־70.

את הפעילות הספורטיבית אפשר לבצע במיכנסיים קצרים אופנתיים: טניס, רכיבה על אופניים או סתם ריצה.

באחרונה שוב אין הבגדים מהודקים לגוף. הכל רופף, רחב יותר ונוח לתנועה חופשית.

עצתי: כדי ללבוש שורט'ס או מיכנסי־ברמודה, דאגי לרגל נקייה משיער,

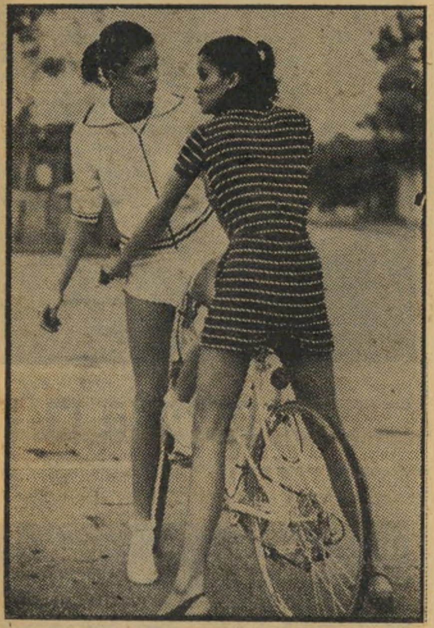

ספורט בקצר

לציפורני־רגליים מטופחות וצבועות ולעור שזוף.

שיא האופנה: צדפים, צדפים על כל דבר. המקור לשיגעון האופנתי הנ"ל הוא הריוויירה הצרפתית המלאה צדפים, והנוסטאלגיה של הצרפתים לים.

עשי לך: מחרוזות, ענקים וצמידים מצידפיים שאפשר ללקט פשוט על החוף. ציבעי את הצדפים, אחרי שניקית אותם, בלקה שקופה, והשחילי.

בתצוגת: אופנה שערך חביב שימעוני, בגן ביתו שברמת־השרון, ניראו דגמים מרהיבים.

- של מיכל אדר

ניסוי מיוחד במינון ביחסי עבודה ואנוש נערך במלון תל־אביבי חדש וגורם למהפכה חברתית במיקצוע המלונאות

קפה דיאבלו מכינה רותי גביסון, סטודנטית לעבודה סוציאלית העובדת כמל־צרית במלון. רותי היפהפייה מספרת כי לא היה לה שום עניין במלונאות עד שגילתה את האפשרויות הרבות הטמונות בעבו־דתה. לדבריה חזר אביה משהייה בחו״ל ובא לבקרה. כששמע על כך המנהל הכללי, הזמין מייד את המישפחה כולה לארוחת־ערב.

נסיון במלון

בן המפיקה גילי קפלנסקי, בנה של נעמי קפלנסקי, עובד כמלצר, אך נועד לגדו־לות. למטה: אונו ינס, המנהל את האירוח.

„השם שיצא לבתי־מלון ישרא־ליים בעולם הוא גרוע שבגרועים. ישראל נמצאת בתחתית הטבלה מבחינת יחס העובדים והשירות הניתן לתיירים. אני רוצה, ויכול, להוכיח שישראלים יכו־לים לתת שירות מצויין. לקחתי על עצמי, והצבתי לפני אתגר: תוך פרק־זמן קצר אני מעלה את ישראל על מפת המלונות ונותני השירות הטוב בעולם.״

הארולד ריצ׳מאן, אמריקאי יפה־תואר בן 37, מדבר ברצינות גמורה כשהוא אומר שבכוחו להוכיח כי ישראלים, הידו־עים בכל העולם כחצופים, עצלים ו„לא שמים,״ מסוגלים להעניק שירות טוב ואר־דיב לתיירים גם מבלי שהדבר יעלה להם בבריאותם היקרה.

ריצ׳מאן הוא מנהלו הדינאמי והסימפטי של מלון שרתון החדש ברחוב הירקון בתל־אביב, שעדיין לא נפתח באופן רישמי אך מתפקד כבר בתפוסה כמעט מלאה מזה חודשים אחדים.

על־מנת ליישם את התיאוריה החדשנית שלו החליט ריצ׳מאן לנקוט שיטה יוצאת־דופן ומעניינת במיוחד. הוא החליט כי כל עובדי המלון, כמעט ללא יוצא מן הכלל, יהיו אנשים צעירים ובלתי־מיקצו־עיים, שהכישור היחידי הנדרש מהם הוא: אינטליגנציה אישית.

הוא טוען לתואר „מנהל־המלון האמרי־קאי־יהודי הראשון בישראל.״ לארץ הגיע לגמרי במיקרה, ובמיקצועו הוא מנהל־מלונות. היו תקופות בחייו שבהן הריץ שני מלונות בעת־ובעונה־אחת, ובמשך תקופה מסויימת היה גם מנהל מלון וגם טבח מייעץ.

שהעובד ✱ יהיה מאושר

ריצ׳מאן, אשתו ושני ילדיהם הגיעו לישראל בעיקבות השמש, והוא מס־פר: „חיפשתי עבודה במזג־אוויר חם. הציעו לי את פניקס, אריזונה ואז, במיק־רה, סיפרו לי שבמלון שרתון בתל־אביב פטורייה מישרת המנהל. השבתי: למה לא לבוא לישראל ולחיות בה זמן־מה? קיבל־תי על עצמי את המישרה ללא חוזה ותנאים מוקדמים, כי אינני אוהב להיות קשור לחוזים. אנחנו נמצאים בארץ כבר יותר משנה, שני ילדי דוברים עברית על־בוריה ואני מבין מעט. אבל מה שח־שוב הוא שהחלטנו לבנות את ביתנו כאן

בן המשקיע הוא אודי נהרי, בנו של אחד המשקיעים בבניין שבו שוכן מלון שרתון. אודי, הלומד מלונאות, עובד במלון שרתון כעוזר־טבח. על־פי עצתו של אביו, החליט לעבוד בכל מחלקות המלון.

בתו של המנהל

רמה נבון, בתו של סגן המנהל־הכללי של מלון שרתון, עובדת כ„בל־גירל" נושאת מזוודות. לטענתה של רמה, העבודה אינה קשה, ומאפשרת לה להכיר את המלון לפני ולפנים, מה שיעזור לה, לדבריה, מאוחר יותר כשתקודם בתפקיד, כשכל האפשרויות תהיינה פתוחות בפניה.

וברצוננו להפוך אזרחים ישראליים ולהש־תקע בארץ."

אמריקאי נוסף שהחליט להשתקע בארץ הוא סול חיימוביץ', מנהל־המכירות של המלון החדש. סול, יהודי אמיד, בעל חברת־פירסום בארצות־הברית פגש ב־ריצ'מאן באקראי, וזה אמר לו: „בוא לע־בוד אתי." סול הוקסם מאישיותו של המנהל, ולמרות חוסר ניסיונו במלונאות לקח על עצמו את האתגר.

גם מנהל כוח־האדם של המלון, יונה ליבריכט בן ה־36, הוא כימעט חדש בארץ. יונה הוא אומנם ישראלי מאד, אך את עשר השנים האחרונות של חייו עשה בחו"ל, שם למד מלונאות ולאחר־מכן עסק במיקצועו, כשהוא מחליף אותו בניהול חברות ובניכסי דלא־ניידי.

שלושה גברים אלה עושים עתה ימים כלילות כדי להפוך את מלונם למוסד שירות נאות, תמורה מלאה לאורחיו וסיפוק וגאווה לעובדיו.

מספר ריצ'מאן: „חשוב לי מאד הסיג־נון, ואני יודע שסיגנון־עבודה שיקנה לצוות־העובדים תנאים נעימים לעבודה ואפשרויות קידום, יכול להכניס הרבה כסף למלון. חשבתי על שיטה פשוטה. אמרתי לעצמי: אם אדאג שבבית־המלון יהיו אחרון פועלי־הניקיון וראשון המנה־לים ברמת אינטליגנציה סבירה, ייצאו כולם נשכרים. עובדי יודעים, כי מרגע שבו החלו לעבוד במלון במישרה כלשהי, כל אפשרויות הקידום פתוחות לפניהם והם יכולים להתקדם ולהיות אפילו מנהלי מלונות שרתון נוספים שייפתחו בישראל בעתיד.

„אני מרגיש ויודע שככל שהעובד יהיה מאושר יותר בעבודתו הוא יהיה נחמד יותר אל האורחים. וככל שיהיה נחמד יותר אל האורחים, כן תגדל התועלת שהמלון יפיק מכך.

„כלל־ברזל אצלי הוא מדיניות הדלתות הפתוחות. במלון שלי 396 חדרים המשתר־עים על־פני 26 קומות. יש לי 300 עובדים ואני מכיר את כולם, וכולם מכירים אותי. היה די קשה לקבץ את כל 300 העובדים למקום הזה, כיוון שכולם אנשים מצויינים בעלי כישורים יוצאים מן הכלל. החלטנו

(המשך בעמוד 34)

החדרנית המצטיינת

שמחה ביטון, הנחשבת כגורפת־הטיפים הגדולה ביותר במלון. שמחה, בוגרת התי־כון, אינה מתכוונת להישאר בעבודתה כחדרנית. הבוסית שלה החליטה לקדם אותה, והיא תישלח על־ידי המלון ללמוד כלכלת בית ותשובץ במחלקת משק־הבית של המלון.

בת הפרופסור

מיכל לנדאו, עוב־דת כמלצרית ולו־מדת באוניברסיטה. היא עובדת בשעות הנוחות לה.

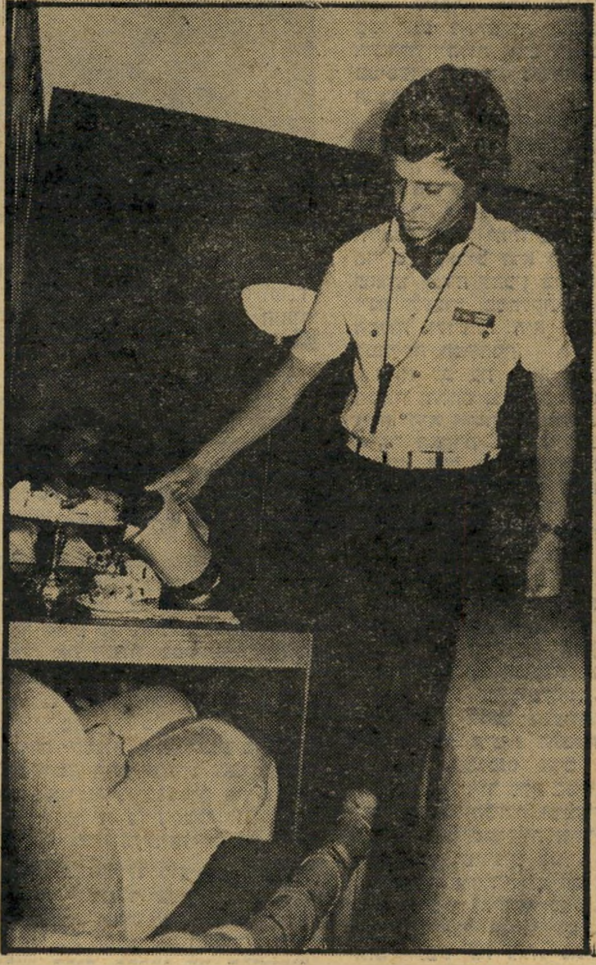

הסטודנט

ישראל מרקוס, הלומד מישפטים, עובד כמלצר בשירות החדרים ורוצה ללמוד מינ־הל בתי־מלון. לדבריו, המליצו לו להתחיל ללמוד בעבודה מלמטה.

המקצועית

דליה אליעז היא בין אנשי־המיקצוע הבר־דדים במלון, עבדה כפקידת־קבלה במלון פלאזה.

ניסיון במלון

(המשך מעמוד 33)

בהנהלה כי נחפש ונחקור ונהפוך את הארץ עד שנמצא כל מי שמתאים לנו. רצינו אנשים לא־מיקצועיים, שיוכלו להתקדם בתוך המלון. מצאנו קבוצת אנשים שיש להם יכולת לעסוק במלונאות, הם חביבים, בעלי אופי חיובי רמה אישית טובה ומעל לכל, רצון בסיסי לעשות ולהזיז דברים.

„פירסמנו מודעות בעיתונות ויצאנו לאוניברסיטאות. כשנמצאו האנשים הקצבנו 150 אלף דולאר לקורס מיוחד בן שיבעה שבועות. כל מחלקה התמחתה בתחום שלה, ויחד עם זאת נערכו בקורס שעורים בהיגיינה, באיפור, בהופעה נאה. ערכנו שעורים מיוחדים שדנו בסוג האורחים שעשויים לבקר במלון, איך להתייחס אליהם ואיך לגשת אליהם.

„הגיעו אלינו למלון עשרות סטודנטים, וכמה בוגרי בית־הספר למלונאות תדמור. מייד החלטתי לנקוט מדיניות שתבוא לקראת הסטודנטים ותעזור להם. הבטחתי להם כי המלון יתאים את שעות עבודתם לשעות הלימודים, יתחשב בתאריכי בחינות וישתדל לעזור להם כמיטב יכולתו. הבטחתי להם מקום שיוכל לקדם אותם מבחינת הקאריירה שלהם בעולם המלונאות, במידה שיהיו מעוניינים בה. ידעתי שזה יהיה קשה, אך חישבתי שיהיה כדאי.

„יותר מ־5000 איש רואיינו, ומתוכם ריאיינתי אני באופן אישי יותר מ־600. החל באנשי־מפתח, וכלה בטבחים ובמלצרים. הרבה אנשים שבאו לבקש ג׳וב מסויים מצאו את עצמם בג׳וב אחר. וכולם מרוצים.

המשכורת שאנחנו משלמים לעובדים היא משכורת שנקבעה על־פי תעריף ההסתדרותי, אולם כתוצאה מהיחס המיוחד שלנו לעובדים ומהתמורה שאנחנו מקבלים תמורת היחס מרוויחים העובדים. אנחנו מלון דה־לוקס, ויחס גורר יחס. האורחים במלון משאירים דמי־שתייה גבוהים במיוחד, וזוהי בדיוק הנקודה שעליה אנחנו מתבססים: ככל שהעובד טוב יותר, כן התמורה שהוא מקבל גבוהה יותר.

אוכלים ביחד בחדר־האוכל הנעים וממוזג־האוויר כשמוסיקת־רקע מנעימה את אכילתם מנהל המלון הארולד ריצ׳מאן (מימין) ועובדי מלוננו, בהם משגיח הכשרות (משמאל). מלון שרתון תל־אביב הוא המלון היחידי בעולם שבו התנאים משותפים להנהלה ולעובדים. **צילם: שלמה סתר**

דלת המנהל ✶ פתוחה

„דלת מישרדי פתוחה לפני כל אחד ואחד מהעובדים, אני לעולם לא אגיד, אפילו לאחרון פועלי־הניקיון, שאין לי זמן לשמוע אותו. כדי להסיר את כל המחיצות ביני לבין העובדים הנהגתי נוהג שאינו מקובל בשום מלון בעולם: חדר־אוכל משותף לכל אנשי הצוות. בכל המלונות נהוג שהמנהלים אוכלים במיסעדות המפוארות של המלון ואילו כאן יש חדר־אוכל מפואר לכולם, כולל המנהלים, עם אותם כלי־אוכל מקרמיקה שבהם אוכלים במיסעדות המלון, עם תמונות על הקירות, פרחים על השולחן, מוסיקת־רקע ואותו אוכל הניתן לאורחי המלון קומה אחת למעלה, במיסעדות הפאר.

„זה נעים, טעים ומקרב לבבות אני אוכל במיסעדת המלון רק כשאני מארח. בחדר־האוכל למדתי להכיר רבים מעובדי המלון. אני יושב איתם, משוחח איתם באווירה נעימה, ולא רק אני לומד להכיר אותם — הם לומדים להכיר גם זה את זה.

„בכלל היחסים בתוך הצוות חשובים לי ביותר. יש לנו עלון פנימי, עובדי המלון כותבים על מחלקותיהם ועל בעיות מיוחדות המתעוררות במיסגרת העבודה. כל מה שעולה על דעתם. ליד חדר־האוכל יש לאנשי הצוות לובי. אולם־מנוחה עם אותו ריהוט הנמצא בלובי של האורחים. יש שם מכונת־קפה, משקאות, עיתונים, וזהו מקום נפלא לנוח בו.

„החלטנו שבית־המלון יאפשר לעובדיו לערוך במקום בריתות וחתונות. בימיו הראשונים נערכה באחד האולמות ברית־מילה של בן של אחד המלצרים. אנשינו מקבלים כרטיסי־ברכה לימי־הולדתם, ואלה מביניהם שנמצאים איתנו כבר חצי שנה מקבלים גם מתנת יום הולדת: יום חופש על חשבון המלון, שאנחנו קוראים לו: 'The Birthday Off'. בנוסף אנחנו מקיימים קבוצת־איכות הכוללת נציגים של ההנהלה והצוות, הנפגשת מדי פעם ודנה בבעיות המלון בכל השטחים. בדרך־כלל אני מקבל את מרבית ההצעות המוצעות על־ידי אנשי הצוות בפגישות אלה.

„לחדר־האוכל של הצוות יש ועדה־מיוחדת, הדנה בטיב האוכל. כולם לוקחים את העניין ברצינות. הם יודעים ששמה שטוב להם טוב לנו.״

להתחיל ✶ מלמטה

אכן, במלון שרתון יש אנשים מאיכות מעולה. ניתן למצוא שם בין אנשי הצוות בנים למשפחות ידועות, נערות העובדות בתפקיד „בל בוי״ (נושא מיזוודות) מתוך ידיעה ברורה כי סיכוייהן להתקדם בעבודה ולהגיע אל שולחן־הקבלה תלויים אך־ורק בהן. כך, למשל, התקדמה בעבודתה אילנה נחום, שהחלה לעבוד כ„בל־גירל״ ותוך שבועיים וחצי התקדמה באופן מפתיע. מספרת אילנה: „המדיניות של המלון היא לקדם אנשים מבפנים. ברגע שהתפנה מקום בקבלה לא חיפשו פקידת־קבלה בחוץ, לקחו אותי. האמת היא שלדעתי, כל פקידת־קבלה צריכה לעבוד קודם כנושאת־מיזוודות, עכשיו אני מכירה את המלון ממש טוב ויודעת בעל־פה את מיקומם של החדרים.״

יונה ליבריכט מנהל מחלקת כוח־אדם במלון, מתוודה כי נטל על עצמו את העבודה למצוא את האנשים המתאימים כמשימה, והוא אומר: „אני מרגיש כמו חלוץ. אני יודע שנעשית פה עבודה ראשונה מסוגה, שעומדת אולי להפוך את כל עולם המלונאות בישראל על פיו.

„נפגשתי עם הארולד ריצ׳מאן, ושוחחנו על אפשרות שאעבוד במלון. הוא אמר לי: 'לא מעניין אותי מה עשית קודם, מעניין אותי מה תעשה אם תעבוד במלון.' תוך שלוש דקות תפסתי את הפרינציפ, והחלטתי לנהוג על פיו. והשיטה שלנו הוכיחה את עצמה. קיבלנו מיכתבי־תודה מעשרות אורחים שאומרים לנו: כה לחי, המשיכו! אני מוכרח להודות כי כמה מהמנהלים הבינוניים במלון, שהם בכל זאת אנשי־מיקצוע, לא היו כל־כך מרוצים כשהוסבר להם ושתונהג פה מדיניות של דלת פתוחה ושיהיה עליהם לאכול בחדר־האוכל יחד עם שאר הצוות. זה עניין של מסורת. אכילה במיסעדת המלון כמוה כסמל למעמד, אך התגברנו על הבעייה. כולם כאחד מסכימים כעת כי האכילה המשותפת היא רעיון מצויין.

„אנחנו עושים את העניין ברצינות. האנשים יודעים שלא עובדים עליהם. איכפת לנו מהעובדים שלנו, הם יכולים להגיד כל דבר בכל זמן, והם עושים זאת. בחדר־המכונות, במיטבח. בכל מקום.

ומוסיף הארולד ריצ׳מאן: „אנשים חשבו שזה יהיה הרסני, שזה לא יעבוד. אמרו לי: 'אתה לא מכיר את הישראלים, ליד דלתך יעמוד תור עצום של אנשים מדי יום.' זה לא נכון! אנשים באים, מדברים, הולכים. באים עם רעיונות, באים עם תלונות. אני מוצא שזה מאד מועיל. אנחנו לא נשכור יותר מנהלים למלונות שרתון בתל־אביב, המנהלים יבואו מתוכנו!״

אחד המנהלים החדשים שיבוא מתוך המלון במידה שירצה בכך הוא גילי קפלנסקי, בנה יפה־התואר של מפיקת־הטלוויזיה נעמי קפלנסקי. גילי, נשוי ואב לבן עבד בעבר כדייל באל־על. חבר סיפר לו כי אפשרויות הקידום במלון שרתון מעניינות במיוחד, והוא בא לראיון.

מספר גילי: „הציעו לי להתחיל מלמטה, ואכן כעת אני מלצר בגריל־רום של המלון, מתמחה בהכנת קפה דיאבלו. נהנה באופן בלתי־רגיל מעבודתי. החברה פה כולם על אותה רמה, אנחנו קשורים מאד זה לזה, יש בינינו יחסים יפים ובינינו לבין הבוסים שלנו יחסים של פתיחות. רציתי ללמוד קולנוע, אך כעת כמעט ודאי שאמשיך הלאה בעולם המלונאות במידה שיתאפשר לי.״

אמרו לנו: ✶ „לא תצליחו!״

אכן, להנהלת המלון תוכניות רבות עבור גילי קפלנסקי, העומד לנסוע מטעמה ללימודים בחו״ל.

בגריל־רום שבו עובד גילי עובדת גם שרה לתמן, סטודנטית להפרעות בתיקשורת. שרה עובדת כמלצרית בלובי. בדרך־כלל אסור הבילוי על עובדי המלון במלון, מחוץ לשעות העבודה, אלא שגם כאן מתגלה מלון שרתון כמלון יוצא־דופן. אחרי שעברה קורס מיוחד שבו התמחתה בכל ענפי המלצרות, הוזמנה שרה על־ידי ההנהלה לבלות ערב ולאכול ארוחת־ערב במיסעדה היקרה ביותר במלון, יחד עם החבר שלה.

את שרה משרתת קאריט למו, יפהפיה בלונדית שהיתה מלכת היופי של שוודיה מולדתה והנשואה כיום לישראלי. קאריט החלה את עבודתה כנערת החמאה והלחם, והתקדמה לתפקיד מארחת המקבלת אנשים ודואגת שהכל יהיה בסדר. תפקידה המיוחד של קאריט הוא הכנת הקפה־דיאבלו, שאותו למדה להכין בקורס. קאריט מעוניינת לעבוד במחלקת יחסי־הציבור של המלון, ולדעתה היא תצליח להגיע עד למחלקה המיוחסת.

נועה לב בת ה־21 עובדת כנערת החמאה הלחם ומתלהבת מאד ממקום־עבודתה. היא אומרת: „להיות מלצרית? זהו הדבר האחרון שהייתי מעלה בדעתי שאעשה. אבל כעת יש לי דירה, אני מחזיקה מכונית ולומדת באוניברסיטה. הכל פנטסטי כאן!״

ואכן, העובדים עולים בדרגה כל העת. לכולם ברור כי עבודתם הנוכחית אינה השיא, וכולם חולמים על התקדמות.

החל מן החדרנית הקטנה, החולמת על תפקיד אחראית־מישמרת, וכלה בפקידת־הקבלה, החולמת על תפקיד אשת־יחסי־ציבור במחלקה הגדולה המיועדת לכך.

אומר סול חיימוביץ׳: „הדרך היחידה שאני מכיר לטפל בבעיות היא דרך ההומאנית, ואז איכות העבודה עולה באופן אוטומטי. כשנכנס אדם חדש לעבודה, הוא מוזמן לסיור מלא במלון. מציגים אותו לפני המנהל־הכללי ומנהל־המחלקה. מראים לו סרט שקופיות אור־קולי על עובדי המלון, כדי שירגיש בנוח.

מסכם הארולד ריצ׳מאן: „אמרו לנו: אתם נאיבים, אידיאליסטים, מטורפים, לא תצליחו! אבל אנחנו עשינו את זה. הצלחנו לגבש פה צוות מעולה של אנשים צעירים בלתי־מיקצועיים הנותנים יחס מצויין לאורחים, ומקבלים תמורה מלאה לעבודתם.״

שרית ישי

במדינה

(המשך מעמוד 30)

שגרירות איטליה בארץ מפרסמת מיסמך האומר: „החל משנת לימודים זו דרוש אישור אשר יעיד על ידיעה טובה בשפת האיטלקית.״ 400 הסטודנטים המבקשים ללמוד רפואה באיטליה התייחסו למיסמך, ברצינות והחלו לומדים איטלקית ב„אינסטיטוטו דה קולטורה״. תמורת הלימודים שילמו במיטב כספם.

אחד הסטודנטים, עסאף ויקטור בן ה־19 ערבי מכפר מעיליה שליד מעלות, היה עובר פעמיים בשבוע מרחק של 110 קילומטר כדי ללמוד איטלקית. הוא סיפר: „אבא שלי רתך, והשקיע בי את כל הכסף שלו. אני רוצה ללמוד רפואה, כי אני רוצה לעזור לאחרים. אבל בגלל הפוליטיקה אין לי אפשרות.״

סטודנטים עמוס ופרבר
„לך לך לארץ זרה!״

זעם על האדישות. דני פרבר בן ה־22 מחיפה, המשמש כ„יו״ר ועד־הפעולה של הסטודנטים,״ זועם על אדישותו של מישרד־החוץ. אביו של הבחור הרציני, בעל השיער המגודל, היה רופא. „אינני רואה בפני כל אלטרנטיבה אלא רק כממשיכו של אבי,״ הוא אומר: „אני, שגדלתי בתוך הרפואה ונשמתי רפואה, לא יכול להישאר אדיש נוכח פעולותיהם של פוליטיקאים המאיימים להרוס את הקאריירה שלי.״ דני, המגלה בקיאות מפתיעה באיטלקית, למד את השפה במשך שלוש שנים, ובבחינת־הכניסה קיבל ציון 10.

כיצד מסבירה זאת ממשלת איטליה? בשתי סיבות. אין מקום באוניברסיטות; הישראלים קשורים בהסתות הפרעות שהתרחשו השנה באוניברסיטות באיטליה.

לדיברי סטודנטים ששבו לחופשת־מולדת בארץ, יש באוניברסיטות בערים הקטנות באיטליה מקום די והותר. כמו כן, אף לא אחד מן הישראלים השתתף בהסתות הפרעות. אחד מהם יודע לספר כי 2000 סטודנטים לובים התקבלו השנה באוניברסיטות איטליה. סטודנט ששב זה עתה מארה״ב סיפר כי שם כבר היה ידוע על סגירת ההרשמה באיטליה בינואר. המזכיר הראשון של שגרירות איטליה בארץ הביע את הפתעתו לנוכח גילויים אלה, וטען כי לא קיבל כל מידע בנושא.

אומרים „לך!״ אביתר עמוס, בחור מוצק בן 23 יוצא יחידה קרבית, עבר את כל דרך הייסורים. הוא למד במכינה האקדמאית ולא התקבל ללימודי רפואה בארץ, עקב ממוצע־ציונים נמוך מ־8.8. עתה הוא אומר במרירות: „מדוע אף אחד לא מעוניין לייצג אנשים שנתנו ממיטב שנותיהם לצה״ל? אני, אישית, הייתי מעדיף ללמוד בארץ. עכשיו, אחרי שתרמתי לצה״ל מהדבר היקר ביותר — מעצמי, עכשיו אומרים לי לך! לך ללמוד בארץ זרה! אין לנו מקום כאן בשבילך!״

סטודנט נוסף, המייצג את הנשואים שבחבורה ואשר סירב להזדהות בשמו, סיפר: „אני לא יכול להסתכל לאשתי בעיניים. שרתתי ביחידה קרבית. אחרי שחר

(המשך בעמוד 40)

תלמידי כיתות א׳ וב׳ מתכוננים להפוך שיאנים

אפרוחים בבריכה

מעל למיטתו של יפתח הררי בן ה־שבע תלוי פוסטר ענק, שבו נראה השחיין האמריקאי־יהודי מארק שפיץ נושא את שבע מדליות הזהב, שאותן צבר באולימפיאדת מינכן.

בשתי פינותיו התחתונות של הפוסטר תלויים שני תצלומים קטנים, שבהן נראה יפתח עומד על רקע תמונתו של השחיין האגדי, כשהשניים לובשים אותו בגד־ים, המקושט בדיגלי ארצות־הברית.

חלומו של יפתח, העולה עתה לכיתה ב׳, הוא להיות יורשו של מארק שפיץ. האם, אליינה הררי, מקדישה חלק גדול מזמנה לפיתוח כישרונותיו של הזאטוט.

חלומו של יפתח בן השבע הוא גם חלומם של אלפי ילדים נוספים, השואפים להיות שחיינים אולימפיים שוברי שיאים עולמיים.

אופנת השחייה בגילים הנמוכים היא תופעה חדשה בישראל, ובמידה מסויימת יש בה משום תעתיק מן האמריקאים. ב־ישראל, למשל, רק באגודות מכבי שוחים יותר מ־6000 ילדים גילאי תשע עד 12. ילדים צעירים יותר (כמו יפתח, למשל) נאלצים להתחרות בילדים בני תשע.

בגיל בו קופצים ילדים ישראליים ל־בריכת־השחייה, כבר משיגים ילדים אמ־ריקאיים, אוסטרלים או גרמנים הישגים מרשימים. כיום מקובל בעולם ללמד ילדים לשחות החל משנתם הראשונה או השנייה. רק הורים ישראליים מעטים מע־ניקים זכות זאת לילדיהם.

הטלוויזיה הישראלית מהווה גורם מרכזי בהחדרת ענף השחייה לליבות הילדים. די לזכור את שידורי השחייה ממונטריאול, שהלהיבו ילדים והורים, המהווים במיקרים רבים גורם ממריץ.

לא משכונת התיקווה

הצצה חטופה לעבר שחייני העתיד בארץ — המבוגרים יחסית — מעלה, שמרביתם באים מאיזורי־מגורים יוקרתיים. כך, למשל, טובי השחיינים בישראל גילאי 9 עד 12 שנים באים מצפון תל־אביב או משכונות־פאר, מלבד הקיבו־צים, ששימשו מאז־ומתמיד חממות לשחיי־נים צעירים. עדיין לא צמח בארץ שחיין מצטיין משכונת־התיקווה, למשל.

אחת הסיבות לכך שספורט השחייה הו־פך לוקסוס שרק בעלי יכולת יכולים להר־שות אותו לילדיהם. כניסה חד־פעמית ל־בריכה עולה כיום כ־15 ל״י לילד. קורס שחייה פרטי כ־500 ל״י לחודש.

לרשום זאטוט למועדון־שחייה עולה כסף. במחלקת השחייה של מכבי ת״א (שעד לפני זמן לא רב נקראה ב.מ.ע. ת״א), משלם כל ילד כמאה לירות לחודש תמורת חב־רותו במועדון. שלא לדבר על הסעתו של הילד לבריכה מדי יום.

אביהם של אסף בן השבע ורן דקל בן ה־10 משלם למכבי תל־אביב, כאלפיים לירות לשנה. „ברור שזו הוצאה,״ אומר האב. „אבל כשאני רואה את הבן שלי שוחה בבריכה במיסגרת מאורגנת, נעשה לי טוב על הנשמה. מלבד זאת, השחייה נותנת בריאות. זה גם מפתח אצל הילד עוד תכונה חשובה ביותר: שקדנות.״

האימונים שעובר ילד בן 9 עד 12 שנה, ואף פחות מכך, הם מפרכים. בשל העובדה שהשחייה בעולם מתפתחת בצעדי־ענק, משתדלים המאמנים בישראל, שהפער בין הארץ לבין המתרחש בעולם לפחות לא יגדל. כתוצאה מכך משתכללים האימונים, כשמעל לכל מושם הדגש על הגברת דרגת הסיבולת של הילד.

כישרונות לא חסרים בישראל, הבעייה מתחילה רק כשהילדים גדלים, ובגלל סיבות אובייקטיביות אינם יכולים להגיע לדרגה אולימפית, על־מנת לייצג את ישראל במישחי־הגמר. דוגמה: בישראל אין אפילו בריכה אחת מחוממת וסגורה בגוש דן.

דגיגי הפלא

בשבת האחרונה, כשנערכו תחרו־יות השחייה לגילאי 9 עד 12, היה אפשר לראות בהם מיספר דגיגים מחוננים שבתוך שלוש־ארבע־חמש שנים יאיימו על טבלת השיאים בישראל.

אחת הילדות הבולטות היום בשחייה בישראל היא הדר רובינשטיין בת ה־10 מקריית־אונו. היא שוחה מזה שלוש שנים, והוריה היו אלה שהביאוה לבריכה לרא־שונה. היא שוחה 100 בסיגנון חתירה בזמן פנטסטי של 11.14 שניות. ב־200 מ׳ פרפר זמנה הוא — 1.24 דקות. הזמנים שהיא קובעת מזהירים, ולא היו מביישים ילדה בת־גילה גם בארצות־הברית וב־מיזרח־גרמניה.

כוכב נוסף הוא גל גריסרו ממכבי אש־קלון. גל הוא בן שמונה, ואת 500 הצופים שחזו בתחרויות ברמת־עמידר בשבת ה־אחרונה הוא הדהים ממש. זמנו בחמישים מטרים בסיגנון הפרפר עומד על 44.8 שניות, ומהווה תוצאה פנטסטית בגילו.

בולטת אחרת היא מיכל כהן, השוחה 100 מטרים בסיגנון חופשי בתוצאה של 1.06 דקות. ב־200 מטרים מעורב־אישי היא עושה 2:47.5 דקות. את שני השיאים האלה קבעה מיכל בשבת האחרונה, והם מהווים גם שיאים ישראליים.

לכל ילד — חלום משלו. כששואלים את עמיר אנגל בן התשע מהו חלומו, הוא משיב: „להיות עמיר גניאל *.״ וכשממ־שיכים ושואלים אותו: „למה אתה לא חולם להיות מארק שפיץ?״ משיב עמיר, העולה לכיתה ג׳: „מקודם אני אהיה עמיר גניאל, אחר־כך אני יחלום להיות מארק שפיץ.״

* אלוף השחייה הישראלי בן ה־14.

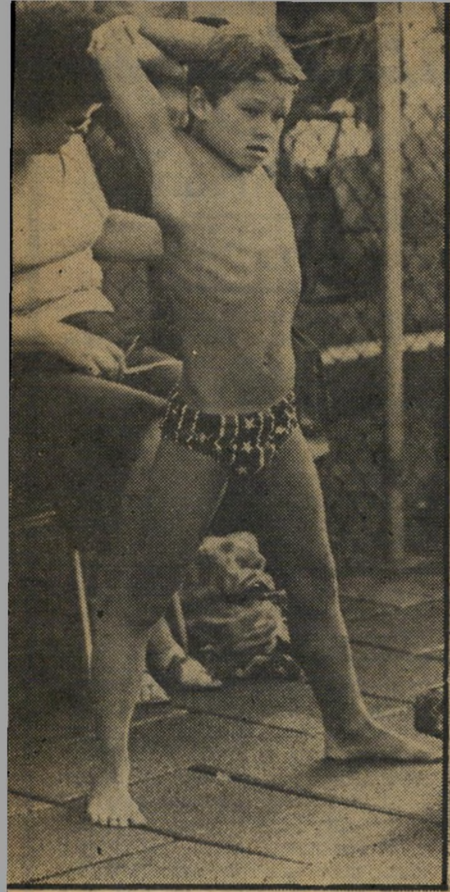

המחונן גל גריסרו בן השמונה מאשקלון, הנחשב כאחד המחוננים הבולטים מבין השחיינים־ילדים של השחייה הישראלית. גל עולה לכיתה ג׳, ומתאמן פעמיים ביום כשלוש שעות. זמנו בחמישים מטר הוא — 44.8 שניות.

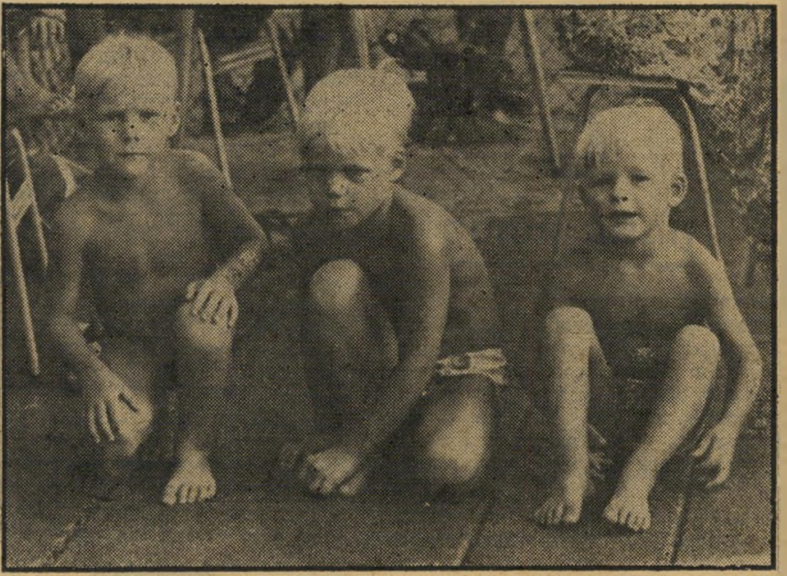

הסקוטים שלושת האחים למישפחת סטיוונס מסקוטלנד. לשלושה יש אח נוסף, גדול יותר, שהשתתף בתחרויות השחייה שנערכו בשבת האחרונה בבריכה ברמת־עמידר. אביהם מועסק בארץ בעבודות קידוחי נפט.

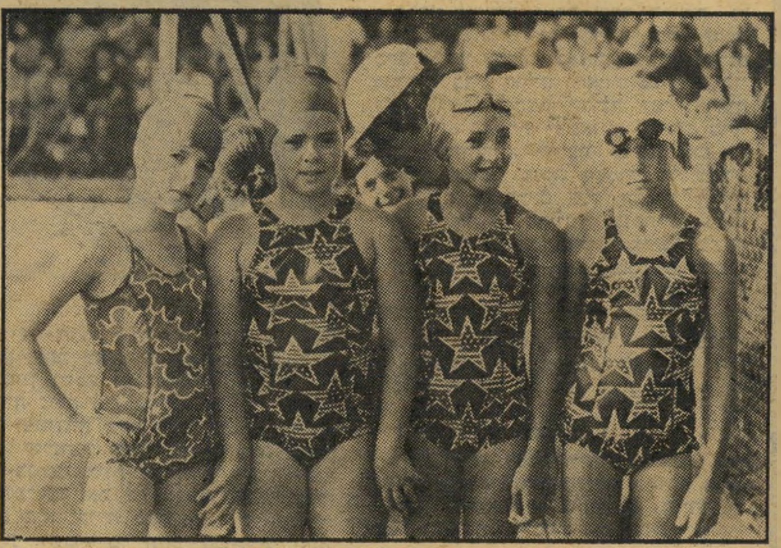

הפרגיות ילדות רבות משתתפות בתחרויות מדי שבת. בגיל מאוחר יותר פורש חלק גדול מהן, בגלל סיבות רבות ומשונות. בתמונה נראות ארבע שחייניות מגוש דן. מימין לשמאל: רבקה, לורנה, נורית, ושרון.

שיאנית בת 10 הדר רובינ־שטיין, בת העשר, שהמאמן יוסף טלקי עומד לצרפה לסגל המחוננים. בשבת האחרונה היא שב־רה שיא ישראלי לא רישמי, ב־200 מ׳ פר־פר. היא מצטיינת בסיגנונות פרפר וחופשי.

הפרפרית הילדה שרי מנור בת השבע וחצי. היא מצטיינת בסיגנונות הפרפר והחופשי. לדבריה, היו אלה הוריה שהאיצו בה ללכת לשחות. בתמונה היא נראית בבריכת רמת־עמידר, בהיכון למישחה בסיגנון הגב.

תיבת פנדורה

מאת שוש אביגל

הטלוויזיה של בגין

מנחם בגין כבש בסערה את הטלוויזיה הישראלית. במיבצע חשאי מזהיר, מוצלח יותר וחשאי יותר אף מן המיבצע הצבאי־כלכלי של שימחה ארליך, הפך ראש ממשלת־ישראל תביבו מס׳ 1 של המסך הקטן — בישראל.

מסעו של בגין אל תוך הטלוויזיה החל בכך שהפך עצמו לדובר יחיד בשם הממשלה. דובר המדבר ברצון, אך אינו אומר הרבה, המחייך והמתבדח והצועק, והעיקר — המצטלם הרבה, בשמה ובמקומה של הממשלה כולה. לאחר שיפשוף ראשון כזה בבית, היה מסע הניצחון שלו בארצות־הברית מובטח מראש — לפחות מבחינתה של הטלוויזיה הישראלית — מחלקת החדשות. מחלקה זו, המתקשה לוותר על זרי־התהילה שנקשרו לראשה בימי הבחירות, נאלצת להשלים עם מציאות ההולכת המאפירה, עם מהדורות הדשות־בלי־חדשות ההולכות ומחווירות, והנה, מציאה מן השמיים — ראש־ממשלה האוהב להצטלם ועוד נוסע לאמריקה.

בגין דאג שהכל יצולם, ידווח וישודר. מוקף בפמליה מנוסה, שרובה אנשי־מערך (לשעבר?) עשה מה שאף ראש־ממשלה קודם אחד (מן המערך) לא עשה לפניו. הוא ידע להשתמש בטלוויזיה.

במשך שעה ורבע של תוכנית **מבט** ביום ד׳ (20.7.77) התייצב מול סוללת עיתונאים אמריקאיים בוושינגטון, וכבש באמצעותם את צופי־הטלוויזיה בארץ. אותם ישראלים הכמהים ל„מנהיג" היודע לומר „לא", קיבלו אותו סוף־סוף, באמצעות הלוויין.

לב חם לב קר. לעיתונאים האמריקאים אמר בגין „ירו!" והם אהבו את הסיגנון, וירו, אך נראה שהתשובות־לא־תשובות לא סיפקו אותם. שכן לאמריקאים אמר בגין מעט מאד. בעיקר אמר שלא יאמר. הוא דיבר הרבה יותר מהר מראש־הממשלה הקודם של ישראל — ואמר הרבה פחות. כל זה, באמצעות תירגומו הכושל והמעצבן של חיים יבין לדבריו של בגין — נשמע — מופחת עוד יותר. שכן יבין לא רק טעה מפעם לפעם בתירגום הדברים אלא הוא גם קיצץ, סיכם, טישטש מה שהתרחש אותה שעה על המסך. (מדוע אין הטלוויזיה מפעילה שיטה כלשהי של תירגום סימולטני המשודר ישירות על המסך, ולוא גם באיחור־מה, או משמיעה את התירגום סימולטנית ברדיו, ומניחה לתמונה ולאומר המקוריים לזרום ללא הפרעה?)

יש אומרים שפוליטיקה זה לא עניין של „לב חם" או „לב קר", ובכלל, שפוליטיקה זה לא עיסקי־שעשועים. בגין מוכיח את ההיפך. אצלו פשוט לא ניתן להפריד. אחרת, הרי לא ניתן להבין ביטוי כמו „הצלחה אישית", כשהוא מתייחס לביקורו של ראש ממשלת־ישראל אצל נשיאה של מעצמה עולמית — והוא מסתמך על שלל מחיאות־הכפיים שזה הראשון מקבל בסעודות חגיגיות של אירגונים יהודיים. תצלום הסעודה החגיגית עם נאומו של בגין ששודר ביום ו׳ (השבוע — יומן אירועים) הזכיר יותר מכל את ועידת המיפלגה הקומוניסטית. מחיאות־הכפיים הפסיקו את הנואם כל כמה שניות, והיה ברור שהיהודים התאהבו בו.

מיבצע ההצלחה ה„אישית" של בגין, באמצעות הטלוויזיה הישראלית, היה מיבצע יחסי־ציבור מעולה לקראת הכנסת העשירית. בלי שעות שידור, בלי הגבלות.

נותרה רק השאלה, מהי השפעתה של הטלוויזיה הישראלית ושל הלב היהודי החם — על מדיניות־החוץ האמריקאית.

שידורי ישראל. חגיו וסיבלותיו

דבר אחד ברור: אנשים הפותחים טלוויזיה בערב תישעה באב — אינם צמים. בשביל אנשים כאלה היה זה סתם מוצאי־שבת נוסף, ערב שבו נשארים בבית משום שהערב אין קולנוע, או משום שבערב זה מגלגלים שם בקבוקים יותר מתמיד.

הם פותחים טלוויזיה, כיוון שזהו הביידור הביתי המצוי בהישג־יד, או סתם מתוך הרגל, מתוך שיגרה, ונקלעים לעיצומה של תוכנית חגיגית על תישעה באב ועינייני חורבן. (בעריכת נעמי קפלנסקי, שגם עשתה אותה ברגע האחרון, משום־מה).

אלמלא היה זה מיותר כל־כך, הייתי אומרת שזה פשוט מגוחך.

לדתיים אין כל שימוש בתוכניות־חג שכאלה. הם לעולם אינם רואים אותן. החילוניים ממילא אינם מתכוונים „לחגוג" את חג־החורבן. לשם מה להאכילם בכוח כזה בתפריט שאינם מעוניינים בו? הוא הדבר לגבי תישעה באב — אך גם לגבי חגי ישראל אחרים הפולשים בכוח אל הטלוויזיה, מכלים תקציבים יפים ואינם מוסיפים כהוא־זה לשמירת המסורת היהודית. מוטב כבר להפסיק את השידורים כליל בערב כזה ואז ירגישו כולם, בכוח (ובהכרח) שזהו ערב מיוחד, ערב של צום טלוויזיוני או טלוויזיה ירדנית.

צוות הדיון היה נכבד. המנחה היה לוי יצחק הירושלמי, והמתדיינים היו פרופסור ישעיהו ליבוביץ׳ וד״ר ישראל אלדד („שייב"). אך אם מזדמן לשמוע את פרופ׳ ישעיהו ליבוביץ׳ בטלוויזיה, ולחזות בלהט הגנבאי המרתק שלו, מדוע לבזבז אותו דווקא על קומץ מאזינים מיקריים, שהשאירו את המקלט פתוח בכוח האינרציה לאחר שפתחו אותו, מן הסתם, בשעת סעודת־הערב של ערב הצום?

קולנוע עם כאב־שיניים

אולי זו היתה אשמתה של הלחות הנוראה הזאת שבאוויר, או של רופא־השיניים של אהוד מנור, אבל ביום ב׳ בערב חשתי שהקולנוע הרבה יותר בחור בקולנוע, וגם מעניין יותר מאשר בטלוויזיה.

עורך מנור
רופא־השיניים אשם

הרעיון נשמע יפה ומסקרן; גם זה של הסידרה כולה וגם זה של התוכנית הראשונה ששודרה ביום ב׳ (18.7.77). מי לא אוהב קולנוע? הטלוויזיה ביקשה להשתמש בפופולאריות של המסך הגדול, כדי להעלות את זאת של המסך הקטן (כאילו באמת היא זקוקה לתוספת).

אחת לשבועיים, תחת הכותרת מסך גדול, מסך קטן, יובאו קיטעי נוסטאלגיה מסרטים שהיו, וכן פגישות עם יוצרי־קולנוע מן הארץ ומחו״ל. הקטעים שהובאו בתוכנית הראשונה היו בהחלט מעוררי־תיאבון, (וודי אלן, פליני, טריפו, מל ברוקס ועוד) — אך תיאבון שהטלוויזיה לא תוכל לספק אותו. המכנה המשותף של הקטעים השונים היה עיסוקו של הקולנוע בעצמו. כמרבית האומנויות בנות־זמננו, נתון גם הקולנוע בתהליך של התוודעות־עצמית, מנסה להבין את עצמו מתוך עצמו, מבקש להציג את העולם שלא דרך העולם — אלא דרך התייחסותו של הקולנוע אל העולם. כל זה טוב ויפה — בקולנוע.

בטלוויזיה איבדו הדברים הרבה מכוחם. נראה משום שסוג כזה דווקא של קולנוע מיועד בפירוש אך־ורק לקולנוע. בטלוויזיה זה היה קטוע, קטן, מעורפל (הלחות...), מתנצל (אהוד מנור). המנחה היה מאופק מאד, רציני מדי. לא ידוע אם ברדיו הוא כן מחייך, אבל כאן הוא בהחלט לא. אהוד מנור מתנצל וטוען שהגיע לצילומים היישר ממצב של קיפאון־הלסת אצל רופא־השיניים שלו, וזו בהחלט סיבה מובנת לכל נפש, אבל חבל. יש לו חיוכים יפים כשהוא רוצה, והטלוויזיה תאהב אותם. אפילו אורי זוהר לא הצליח להצחיק אותו, אף שאורי זוהר תמיד מצחיק, גם כשהוא מחבר על אחד הנושאים שאותם הוא לוקח בשיא הרצינות — יצירתו הקולנועית וקולנוע בכלל.

הטלוויזיה ניסתה להתאים עצמה לנושא של מדיום הדן בעצמו על־ידי שפיצלה את המסך לשניים. בחציו האחד נראה המנחה שהינחה, ובחציו האחר נראו תמונות של אישים או קטעים השייכים לסרטים שעמדו על הפרק.

אבל מילבד התעלול הטכני הפשטני הזה, נראה שהתוכנית טרם מצאה את דרכה ואת סיגנונה. היות והנושא מעניין והכוונות הטובות בולטות, אולי כדאי להתאזר בסבלנות ולצפות לתוכנית הבאה. בינתיים — אפשר ללכת לקולנוע, למרות המחיר הגבוה ולמרות מלפפוני העונה.

ללחוץ פנימה

לא לעיתים קרובות קורה שתוכנית־רדיו עושה לאנשים התכווצויות בבטן. אבל הפעם זה קרה. ולמרות שהרביתי לאחרונה להזכיר את רחל חלפי, העושה תוכניות רדיו מצויינות, והחלטתי להתאפק לפחות שבועיים ולא להזכיר את שמה — הרי הפעם היא עשתה זאת שוב — חזק יותר, מהדים יותר, טוב יותר, ואי־אפשר לשתוק על־כך.

בשעת שידור תוכניתה בגלי־צה״ל בשבת אחרי הצהריים (23.7.77), מזל וניסים מחכים למזל ולנס (הראשונה בסידרה העוסקת בנושאי עקרות ופוריות), קיבלתי לפתע צילצול־טלפון מידידה. היא פשוט ביקשה סיוע טלפוני כנגד התוכנית. לא יכלה לעמוד בה יותר, אך גם היתה רתוקה למקלט. התוכנית כאבה לה בבטן.

ברדיו נשמעה אותה שעה דראמה, מן החריפות והקיצוניות שרדיו יכול להשמיע: שתי נשים נאנקו, בשני חדרים סמוכים בבית־חולים. האחת בצירים, כורעת ללדת, לוחצת החוצה לפי הוראות המיילדת; האחרת — נאנקת בצירים מוקדמים ומיותרים, לוחצת פנימה (אם זה אפשרי בכלל), מנסה לשמור על עוברה בן ששת החודשים ועל ההריון הקשה שלה, לאחר 15 הריונות שנסתיימו בלא־כלום. לידה יושב בעלה האוהב, משקה אותה תה בכפית, ואומר טכססים ששום מחזאי לא יכול לכתוב ושום שחקן לא ידע לשחק.

בתוכנית הזאת (להבדיל מן התוכנית על אמהות לא־נשואות), לא היה דיון בכלל. לא היה זמן והזדמנות לדיון, דנים — אחרי שדברים כבר קרו. כאן — התקרית היתה בעיצומה.

רחל חלפי ישבה ליד בני הזוג מזל וניסים, המצפים לנס הלידה, ליוותה אותם במסע הייסורים בבית־החולים והניחה למכשיר־ההקלטה לספוג את הכל.

תוכנית כזאת צריכה לשמש לקח מאלף לתוכניות הרדיו־דראמה למיניהן, המשולבות מישחק מוגזם ומאולץ עם „אפקטים" שברשלו באולפן, והמביאות למאזינים שעטנז בלתי־אכיל של קצת־תיאטרון קצת־רדיו, ולא מן המיטב שבשניים.

בתוכניתה הדרמתית של רחל חלפי לא היו אפקטים כלל. לא היה צורך בהם. המציאות הקולית סיפקה את כל האפקטים הדרושים. כמו, למשל, שתיקות ארוכות ולא ריקות, רחשי־רקע לא־תמיד מוסברים, קולות־אדם שנעו בין גניחה — לחישה — דיבור, ופעלו מעבר למילים.

מה יש כאן להתפייט? התוכנית לא היתה פיוטית. היא היתה קשה, מהממת, כואבת. והיא היתה מאד־מאד רדיו.

שידור

אייבי בנה אולפן בחוף

אייבי נתן סיים השבוע בתל־אביב בניית אולפן חדש, שישרת את שידורי ספינת־השלום. האולפן המשוכלל כולל מערכת פסיפינים ומכשירי־הקלטה, שיאפשרו הקלטת תכניות שלמות והעברתן המיידית לשידור מן הספינה.

אייבי מסר כי חברי אגודת ספינת־השלום בהולנד החליטו לרכוש עבור קול השלום, ספינת־מירוץ, שמחירה כ־8000 דולאר, אשר תאפשר קשר מהיר בין החוף לאונייה.

קשר או שידורים

אייבי נתן פנה אל מנכ״ל מישרד־התיקשורת, בבקשה שיעיין שוב בתביעתו להעניק לו רישיון לאחזקת משדר על החוף, שיאפשר לו קשר אלחוטי עם ספינת־השלום. בקשתו, המונחת במישרד־התיקשורת מזה שנתיים, לא זכתה משום־מה בתשובה עד היום. משום כך הודיע אייבי כי במידה שהיא לא תאושר עד החורף, הוא ייאלץ להשבית את השידורים, מן הספינה, כיוון שבתנאים הקיימים נשקפת סכנת־חיים לאנשי הצוות, המנותקים מכל קשר עם החוף.

אייבי מקווה כי השבתת השידורים מספינתו, כצעד אחרון, תגרום להפעלת לחץ ציבורי על מישרד־התיקשורת להעניק לו את הרישיון הדרוש.

הוועד הגזים

צעד חסר־תקדים ננקט בשבוע שעבר על־ידי ועד־העובד של גלי־צה״ל, ביוזמת חבר הוועד **עימנואל הראובני.**

הראובני כינס ישיבת־עובדים דחופה, שבה הטיח האשמות כבדות נגד העיתונאי **אליעזר** („לצ׳ר") **דר**, ובין השאר האשימו בהדלפה לעיתונות על המתרחש בתחנה. חבר הוועד ביסס את האשמתו על השערות בלבד, ללא כל הוכחות וללא בירור מוקדם, ואף הוסיף כי הנהלת התחנה שוקלת הטלת סנקציות על דר.

אחרי בירור קצר התברר, כי ההנהלה הכחישה איומים מסוג זה — החורגים הן מסמכותה והן מתקנות אגודת־העיתונאים. מאידך, האשמותיו המופרכות של הראובני עוררו את זעמם של העובדים, שהגנו על דר והתובעים עתה את התנצלות הוועד.

לקראת שידור

טלוויזיה

התוכנית הערבית לנוער (יום ד׳, 27.7, שעה 18.30), עשתה תפנית של 180 מעלות ברגע האחרון, לא ברור מדוע. במקום הנושא המעניין והעדין שנקבע לה קודם („שירות לאומי לנוער הערבי — בעד ונגד") יהיו, הפעם, שלושה נושאים תמימים ולא — מזיקים: שמורות־טבע, בית־נוער בבית־חנינא ופינת־זמר עליזה. בטלוויזיה אומרים שאין יודעים מה סיבת השינויים. האומנם?

ביום ה׳ ישודר סרט־תעודה, מיובא הפעם, להרגעת הרוחות כנראה. „והזדמנות השנייה" (28.7 בשעה 21.30) עוסק בזוג שהימר מחדש על נישואים בגיל חמישים, לאחר כישלונות קודמים. שני בני־הזוג נכשלו בעבר, שניהם חיפשו ידידות ומצאו אהבה. הם מבקשים לתת למוסד הנישואין הזדמנות שנייה.

רדיו

יש כמה תוכניות בעברית לענייני מיעוטים שכדאי לתת עליהן את הדעת. הן משודרות בצינעה ובקביעות, אך מי שעוקב אחריהן עשוי להיות מופתע למדי — לטובה או לרעה. הכל לפי דיעותיו של המאזין. האחת, „שם חם ויפת", ירחון על דמויות ועל קבוצות מיעוט בעריכת גד לוי, ברשת ב׳, יום ו׳ 29.7 בשעה 17.05 והאחרת, „צומת המזרח התיכון", בעריכת אפרים אבא, בכל מוצאי־שבת ברשת ב׳, שעה 17.05.

אשר לגלי־צה״ל, הממשיכים לטפח קשרים ישירים ככל האפשר עם המאזינים ועם המציאות בשעות הבוקר, ישדרו בשבת הבאה, בשעה 18.05 את התוכנית השנייה בסידרה על פוריות ועקרות בעריכתה של רחל חלפי.

משרד החקלאות
להלן לוח המחירים המוסכם
לשבוע 24.7 - 29.7.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של השופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למיבצע.

ירקות

	לצרכן לק"ג בל"י
עגבניות — זנים פחוסים	3.70
עגבניות זן תמר	2.30
גזר	3.55
סלק	1.70
חצילים	1.75
בצל יבש	2.20
תפוחי אדמה	3.65

הערה: ירקות ארוזים בשקיות מותר לגבות תוספת של עד 40 אג' לק"ג

פירות

אגסים — ספדונה גודל 5	5.60
תפוחים — גרנד אלכסנדר גודל 6.5	5.40

הדרים

אשכוליות בתפזורת וארוזות	3.40
תפוזים בתפזורת וארוזים	3.40
לימונים	5.25

עופות סטמים קפואים בשקיות

		מ.ע.מ.
מיני (עד 1 ק"ג העוף)	15.37	+ 1.23 ל"י
גודל 1 (עד 1.400 ק"ג העוף)	15.00	+ 1.20 ל"י
גודל 2 (עד 1.600 ק"ג העוף)	14.35	+ 1.15 ל"י
גודל 3 (מעל 1.600 ק"ג העוף)	13.33	+ 1.07 ל"י
בשר הודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י

דגים

כסיף	10.50	+ 84 אג'
כסיף בפרוסות קפוא באריזות של ½ ק"ג	23.00	+ 1.84 ל"י
קרפיונים חיים	16.11	+ 1.29 ל"י

שינויים אפשריים במשך השבוע

את יפה!
את חלקה!
את משוחררת!
את נאהבת!
לאחר שהשתחררת מכל שערה מיותרת מגופך ופנייך.

מירה ויהודית, בעלות דיפלומה בין־לאומית תטפלנה בך באמנות ובדיסקרטיות בעזרת שילוב בלעדי של שתי השיטות האלקטרוניות החדישות בעולם להורדת שער לצמיתות ללא כאבים! ללא סימנים!

EPLOT K-2000 – **מחט אלקטרונית**
D'PILATRON – **פינצטה אלקטרונית**

ייעוץ והתאמה אינדבדואלים חינם.

מירה ויהודית
רמת־אביב,
טלפון: 411968

למרות הכל!
מחיר הפירסום של עמוד
ב־ העולם הזה
הוא רק 3,840 ל"י

מרכז צלילה נביעות

75 ק"מ דרומית לאילת על חוף ים סוף
מודיע על תאריכי פתיחה

קורסים לצלילה
7.8, 21.8, 4.9, 18.9

ספארי מצולות 1 נביעות—אבו־גלום
14.8, 11.9

ספארי מצולות 2 נביעות—ראס־מוחמד
28.8, 25.9

המעוניינים בפרטים מתבקשים לפנות בכתב למועדון צלילה נביעות, דואר אילת ויענו בכתב.

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מודיעין 18 ר"ג, טל. 790114-6-5 ● אילת, טל. 059-3012.
היתר משרד הבריאות: 21 רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

קולנוע

סרטים

אסור להחמיץ את „החברים"

לפעמים צריך להזדרז ולכתוב על סרט עוד לפני שהוא יוצא לאור, משום הסכנה שלא יאריך ימים על הבד כדי לכתוב עליו בשעתו. אם מדובר בסרט שהוא אחד מאותם מוצרים שוליים, שאינו עולה ואינו נופל מן הממוצע השיגרתי, מוטב לעבור עליו בשתיקה. אך כאשר מדובר בסרט שיש בו איכויות יוצאות־דופן וחסרה בו הפצצה הפירסומית של שופרי הוליווד, כואב הלב פן יחמיץ אותו רוב היישוב.

זה מה שעשוי לקרות לסרט בשם החב־רים, מעין גירסה מאוחרת לבטלנים של פליני. זהו סרט שההומור והעצב, הפיקחות והתמימות, הברק הפנימי והאפרוריות ה־חיצונית שבו יחזיקו מעמד רק בקושי על המסך הגדול — בעיקר כשמדובר ב־אולם רחב־הידיים והמרוחק מן המרכז של קולנוע דקל. אומנם, הסרט היה אחד ה־להיטים הקופתיים הגדולים ביותר בתולדות הקולנוע האיטלקי, אבל הוא מטפל ומדבר בעיקר אל הנפש האיטלקית. אבל בית־קולנוע קאמרי יותר היה עוזר לו להגיע אל הקהל הנכון. חבל שכל מה שהעיתו־נות יכולה לעשות במיקרה כאלה הוא לקונן על העוול, ולבשר לציבור על קיומו של הסרט כדי שהמעוניינים, לפחות, יידעו למצאו.

צוואה אחרונה. החברים הוא הסרט האחרון שכתב הבמאי האיטלקי פייטרו ג׳רמי (גירושין נוסח איטליה, פותתה ונעז־בה, ועוד). ג׳רמי, שהיה על סף מותו הר־גיש שכוחותיו כלים ולא יספיק להגשים את המיבצע, לכן הקדיש את התסריט לידידו מאריו מוניצ׳לי (שהיה לו לפני 30 שנה עוזר־במאי), והותיר אותו בידיו של מוניצ׳לי כמעין צוואה אחרונה. מוניצ׳לי, אף הוא אחד הבמאים הידועים של איטליה (אנו הגנבים, המילחמה הגדולה), קיבל את הירושה באהבה, והעבירה אל המסך בנאמנות ובמסירות רבה. ג׳רמי מת עוד לפני שהושלמה המלאכה.

השילוב בין שני יוצרים בעלי מזג אישי שונה כל־כך, נחשב על־ידי רבים, לכש־נודע על תוכנית ההסרטה, ככישלון בטוח. הסרקאזם הצורב של ג׳רמי, השליך קיתו־נות של חומצה גופריתנית בגיבורי סרטיו, ובצורה עקיפה, גם בקהל שישב באולם ודמה להפליא לגיבורים אלה. ג׳רמי, שהיה המבקר הקטלני וחסר־הרחמים ביותר שקם לחברה האיטלקית מתוך הקולנוע האיטלקי ניראה כהשראה בלתי־הולמת למוניצ׳לי. האחרון הוא הרגשן, שלעולם לא הצליח להחדיר לסרטיו נבל אמיתי, משום שהוא מוצא בכל אדם את הצד הגרוטסקי, ה־פאתטי והאנושי שבו, גם אם מחובר ב־נבזה גמור.

הקהל התאהב. אבל להפתעת הכל, כשיצא החברים באיטליה, הוא שבר את כל שיאי הקופה הקיימים, הותיר מאחריו להיטים בטוחים כמו הסנדק, וגרם לאחת התקריות הנדירות בתולדות הקולנוע. ה־קהל התאהב בדמויות עד־כדי־כך שהמפיק רץ לחדרי־העריכה וביקש מן הבמאי ש־יוסיף לסרט כמחצית־השעה שנחתכה ב־מקור, מחשש שהסרט יהיה ארוך מדי.

אשר לוויכוח המתמיד סביב הנושא „מתאים או לא למוניצ׳לי?" — כדאי לזכור כמה עובדות־יסוד: מוניצ׳לי הירבה לעשות סרטים שבהם מבוססת העלילה על ידידות בין גברים, ידידות ש„נשים ופילג־שים מיותרות בה לחלוטין," כפי שמתבטא אחד הגיבורים בהחברים. ומוניצ׳לי היה אולי הראשון שהעז להכניס לקומדיה ה־איטלקית את המומנט הטראגי, את נוכחותם של הייאוש והמוות: מרכיב שנתן לה יותר

צילי (בראש) נוארה, טוניאצי ודל־פרטה ב„חברים"
האיגוד הבינלאומי של עייפים מלידה

פיליפ נוארה (בתפקיד פרוצי העיתונאי)
חופשה צוענית

אשה משוחררת

להיות אשה משוחררת זו אינה סיסמה כאשר
מדובר בטמפוני או־בה.
טמפון o. b., הטמפון הקטן והבטוח בעולם,
נותן לך הרגשה משוחררת וחפשית
365 ימים בשנה. תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים
והדוקים, חצאית מיני או ביקיני. תוכלי לרקוד,
לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.
טמפון o. b. קטן משפתון
ולכן, קל ונוח לשאתו בארנק.

טמפוני o. b. בעלי כושר ספיגה ענק.
להשיג ב־3 גדלים:
נורמל: למרבית הנשים
אקסטרה: לנשים עם דימום רב
והחידוש העולמי האחרון:
טמפוני מיני לנערות, לבתולות ולנשים
עם דימום מועט.

חדש! אריזה חסכונית של 40 טמפונים

o.b. או־בה
365 ימים חפשיים בשנה

פרסום מלניק

עומק והעניק לה ייחוד ביחס להומור של ארצות אחרות. לכן, טיבעי בהחלט שאחת הדמויות הראשיות בסרט מתה לקראת סופו.

חמשת המוסקטרים. החברים הם חמישה גברים: פרוצי (פיליפ נוארה) העיתונאי שמבלה את לילותיו במערכת ומסיים את עבודתו, בשעות הבוקר המוקדמות יחד עם היצאניות שעימן הוא לוגם קפה; מאשטי, (הוגו טוניאצי) הרוזן שהיה פעם בעל־נכסים ומשרת פרטי, והמסיים את הסרט כמפוטר ממשרתו, וכמוכר „אנציקלופדיה בריטניקה" מבית לבית; מילאנדרי (גאסטונה מושין) האדריכל המאוהב, שנפל קורבן לרעייתו של רופא ומקבל אותה במתנה, יחד עם בנותיה, האומנת, כלב הסן־ברנארד הענקי שלה והציפור הקנרית בכלוב; נקי (דואילין דלפרטה) בעל בית־הקפה המרגיע את אשתו במישגלים מונומנטליים בכל פעם שהוא יוצא לבלות קצת, ולבסוף סאסארולי, המוסקיטר החמישי בחבורה, הרופא (אדולפוציף) שהוריש למילאנדרי את האשה, עם כל החבילה, כדי שיוכל לבקר בביתה החדש ולהעיר הערות עוקצניות כמו: „למה אין תחתיות מתחת לכוסות?" „למה הילדות כה חיוורות?" ו„למה את נראית כל כך חלשה בזמן האחרון?"

מה שמייחד את כל החברים הללו, הוא סירובם להתבגר. בכך הם דומים כשתי טיפות־מים לבטלנים של פליני, שהתבגרו ב־30 שנה ועברו מן העיירה שבה התגוררו (רימיני) לעיר גדולה (סירטו של מוניצ'לי מתרחש בפירנצה). מה שקרה בתקופה זו הוא שכל אחד מן הבטלנים מצא לעצמו, אומנם, עיסוק כלשהו. לכאורה השתלטה עליהם השיגרה הבורגנית, המטחנה של חיי היום־יום וההתמסדות המוחלטת. אבל באיזושהי פינה אפלה בנפשם הם עדיין נאמנים לידידות הקושרת אותם זה לזה מאז ימי בית־הספר. ומדי פעם בפעם, כשמשתלטת עליהם רוח־תזזית, הם מכריזים על „חופשה צוענית", נוטשים את בתיהם, נשותיהם ועבודותיהם (לשמע צופר מכונית החברים, מניח סאסארולי את החולה על שולחן־הניתוחים וממהר אל שאר הצוענים), ויוצאים לדהור על פני הדרכים ומניחים למיקרה להנחות אותם, ולרוח השטות לשלוט בהם.

חופשה צוענית. החופשה הצוענית יכולה להימשך יממה אחת או חודש תמים, היא יכולה להיות מעשה־קונדס אחד — כמו הטחת סטירת־לחי בפני כל מי שמעז להוציא את ראשו מן החלון של רכבת כשהיא יוצאת מן התחנה — או אחיזת־עיניים מורכבת ומתמשכת, כמו המתיחה שמכינים לפנסיונר גזלן וזללן בשם ריגי (שאותו משחק להפליא ברנארד בלייה) שלפניו הם מציגים את עצמם כ-

גאסטונה מושין כמילאנדר
מחלימים מן הנעורים

כרישי העולם התחתון, ומשתפים אותו במיבצעים דימיוניים.

הם מזמרים, בהתרוממות־נפש, רביעיה מריגולטו תוך כדי דהירה במכונית, וכאשר אחת החופשות מובילה אותם לבית־חולים, כשהם פצועים וחבולים, הם הופכים את חדרם המשותף להיכל של אורגיות. מן החדר מהדהדות גירסות מגונות של שיריי עם תמימים וקריאות־חדווה גסות, למראה כל אבר שופע של המין האחר. ועצם העובדה שהאברים שלהם נתונים, רובם ככולם, בגבס, אינה מפריעה להם לארגן

חיזור משותף אחר אשת חייו של האדריכל, כשכל אחד מחייג אליה לפי התור ולוחש באוזניה את מיטב אילתוריו האופייניים: החל בחנופה האינטלקטואלית של האחד, דרך האבירות המתחנחנת של השני, לתאוותנות־הבשרים של השלישי.

עייפים מלידה. „הנושא היה מוכר לי היטב עוד לפני שג'רמי הניח אותו על הנייר," סיפר מוניצ'לי. „כ־70 אחוז מן התקריות בסרט אמיתיות, ואנחנו הכרנו אישית כמה מן החברים הללו, ששימשו השראה לסרט. על המסך, הם מעל לגיל 50, בחיים, הם עברו את ה־60." מקור נכבד נוסף להשראה מצאו מחברי הסרט בשבועון איטלקי שפירסם כמה פולחנים „סודיים" של חברות היתוליות, הנושאות שמות כמו „האיגוד הבינלאומי של עייפים מלידה."

מה שג'רמי ומוניצ'לי הצליחו לעשות בסרט זה, הוא להנציח סוג מסויים של גבר לאטיני, שריד של בורגנות עשירה מימים עברו, שראתה כייעוד עליון בחייה את „מיצוי החיים במלואם". הבטלה והרווחה הכלכלית של ימים־עברו חלפה כבר, אבל לא החשק לחירות מוחלטת, לרדיפת הרפתקות והנאות בלא התחייבות.

סמים זה סוכר. בקטעים מסויימים בסרט אפשר להבחין בארס האופייני לג'רמי; למשל בהתעללות בפנסיונר רודף־הבצע, התעללות המגיעה לו בהחלט משום שהוא מתועב למראה, ואינו נרתע אפילו ממכירת סמים לקטינים. „אני לא יודע בכלל שזה סמים, בשבילי זה סוכר," הוא מתרץ. בקטעים אחרים בסרט אפשר לחוש את נשמתו של מוניצ'לי המתמזגת עם זו של ג'רמי. למשל, במוות שבסוף הסרט. אחד החברים גוסס, והוא אומר לשאר בחיוך: „צאו מן החדר, נאדות. אני רוצה למות עכשיו," מפנה להם את הגב, וכשהכומר בא לשמוע את הווידוי האחרון הוא מגבב בפניו את מישחקי הלשון שבהם נהגו הוא וחבריו למתוח אנשים תמימים ברחוב. אשתו של הנפטר, שאותה עזב לפני שנים, מגיעה להלווייה אך אינה מזילה דימעה מפני שהזילה כבר את כולן, וחוץ מזה, למה שתבכה? „בוכים כאשר מ י ש ה ו מ ת. והוא היה אף־אחד." החברים מתבוננים זה בפני זה, המומים, ואחר כך שואלים את עצמם: „האם באמת מוכרח אדם להיות מישהו כדי שיתאבלו עליו? הוא הרי ידע לחיות כל־כך טוב." ומתוך גרונם של הגיבורים מדברים אל הצופה מוניצ'לי וג'רמי עצמם, במאים שמשום־מה נחשבו תמיד כסוג ב' באיטליה, שלא הגשימו את היוקרה האמנותית, והשואלים את עצמם אם משום כך באמת ביזבזו את חייהם לריק.

פאלוקרטים קיצוניים. אין פלא שמוניצ'לי הכריז אחרי תום ההסרטה ש„זה היה אחד הסרטים הקלים ביותר עבורי לבימוי, והבעייה היחידה בו היתה בחירת השחקנים." ואומנם, הבחירה נעשתה בידי אמן: פיליפ נוארה (העיתונאי), אוגו טוניאצי (הרוזן בדימוס), גאסטונה מושין (האדריכל), אדולפו צ'לי (המנתח), דיוליו דל־פרטה (בעל הקפה), ברנאר בלייה (הפנסיונר) מתמזגים לחלוטין עם הדמויות, ונדמה כאילו הם משחקים את עצמם ולא יצורים פרי דמיונו של במאי שנפטר.

ואולי הם באמת משחקים את עצמם. גילם מתאים לגיל הגיבורים, והרקע שלהם גם הוא הולם להפליא. והמחילה היחידה שאפילו נשים ימצאו בפאלוקרטים קיצוניים אלה שלא שמעו על הליגה לשיחרור האשה, יכולה להתמצת במישפט שמצטט מבקר צרפתי (רובר בנאיון) מפי הסופר האמריקאי ג'ין פאולר, מישפט שהתייחס לחבורה אחרת (זו של הקומיקאי ד.וו. פילדס) אבל מתאים במיוחד גם להזדמנות זו: „אנחנו כולנו מחלימים באיטיות ממחלה ממושכת, ששמה: נעורים."

רוברט שאו:
„נהרגתי, נטרפתי,
נשרפתי ונחנקתי
עד שהייתי
סוכן ישראלי!"

„להוליווד מינהג מגונה. היא נוטלת יהלומים גולמיים, משחיזה אותם, מגלה את הברק שבהם, משתמשת בהם פעם או פעמיים ומשליכה אותם לפח. קשה לה קצת יותר לעשות זאת לכוכבים אמיתיים, ואלה גם שומרים מרחק. רוברט רדפורד גר ביוטה, דאסטיין הופמן בניו־יורק, פול ניומן בקונטיקאט, שון קונרי בספרד..."

ורוברט שאו, המעלה הירהורים אלה, רכש לעצמו באירלנד אחוזה רחבת־ידיים המשמשת בסיס לכל שבט מישפחת שאו, הכולל אשה ועשרה ילדים.

אכן, עד לפני שנתיים־שלוש קשה היה לקרוא לשאו „כוכב". הוא אומנם הירבה להופיע בסרטים, אך תמיד בתפקיד הנבל הנופח את נישמתו לפני הסוף. „בחטיפת פלהאם 123 נהרגתי במכת חשמל, במלתעות טרף אותי כריש, בסרטים אחרים נישרפתי בטנקים, נחנקתי למוות, נוריתי על־ידי כל הסוגים הקיימים של מכונות־יריה והיה לי הכבוד להתחסל אפילו בחץ," מספר שאו, כשהוא סוקר את הקאריירה הארוכה שלו. אולם ממוות למוות הלך שמו והיכה גלים, כשבכל פעם היה המוות פוטוגני יותר ומרתק יותר. עד שבלהיט האחרון שבו השתתף, השבת השחורה (שבו הוא מגלם סוכן־ביון ישראלי), הוא לא מת כלל. וזו העדות הניצחת של המעבר משחקן לכוכב.

שאו, בנו של רופא שהתאבד, משלא הצליח להתגבר על התמכרותו לאלכוהול, (רוברט היה אז בן 12) גדל בנוף כפרי, תחילה בסקוטלנד ואחר־כך באיזור קורנוול באנגליה. הוא היה אתלט מצטיין בבית־הספר, כשרון־הכתיבה שלו משך תשומת־לב רבה, אבל מה שעניין אותו במיוחד היה המישחק. הוא סיים את בית־הספר הדראמתי המכובד ביותר בעולם, „האקדמיה המלכותית לאמנות דרמאתית" בלונדון, היה במשך שנים שחקן־תיאטרון ונימנה עם חלוצי מהפכת הבמה באנגליה, כשהוא מונה בין ידידיו הקרובים את המחזאי הארולד פינטר והשחקן דונאלד פלזנס (שעימם עמד לא פעם בתור כדי לקבל תמיכה, בימים ששלושתם היו מובטלים).

במקביל החל מפרסם ספרים, שכמה מהם הגיעו אפילו לרשימת רבי־המכר (למשל, ספר בשם מקום מיסתור) ואילו הידוע בהם, האיש בכלוב הזכוכית הפך הצלחה בימתית גדולה. נושאו היה מישפט אייכמן, ושאו תמה עד היום מדוע לא הוצג המחזה בישראל מעולם.

מפליא, שלמרות הרקע האינטלקטואלי שלו הוא התגלה באורח בולט על־ידי הקולנוע, בפעם הראשונה, רק כרוצח הפאתולוגי המנסה (כמובן ללא הצלחה) לחסל את שון קונרי — ג'יימס בונד במרוסיה באהבה.

שאו רכש לעצמו במהירות שם של שחקן שאפשר לסמוך עליו, בעיקר בתפקידי נבלים ציניים הדורשים נוכחות קולנועית חזקה. הוא היה מועמד לפרס האוסקר על תפקיד הנרי השמיני באדם לכל עת. העבודה נמצאה בשפע, והיא באה לא פעם על חשבון הכתיבה. „איך אפשר לסרב, אם אני מקבל טלפון באמצע הכתיבה ואיזה מפיק אומר לי: ,בו לברמודה להופיע בסרט ולהרוויח המון כסף'?" מה עוד ששאו מודה כי „הכתיבה היא מלאכה קשה, מבודדת ומפרכת. הרבה יותר קל לשחק, משום שכל מיני אנשים סובבים אותך וגוררים אותך במרץ שלהם." ואם בחירת הסרטים שבהם הופיע לא היתה תמיד קפדנית, אין זה מטריד אותו במיוחד. „אני משתדל לשפר אותם במקצת. מגיישים לי תסריט סוג ג' ואני מתקן אותו כדי שייראה כאילו סוג ב'," הוא אומר.

■ ■ ■

שאו, שחיבתו לטיפה המרה הפכה כבר אגדה („איך אפשר להתגבר על כוכבות־קולנוע בלי משקה?" הוא שואל), משתדל באחרונה להכניס מעט סדר בחייו. הוא התנזר משתייה למשך כמה חודשים, ומקווה שאחרי עוד כמה ניסיונות־התנזרות כאלה ייפטר כליל מן הצורך לשתות („חוץ מאשר בטיסות. זו החווייה האחת שאיני מסוגל לעבור בפיכחות").

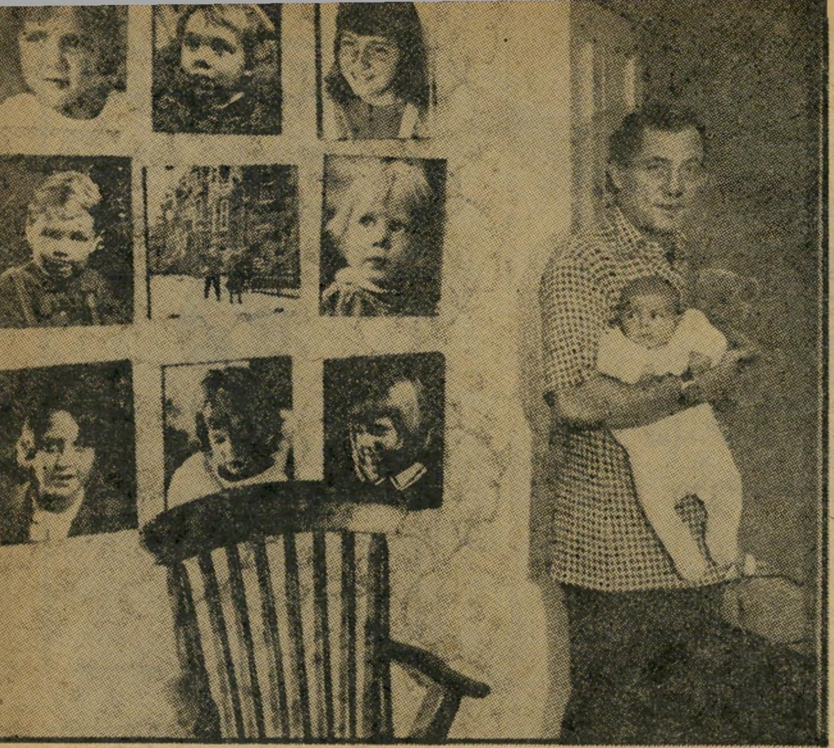

אבא־שחקן רוברט שאו: 9 על הקיר והעשירי בידיים
מרבה כתיבה — מרבה ילדים

הוא מתמוגג מתפקידו כאדון־אחוזה באירלנד, ושכניו מתמוגגים ממנו. הכנסת האורחים שלו הפכה שם־דבר (המניין הממוצע של השוהים דרך־קבע באחוזה מתקרב בדרך־כלל ל־30), ובעיקר הוא נהנה מאשתו השלישית שאותה נשא בשנה שעברה, כשהיה בן 49.

שאו היה נשוי פעמיים לפני־כן, לראשונה לשחקנית בשם ג'ניפר בורק, שילדה לו ארבעה ילדים. הזוג התגרש, והאשה חיה היום בג'מאיקה. „היא קומוניסטית מושבעת המתקיימת מדמי המזונות הקאפיטליסטיים שלי." אשתו השניה, השחקנית הבריטית היפהפיה מרי יור, נפטרה באורח טראגי לפני שנתיים, אחרי שובה המוצלח ביותר לבמה. היא חזרה הביתה אחרי המסיבה החגיגית שלאחר הצגת־הבכורה, ולקחה שני כדורי־שינה. התערובת של הכדורים והשמפניה ששתתה לפני־כן, פעלה כסם־מוות על השחקנית, שבריאותה היתה מעורערת. היא לא זכתה לקרוא את הביקורות הנלהבות עליה למחרת.

אשתו השלישית של שאו, וירג'יניה ינסן, היתה במשך שנים ארוכות מזכירתו. היא הביאה למישפחה בן משלה (שנולד מחוץ לנישואין) והוציאה את רוברט מתקופת משבר ארוכה שבה העזר היחידי כנגדו היה הבקבוק. מאז הספיקה ללדת לו בן, תומאס, ורוברט שאו, הנראה מאושר מכל הבחינות, מכריז: „היא טובה כאשה יותר מאשר כמזכירה. ולהווי ידוע לה שתומאס לא יהיה בן־הזקונים שלי. הבאת ילדים לעולם היא אמצעי בטוח לשמירת הנעורים."

במדינה

(המשך מעמוד 35)

רורי התחתנתי ועבדתי שלוש שנים כמו חמור כדי לחסוך כסף לנסיעה. הצלחתי להוציא בזמן הזה גם תעודת־בגרות. לא קיבלתי מאף אחד עזרה. עכשיו התנפצו כל התיקוות." סטודנט זה נותר מחוסר־עבודה, וללא קורת־גג. הוא עזב כבר את עבודתו והשכיר את דירתו. כשהגיעה ההודעה מממשלת איטליה, ישב כבר על המזוודות.

הסטודנטים לא ישבו בחיבוק־ידיים. הם שלחו מיכתבים לנשיא איטליה, לאשתו בשם האמהות, לשר־החינוך, לשגריר ישראל באיטליה, לשגריר איטליה בישראל ולראש־ממשלת ישראל — ולא נתקבלה כל תשובה. ב־13.7 הועלתה הצעה דחופה על סדר היום בכנסת בעניין הסטודנטים, אולם ביטלו את דחיפותה. ב־31 בחודש זה נסגרת ההרשמה באיטליה. הסטודנטים פנו אל שר־החוץ משה דיין, ומפיו שמעו את התשובה: „אני לא מכיר את הבעייה." כאשר הציעו לו להיפגש כדי להכירה, אמר להם: „פנו לאפי" (אפרים עברון).

פריווילגיה. מדוע בכלל התעוררה בעיית הסטודנטים? את התשובה ניתן למצוא כמה שבועות לאחור, בפרשיית בחינות־הבגרות. הסטודנטים מסבירים: „לא קנינו תעודות־בגרות, לכן אנחנו צריכים ללמוד באיטליה. האם על סמך ציונינו בבחינות־הבגרות ייקבע אם נהיה רופאים טובים או לא?" יש להם גם פתרון: „למה שלא יעשו סטאז' לפני? שיתנו לאנשים הנרשמים לרפואה לעבוד במשך שנה בבית־חולים ככוח־עזר ולעשות את כל העבודות השחורות, ואז נראה מי יפול ומי ישאר."

הגדיר זאת הפרופ' יעקוב לורך, אחד האנשים המתנגדים בחריפות לבחינות־הבגרות, מרצה לבוטניקה ולהיסטוריה של המדעים באוניברסיטה העברית: „אין שום ערובה שהתלמיד או הסטודנט הכי אינטליגנטי יהיה גם מעוניין בבריאות הציבור."

כיום נדרש סטודנט העומד ללמוד רפואה לחתום על מיסמך מטעם מישרד־החוץ, שלפיו הוא מתחייב לחזור לארץ ולעבוד כרופא בכל מקום שאליו יישלח על־ידי מישרד־הבריאות. ההתייחסות ליציאה מחוץ־לארץ היא כאל פריווילגיה, ולכן קיימת בצידה הגבלה. שוכחים רק שהם אינם יוצאים ללמוד בחו"ל מרצונם.

דרכי אדם

צריף בצל המלון

הוא איים לשרוף את 19 ילדיו, אם העירייה תממש את כוונתה להרוס את צריפו שעל החוף

„אני לא עושה חשבון. עבדתי 19 שנה, עשיתי 19 ילדים, עכשיו אני גומר הכל ברגע. הכל יילך! אני שורף הכל! אני, הילדים, הצריף — תמות נפשי עם פלישתים!"

עובדיה ירימי (55) עמד ברחבת הצריף שלו ונופף במיכל מלא דלק. סביבו התרוצצו עשרים וכמה זאטוטים לבושים בלויי סחבות, יחפים ונפחדים. הם לא ידעו בדיוק מה רוצה אבא לעשות ומדוע הוא צועק ומשתולל כל היום. הם גם לא הבינו מדוע אינו מרשה להם לצאת מהצריף המלא גרוטאות ולשחק בחול הרך שעל שפת הים.

„לא לצאת! מי שיוצא אני יוציא לו את הרגליים!" היה ירימי צועק, כל אימת שאחד הילדים ניסה לחמוק אל החוף הקורץ למטה. הוא היה תופס את הזאטוט בעורפו, ומחזיר אותו בבעיטה למקומו בחצר הצריף, כדי לשכנע עוד יותר היה מצרף מדי פעם גם סטירת־לחי או סתם חבטה הגונה לאחד השובבים.

„זה הפרנסה שלי," הסביר ירימי בלהט. „יש לי 19 ילדים מאישתי שתחיה, ועוד ארבעה ילדים של הבת שלי שברחה מהבית והשאירה אותם אצלי. יש לי אמא זקנה שאני מפרנס גם כן אצלי בבית, וביחד אנחנו 30 נפשות. אז ממה הם רוצים שאני אפרנס אותם, מאיפה אביא להם אוכל? מה רוצים, שיהיו פושטקים, שיילכו לגנוב אוכל?"

מהים אל החוף. ירימי הוא דמות מוכרת בחוף שבין פרישמן לגורדון, מתחת למלון רמאדה־קונטיננטל. כל אחד

(המשך בעמוד 49)

האם את מוכנה לקיץ?
"ויט־או", מכין אותך לקיץ!
קרם "ויט־או", מרחיק שיער מרגליך ומבית השחי במהירות בקלות ובעדינות.
"ויטו־או" מעניק לעורך מגע רך ומלטף ועושה אותך יפה ונחשקת.
"ויט־או" התכשיר להרחקת שיער הנמכר ביותר באירופה!
מכיל לינולין
PERFUMED מבושם
Vito
הדרך היפה ביותר להרחקת שיער
דיסקו בע"מ

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת
פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

גיטרות ✶ אקורדיונים
כלי־נשיפה ✶ אורגנים
מיתרים ✶ תופים
השאלה ◆ מכירה ◆
תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א.
טל: 03-57773
נוסד ב־1940

קרקס מדראנו
CIRCO MEDRANO

לועדי העובדים, למוסדות וארגונים!
ה־7 באוגוסט מתקרב
בצעדי ענק־הקרקסים
כרטיסי הנחה למופעי הקרקס בתל־אביב
(בצומת שד' רוקח אבן־גבירול ליד גשר בר־יהודה)
ניתן להשיג ב„הדרן" אבן־גבירול 90, ת"א
טלפון: 248844
כרטיסים במכירה בודדת „הדרן" טל. 248787
וביתר המשרדים
תחבורה ציבורית נוחה מובטחת ב„דן" וב„אגד"
משרדי ההפקה:
„פלא־רון" — פרישמן 45, תל־אביב, טלפון: 224078

בניהם של שחקנים וכוכבי תיאטרון מככבים בסרט הנוסטלגיה החדש: „אסקימו, לימון!"

דור ההמשך

סגל ועצמון יונתן סגל, בנה יפה־התואר של השחקנית רות סגל וענת עצמון, בתו היפהפייה של השחקן שמואל עצמון, מגלמים את דמויות שני האוהבים הצעירים בסרט.

תחתונים וחזייה יפתח קצור, כוכב ה־סרט, מפתה את ענת כשהיא לבושה בגדים תחתוניים בסיגנון שנות החמישים.

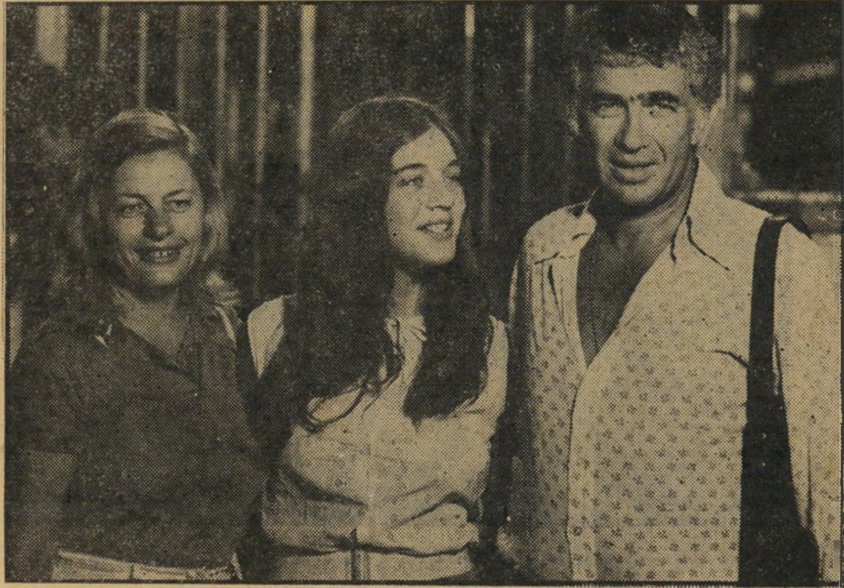

האב, האם והבת שחקן תיאטרון **הבימה** שמוליק עצמון ואשתו באו לבקר אצל בתם ענת על בימת הצילומים. ענת סיפרה כי את התפקיד בסרט החדש לא סידר לה אביה אלא השחקן שלמה ניצן.

בני השלושים ויותר מוטב שיימנעו מלבקר על בימת־הצילומים של הסרט אסקימו לימון, סירטו הנוסטאלגי של ה־במאי בועז דווידזון, המצולם עתה.

הנוסטאלגיה תפיל, ללא־ספק, חללים מ־קרב בני־גיל זה. הנשים שבחבורה תס־מקנה כשתראינה את בנות השבע־עשרה של היום לובשות את מכנסי הטריקו עם הפרסה, שהיו אופנתיים כל־כך בקרב בנות החברה הסאלונית כשהן־עצמן היו בנות 17.

הן תרגשנה שלא בנוח כשתראינה את הילדות של היום לובשות את החולצה הרקומה, חצאית הפליסה וחגורת־הגומי שלבשו הן בזמנן, כשהלכו לקן של ה־תנועה בערבי־שבת.

הגברים שבחבורה ילטפו את צדעיהם המתחילים להכסיף וייזכרו בתיסרוקת משוחת הברילנטין א־לה אלוויס של אז, כיוון שמשוחי־ברילנטין מטורזנים כאלה מסתובבים חופשי על בימת־הצילומים.

במאי הסרט, בועז דווידזון, מסתובב על הסט באוברול־ג׳ינס, בשיער פרוע וכובע זרוק, כמו שמתלבשים היום, ומנסה לתד־רך את החברה שיתנהגו וידברו בדיוק כמו שדיברו אז, כשהיה הוא בן־גילם והיה הולך לזולול גלידה ולשתות גזוז במונטא־נה, שם כולם היו מחזרים, אוהבים ומב־לים.

הסרט הזה חשוב לדווידזון במיוחד, והוא מסביר: „מאז שעשיתי את שבלול, לא עשיתי סרט אישי. הסרט הזה הוא סיפור חיי, והוא יושב אצלי בראש מאז שהת־חלתי לעשות סרטים. הוא עוסק בדברים ראשוניים: אהבה ראשונה, יחסי־מין רא־שוניים, לבטים ראשוניים, מחלת־מין רא־שונה, כל אותם הדברים שנראים לנו היום פשוטים כל־כך ואילו אז היו מסובכים, וכל העולם סבב סביבם."

תל־אביב של בועז דווידזון סבבה אז סביב מרכז־הגלידה מונטאנה שבמיגרשי התערוכה בסוף רחוב דיזנגוף, סביב קול־נוע שדרות שאינו קיים עוד, ושפת הים. לצורך גילום התפקידים הראשיים בסרט החליט בועז דווידזון לבחור בשחקנים בלתי־ידועים ובלתי־מקצועיים, „ראשו־ניים." הוא חיפש לצורך זה נערים ונערות בני טיפש־עשרה, כדי שהדמויות תהיינה אותנטיות.

הבנים ✶ והבנות

אז, לגמרי במקרה, נקבצו אל בי־מת הצילומים ילדים שהקולנוע והתי־אטרון אינם זרים להם, ילדים שינקו תי־אטרון וקולנוע עם חלב אמם. בניהם של שחקנים.

את תפקיד נילי, הגיבורה היפהפיה של הסרט מגלמת ענת עצמון, בתו של שחקן הבימה שמואל עצמון, שהתגלתה על־ידי השחקן שלמה ניצן שהמליץ עליה לפני בועז. ענת זומנה לראיון, אך לא לפני שנרעצה באבא־אמא, וקיבלה את התפקיד. ענת כחולת־העיניים סיימה השנה את השמינית, וכבר עמדה להתגייס לצה"ל אלא שגיוסה נדחה עד אחרי שיסתיימו צילומי הסרט.

לצידה של ענת, בתפקיד מומו החתיך, המכניס את ענת להריון ומתנער מאחריות, מופיע יונתן סגל, בנה יפה־התואר של שחקנית התיאטרון החיפאי רות סגל. יו־נתן, תלמיד השביעית, הצליח כבר לרכוש

(המשך בעמוד 44)

בן־ארי אייל, בנה בן החמש־עשרה של האופנאית ריקי בן־ארי, משתתף בסרט באחד התפקידים הקטנים, כחבר תנועת־נוער בשנות־החמישים.

אמדורסקי עינבל בעל־טכסא, בתה של האופנאית מיקי אמדורסקי, החליטה לעשות כסף ב־חופש הגדול ומופיעה בסרט כניצבת.

בר־יותם ניסן, בנו בן השש־עשרה של כוכב הסר־טים ראובן בר־יותם רוקד עם ענת ברנש־טיין־כהן, נכדתה של מרים ברנשטיין־כהן.

הורוס קופ

זה השבוע שלך, רבים סיכוייך לזכות בפרסים ובהגרלות, אם אתה מהמר. באהבה תהיינה לך הצלחות שלא פיללת להן, ב־ייחוד בראשית השבוע. עיסוקיך הרבים ימנעו ממך לנצל הצלחות אלו, אך תהיה מרוצה. לבת טלה, יש גם סי־כויים טובים להצליח במיבחן חומרי, אך צפויות התנגשויות עם בני מזל טלה.

* * *

המסע לא יתבטל, ואם יתבטל — תבוא במקומה הבטחה קוסמת. עיסקה גדולה, אותה החלטת לבצע, תצא סוף־סוף לפועל. היא גם תישא רוו־חים גדולים. נסה ל־השתמש בכסף שתר־וויח פעם נוספת, אבל בזהירות. אל תיתן ל־הצלחה לסנוור אותך ושקול כל צעד וצעד בטרם ביצעת אותו. את, בת שור, ערכי בשבוע זה את כל הקניות שתיכננת. במי־שור הרומנטי אומנם צפוייה לך הצלחה, אך היא חולפת. הרבו בנסיעות ארוכות.

* * *

תפסיק כבר! חלו־מות, אנחות ומכתבי־אהבה לא ישברו את הקרח. דרושה העזרה ובעיקר — דרוש חוש מציאותי. בכלל, מוטב שלא תסמוך השבוע על ריגשותיך. הרבה יותר כדאי שתעשה דברים בטוחים. את תפגשי בבחורה שתפ־תח בפניך אופקים חדשים. בטחי בה — לא לגמרי. בייחוד אם היא מזל גדי.

* * *

לאחר הפסקה ממושכת, חזרת לעצמך, נצל את השלווה היחסית ממנה אתה נהנה כדי לקדם את מעמדך בעבודה. פקח עין על שותפיך ועל הכפופים לך, ואל תהסס להעיר להם כ־אשר הם מתרשלים. ב־מישור הרומנטי — אל תניח ליחסים המתוחים קצת בבית להדאיג אותך. לבשי ירוק.

* * *

סוף סוף מותר לך להתאהב, אך תיזהר לא לאבד את הראש. אל תחליט החלטות גורליות בעניינים כס־פיים, ואל תיכנס לווי־כוחים מיותרים עם חבריך לעבודה. לבי־אה — אם לא הספקת לבזבז את כל הכסף שלך במכירות סוף ה־עונה — עשי זאת עכשיו. לא תיכשלי בקניותייך — הכוכבים בעדך.

* * *

אל תאבד את סבלנותך. עוד קצת, והכל ייפול לידיך כפרי בשל. פקח עיין על בן זוגך, ואל תיתן לו לר־כב עליך. בת בתולה — אל תזניחי את חיצוניו־תך למען האידיאלים. השבוע אידיאלי לקניות מרוכזות, שינוי תסרו־קת ולדבר ההוא שאת דוחה זה זמן רב. הוא אוהב אותך אמנם, אך גם האהבה הלוהטת ביותר זקוקה לעידוד מסויים. מלבד זאת, יש באפשרותך לזכות ביחס חיוני גם מצד איש או אנשים, שהעניין החומרי משחק אצלם תפקיד חשוב למדי. הזהרו השבוע מבני מזל דלי.

השינוי שחל במראה פניך, בת מאזניים, יוסיף לך מבחינה חב־רתית. אם ברצונך לש־מור על הצלחה חב־רתית — המשיכי לטפח את מראך. אתה בן מאזניים, מצפה להכרת־תודה מצד מעבידיך. הם לא יתנו לך אותה. אבל למרות זה הם מע־ריכים את עבודתך. הת־אזר בסבלנות. עבודתך המסורה עוד תקצור את הפירות המקווים.

* * *

שוב אינך מלא מרץ ויוזמה, ומוטב שלא תקבל על עצמך עבו־דות רבות השבוע. ה־אדם הקרוב לליבך יגיש לך עזרה ממשית, יסייע לך בגילוי חיבה, ויעזור לך לעבור כמה וכמה מיכשולים קט־נים. אל תדחה אותו, אפילו אם נדמה לך שהוא מעצבן אותך. קח את העניינים ב־ידיים. שאף לשלווה ושקט נפשיים. הפעל את כל כוחותיך לחיזוק תהליכים ישנים. צא לחופשת קיץ, היא דרושה לך.

* * *

השבוע תיאלץ להיעזר בכל כשרונך הדיפ־לומטי. עליך לנהוג בזהירות מירבית, ויחד עם זאת להיות תקיף ולעמוד על שלך. אחרת — תחמיץ הזדמנות בלתי חוזרת להתקדם בעניין החשוב לך ביו־תר. סוף סוף הוא יימ־אס עליך, ויפסיק לגרום לך שברון לב. מחזר חדש ומקסים ייכנס ה־שבוע לתוך חייך ויפ־צה אותך על הסבל ש־עבר עליך לאחרונה. מכתב מידיד ותיק ישמח אותך מאוד בתחילת השבוע הזה.

אם חשבת על עיסקה מסויימת — עכשיו הזמן. קח את עצמך בידיים, במיוחד ביום א׳, ותרוויח יפה. שלוט על לשונך ותן לצד השני לדבר. היז־הרי מרכילות. היא מסוכנת עבורך כרעל, בייחוד בשבוע זה. הת־חשבי בו ואף תכנני את תשובותיך. פגיעה מפתיעה נכונה לך ב־יום חמישי זה שתשפיע מאוד על ההמשך.

* * *

צפויים לך רווחים גדולים, אך כל זמן שה־כסף אינו בידך, אל תבזבז אותו. גם כש־יגיע, נהג בזהירות רבה מהרגיל אצלך. אתה נוטה להרבות מדי ב־וויכוחים עם קרובים ו־בני משפחה. בגלל וי־כוח מיותר יתפתח סיכ־סוך חמור עם חבר לעבודה, שאם לא תפ־תור אותו, יביא לאסון.

* * *

בריאותך הלקוייה לאחרונה תלך ותש־תפר. אבל אל תעז ל־אמץ את עצמך יותר מדי. אחרת תקלקל את הכל. לך, בת דגים, צפוייה פגישה עם בן מזל אריה. פגישה זו תשפיע על מהלך חייך בעתיד. במקום העבו־דה צפויה התקדמות, אם תצליחו להתגבר על מיכשול רציני.

כל אנשי בגין

(המשך מעמוד 11)

נשא כעבור כמה שנים לאשה. מאוחר יותר, כאשר נתפרסם הכרוז המפורסם של אצ״ל על הכרזת „המרד״, הפסיק מרדכי ציפורי כל עבודה והפך למגוייס קבוע של האירגון, או, כפי שהוא כינה זאת, חברות באצ״ל, שבו שימש מרדכי ציפורי „טרוריסט במישרה מלאה,״ והוא החל מקבל תמיכה כספית קטנה מאצ״ל.

תחנת השידור שתקה

„בשעות אחר־הצהריים של ה־16 ב־מאי 1944 החלו להתכנס בביה״ס לבנות ׳נצח־ישראל׳ בפתח־תיקווה צעירים מכל קצות הארץ. זקיפים, אשר המתינו בפרוזדור, כיוונו את הבאים אל אחד מחד־רי הלימוד. מספר המתייצבים הלך וגדל. בשעה 17.00, לערך, הושלמה ההתייצבות. בחדר כונסו כ־50 לוחמים. מרביתם צעי־רים חסרי־ניסיון וחלקם לוחמים ותיקים, שפעילות מיבצעית רבה מאחריהם. ההת־רגשות גדלה. האנשים הסתודדו וניסו לנ־חש מה מצפה להם, אך מעטה הסודיות טרם הוסר.

„בשעה 17.15 הושלך הס בחדר, והנו־כחים קמו על רגליהם. נכנס קצין־המיב־צעים של אצ״ל. ניתנה הוראה לשבת, ולאחר שהשתרר שקט בחדר, פתח הוא ואמר: ׳רבותי, הלילה אנו פושטים על תחנת־השידור של רמאללה. מטרת הפ־שיטה — להשתלט על תחנת־השידור ול־שדר מישר לעם היהודי ולשילטונות ה־בריטיים׳...״

זהו קטע־הפתיחה של הפשיטה, בכותרת „הפשיטה על תחנת־השידור ברמאללה״, כפי שפירסם מרדכי ציפורי בעיתון מער־

השלושה, ונמסרו לידי הבולשת הבריטית.

כאשר נשלח מרדכי ציפורי למיבצר עכו, הבטיח לו הקצין קיטלינג הנודע, מראשי הבולשת הבריטית: **„לעולם לא** תחזור הביתה...״. במיבצר כלא־עכו היו 20 יהודים, מתוכם 10 חברי אצ״ל ולח״י, בין 700 אסירים ערביים, שהוסתו בהת־מדה על־ידי הבריטים כנגד היהודים. יום אחד ראה מרדכי ציפורי סרג׳נט בריטי מתעלל בשלום ז׳ורבן (אחיו של הפיר־סומאי אליעזר ז׳ורבן, שניהל את מערכת־הבחירות האחרונה של הליכוד) ובועט בשיפולי בטנו. מרדכי היכה את הסמל הבריטי. כעונש הוכנס לתקופה ארוכה לתא־הצינוק.

אחרי ששהה כמחצית השנה בכלא עכו, הוגלה מרדכי ציפורי לסודאן. שם הת־פרסם כאחד מאלופי הבריחות, והשתתף בחפירת קילומטרים רבים של מינהרות. תקופה זו במחנה־המעצר בסודאן מתו־ארת על־ידי ציפורי: „הבריטים התייחסו אלינו לפעמים יותר בהגינות מאשר ה־מוסדות היהודיים בארץ־ישראל. הסוכנות, למשל, סירבה לשלוח לנו סיפרי־לימוד, כי היינו פורשים. הבריטים סידרו לנו שיעורים בכתב, ישר מאנגליה...״

ממחנה־המעצר בסודאן הועבר מרדכי ציפורי למחנה־מעצר באריתריאה, שם ישב, ביחד עם אחיו ועם יהושע זטלר, איש לח״י. השלושה ברחו, ביחד עם אח־רים, ונתפסו. כאשר הוחזרו למחנה ה־ראשי, ששמו היה קרתגו, המשיך ציפורי ללא ליאות במלאכת החפירה, והצליח להבריח משם כמה ממהיגי־המחתרת ש־ישבו בו, וביניהם יעקב מרידור, מפקד אצ״ל לשעבר, אריה בן־אליעזר, יצחק שמיר ממיפקדת לח״י (כיום יו״ר הכנסת) ואחרים. מרידור מכנהו בזיכרונותיו „חו־

ציפורי ואשתו ביום הצבתו ברשימת מועמדי חרות לכנסת *
„או שעושים משהו, או שהולכים הביתה!״

כות (מאי 1965). במקום אחר תיאר ציפורי את שהתרחש ברמאללה: **„עלה בידינו להשתלט עליה. אבל לא ידענו איך... לשדר. איתן ליבני היה מפקד־הפעולה. הכל הלך יפה, אבל לשדר, איך משד־רים...? הנפנו את דגל ישראל על התח־נה, חיבלנו בציוד והסתלקנו...״** מסתבר שמתכנני־ההתקפה התעלמו מכך שאול־פני־השידור של קול ירושלים היו בירו־שלים, והתוכניות היו מועברות בכבל לרמאללה לשם שידור. ובכותרת „לקחי הפשיטה״ כותב ציפורי: **„חוסר ידיעות על תהליכי־העבודה בתוך תחנת־השידור מנע ביצוע המשימה בשלמותה.״**

התקפה נועזת נוספת, בה נטל חלק מרדכי ציפורי, היתה ההתקפה על מישטרת קלקיליה, שבה השתתף גם אחיו ישראל. מרדכי היה בחוליה הפורצת את הגדרות, ואילו אחיו בחוליה הפורצת. התקפה זו, שבמקביל לה נערכו כמה התקפות דומות ברחבי הארץ ליעדים בריטיים, נערכה ביום־הכיפורים 1944. אלא שבקלקיליה טמנו הבריטים מלכודת, וכמה מלוחמי־היחידה נפצעו מבלי שהצליחו למלא את משימתם. מרדכי ואחיו הצליחו להימלט עם הפצועים עד למישבה מגדיאל, שם הסתתרו עד עבור זעם בביתו של „יקה״ מגדל־חזירים.

לילה אחד הם החליטו לבוא ולישון בביתה של טובה גלס, חברתו של מרדכי, וזאת מבלי לדעת שהבית „נתון תחת מעקב קבוע של יהודים. הם הזעיקו את הצבא הבריטי...״ כעבור זמן קצר נעצרו

פר המנהרות הטוב ביותר באפריקה.״

לאחר הברחתה של קבוצת־המנהיגים, ביקר את ציפורי וחבריו המייג׳ור קולמן, אחד הקצינים הבריטיים שהיטיבו עם עצורי־המחתרת, וביקש ממנו לדעת על אופן הבריחה של מרידור וחבריו: **„הוצאנו אותו החוצה ואמרנו: ׳אתה רואה את עצי האקליפטוס הגדולים, על הגבול שבין המחנה וגדרותיו? זהו!׳ לא הבין. אז ׳הסברנו׳, ׳ראינו שהעסק עם המינ־הרות אינו פועל, אז כופפנו ארבעה עצים ענקיים, קשרנו את ארבעת חברינו בחב־לים, שיחררנו את העצים, והבורחים נורו החוצה, כמו מתותח...׳ הוא הודה לנו והלך. למחרת באו בולדוזרים של הצבא הבריטי, וכרתו את האקליפטוסים...״**

נס שני ליד קלקיליה

בימי ההפוגה הראשונה, במהלך מילחמת־העצמאות ב־1948, שוחרר מרדכי ציפורי, יחד עם כל שאר העצו־רים, ממחנה־המעצר. הוא הגיע למדינת־ישראל, שזה עתה נולדה, והתגייס מייד לצה״ל. על קבלת־הפנים שערך לו צה״ל, סיפר: „עדיין היינו בחזקת פורשים. עדיין לא סלחו לנו, שהיינו מוכנים לש־פוך את דמנו ולהתייסר ביסורי הגלות למען הגשמת הציונות. לא נתקבלנו ב־

* בכניסה נמכרו פרחים לטובת קרן תל־חי.

סבר־פנים יפות. הכניסו אותנו למיכלאה, 'קלט קצינים' קראו לזה, וישכנו שם וחיכינו, כמו בשוק בהמות, שמישהו יבוא ויקנה אותנו..."

לבסוף השתתף מרדכי ציפורי כרגם, בכמה קרבות, בפלוג'ה ובעיראק־סואידאן, בדרום ובגליל, וסיים את המילחמה בדרגת סמל.

בראשית 1950 החל ציפורי קורס קציני חי"ר, ובסיומו הוצב כמפקד סוללת־מרגמות בחטיבת גיבעתי. מאוחר יותר מונה כמפקד־מחלקה, וכמפקד פלוגה־מסייעת. כמפקד־פלוגה השתתף בכמה פעולות־תגמול. באחת מהן, בפאלמה ליד קלקיליה, שם ניצל בנס כמה שנים קודם לכן ממארב בריטי, ניצל בנס בשנית, כאשר כדור פגע בחזהו, מעל ליבו, וניתעץ במחסנית של תת־מיקלע שהיתה שם.

בפרוץ מיבצע־קדש היתה דרגתו רב־סרן. בזמן המיבצע המשיך בתפקידו כמפקד פלוגת־חניכים בבה"ד 1. אחרי המיבצע החליט ציפורי לעבור אל חיל־השריון, בדומה לקצינים רבים שעברו אז הסבה. בראשית 1957 החל את שירותו בשריון. תחילה נספח לקורס של דרגות זוטרות, עבד בסדנאות החיל, ואחר כך הצטרף לקורס מפקדי פלוגות שריון, קורס שסיים בהצלחה, ונתמנה למפקד פלוגת טנקים.

ב־1958 מונה מרדכי ציפורי כקצין אג"ם של חטיבה שמפקדה היה אלוף־מישנה ישראל טל. ב־1959 יצא ציפורי לבית־הספר לפיקוד ומטה של צה"ל, ובסופו התמנה כמפקד קורס קציני־שריון. בנובמבר 1960 הועלה לדרגת סגן־אלוף, דרגה שבה החזיק עד אחרי מילחמת ששת־הימים. בפברואר 1962 קיבל פיקוד על גדוד שריון, וכעבור שנה נוספת הועבר למיפקדת גייסות השריון. בספטמבר 1964 הוצב כמדריך בפו"ם (פיקוד ומטה) וכעבור זמן קצר — התמנה שם למדריך הראשי. הודשיים לפני מילחמת ששת־הימים התמנה כמפקד חטיבת שריון.

מילחמה מעניינת

במילחמת ששת־הימים סופחה חטיבתו של מרדכי ציפורי לאוגדה בציר המרכזי, בפיקודו של אריאל שרון, כאגרוף־המחץ השריוני שלה. האוגדה נערכה להבקעת מערך אום־כתף—אבו־עגיילה בציר המרכזי. ביום הלחימה הראשון — 5 ביוני 1967 — עמדה חטיבתו של מרדכי ציפורי בהפגזה ארטילרית כבדה, שנמשכה כ־16 שעות. גיזרת אבו־עגיילה היתה ידועה כמערך המבוצר ביותר של מצריים בסיני. על ראשיתו של הקרב אמר ציפורי: „היה לנו מעניין מאד מבחינה מוסיקאלית. חלק ניכר מכוחותינו נע על זחלים פתוחים — החרמ"ש, אבל היה לי בימחון מלא בכושרה של החטיבה." ציפורי פיקד בקרבות אלה בין השאר על שני גדודי טנקים — האחד צנטוריונים והאחר שרמנים — שהיו מאוישים בחיילים סדירים.

בין הכפופים לפיקודו בקרבות אלה היה אלוף (היום) הרצל שפיר, שהפך מאוחר יותר מפקדו. בכוח צמוד, שהשתתף בהכנעת מוצבי־החוץ של אבו־עגיילה, שימש אלוף נוסף בצה"ל של היום, יקותיאל אדם, שפקד על כוח רגלי.

בקרב ארוך וממושך טיהרו כוחותיו של ציפורי את כל מרחב הכביש מאום־כתף ועד אבו־עגיילה, ואחר־כך המשיכו ושטפו דרומה־מערבה — להמשך הלחימה. בקרב ההבקעה של מיתחם אבו־עגיילה השמידו שריוניו יותר מ־60 טנקים מצריים, וכן את כל המערך הארטילרי המעובה שהיה שם. לחימת החטיבה נסתיימה באיזור נחל, ומשם הועברה להתמקם בגיזרה מהעיר סואץ ועד ראס סודאר.

על לוחמיו במילחמת ששת־הימים אמר מרדכי ציפורי: „כל חייל ראה את המילחמה כמילחמתו האישית. למרות שידענו את העוצמה שהעמידו המצרים נגדנו, שהיו פי שניים ופי שלושה מכוחותינו, ידעו החיילים שחובה עליהם לבצע את „בשעות אחר־הצהריים של ה־16 במאי המשימות שהוטלו עליהם, וניתן לבצען."

שנה אחרי מילחמת ששת־הימים, ב־1968 מונה ציפורי (אז כבר אלוף־מישנה) כמפקד בית־הספר לשריון, ובשנת 1971 נתמנה כסגן מפקד גייסות־השריון. את תפקידו בגייסות השריון סיים בראשית 1973, כאשר החל לכהן כמפקד פו"ם. מילחמת יום־הכיפורים עברה על תת־אלוף ציפורי במיפקדת פיקוד הדרום, לצידם של רב־אלוף חיים בר־לב ותת־אלוף אורי בן־ארי.

פרות קדושות

כאשר סיים את שירותו בצבא־הקבע, בראשית שנה זו, הסביר תת־אלוף ציפורי „מיציתי שם את תפקידי והגעתי למבוי סתום..."

מיד עם שיחרורו מצה"ל, ביקש להיבחר במקום בטוח בהשימת הליכוד לכנסת, וטען בפומבי: „לא צה"ל יקבע את גורל קיומנו. הוא ייקבע במישור הפוליטי, החברתי והכלכלי. הסכנות הפנימיות מקבלות ממדים, ששום צבא לא יוכל להתמודד איתן. אם נמשיך לצעוד בדרך זו כמו עד כה, לא יצטרכו הערבים להשמיד אותנו בשדה־הקרב... אנחנו נעשה את מלאכתם בעצמנו, והם ילקטו את התוצאות..."

בניגוד לקצינים בכירים ש„הוצנחו" עד כה לעמדות בכירות במערכת הפוליטית, מייצג תת־אלוף ציפורי סוג חדש של מחשבה פוליטית, שמקורה באכזבות צבאיות אידיאולוגיות של הקצונה הבכירה. כך שלא מפליא כלל ראיון שהעניק ערב הבחירות לאחד היומונים, שבו קבע: „הארץ מלאה פרות קדושות. אחרי חמישים שנים של שילטון תנועת־הפועלים צריך לנפץ את הפרות ולהתחיל לחיות מחדש כמדינה ציונית. את האש הזרה האוכלת בתוכנו — לא יוכל צה"ל לכבות..."

סגן שר־הביטחון, תת־אלוף (מיל.) וח"כ מרדכי ציפורי הוא הצנטוריון הראשון בצמרת. בתוקף תפקידו בצמרת הפוליטית החדשה, הוא הפך מפקד של מפקדיו לשעבר.

דן עומר ■

ציפורי עם בגין בליל־הבחירות
בעיניים עצומות, צילצול של פעמון...

בעל־רכב

הקפד על רציפות ביטוח חובה לרכבך

אם ביטוח החובה שלך התחיל בחודש אפריל וחולק לשני תשלומים – עליך לשלם את התשלום השני בחודש אוגוסט, לפני גמר תוקף תעודת הביטוח הראשונה.

בדוק את מועד גמר תוקף התעודה הראשונה שבידך, שלם והחתם בבנק עד אותו מועד — את התעודה השניה שקיבלת.

אם תעודה שניה אינה נמצאת בידך — פנה אל המבטח שלך.

שמור על רציפות הביטוח!

איגוד — חברות הביטוח בישראל
אבנר — איגוד לביטוח נפגעי־רכב בע"מ

(המשך מעמוד 41)

את ליבן של מרבית הניצבות המשתתפות בסרט. לעומת זאת נרקמים יחסים יפים על בימת הצילומים בין ענת עצמון לבין יפתח קצור, מי שמגלם את התפקיד הראשי, זה של בנץ המאוהב בנילי בסתר־ליבו. יפתח, ששיחק במחזה אקווס בתיאטרון הקאמרי, הוא השחקן המיקצועי היחידי מבין משתתפי הסרט, וכמעט שאי־אפשר להכירו. רעמת־השיער הענקית שלו קוצצה, והוא מתהדר בתסרוקת חלקלקה ומבריקה לצורך הסרט.

לצידם של מגלמי התפקידים הראשיים ניתן לזהות על בימת הצילומים ילדים נוספים שהוריהם מפורסמים, כמו למשל ניסן בר־יותם, בנו של השחקן ראובן בר־יותם. ניסן מתרגש מאד מהשתתפותו בסרט. לדבריו, היה זה אביו שמנע בעדו מלקבל תפקיד גדול יותר, והוא אומר: „אבא אמר לי שצריך להתחיל עם דברים קטנים קודם, ולראות אם אני מוכשר למקצוע הזה, אני יודע מהבית שזה מקצוע קשה, אבל זה כיף לא־נורמלי כשאתה הולך ברחוב ואנשים מזהים אותך.” המלבישה רינה רמון שהלבישה כבר את אביו של ניסן בסרטים רבים, טוענת כי כאב כן הבן: משניהם אי־אפשר להתעלם על הסט.

יפהפייה מושכת־עין נוספת על בימת הצילומים היא ענת ברנשטיין־כהן, נכדתה של השחקנית הוותיקה מרים ברנשטיין־כהן. ענת היפה רוצה להיות שחקנית במיקצועה, אך בינתיים היא מסתפקת בתפקיד ניצבת, כשסבתא נותנת לה עצות מיקצועיות.

טונות של נוסטלגיה

גם ענבל בעל־טכסא החמודה מכירה את עולם הבידור לפני ולפנים. אחרי הכל, אמה, מיקי אמדורסקי, היתה נשואה שנים רבות לזמר בני אמדורסקי. ענבל הגיעה לסרט דרך החברה של אמא, תמי מור. היא מרוויחה 500 לירות, ולדבריה: „זהו בילוי לא רע בשביל החופש הגדול, אבל אין לי שום תוכניות להיות שחקנית בעתיד.”

אילו אייל בן־ארי, בנם של האופנאית ריקי בן־ארי ובעלה איש־העסקים ג׳קי בן־ארי מסתובב על הסט מבסוט עד השמיים, ואומר: „אמא ואבא בפאריס, אז במקום לנסוע לקייטנה החלטתי להשתתף בסרט. אני נהנה לאללה, אבל מה שמעניין אותי באמת זה דווקא הצד השני של המצלמה, ואני מסתובב די הרבה בין הבמאי והצלמים.”

בימת הצילומים של אסקימו לימון, הוקמה בשברע שעבר בגלידה מונטנה. „היה עולה הרבה יותר זול לבנות את גלידה מונטנה, אבל בועז דווידזון רצה אותנטיות.” אומר המפיק יורם גלובוס.

בועז רצה אז בועז קיבל. מה שמתרחש מסביב הוא כל־כך אותנטי כולל הרעש וההפרעות, עד כי בועז נאלץ לצלם סצינות שלמות שוב ושוב.

על דוכני גלידה מונטנה הציב התפאורן קולי סנדר שני מיכלי גזוז של אז. מחירי הגלידה שונו והותאמו למחירי אז, כשאת מקום הלירות תופסים הגרושים. גם כרזות הפירסומת מספרים על סרטים של אז, או על זמרות של אז.

חלק נכבד מהאותנטיות על הסט נזקף לזכותה של מתכננת התלבושות תמי מור, שעשתה עבודה נפלאה בהתאמת התלבושות. תמי ואחותה התאומה רינה שתיהן דמויות ידועות ובנות גילו של בועז דווידזון, נברו בארונותיהן ובמזוודותיהן והעלו משם את הבגדים שלבשו אז. תמי חפרה בתוך דוכני שוק הפשפשים, שוק בצלאל ושוק הכרמל, התקשרה עם חברות שלה, ביקשה רשות לחטט אצלן בבויידם. ואכן התוצאה מדהימה להפליא. הבגדים מותאמים היטב לרוח התקופה.

גם ז׳אק הספר עיצב היטב את תספורתם של הנערות שבחבורה. מתנצל יונתן סגל ואומר: „אם היית רואה אותי קודם לא היית מאמינה, היה לו שיער ארוך עד פה”. ומורה בידו על כתפו.

ואכן, האווירה על בימת־הצילומים עליזה וצוהלת. בצד טונות הנוסטאלגיה הנשפכות מצד חברי הצוות, נראים השחקנים אשר לא ידעו את אלוויס פרסלי ופול אנקה נהנים מאד להסתובב בשיער משוח בברילנטין ובמיכנסיי־ג׳ינס צרים ולרקוד רוק׳נרול לצלילי שירו המפורסם של ביל היילי „רוק מסביב לשעון.”

היכונו!

היכונו!

גדול קרקסי אירופה

מדראנו

CIRCO MEDRANO

חוזר לישראל

ב־7 באוגוסט

ממדראנו עד מדראנו לא קם כמדראנו

אוהל הקרקס ימוקם בשדרות רוקח

ליד גשר בר־יהודה בצפון ת״א

אתה והלירה

הבורסה

הפסדי „אזורים”: 80 מיליון לירות נקי

בדיקה שערכה הנהלת „כלל” העלתה, כי מימוש מיידי של השקעות „אזורים” יגרום הפסד נקי של 80 מיליון לירות. כדי להקטין את הנזק מתכננת הנהלת „כלל” להעביר את מרכזה מבית „כלל” שליד כיכר דיזנגוף אל בית „גיבור” ש־בנתה „אזורים” ושהשטחים הבנויים בו אינם נמכרים. „כלל” מקווה כי את בית־המישרדים הנוכחי שלה תוכל למכור ביתר קלות.

דרך שנייה להקטנת ההפסדים ב„אזו־רים” וספיגתם ב„כלל” היא מימון „אזו־רים” על־ידי „כלל” בריבית נמוכה, ובכך סיבסודה של „אזורים” על חשבון בעלי־המניות של „כלל”. ההון העצמי של „אזורים” הוא 25 מיליון לירות.

על הפסדיה המדהימים של „אזורים” נודע לחברי הנהלת „כלל” רק לפני כחצי־שנה. בגלל דיווחים לא־נכונים של מנכ”ל „אזורים”, **יהודה תמיר**, שפוטר ב־ימים אלה. תמיר היה בשעתו מנכ”ל חברת אשדוד, והצטיין במשכורות שנטל לעצמו. כן היה אחראי לשערוריית ה־דירות ברובע היהודי בעיר העתיקה.

מדור זה החל לדווח לפני כשנה על הפסדי „אזורים” ועל דיווחים לא־נכונים הנמסרים להנהלה, וכתוצאה מכך החלו חברי הנהלת „כלל” לדרוש דין־וחשבון מדוייק.

בדיקה שנעשתה באחרונה העלתה, כי סיבה מרכזית להפסד היא רכישת חברת „פאן־לון” על סמך סיפרי־החשבונות של המשקיע האנגלי **שטרן**. „כלל” הניחה כי הפסדיה כתוצאה מרכישת „פאן־לון” יהיו 30 מיליון לירות, אולם הם הגיעו כבר ל־70 מיליון.

ההסתבכות השנייה היתה הקפאת ה־בנייה ואחר־כך האטה במכירות של דירות ש„אזורים” המשיכה לבנות, למרות ש־חברות־בנייה אחרות האטו את ההשק־עות בענף זה. ל„אזורים” מלאי לא מכור של 1000 דירות והדבר מהווה השקעה של 100 מיליון לירות לפחות, העולות ל„כלל” בריבית של 30% לשנה לפחות.

„אזורים” הסתבכה גם עם חברות נכ־סים משונות כמו בית „גיבור”, שניבנה על־ידי „אזורים” אך הוקם על־ידי חברה־בת של „כלל תעשיות”. בעבר כבר נעשו עסקות משונות בין „כלל” לקבוצת „גי־בור” בעיסקי קניות ומכירות של מיפעלי „סברינה” ו„גיבור”.

אחד הדברים המעניינים הוא, שחברת „בטוחה” השייכת ל„כלל” עוסקת ב־מכירות של מניות „אזורים”, הנמכרות כיום ב־175 נקודות. נראה כי העסקות בנויות על ירידה צפויה בשערים, ורכישת המניות אז לשם מסירתן בשערי המכירה של היום.

ראש מועצת גדרה בונה בניגוד לחוק

הוועדה המקומית לתיכנון ובנייה זמורה, בודקת בנייה בלתי־חוקית של **שלום כהן**, ראש המועצה המקומית גדרה. לוועדה הוגשה תלונה של חבר המועצה **יוסף גרפי**, כי ראש־המועצה בנה יחד עם שותפים קומה שלישית ללא רישיון, ונקנס בקנס סמלי, ואחר בנה דירה במיגרש ביתו בעוד שקיבל רישיון של מחסן בלבד.

היועץ המישפטי של הוועדה, עורך־הדין **חיים משגב**, השיב כי הוועדה בודקת את התלונה ואוספת עתה חומר ראיות כדי להחליט אם להעמיד את ראש־המועצה לדין.

חושפים רשת הברחת ציוד צילום

המכס חוקר מזה חודשים רשת מאורג־נת, המבריחה לישראל ציוד־צילום באמצ־עות בחורי־ישיבה. תחילה עלו החוקרים על בעלי־חנויות בחולון, בשם **דניאל פישמן** ו**דויד שיינר**, שפעלו באמצעות חברות בשם אקס”א ושח”ץ. הם היו מוכרים סירטי־צילום של „קודאק” טרי־איקס במחיר של 230 לירות ל־30 מטר, בעוד המחיר הרישמי הוא 300 לירות. ה־סרטים וכן מצלמות, הגיעו ארצה באמצ־עות בחורי־ישיבה ואנשים דתיים בסיורים מאורגנים.

חוקרי המכס הגיעו אל בחור־ישיבה מירושלים בשם **יעקב בדיל**, שנעצר אך לא הועמד לדין ביגלל אי־שפיות. פישמן ושיינר נעצרו בשעתם, ונתפס אצלם ציוד מוברח.

עתה עלו חוקרי המכס על גורם אחר, המזרים סחורות לפישמן ושיינר. זהו בחור־ישיבה בשם **שימעון מונדרך** מ־ירושלים, בעל דרכון שווייצי.

הלישכה הבזבזנית של זבולון המר

שר־החינוך **זבולון המר** מחזיק ב־לישכה בבית־המישרדים היקר בתל אביב, בית „אל־על”, ומשתמש בה במשך יומיים בשבוע. השר מחזיק, לצורך הלישכה, בעשרה חדרים בקומה ה־11 של הבניין,

שר המר
רק במשך יומיים

ומשלם עבורם 10 אלפים לירות לחודש. ארבעה ימים בשבוע החדרים ריקים, ורק במשך יומיים משתמשת לישכת השר ב־חדר או שניים.

שר־החינוך הקודם, **אהרון ידלין**, הודיע בשעתו כי יסגור את הלישכה, אך חילופי השרים ביטלו את תוכנית־החיס־כון שלו.

הנהלה חדשה ב„כור”

המעשה הראשון שעשה מנכ”ל „כור” החדש, **נפתלי בלומנטל**, היה להחליף את הנהלת „כור”. בתקופת **מאיר עמית** היו חברי הנהלת „כור” ראשי המינהל בקונצרן, ולא ראשי הייצור. כך, למשל, ישבו בהנהלה האחראי לתיפעול **פרדי עירון**, ראש אגף כוח־אדם **טיבי קידר**, **דוד גולומב** האחראי לתיכנון וכדומה.

ההנהלה החדשה של „כור” מורכבת ממנהלי קבוצות־הייצור בלבד, והם: המנכ”ל **בלומנטל**; ממלא־מקום ראש אגף־הכספים **שבח אופיר**; מנהל קבוצת הכימיה **צבי צור**; מנהל קבוצת המתכת **ישעיהו גביש**; מנהל קבוצת האלקטרוניקה **גוריון מלצר**; מנהל קבוצת המזון **בנימין ג'יבלי** וראש אגף הבקרה **ג'ו לוי**.

הרכב זה יבטיח כי הקונצרן ינוהל על־ידי מנהלי המיפעלים ולא על־ידי מינהלנים כפי שהיה עד כה. ההנהלה החדשה תאפשר לבלומנטל להעביר את הקונצרן את השנים הקשות הצפויות אחרי שבע שנות גאות כלכלית, שבהן שררה פריחה. האותות הראשונים של השפל הצפוי נראים כבר במאזן האחרון של „כור”, המשקף את השנה האחרונה של מאיר עמית בקונצרן.

הרווח הנקי לפני מס בשנת 1976 היה 330 מיליון לירות, לעומת 327 מיליון בשנה הקודמת. קפיאה זו ברווחים בולטת נוכח הגידול במחזור בשיעור של 21%.

נפתלי בלומנטל

צבי צור

קונסולידציה

גוריון מלצר

ישעיהו גביש

במקום פיתוח מואץ —

בנימין ג'יבלי

ג'ו לוי

והידוק החגורה

הירידה הגדולה ברווח נגרמה בגלל העלייה בהפסדי כמה חברות של הקונצרן. הרווח לפני ההפסדים היה בשנת 1976 480 מיליון לירות, אלא שהיו הפסדים של 150 מיליון לירות. ההפסדים: 15 מיליון מענף הפרמצבטיקה, 15 מיליון ב„כור סחר־חוץ”, 30 מיליון בפיתוח מוצרים חדשים באלקטרוניקה ועוד.

בשנת המאזן ירדו המכירות בשוק המקומי ב־10%, בעוד המכירות לייצוא גדלו ב־21%. כיום מוכרת „כור” כשליש מכלל מכירותיה בחו”ל.

מנכ”ל „כור” נפתלי בלומנטל סבור, כי מגמת הירידה במכירות תשתנה. הנתונים למחצית הראשונה של 1977 מורים על מכירות בינואר—יוני בשיעור של 4 מיליארד לירות, וייצוא של 118 מיליון דולר. בינואר היו המכירות המקומיות 521 מיליון לירות, וביוני 840 מיליון.

בלומנטל נוקט את שיטת הידוק החגורה, לקראת השפל העתיד לבוא. חברות כושלות כמו „כור פרוייקטים” נסגרות למעשה. תיק ניירות־הערך של החברה הוקטן באורח דראסטי, למרות התנגדותם של אישים בכירים. המלאי במיפעלים מופחת במהירות, והמגמה היא להגדיל את הנזילות של החברה במכסימום. לדעת בלומנטל, על הקונצרן לעבור מפיתוח מואץ לקונסולידציה, ונראה כי הוא האיש המתאים לתפקיד זה.

נמר של נייר

מחזה על סין־העממית ב„חאן" הירושלמי ✱ ביטאון אגודת־הסופרים תוקף את עמוס עוז ומפרסם תעתיק־מצולם של סיפור בלתי־ידוע ✱ מירשם התושבים הנוסטאלגי של יעקב שבתאי

תיאטרון

מהפכתרבות

שורשי „מהפכת התרבות" שהקיפה את סין־העממית במחצית שנות ה־60', והתהליך שקדם לה, הגיעו לידי ביטוי תרבותי של ממש על במת התיאטרון העברי. להקת החאן הירושלמי, בשותפות עם התיאטרון הקאמרי, מעלים בימים אלה מחזה פרי־עטו של המחזאי דיוויד הייר, המבוסס על סיפרו של וויליאם הינטון פנשן.

וויליאם הינטון נמנה עם האמריקאים הבודדים שקשרו את גורלם ואמונתם ב־מהפכה הסינית, עוד בראשית שנות ה־30', ובימי „המסע הגדול" של מאו־צה־טונג. הינטון שבילה שנים רבות במהלכים השרנים של מילחמת השיחרור הסינית, ובימי ביסוסה ויצירת מיסגרותיה של סין־העממית, תיעד בסיפרו פנשן את חווייתו האישית כעד־ראייה לביצוע הרפורמות האגראריות שערך מאו־צה־טונג בסוף שנות ה־40'. בדומה לפרופסורים וסטודנטים סינים יצא הינטון במארס 1948 לכפר צ'אנג־צ'ואן, כשהוא משתתף ומתאר את הפנשן שמשמעותו המילולית, לגבי מיליוני איכרים סינים משוללי רכוש וקרקע, היתה תהליך השתחררותם ממנצליהם בעלי־הקרקעות.

מי שהופתע מ„מהפכת התרבות" שהתרחשה לפני כ־10 שנים, ימצא בפנשן את שורשי התהליך. הנחת־היסוד של הספר, והמחזה, היא: „מי שלא ינסה להבין את חשיבותה והיקפה של בעיית הקרקעות בסין, לא יוכל להבין את מהותה של המהפכה הסינית, ובלי להבין את המהפכה הסינית לא ניתן להבין את המתרחש כיום בעולמנו."

מאו־צה־טונג
סין איננה רחוקה

לכן, גירסתו המומחזת של דיוויד הייר לפנשן מדגימה תיאוריות־חברתיות־כלכליות בתהליך שבו הן משנות חברה החיה בחשכת ימי־הביניים לעבר מחצית המאה־העשרים, תהליך המפעיל כיום קרוב לשני־שלישים של האנושות.

אלא שבמחזה פנשן מובלט במיוחד עקרון „הביקורת העצמית", המפעיל עד היום את האומה הסינית כולה. המדובר בתהליך הנעזר בווידויים, כרזות ומאבקים אישיים וחברתיים. אנשי הכפר צ'אנג־צ'ואן מדברים ומדברים על עולמם, מבקרים איש את רעהו בלשון תמציתית של אנשים רעבים, שאינם נזקקים בלשונם לשומן מילולי כלשהו. בני הכפר צ'אנג־צ'ואן אינם מעלימים במהלך המהפכה האגרארית והחברתית העוברת עליהם את הדימוי העסיסי הקיים במורשת הסינית: „יש לנו עץ־אפרסקים עמוס פירות. למי הזכות לקטוף את פירותיו, לאלה שטיפלו בעץ והישקו אותו? או לאלה שישבו שלובי־זרוע ליד המטע?"

את האלימות הראשונית המלווה מהפכה, קוטעים ציוותי־העבודה המגיעים לכפר צ'אנג־צ'ואן, והפרעלים לפקח על ביצועה של הרפורמה האגרארית. ציוותי־העבודה בולמים באיבו את מחול־הטירוף של האיכרים כנגד בעלי־האחוזות, ותחת האלימות המקובלת במהפכות הם לומדים להתמודד זה בזה בדיונים מראתונים של ביקורת עצמית.

המחזה פנשן הוא המחשה של התהליך העובר בהדרגה ביבשת אסיה, המחשה הנעשית בעזרת מטבעות־לשון וערכים שחדלו לומר ולדבר אל החברה הישראלית בעשרים השנים האחרונות. סין והערכים הללו נראים רחוקים עד למאד, אבל אם להעתיק טותרת של סרט איטלקי מאראיסטי שהוקרן בארץ לפני כמה שנים, הרי יש לזכור כי „סין אינה רחוקה."

כתבי־עת

מיכל'יכוד 77

נייר־הלקמוס הינו נייר־סופג ספוג לקמוס, המאדים מחומצה ומכחיל בחזרה מ־בסיס. נייר־הלקמוס משמש כאינדיקטור לריאקציה כימית.

מאזניים, ירחון לסיפרות היוצא לאור על־ידי אגודת הסופרים העברים*, מזכיר בגיליונו החדש את פעולת נייר־הלקמוס.

עורך מאזניים, ב.י. מיכלי, שימש במשך שנים רבות כמכשיר־שליטה סיפרותי של המישטר המפא"יי. בחוברת מאזניים החדשה מצליח ב.י. מיכלי להוכיח שגם אגודת־הסופרים ובטאונה, בטוחם לתפקד כנייר־לקמוס, ולהתחיל בן־לילה לשרת את הפריצים החדשים.

אם להתעלם מתעתיק־מצולם של סיפור בלתי־ידוע עד כה, הקרוי בכותרת פירקי דרך מאת ש"י עגנון, חתן פרס נובל לסיפרות, שהופיע בהאחדות** בחתימה „ע־ן", הרי חוברת מאזניים רצופה, כמינהגה מזה שנים, בגלריית שמות כמו יחיאל חזק, אלי נצר, חיה שנהב, יורם ורטה, א. בן־עזר, דוד אוברבך, פ. לנדר, אנדה עמיר, לאה הדזמי ואביב עקרוני, שתרומתם לסיפרות־העברית טרם הובהרה ל־איש. דמויות ששמותיהן נפקדים לרוב מכיתבי־העת הסיפרותיים הפעילים בארץ, שבהם מפרסמים הבולטים והחשובים שב־סופרים הישראליים.

חוברת מאזניים זו בולטת מקודמותיה בכך, שבמדור „מעייני היום" שם מפרסמים הפרופסור אפרים שמואלי, ועורך החוברת ב.י. מיכלי, את סגידתם ואהדתם ל„מישטר־החדש". הפרופסור שמואלי, ש־מעמדו ותרומתו לסיפרות־העברית עדיין אינם בהירים די־הצורך, כותב: „מי ששב ארצה, כמוני, לאחר כמה שנות העדרות, מכיר מיד שהמפה הפוליטית לפני הבחירות בעינה עמדה; ואילו הנוף האנושי, גם במערכותיהם של הנאבקים על השלטון, ואין צורך לומר — הנוף הפיסי והחברתי כולו נשתנו מאד..." בנוף הפיסי

ש"י עגנון
סיפור בלתי ידוע

והחברתי של הפרופסור שמואלי קיימת דמות אחת שמרשימה אותו: „סופר מובהק, שאין לפקפק בטיב מיקצועו (שהרי הכינוי סופר פרוץ לרווחות הרבה), הוא משה שמיר. איני מכיר את כל שלבי התפתחותו בשנים האחרונות מקרוב ובפרטות..." במילים אחרות, למרות שפרופסור שמואלי חסר מידע מסויים „לאחר כמה שנות העדרות" הרי קל להבחין, שיש לו המידע המחוייק היכן מונחת לה הצלחת.

אותה צלחת היא שאלת חיים ומוות לגבי ב.י. מיכלי, עורך מאזניים, המגדיר את מטרתו ומגמתו בכותרת מאמר מפרי עטו: „שירבוטיו הרטוריים של עמוס עוז". ב.י. מיכלי יוצא למלחמת־חורמה בעמוס עוז, שמגדיר במאמריו מאז הבחירות את הסיכוי לתהליך פאשיזציה שיעבור על החברה הישראלית. בניסוחיו נגד עמוס עוז מדגים מיכלי עד כמה עלולים כישוריו ה„ז'דאנוביסטיים" לשמש את „ה־מישטר־החדש", והוא כותב: „הפאתוס, לעיתים כבוש ולעיתים פרוץ, נותן אותותיו בסיפורי עוז. יש קוראים ומבקרים הכרוכים אחריו ויש כאלה המוצאים בו טעם לפגם. אך אפילו האחרונים אינם באים לידי פסילתו הטוטאלית..." לאחר 'באורות' שכזו שולף ב.י. מיכלי מאמתחתו הז'דאנוביסטית את קביעתו של עמוס עוז בשיח־לוחמים, שראה אור אחרי מילחמת ששת־הימים, ומצטטו: „חלון קרובה לליבי מירושלים. וכל כך למה? כי בעיר החולות — ולא בעיר הנביאים והחוזים — נשק לראשונה את נערתו..." (נוסחו של ב.י. מיכלי) עורך מאזניים נזכר 'להירתע' עכשיו מן המגמה ה'אנטי־הרואית' שבסיפורי ומאמרי עמוס עוז, ומיכלי שואלו: „מה דינם של לוחמי־נופלי תש"ח בירושלים, יוצאי בטלון, וכסלון, וקבציאל, כתריאלבקה, ויהופיץ..." ומנוסח השאלה מסתבר שבכוונת ב.י. מיכלי לרצות את יוצאי אותן ערים מיתולוגיות של הגלות, ואת יורשיהם המקומיים.

מעבר ליכולתו הסיפרותית ה'מוגבלת' של עמוס עוז בעיני ב.י. מיכלי, טוען עורך מאזניים כלפיו: „במאמרו לא הביע חרטה על קפיצתו הנימהרת למחנה של"י. לכן אינו בגדר 'מודה ועוזבם — ירוחם'..." אך למרות זאת, האח־הגדול של מאזניים שעינו פקוחה תמיד, יועץ לעמוס עוז כמה עצות פומביות, שמגמתן להשיבו אל דרך הישר:

„מן הראוי לומר לעמוס עוז: אנא, שוב לבית־היוצר! בתחומה של האמנות אין סכנה ממשית צפויה מעטף המתלעלע. קוראים ומבקרים יפטרו את משגיך בבת־שחוק סלחנית. או־אולי ייחסו אותם לסיטמיהם של גיבוריך, שכידוע מצויים ביניהם מלאכי חבלה*. אולם בכתיבתך הפובליציסטית עליך להיזהר יותר. יציאה זו מן הכלים, הסלסול הפאתטי המתגלגל בהיסטריה וקול־השנאה־וההסתה העולה מתוכם — מגלים בך את המומים שאתה אומר לאנשי ריבך: 'שבטיות עממה — — — ויצרים וסיסמאות נוסכות שיכרון — — — דיכוי השכל בשם החזיונות המסעירים'."

* גליון 2, כרך מה, תמוז תשל"ז, 160 עמודים.

** חשוון, תרע"א.

* כוונת ב.י. מיכלי מתייחסת לגיבורת „מיכאל שלי", שיש לה הזיות אודות ערבים.

פרוזה

שקיעה עירונית

„אביו של גולדמן מת באחד באפריל, ואילו גולדמן התאבד באחד בינואר..." כך נפתח סיפרו של יעקב שבתאי**, מחזאי ומחבר בגיל־הביניים, המתעלם מכך שהסיפרות־העברית לא היתה מפסידה יצירת־מופת אם גולדמן הבן היה מתאבד ביום מותו של אביו, וחוסך על־ידי כך לקורא את קריאת 111,672 המילים המקובצות ברצף אחד ללא פרקים, פתיחות וסיפור־עלילה ראוי לשמו.

ניתן לכנות ספר זה „וואריאציות גולדמן וחבריו". הנ"ל וחבריו מתאמצים לייצג גלריה בלתי־חדלה של דמויות מזוייפות, נטולות שיור כלשהו של אמינות, המהלכות לרוב ב„אוויר מלא פירחי איזדרכת ופירחי הרדופים..." תוך שהם פולטים דיברי הבל ותיפלות בסיגנון של „שמע, הייתי טורף את העולם" או „איני

** „זכרון דברים", מאת יעקב שבתאי, הוצאת „ספרי סימן־קריאה", 232 עמודים.

יעקב שבתאי
מלחמת שיכחה

סובל משיעמום סכסואלי", ואפילו „היא קומפאקטית עם דרייב עצום שמרתיכה לי את כלי־הדם."

מעבר להרחבת כלי־הדם של שבתאי, מהווה סיפרו מטחים בלתי־נדלים של רעב להתבטאות בפורמאט של רומן עמוס גלריה של עשרות דמויות חד־ממדיות, נטולות עומק כלשהו, המעוצבות בפולקלור מייגע. זהו ספר משעמם מעבר לנחירה, שבו משמשים בכבוד דייסת־סולת סיפרותית שמרכיביה הם בין־השאר תוכנית־הרדיו מזיכרונות ארץ־ישראל, עם הגיל־גול ה־80 של ספריו הישראלים של יורם קניוק ונוסטאלגיה סאכרינית עד לחנק. זהו סיפור האוגר יותר אלמנות ממילחמה ממוצעת במרחב. עד שהוא יוצר את הרושם שאם פעם חיברו רומן־נהר של דמויות, הרי יעקב שבתאי מעניק לקורא הישראלי „רומן־בית־קברות" שהעומק ה־אחד והיחידי של נפשותיו־הפועלות הוא העומק שמתחת למצבות־הקבר שלהן.

לעומת השידפון התיאורי של הנפשות־הפועלות, אין להתעלם מתכונותן האנציקלופדיסטית, המביאה אותן לפלוט אימרות מאד־סיפרותיות כמו: „לא, אי־אפשר לחיות פעמיים. אפילו דוסטוייבסקי חי רק פעם אחת." במהלך השכלתם־הכללית של גיבורי שבתאי, הוא אינו מסתיר כלל שקרא את התרגום העברי של יוהאנס קפלר מתוך הסהרורים מאת ארתור קסטלר *, וסביר להניח שאם היה קורא במקור את שאר החלקים שלא תורגמו לעיברית, עוד היה מכפיל את מידות סיפורו.

עמוד אחר עמוד ברצף בלתי־מקוטע מתנהל מיון משעמם של גלריה אנושית חד־ממדית, המעבירה בקורא תחושה של תמונה קבוצתית עם אפס, תמונה שבה קבוצת הנפשות הפועלות מתפצלת ומתלכדת בתאים סוציאליסטיים, קפיטליסטיים ורוויזיוניסטיים ועליהם שכבות מרובות של איפור סיפרותי. לא נפקד גם מקומה של הגסטרונומיה אצל יעקב שבתאי, אאל שדומה כי יש לשלוח אותו להשתלמות אצל האיש שבא לסעוד וללמוד בצוותא את מדע הגסטרונומיה יחד עם הכתיבה המודרנית בעיברית.

מעלתו הנראית לעין של הספר זיכרון דברים של יעקב שבתאי, היא עצם היותו מעין מירשם־תרשבים נוסטאלגי של החוויה־הארצישראלית, מירשם שנפשותיו מפדרות עצמן באבקת־בכי זולה מעל לערכי הזיעה הנמוגים של תנועת־העבודה בארץ. גם הבנאליזמים הנפלטים מפי נפשותיו של שבתאי, כמו „החיים אינם אלא מסע לקראת המוות", או „בגיל ארבעים כל אחד מקבל את הפרצוף שמגיע לו", מעידים עדות של ממש על אותה ריקנות השוררת ב־282 עמודי הספר.

על עטיפת הספר כותב המו"ל: „פרק זמן זה הוא ההווה של הספר, אשר העבר נארג לתוכו כזרם אסוציאטיבי של עלילה, הנמסר ספק מטעם המספר וספק באמצעות הדמויות המתבוננות וניזכרות..." במילים אחרות, זכרון דברים נועד לשמש דגימה ל„רומן־החדש הישראלי" בסיגנונו ובתכליתו. עוד פרט המובהר בעטיפה הוא שיעקב שבתאי טורח לפרט את חוויית־ההתפוררות של החברה־הישראלית. אלא שהבעייה נתונה בעמודי הספר, מתחת לעטיפה, שם מתנהל תהליך התפוררות של סופר שאין לו מה לומר. הרומן בכללו ממחיש, כי הכותרת היומרנית זכרון־דברים סובלת ממחלת־שיכחה.

* ביוגרפיה מאת ארתור קסטלר, הוצאת דביר ועם עובד 285 עמודים.

ספר־לימוד לכיתות גבוהות

אנתולוגיה מודרנית

מאת האנס מגנוס אנצנזברגר

אל תתפלל, בני. טבלות נסיעה:
מדוייקות יותר. פרוש את מפת־הימים
בטרם תאחר את המועד. התייצב על המשמר. אל תשיר.
יבוא יום והם יתלו על הדלתות
רשימות־שחורות של אומרי לא.
למד לפסוע באלמוניות, לחלוף על פני רבעים,
לחחליף זהות ופרצוף: מזדקק יותר מאשר אני.
תתמחה בזיהויה של בגידה קטנה,
את הבריחה היומית וטמאה. המינשרים
טובים לעטוף שמן ומליחים
עבור חסרי־ההגנה. זעם וחרון
נזקקים למילוי הריאות בעוצמה רבה
והאבק הממית, טחון כחלכה
על־ידי הדומים לך, שלמדו רבות
וטורחים כמינהגם.

החווייה הישראלית

„ציון: סיפרה הזורקת תו בל ימחה על נפשו ועתידו של הילד. הפרש של חצי נקודה די בה לחרוץ את גורל עתידו. הציון הוא כרטיס כניסה לחיים. הציון הוא פסק־הדין הסופי של הערכאה היחידה והעליונה, ללא כל נימוקים או הגנה משפטית של הנאשם"

הפואמה הפדגוגית

בנימין גן־שושן, זהו שם־העט של מורה ירושלמי ותיק, שמאס בשיטות החינוך המקובלות וחיבר ספר המשמש כמילון של ערכים, שבעזרתו שולל המחבר את המערכת־החינוכית כולה במתכונתה הנוכחית. מערכת „העולם הזה" בחרה מיבחר של ערכים מתוך סיפרו של בנימין גן־שושן *:

אוניברסיטה: חממה להנצחת הפער בין העשירים לעניים, על חשבון המיסים והתפוקה של העניים. היא מערימה קשיים גוברים והולכים בבחינת־הכניסה ודרישות־ההשכלה שהעניים לא יכולים לעמוד בהן.

אקדמאי: מי שהוריו די עשירים לאפשר לו להמשיך להתבשל ברחם המאגית של בית־הספר, כדי להעלות את המניות שלו בשוק־העבודה.

אסיפת הורים: אסיפה של בעלי־המניות על הרכוש המיטלטל שלהם — הילדים.

בית־ספר: מהדורה רחבה של הדיקטטורה הביתית. כור להיתוך שיטתי של הישות העצמית של הילד. בית־הספר מאלף ומשחד בערמה את הילד לכפיפות לסדרים וערכים שיבטיחו בסופו של דבר את נרצעותו המוחלטת, ואת כניסתו לחיים כאיש עדר המתפקד בהתאם. הוא זוקף לעצמו את כל הישגי הציוויליזציה, ובתור שכזה הוא נעשה לגנזך המיתוס של החברה־המודרנית. הוא משכנע את הניצודים בחכתו שהם ניצלו תודות לחסותו רבת החבלה. את הנושרים הוא משליך מעבר לשוליים, או כופה עליהם מיסגרת מתקנת, מעין בית־חולים לחולי רוח. בית־הספר מעלים את העובדה הפשוטה והנוקבת שאנו יודעים רכשנו בצורה ספנוטנית מתוך יזום עצמי ותוך עמידה באתגר הקיום וההתמדה בישות העצמית. בית־הספר מלמד דבר אחד: להשביע את רצון המורה, בכל אמצעי, בית־הספר הוא מקום בו הפעילות הטבעית והספונטנית היא ביטוי למרדנות אם לא נעשתה במסגרת הזמן שהוקצב לכך בחסדי המורים — ההפסקה. עיקר הפעילות היא בכיתה, אשר בה צריכים 30 ילדים למצוא עניין באותו נושא, באותו זמן, ובאותו כיוון שמהנדסי־החינוך היתוו בתוכנית־הלימודים.

* „חינוך ואשלייה", הוצאת „נאור" ת.ד. 6506 ירושלים.

כחיתה: מכשיר להכנסת מאבק יוקרה בין העבדים על חסדרי האדונים, שלעולם החלק הגדול נכשל בה לשם עידוד הצייתנות והמשמעת. הצורה והשיטה להצליח בהתמודדות הכפייה מוכתבת על־יד הכופה. אם הילד מנסה להערים, הוא לא מחונך ושובר מוסכמות.

גזענות: תכונת אופי מצוייה אצל המחונך כדרך להשלכת רגשי הנחיתות שניטעו בו בתהליך חינוכו.

גיאוגרפיה: מיקצוע המלמד לילד עולם ומלואו. אך עצמו, סוד החיים שלו, עזרה ראשונה, תיקון מכשיר־חשמל ביתי — כל זה מסובך מדי.

דמוקרטיה: דיקטטורה שבה הדיקטטור ניבחר על־ידי העם. אנשים שאולפו לצייתנות משחר חייהם לעולם יבקשו להם גבאי כפיה שיחליטו עבורם.

הוראה: הנחתה של תוכן קפיא וארוז בחבילות לתוך פי הילד, כדי שלא יהיה לאל ידו לגלות התנגדות, או לשאול שאלות מביכות.

הנדסת־חינוך: שם כולל לשיטות־יישום שונות של כוונות המצרענות (מלשון מרצע ונרצע). עקרונית: אין הבדל בין מורה המשחד את תלמידו בסוכריה על מקל או מורה המשתמש במקל חובלים לאותה המטרה.

השכלה: סולם־ערכים של תעודות ושנים המעידות על מידת כושר בעליה להעמיד פנים שהוא קולט את דברי המורה, ועל כושרו להעתיק במיבחנים מבלי לעורר תשומת־לב כגנב.

היסטוריה: מיקצוע המתיימר להנחיל לדור הצעיר את נסיון קודמיו. הזמן והמשאבים בלימוד ההיסטוריה מקפחים את זכות הילד לרכוש ניסיון עצמי.

הורים: ילחמו בשצף־קצף אם מישהו שלא מן החינוך יפיל שערה משערות ילדם ארצה. להם ולשליחיהם המחנכים מותר לפי החוק ולפי כל כללי ההגיון להתעלל בו כאוות נפשם. „הכאת ילד בבית או בבית־הספר הוא ביסודו כמו עינוי של יהודי בברגן בלזן. אם הסאדיזם הוא מיני בברגן־בלזן, קרוב לוודאי שהוא מיני בבית או בבית־הספר" (א.ס. ניל).

ותרנות: גישה הרואה מתן מרחב מחייה לשאיפות הסיפוק של הילד כמעשה־חסד, אך לא כמובן־מאליו.

זונה: מנצלת כמיהתה לחום גופני לגריפת רווחים ולהפגנת אי־תלות בגורמים המחנכים.

חינוך: כינוי המחפה על תהליך שיעבוד הילד לשאיפות אחרים, בכך שהוא קושר הילה לאשלייה שהמחנך דואג לטובת עתידו של הילד. החיפוי על התהליך ומימושו מתאפשרים הודות לשליטתו המוחלטת של החינוך על כל חוקות הקידום בכל תחומי החיים. שליטה זו מאלפת למירוץ במסלול־המיכשולים הכפוי על ידו, כדי הנושרים מהמירוץ יהוו היכחה חותכת לחיוניותו ולצורך לגדול יותר ויותר. האשמה על התנובה העלובה של התהליך היקר הוא משליך על קורבנותיו עד שהם עצמם חדלים להאמין שמכות מוטיבאציה עצמית מסוגלים היו ללמוד ברבע הזמן ובעמקות ללא תיווך כפוי ואף בדרך אגב את מה שהחינוך מנסה לעשות בהשקעת משאבים עצומים.

חוצפן: ילד המבטא את סלידתו מהסמכות הכפייה עליו. כאשר המחנכים מכנים את הילד בכינויי גנאי, הרי זה לטובתו.

טוב ורע: מושגים חסרי־משמעות כשאינם צמודים להרגשתו הסובייקטיווית של המשתמש בהם.

ילד: בעל החי היחיד שכבול לסדרים כאלה שכאשר הוא צריך לבצע את אחד התיפקודים היסודיים של האירגון הביולוגי — הפרשות, הוא זקוק לחסדי המורה שיתן לו רשות לכך.

יצירתיות: שאיפת ביטוי יסודית הטובעת מתסיסת ההתפתחות הספציפית של כל ילד. המחנכים, בעלי ה־מונופול על חיי הילד דוחקים את היצירתיות לפינות ומס־גרות שוליים. במקרה הטוב הם כופים על כל הקבוצה „חינוך יצירתי" המבוסס על ההתחרות למילוי הציפיות של המורה. בכך, מבטיח החינוך שהילדים לא ייגזקו מעל ומעבר ומחוץ לגבולות תוכנית הלימודים המותווית מלמעלה ומראש.

כישרון: תכונה המצויה בכולם, אך הודות לחינוך היא באה לביטוי אצל מתי מעט.

למידה: חווייה ריגשית, תולדה בדחף פנימי, שאינו ניתן להגדרה ולתיחום.

מורה: מאחד בתוכו תפקיד של שופט, מרפא, מטיף ומרביץ תורה. כל אימת שהוא נכנס לכיתה חייבים כל העבדים הקטנים להזדקף ולעמוד על רגליהם, לאות יראת כבוד. הוא מאלף את הצייתנים לדלוק אחר קצב דיבורו הרצחני במחברתם כאילו כל החוכמה אצורה אך בו. המורה מיומן לאלף 30 ילדים בני אותו גיל, אך בעלי רקע שונה, התעניינות וכשרים שונים, לשבת כבולי־עץ במשך זמן מוגדר, בשקט ובסדר מופתי, ולהעמיד פנים שנהנים מאימרות פיו הקדוש. הוא מסווג, ללא כל נימוקים או פרוצדורה משפטית, באמצעות סולם־ספרות ועל־פי קריטריונים הנוגעים לאישיותו ול־סנטימנטים, את דרגות הכושר של תלמידיו.

משרד־החינוך: הזרוע הממלכתית המופקדת על שימור ערך התעודות כך שעיקרון ה„פער ההולך וגדל" יעבוד. הוא דואג להגברת הביקוש לשירותי ההשכלה הממוסדים, ובה בשעה הוא בונה סולמות תארים הקשו־רים בקשרי תלות כאלה שיבטיחו כי הפער בין תחתית הפירמידה לשיאה יישמר לעולם.

נשירה: סימפטום של הרעיון והשיטה החינוכית. כל מהותו של החינוך היא הרצת הילד במסלול־מיכשולים מתוכנן ומדורג, אשר מבוסס על הפחד מפני נשירה. מי מזין פחד זה, אם לא אות־הקלון של הנושרים עצמם. החינוך מדביק על הנושר אות־קלון כנקמה על ההת־נגדות לו.

סיפרות: מקצוע חובה הכופה על הילד לחוות ולהת־רשם בהתאם לתחושת המורה הבקיא ב„כוונות סמויות" של היוצר. אם התלמיד לא מצליח להעמיד־פנים שאכן הוא מתרגש מהיצירה כמורהו, הריהו ניכשל.

ספסל הלימודים: ביטוי לצורכי תעמולה הקושר את הספסל המיועד לכך עם הפקת הלמידה העיקרית. הביטוי מסמל את האופי הקליני של הפקת הלמידה המתוכננת בכיתה, מעין חדר־טיפולים, העושה את הלמי־דה הספונטנית שמחוץ למסגרת הכיתה נחות דרגה ולא ראוי לציון.

סיפרי־לימוד: תעשיה משגשגת הגורפת הון תועפות מכוח הציפיות שהיא עצמה מאלפת לקראתן על־ידי תעמולת ה„חידושים האחרונים ביותר" בדיוק כתעשיית התרופות.

עצלן: ילד הפועל לפי הסיפוק העצמי שלו, על אפם וחמתם של מחנכיו.

עקשנות: הפגנה של עצמאות.

ערכים: מונח המקביל ל„שכל ישר". לגבי רבים הערך הנעלה ביותר והשכל הישר ביותר היה הליכתו של אב לשחוט את בנו יחידו לקורבן (עקידת יצחק). להבים אחרים זה אינו ערך ולא שכל ישר. לגבי רבים דיכוי האינטרסים המיניים של הילד משחר חייו הוא ערך ושכל ישר.

פער־חברתי: פרי הילולים של החינוך, שמעצם טבעו מכוון להנצחת הפער־החברתי, שזה גרור של הפער בין בעלי תעודות למחוסרי־תעודות. החינוך ושלו־חותיו מאלפים את חסרי־הסיכוי מכוח הסביבה, באמצעות תוכנית לימודים כפויות וסולמות דירוג תלויים זה בזה אשר בהכרח יובילו אותם כצאן לטבח אל זרועות הכיש־לון והמרירות.

פדגוגיה: הנדסת חינוך. מיכלול הנושאים והמקצו־עות הקשורים בהשפכת החומר הרצוי למחנך לתוך מוח הילד.

ציון: סיפרה המטילה תו בל ימחה על נפשו ועתידו של הילד. הפרש של חצי נקודה די בה לחרוץ את גורל עתידו. הציון הוא כרטיס הכניסה לחיים. הציון הוא פסק־הדין הסופי של הערכאה היחידה והעליונה, ללא כל נימוקים או הגנה מישפטית של הנאשם.

קצין־מיבחן: מטיף מוסר מקצועי של החברה־המו־דרנית. תפקידו לשבור בעורמה את יסודות ההתנגדות והמרדנות של קורבנות החינוך.

קרוא וכתוב: מוצר־צריכה אשר תמורת ההסכמה למוכרו, מבקשים המוכרים את נשמתו של הקונה.

ריבוט: מוצר של תעשיית־החינוך.

רפורמה־חינוכית: אשליה הדומה לזו שהמורה מפיץ כאשר הוא משנה את מיקום השולחנות בכיתה.

שקר: על ברכיו מאלפים את הילד כדי שירגיש אשמה בשימוש בשקר לקידום האינטרסים שלו.

שכר־לימוד: שכר שמשלם אביו של המאולף תמורת אילוף בנו.

שיעורי־עזר: תעשיה צדדית שהמורים גורפים בה הון על חשבון התוצרת של עצמם.

שחור־טרף: מורה הניכנס לכיתה ונועץ עיניים זועמות, כשהוא תר אחרי מישהו להשליך עליו את זעמו.

שעורי־בית: הרדיפה של הזרוע הארוכה של החינוך לתוך הפינה האינטימית של הילד, כדי להרגילו לכבילות בכל מקום — גם מחוץ לגדרות בית־הספר.

תעודה: פיסת־נייר שהיא להלכה רכוש הילד, ודומה לתעודת עבד שנמסרה לשמירת העבד. התעודה משקפת את דעתם של האחרים על הילד כסחורה עוברת לסוחר. השותפים הבכירים בתיעוד הילד הם ההורים שמאולפים מכוח תעמולת החינוך למצוא בתעודה הכל, כשהיא אינה אומרת דבר. פולחן־ההסמכה על־ידי תעודות אינו אלא מהדורה מאוחרת של מינהגי־טקס של הסמכת כוהני־דת בימים עברו.

תוכנית־לימודים: תוכנית הקובעת לכל ילד את החומר שעליו ללמוד בזמן ובגיל קבועים מראש. לנכש־לים עושים מהנדסי החינוך חסד בהתקינם עבורם מסגרות התקדמות איטיות הגוזרות עליהם תו של מפגרים לכל חייהם.

תעמולה־חינוכית: סרט המראה ילד עזוב לנפשו, לבוש סחבות, רועד מקור, המתבונן בערגה לתוך חלון בית מוסק, ורואה ילד מטופח שאמו מלטפתו כשהוא יושב על מיכתבה ומכין שיעורים. כך מסתמל בעיני הצופים חום ומישען עם מחברות וספרים.

בקצר מי זה י. א. אוורבך? ✶ חברים מספרים על ישו במיטה ✶

בנימין גלאי מזמין נשיקה בתחת ✶ כמה שווה פיקאסו המת?

בתיאטרון הקאמרי החל בימים אלה הבמאי **פיטר ג'יימס** מביים את יוליוס קיסר ל**וויליאם שיקספיר** בתרגומו של הפרופסור **דן מירון** ● בעיתון־הסיפרות הסובייטי ליטראטורניה גאזטה (15.6.1977) כתב המבקר היהודי **א. קריביצקי**: „מרקיש המחוצף והמופקר, העובד בבית־האריזה (בישראל), ו**סולז'ניצין** זעוף־הפנים השותת שינאה במיבצרו המבודד ראויים זה לזה..." שותף־הישראלי של סולז'ניצין, **דוד מרקיש**, השיב במאמר במעריב: „רוסיה אינה אשמה בכך שהוציאו בה להורג את אבי (הסופר־האידי המפורסם **פרץ מרקיש**) רק משום שהיה סופר יהודי..." בהמשך דבריו מטיח מרקיש הבן בקריביצקי, שהדבר אירע בשל אנשים כמוהו ● הסופר **יצחק אורפז** זכה בימים אלה בפרס פיכמן לסיפרות. חברי ועדת השופטים היו **י. יאנא־סוביץ** (?), **א.ב. יפה** ו**ב.י. מיכלי** (ראה: כיתבי־עת). אגב, שמועה עקשנית המהלכת בטרקליני הסיפרות העברית טוענת, ששני השירים „החיים הם חגיגה" ו„יש רגע כזה על העיר", שראו אור בימים אלה בחוברת „פרוזה" 15/16 בחתימת **י.א. אוורבך**, הינם פרי־עטו של יצחק אורפז, שבחר בשם זה כפסבדונים ● „שיר המתאר את ישו־הנוצרי כהומוסכסואל ופירסם בכתב־העת גיי ניוז, בטאון ההומוסכסואלים בבריטניה, הביא להרשעת עורך כתב־העת **דניס למון** באשמת „הוצאת דיבה תוך חירוף שם־שמים". חבר־השופטים האשימו, בין השאר, ב„הדפסת שיר־תועבה בצירוף איורים, המשמיצים את ישו־הנוצרי, את חייו ואת צליבתו" בשיר עצמו מסופר על אהבה הומוסכסואלית בין צנטוריון רומאי לבין ישו. הצנטוריון מתאר בשיר את ריגשותיו כלפי ישו בזמן צליבתו ● בהוצאת זמורה, ביתן, מודן **רואה אור** בימים אלה מהדורה יוצאת־דופן של ה„הוביט" מאת **ג'ון רעואל טולקין**. ה־ספר תורגם ביד טייסי חיל־האוויר היש־ראלי, שנפלו בשבי המצרי בין השנים 1970—73 ● העיתונאי **בנימין גלאי** (שיר־ארס לבני־דורי) לא היה מרוצה מכך שאסיר־ציון ששוחרר באחרונה, **ד"ר מי־כאל שטרן**, העדיף להתגורר עם בניו בפאריס במקום לבלות את חייו בארץ, והוא כתב על כך במדורו „על קפה הפוך": בצאתך לחיות שוב כיהודי בין גויים / שומע אני אותה (אדמת ארץ־ישראל) / לוחשת לי בסלנג של צברים / שאתה יכול לנשק לה גם בתחת!" ● בחנויות־הספרים הירושלמית החדשה אריאלי, ה־עורכת מדי יום שני ערבי־סופרים המז־כירים את חנויות־הספרים שבסיגנון סן־פראנסיסקו, נערך ערב בהשתתפותו של הסופר **עמוס קינן**. בין השאר סיפר קינן שכל עיסוקו הוא ב„שיכטרע המשוכנעים". כאשר נשאל על־ידי אחד מהנוכחים מתי „למד גסטרונומיה," השיב קינן: „כשהייתי רעב!". בערבים הקרובים באריאל עומדים להשתתף המשורר **חיים גורי** וח"כ **משה שמיר** ● עיזבונו האמנותי של הצייר המנוח **פאבלו פיקאסו** הוערך על־ידי שילטונות־המס הצרפתיים ב־1,251,673,200 פרנקים צרפתיים (כ־250 מיליון דולר). בימים אלה מתנהל משא־ומתן בין ממשלת צרפת לבין יורשיו של הצייר, כדי לקבוע אילו ציורים מתוך עזבונו של פיקאסו יימסרו למדינה תחת מיסי־עיזבון ● הצייר הישראלי־לשעבר **יעקב אגם** צייר ציור ענק (11×11 מ') בבית־החולים לחולי־עיניים בבירמינגהם שבמדינת אלבאמה, ארצות־הברית. קיר זה הועתק כתמונת־שער של מדריך־הטלפונים של מדינת אלבאמה, שיעקב אגם הוא אזרח־הכבוד שלה. מושלה של מדינה זו הוא המנהיג־הימני **ג'ורג' ואלס** ● הוצאת סיפרי סימן־קריאה מתקינה בימים אלה לדפוס את הבחילה מאת **ז'אן־פול סארטר**, בתרגומה של **הדרה לזר** (ברנשטיין). ספר נוסף בהוצאה זו יהיה קובץ שיריו של **ברטולד ברכט** בתרגום עיברי של **בנימין הרושובסקי** (גבי דניאל). ה־ספר יקיף כ־400 עמודי שירה. גירסה קודמת לשיריו של ברטולד ברכט ראתה אור בעיברית בשנת 1959, בתרגומו של **מרדכי אבי־שאול** ● עם מינויו ל־מישרת יועץ־ההסברה של ראש־הממשלה, מכר המו"ל **שמואל כץ** את הוצאת־הספ־רים שבבעלותו, הוצאת קרני, לידי הוצאת דביר. אגב, הספר לא בגטו של זהב, פרי עטה של אשתו השניה של שמואל כץ, **ליוויה רוקח** לא ראה־אור בזמנו בהוצאת קרני אלא בספריית פועלים. ליוויה רוקח, המתגוררת כיום באיטליה — נמנית עם מנהיגי השמאל־הקיצוני שם ● ח"כ **משה שמיר**, יצא במיתקפה נוספת, הפעם כנגד מנהל המיפעל לתרגום סיפרות־מופת, **בועז עברון**. ברשימתו זו טוען שמיר, שהסיבסוד הממשלתי חייב להיות מוגבל „עד הקלאסיקה של אמצע המאה ה־19, ולא יותר!" בהמשך מית־קפת־הזעם שלו קובע שמיר: „מ"ולים עשירים — זמו"לות עניה; מפילים „ממלכ־תיים' בעלי שמות מצלצלים — ופרי דל; סופרים 'עושים חיים' במענקי לימוד ויצירה ונסיעה ושנת־שבתון — וסיפרות נטולת־חיים; יוצרים שהסיסמה שלהם: 'לעזאזל הכל!' — הכל לבד מן הכבוד והיקר והמעמד.

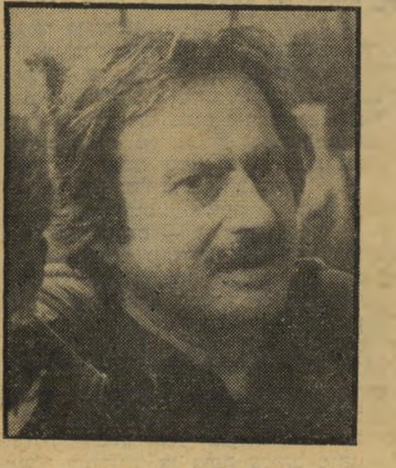

יעקב אגם
אזרח־כבוד של ואלס

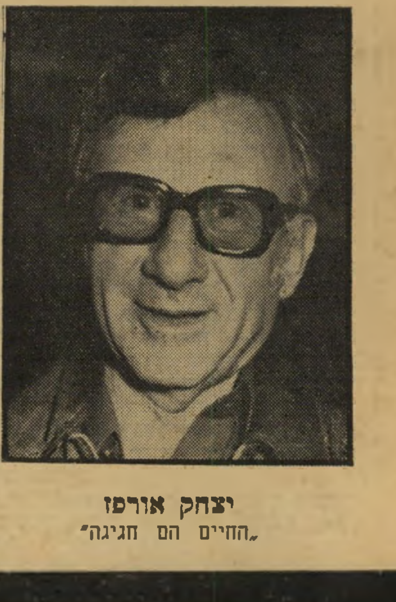

יצחק אורפז
„החיים הם חגיגה"

מאת דן עומר

במדינה

(המשך מעמוד 40)
מבעלי־העסקים בחוף ומבקרי הקבועים יצביע ללא היסוס על ירימי ועל הצריף הבודד, הניצב על צלע גיבעת הכורכר המשתפלת מהמלון, בדיוק מתחתיו. שם הוא מתגורר עם משפחתו. זה 10 שנים הוא משכיר כיסאות־נוח בקטע זה של החוף. עשר שנים הוא מתרוצץ יום־יום בשמש היוקדת, אוסף את הכיסאות השבורים ומתקנם בבית־המלאכה המאולתר שבצריפו.

קודם־לכן היה ימאי. במשך עשר שנים הפליג, עד שנת 1967. בין ההפלגות היה עושה ילדים, ילד בשנה, עם אתנחתות קלות, כי „גם האשה צריכה לנוח קצת," הוא מסביר. „רק על מים שמשתמשת המישפחה אני משלם 400 ל"י בחודש," אומר ירימי. „אבל מה, בן־גוריון אמר זה טוב לעשות הרבה ילדים בשביל המדינה — אז עשיתי. איש גדול היה, בן־גוריון זה."

לפני עשר שנים הציעה לו מחלקת־

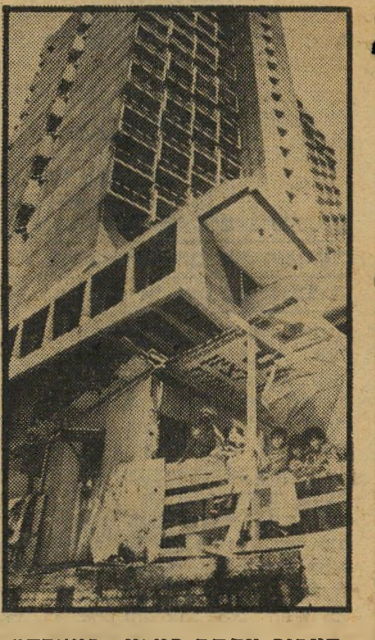

הצריף מתחת למלון „רמאדה"
בצל הקידמה

ירימי, פח נפט ו־4 מילדיו
„אשרוף את הכל!"

הסעד העירונית לקבל את הצריף. הוא עזב את הים וירד לחוף. בחורף הוא עובד אצל ידיד, בעל „באסטה" בשוק הכרמל. כך, לדבריו, הצליח עד עתה לפרנס את המישפחה הגדולה. אך תנופת הבנייה העצומה, בעיקר של בתי־מלון לאורך חוף הים, פגעה גם בו. הצריף שלו הפריע לבית־המלון שצמח מעליו, ובאחרונה החליטה העירייה לחסלו.

אפילו 90 ילדים. „אתמול היה פה ראש־העיר עם המזכיר של העיר," מספר ירימי. „ניגשתי אליו ואמרתי: 'אדוני ראש־העיר, אני יכול לדבר אתך רגע? התשובה שלו היתה: 'אני לא מדבר אתך. יש לי החלטה להרוס לך את הצריף, וזהו.' אמרתי לו: 'בבקשה, תהרוס, אבל

(המשך בעמוד 50)

תשבץ העולם הזה 2082

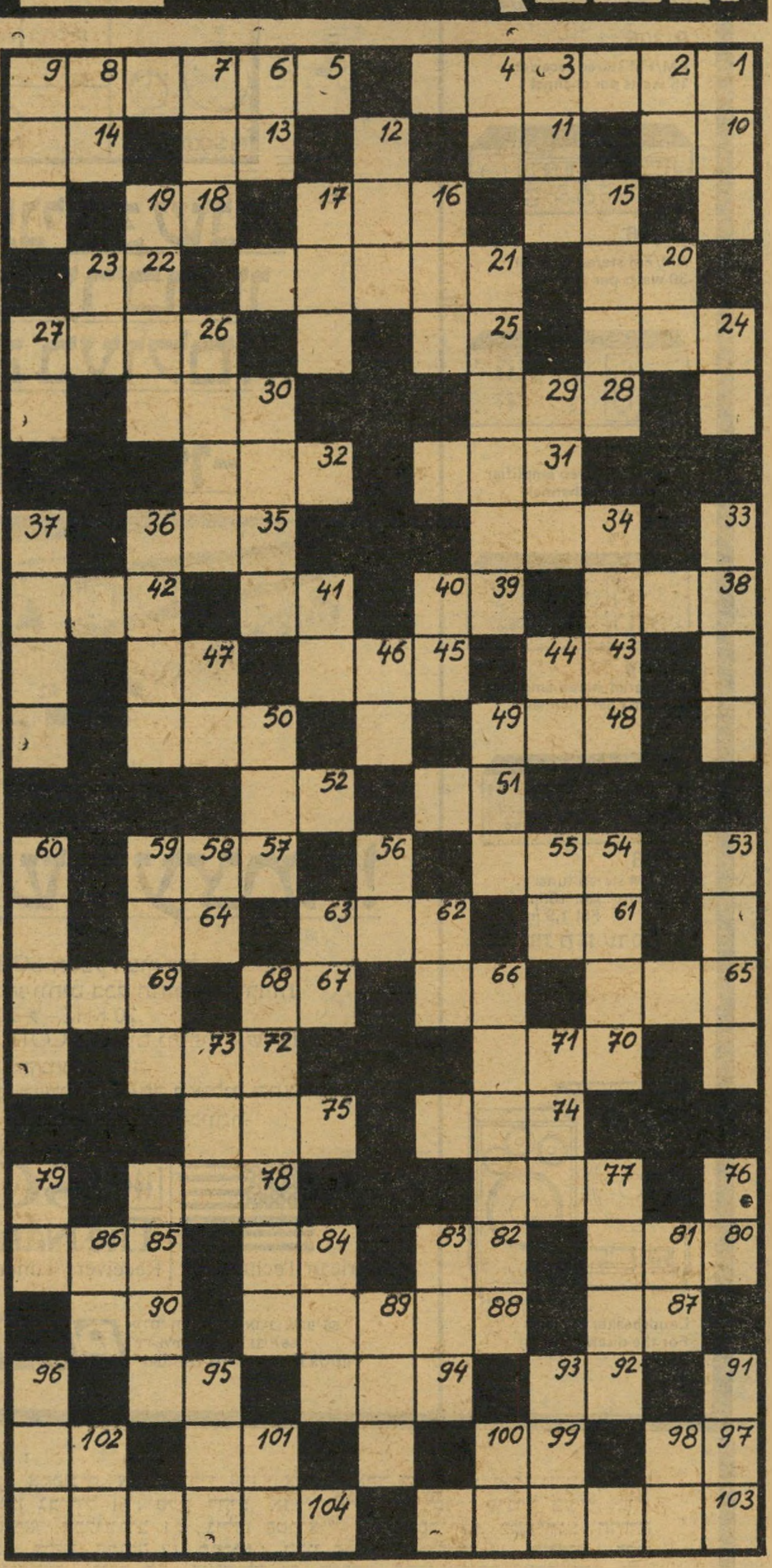

מאוזן:
1. מושב בגליל; 5. חנות לצורכי־צילום; 10. בוסתן; 11. זז; 13. חג הצאן; 14. בת־קול; 15. נמאס לו; 16. פריט; 18. בוא הלום!; 20. מגופה; 21. פרח־בר נאה; 22. נוזל החיים; 24. בד דק ויקר; 25. מצבת־זיכרון; 26. שומר־החוק; 28. מחלקי הראש; 30. קץ; 31. נוכח; 32. צורת יישוב; 34. מים קפואים; 35. שם דורכים את היין; 38. משמעות; 39. מנעול פטנטי; 41. אם־הפנינה; 42. ריתמוס; 43. קידומת הולנדית; 45. עובד בית־המרחץ; 47. מתנה; 48. פרגוד; 50. עשב־נוי; 51. נהר באפריקה; 52. יבשה מוקפת ים; 54. לא ארוך; 57. קימוט; 61. רוח רעה; 62. ערוץ; 64. שן־הפיל; 65. אחורי גופי; 66. בגד־שרד; 67. כינוי; 69. מיץ עץ; 70. כינוי לישיש; 72. אגם; 74. מגילגולי הארבה; 75. תקופת־זמן; 77. גזק; 78. מן המדליות; 80. הבל; 82. סופו של כוש; 84. אדון; 85. קשה למוצאה בערימת־שחת; 87. מילת־זירוז; 88. רשימת המאכלים במיסעדה; 90. מטבע יפאני; 92. מילת־שאלה; 94. תרדמה קלה; 95. בתוספת, ועוד; 97. תחילתו של ודי; 99. ענף רך; 101. מידת־שטח; 102. יהיר; 103. מושב בארץ; 104. מושכות הסוס.

מאונך:
1. מחלקי הגוף; 2. אותו אכלו אבותינו במידבר; 3. גחלים לוהטות; 4. הווייה; 6. מידת־לח; 7. אופי, טמפרמנט; 8. מכינויי האלוהות; 9. מחלקי האקדח; 12. אדמה; 15. חמסין; 16. קצה חד; 17. תלאובה; 19. רזה, צחיח; 20. קפל בבגד; 21. ריתני; 23. מהלך בשחמת; 24. קורסם; 26. נחל בארץ; 27. משמש בקפיצה־לגובה; 29. משמש לסריגה; 30. אבן־חן; 33. ייתכן; 34. מעטה דקיק; 36. מתמצא, יודע; 37. מין דלק המשמש להסקה; 40. בהשאלה: מרכז; 41. מן השבטים; 44. דגל; 46. מוקיון; 47. מין ארג מיקראי יקר; 49. אחד הקונצרטים הגדולים בארץ; 50. חומת־מגן; 53. עובדי אדמה; 54. קש המשמש לשתיה; 55. עבר; 56. מילת־תחנונים; 58. לוח־מתכת דק; 59. מן הזוחלים; 60. מארבעת המינים; 62. מזל; 63. נור; 66. מדורים; 68. צריח המיסגד; 71. ואקום; 73. חיש!; 76. אפס כוחו; 77. משתו; 79. שן־הפיל; 81. יון בלי ראש; 83. דומה לארנבת; 84. נוזל חיוני; 86. נוי; 89. שאין בו מאום; 91. צמד; 93. אחיו של קין; 95. סבר; 96. מין עוף־מים; 98. זה, בארמית; 100. מספיק!; 101. מילת־ברירה; 102. גוף.

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי — 50 ל"י (חמישים לירות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הפיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2082

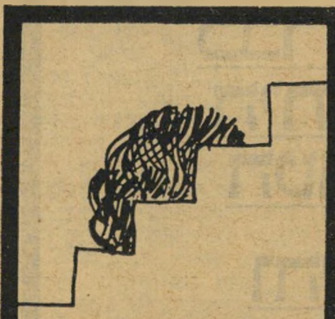

קשקשת 2079

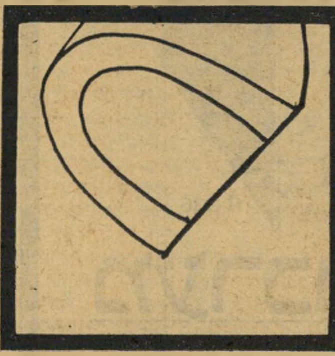

- פרסה של סוס ממבט של נמלה.
יוסי לוי,
רח' דיזנגוף 114, תל־אביב
- המלונה הראשונה על הירח.
אברהם טל, עין־כרמל
- מגנט שיצא לתרבות רעה.
2245076 סמ"ר יוסף קאופמן, צה"ל
- מלונתו של כלב שזקוק להרגעה.
רחל פשחצקי, רח' נתן 19, רמת־גן
- מינהרה בבני־ברק.
יעקב ברלינר, רח' דובנוב 20, תל־אביב

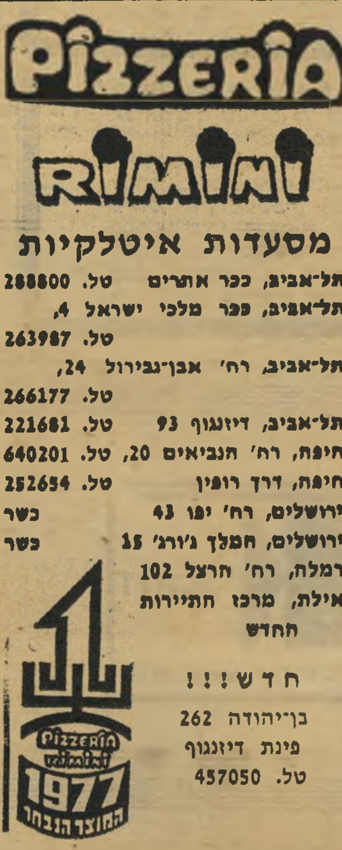

מסעדות איטלקיות
תל־אביב, ככר אתרים טל. 288800
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רח' הנביאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח' יפו 43 כשר
ירושלים, המלך ג'ורג' 15 כשר
רמלה, רח' הרצל 102
אילת, מרכז התיירות החדש

חדש!!!
בן־יהודה 262
פינת דיזנגוף
טל. 457050

(המשך מעמוד 49)

תן לי צריף אחר. זה הפרנסה שלי. הרסת את זה, זה כמו לקחת את הראש שלי, יש לי שלושים נפשות לפרנס! אז הוא עונה לי: 'אפילו יהיו לך 90 ילדים, אני את הצריף הזה הורס'.

„הציעו לי כסף, אבל אני לא צריך כסף. כסף נשרף. עוד לא הסתובבת, כבר הלך. אני צריך פרנסה. אם יבנו לי צריף אחר, אני בעצמי הורס את הצריף שלי. בחיי, במו־ידי אני הורס ומפנה את כל ה־גרוטאות, לא צריך שהעיריה תשלח פוע־לים. אבל הם לא רוצים. לפקחיי העירייה יש צריף. כל פקח פה עשה לו צריף בש־ביל לנוח. במקום להיות בחוף הם שוכ־בים להם בצריף, נחים ומשחקים קלפים," הוא אומר, ומצביע על צריף מרווח שבו ניראים כמה אנשים מתרווחים בכיסאות־נוח.

„העירייה שיקמה אותי," הוא אומר, „נתנה לי את הצריף והיום, כשיש לי חובות של 60 אלף ל״י על הכיסאות הם רוצים לזרוק אותי! לאן אני אלך ומה אני אעשה עם הכסף שלהם?"

מעיריית תל־אביב לא ניתן היה לקבל תגובה על הפרשה. עובדיה ירימי יושב בצריף שבחוף עם שני תריסרי הילדים שבחסותו, ומחכה.

שיקום

הבראה על תנאי

נכי צה"ל חייבים להשתתף בהוצאות ההבראה המגיעה להם — או שיישארו בבית

„או שנותנים לי סוכריה, או שלא נותנים לי," טוען משה פביאן, נכה צה"ל. „אבל אם כבר נותנים לי אותה, אז שלא יחטפו לי אותה מהפה לפני שאני נהנה ממנה."

הסוכריה של משה פביאן (44), היתה אמורה להיות חופשת־הבראה, שלה הוא זכאי כמו כל נכה־צה"ל. „בשנת 1951 נקבעה לי נכות של 50 אחוזים" מספר פביאן, „ובשנת 1955 סווגתי כנכה לצ־מיתות בשיעור של 20 אחוזים. לפי סוג הבריאות שלי, מגיעים לי שיבעה ימי־הבראה בשנה ממישרד־הביטחון, ובאמת אישרו לי את זה. אבל כאן התעוררה בעייה בלתי־צפוייה."

אגף־השיקום של מישרד־הביטחון נותן לנכים הקצבה של 111 לירות ליום־הב־ראה, וכן מס־ערך־מוסף. הסכום אינו מספיק לכיסוי הוצאות ההבראה, שכן יום־אירוח כזה בבית הבראה, עולה בממו־צע שלוש־מאות לירות.

איפה ההיגיון? „בחשבון פשוט," הוא אומר, „הבנתי שמהכסף הזה אני יכול לממן רק שלושה ימי־הבראה. אבל נתקלתי בסירוב, ואז גיליתי דבר מוזר. נכה שמצבו הכספי דחוק, אינו יכול כלל לנצל את סכום הכסף העומד לרשותו לצורך הבראה. הוא חייב לצאת בדיוק ל־מיספר הימים שהרופא קבע עבורו, והוא צריך להשלים את דמי האירוח מכיסו, או לשבת בבית ולוותר על הכסף ועל ההבראה.

„כך נוצר מצב, שבו נכים רבים שאי־נם מסוגלים להשלים את סכום־הכסף ה־מבוקש, פשוט אינם יוצאים להבראה ומ־וותרים על זכותם. אולי, בעצם, זאת הכ־וונה של אגף־השיקום? לתת מעט כסף כדי שלא יוכלו לצאת, ביגלל העקשנות שלהם על מיספר הימים? הם חוסכים כסף על חשבון הנכים. איפה ההיגיון כאן?"

לנצל את הכסף. משה וינאבר, סגן מנהל לישכת־השיקום המחוזית בבני־ברק, המטפל בענייניו של פביאן, מסביר: „א־נחנו בסך־הכל מבצעים מדיניות, האומרת שאנו צמודים למחירים של קופת־חולים. לא נעלם מעינינו שהסכום שאנו נותנים איננו מספיק.

„אם החולה באמת זקוק להבראה, אז שייצא למיספר הימים שהרופא קבע עבו־רו, ויוסיף את ההפרש מכיסו. אם הנכה אינו זקוק להבראה, למרות שקיבל שיבעה ימים, הרי שלושה ימים לא יעזרו לו בין כה וכה."

„זהו טיעון מגוחך. שינצלו את הכסף בצורה הטובה ביותר," טוען משה פביאן „ואם הנכה באמת זקוק להבראה, אבל אינו מסוגל להשלים מכיסו את ההפרש, מה קורה? האם הוא הופך באופן אוטו־מטי לנכה צה"ל שאינו זקוק להבראה?"

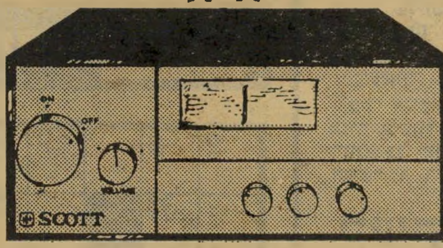

1947

כבר לפני 30 שנה היתה מערכת זו הטובה בעולם!

והיום ב־1977־

R 336

מערכת של עצמה!

ל - SCOTT R 336 הספק רצוף של
84 WATT RMS עם 0,3% עיוותים בכל תחום התדירויות
בין 20 HZ ל - 20 KHZ.
אך מלבד ההספק ל - SCOTT R 336 נתונים נוספים אשר תמצא
רק בציוד מקצועי מעולה.
בקש הדגמה ונתונים, וכמו כן השוואה באחד מאולמי התצוגה
ותיווכח כי SCOTT הוא הקניה הטובה ביותר.

SCOTT.
The Name to listen to.
American Technology | Receivers/Tuners/Amplifers/Turntables/Speakers

שיווק, הפצה ושירות Pilot
אולמי תצוגה: תל-אביב: אלנבי 66
ירושלים: שמואל הנביא 66
חיפה: ככר מאירהוף, קרית אליעזר

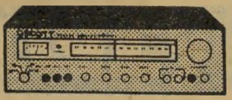

R 306
AM/FM stereo receiver
15 watts per channel

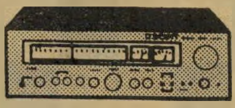

R 326
AM/FM stereo receiver
30 watts per channel

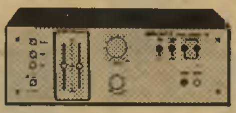

A 406
integrated stereo amplifier
15 watts per channel

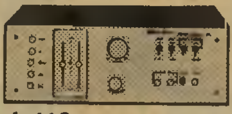

A 416
integrated stereo amplifier
20 watts per channel

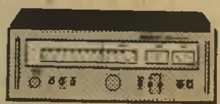

T 526
AM/FM stereo tuner
sensitivity: AM 100mv/m
FM 1.9 mv

מערכות מ־15 עד 200w

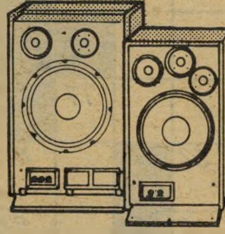

Loudspeaker Systems
For the discriminating
Ear

רשימת סוכנים מורשים (חלקית):
תל־אביב: שטרום, ה' באייר 24; אמפוניק, אבן גבירול 139; אורית, אחד העם 19; קולבוטרוניק, אבן גבירול 46; אולטרא מערכות, אבן גבירול 61; סלון להיט, אבן גבירול 20. **יפו:** פינדר בע"מ, שד' ירושלים 28. **רמת־גן:** בית הסטריאו, ארלוזורוב 1; „גולדן סטריאו", ז'בוטינסקי 97. **רמת־חן:** חדידה עמרם, „אדם", אלוף דוד 2. **פ"ת:** לירון, ההגנה 17. **בת־ים:** סלון פילוט, רוטשילד 14. **רחובות:** סלון פילוט, לוין אפשטיין 23. **ראשון־לציון:** יורם לב, רוטשילד 14. **חיפה:** פרדי שמחה, אחד־העם 12; סטריאו שירי, הרצל 39. **קרית־מוצקין:** שיווק הקריות, שד' השופטים 12. **קרית־ים א':** אחים נפטלברג, ורבורג 3. **ירושלים:** רדיו לוי, שמאי 17; פאול, אבן ישראל 2. **חדרה:** שוויצר, הרברט סמואל 68; הכט, רוטשילד 38. **באר־שבע:** השירות האלקטרוני בע"מ, העצמאות 49. **אשדוד:** יעקובסון, רח' רמב"ם 88. **טבריה:** אלקטרו זהר, מרכז שקם חדש.

אגפא אצל אגפא!!
קודק אצל קודק!!

אמנם לא „מהיום למחר" אבל באיכות הגבוהה ביותר המקובלת בארץ, וזאת בזמן קצר מאד!!
מבחר גדול בחנות המקצועית והותיקה בחיפה
„פוטו־ברנר"
מכירה ● החלפה ● קניה

פוטו ברנר

רמקולי KEF קובעים יותר מכל מרכיב אחד, את איכות המערכת.
דו״חות צרכנים ומפרטים טכניים „מלוס" ארלוזורוב 15, תל-אביב

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 769
תאריך 24.7.52

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הקדיש כתבת־תחקיר נרחבת תחת הכותרת „חלום בלהות בנצרת" שהקיפה דין־וחשבון על המתרחש בין כתלי בית־היתומים הנוצרי ווספיה בנצרת, שמעליו מתנוסס דגל הוותיקן. הכתבה תיארה את התעללותה של מנהלת המוסד, הגב' דלאל, שנהגה עינויי גוף, צליפה וצריבה על גופות היתומים שבמוסדה. האב־הרוחני, והאחראי למתרחש במוסד הנוצרי ליתומים, המטראן ג'ורג' חכים * הגיב על חקירת השבועון: „זה עניין קטן באמת. לכל אדם יש שיטות משלו לחנך ילדים. נראה שמנהלת המוסד הזה היתה קצת מחמירה. זה הכל." במדור „קורא יקר" הגיב אורי אבנרי על התקפה שערך עורך „מעריב", עזריאל קרליבך, על העיתונאי עמוס קינן, שמישפטו התנהל באותם ימים בתל־אביב: „אותו עיתונאי שכתב את המאמר נגד ,עוזי' הוסיף כמה משפטים המביעים פחות או יותר את דעת החברה שהוא מייצג אותה על הדור הצעיר כולו: '...מימיו לא יצא מד' אמות חוג הנוער הפרטיזני... זהו ילד הפלא הצברי... הוא לא קרא ולא שנה, הוא לא למד ולא השכיל, הוא לא ראה ולא שמע — אבל הוא יודע את הכל'..." במדור 'טייס' תיאר כתב־השבועון את הטייס אורי בראייר, הקברניט המוסמך הישראלי הראשון של חברת „אל־על". עמוד שלם הוקדש לתמונות מדרכו האחרונה של סגן ראש הממשלה המנוח אליעזר קפלן.

בכותרת „חסמבה באה אל הילדים" הביא „העולם הזה", לפני 25 שנים, את תקציר הצגת „חסמבה" מאת יגאל מוסינזון, כאשר תגובת הילדים למחזה מוגדרת „חסמבה על מעלותיה ומגרעותיה עוררה את דמיונם והלהיבה אותו." ב„חקירה מיוחדת" בחגו כתבי המערכת את מותו של חניך הגדנ"ע, אורי אפשטיין, במסע שערך הגדנ"ע במורדות הכרמל. במדור התיאטרון הציג מבקר השבועון שאלות שנגעו לרפרטואר הממוסחר של התיאטרון הקאמרי.

בשער הגיליון: פולה גיטליס, כתבת של שני שבועונים בציריך ובג'נבה ושליחה מיוחדת של שירות השידור הבריטי (הבי.בי.סי.) שביקרה בארץ. בשובה ללונדון נשאלה פולה מי היתה האישיות שהשאירה עליה את הרושם החזק ביותר בעת שהותה בארץ. תשובתה: האלוף יצחק שדה. כהוכחה הציאה פולה חבצלת אדומה ומיובשת שקיבלה מהאלוף, וסיפרה: אחר היכרות של דקות ספורות בה לגמה כוסית קוניאק בחברת שדה, בביתו היפואי, יצא האלוף אל גנו, קטף את הפרח בעל הגיבעול הענק, והקדישו לפולה „הנראית כמו חבצלת". כעודה, היא לא שכחה לציין את שדה באחד ממאמריה כ„אישיות מעניינת ביותר".

למחרת פסק־הדין הזדרזה הרבנות לשגר הודעה חגיגית ללישכת־המודיעין הממשלתית, ותבעה את פירסומה בעיתונות. הכותרת: בית־המשפט המחוזי לא הכיר בנישואין על־ידי רב בלתי־מוסמך. בין השאר פורסמו בהבלטה דברי הד"ר דב בר: „לפי חוקי המדינה צריך לרשום את הנישואין אצל הרשות הרושמת והמוסמכת מטעם מישרד הדתות והרבנות הראשית. לפי החוק עוברים בני הזוג, שאינם דואגים שהנישואין יירשמו לפני הרשות הרושמת, עבירה פלילית וכן אשם בעבירה האדם המסדר קידושין ללא סמכות."

ידיעה זו השאירה רושם מדכא על אלפי אזרחים בהם עורר נצחונו של הזוג יובל תקווה כלשהי. נוסף לכך נגדה הודעת הרבנות בצורה אבסורדית את פסק דינו של השופט כהן, שניתן ימים מעטים לפני כן באותו בית־המשפט, למרות התנגדותה המרה של הרבנות.

העובדה לא נתערערה. חקירה קטנה הוציאה לאור תכסיס של מנסחי ההודעה לעיתונות. הרבנות ניסתה לטשטש את הרושם החזק שהותיר פסק־הדין של השופט כהן. בנסחה את הידיעה התעלמה מן הנימוקים האמיתיים שהניעו את השופט קיסטר להימנע מלהכיר בנישואי הזוג פריד. הסיבה, גירושיה של בטי פריד מבעלה הראשון נעשו אצל שופט־שלום אזרחי בארצות־הברית, גירושין שאינם בעלי תוקף בארץ, ועל כן, לא ניתן לה להינשא בטרם התגרשה ב„גט כריתות".

פסק־הדין של השופט קיסטר לא שימש תקדים, ולא ביטל את התקדים של השופט כהן במשפט אביגיל ומיכאל. פסק־דין זה לא בוטל על־ידי בית־המישפט־העליון. לפיכך המצב החוקי הוא שאין צורך באישור הרבנות כדי שנישואים בין יהודים יוכרו על־ידי המדינה.

אולם אין פירוש הדבר שיישנן בארץ נישואין אזרחיים. אביגיל ומיכאל ניצחו אחר שעורך־דינם, דויד גנור, שיכנע את השופט שדת ישראל אינה מחייבת נוכחותו של רב בטקס נישואין. אולם עצם העובדה שבמדינת ישראל קובעת הדת את צורת הנישואין לא נתערערה.

עזריאל קרליבך תוקף את „עוזי" (עמוס קינן) ✶ אבא אבן טורק את הדלת לפני הערבים ✶ דת ישראל אינה מחייבת נוכחות רב בטכס־נישואין ✶ יורשו של הכליף מבגדד

העם

חשבון של חנות מכולת

השבוע נקשה ההיסטוריה על דלית משרד החוץ הישראלי. אולם השוער חשב בטעות שזו קבצנית עוברת־אורח.

זו הפעם הראשונה מאז תום מלחמת העצמאות הופיע מנהיג ערבי במישרד ישראלי וביקש רישמית את עזרת ישראל לעניין הלאומי הערבי. היה זה מנהיג התנועה הלאומית הטוניסאית, שביקש מאת שגריר ישראל בוושינגטון ** שיצטרף לרשימת האומות הדורשות להעלות את עניין מילחמת־השיחרור הטוניסאית באו"ם. בדרישה תמכו כל מדינות דרום אסיה והחבר־הערבי.

מאבק העם הטוניסי בשילטון קולוניאלי מתנוון דומה מכל הבחינות למאבק השיחרור העברי נגד שילטון המנדט. אלא שפקידי המנדט הבריטי היו מלאכים טהורים בהשוואה לקציני לגיון־הזרים הצרפתי. סירובה של ישראל להצטרף לתומכי שיחרור טוניסיה אינה מהווה רק בעיטה בדעת הקהל העולמית, שניצבה לימין תנועת השיחרור העברית, אלא שהיא גם מעשה של טיפשות.

הודיע הדובר הישראלי: ישראל תמכה בעצמאות לוב הערבית *, ולא זכתה על־ידי כך בשום יתרון מעשי. היה זה חשבון של בעל חנות־מכולת הרוצה לקבל פרוטות עבור קופסת־סרדינים שמכר. לא היה זה חשבון של מדינאי המוכן להשקיע מאמצים במדיניות של טווח ארוך לרכישת אהדתם של מיליוני הערבים במרחב, השואפים לשיחרור הלאומי והמאמינים כי שיחרור זה סותר את כוונות ישראל.

רטן מומחה ישראלי לענייני ערב: האסון הוא שמישרד החוץ הישראלי הוא בידי קבוצה של אנשי המערב (ובראשם וולטר איתן ** ואבא אבן), העוקבים בחרדה אחר כל ניד של עלה בעץ פאריסאי, לונדוני ושינגטוני, אך אדישים לחלוטין לסערות המוות על הגלים בבגדאד, דמשק וקהיר.

* כיום ראש הכנסיה האורתודוכסית המזרחית בלבנון. מנהיגם הדתי של המארונים.

** אבא אבן, שכיהן בו־זמנית כשגריר בוושינגטון ובמרכז האו"ם בניו־יורק.

* בראשותו של המלך אידריס.

** כיום יו"ר הוועד המנהל של רשות השידור.

דת

עדיין אין נישואים אזרחיים

אביגיל ומיכאל יובל ניצחו במאבק הגדול בינם לבין הרבנות הראשית (העולם הזה 763), ומיהרו למישרד הרישום המחוזי, מצויידים בפסק־דין הצהרתי המאשר את נישואיהם.

אולם השימחה באה קודם זמנה. בהפנות בני הזוג את תשומת־ליבם של פקידי המישרד לפסק־הדין של השופט המחוזי בנימין כהן, נוצר תקדים: הפקיד סירב למלא את צו החוק.

סוף טוף, בעל ואשה. משפט זה, שספקת עיני אלפים רבים, שהאמינו עד כה שלרבנות הראשית הכוח העליון להעניק להם מעמד של נישואין, מוטט את היוקרה של הרבנות וסיכן את פרנסתה, והכריחה להמר על הקלף האחרון: כל עוד בית־הדין הגבוה לצדק (בית המשפט העליון) לא אישר את פסק־הדין המחוזי, אפשר למרר את חיי בני הזוג.

אולם גם הרבנות הראשית נוכחה, תוך ימים ספורים, לדעת שהפעם הוכתה מכה ניצחת. שעות מספר לפני הישלח בקשה למתן פסק־דין הצהרתי לבית־המשפט העליון בירושלים, הסירה הרבנות את הלחץ. אביגיל ומיכאל הוכרו, סוף סוף, על־ידי המדינה, כבעל ואשה חוקיים.

הרבנות קיללה את היום בו גזרה על הזוג יובל להישאר רווק, בהסתמכה על תקנה דתית האוסרת נישואיו של מאהב לגרושה. היא גם ניסתה להטיל איפול על התבוסה שנחלה. אך ללא הצלחה רבה. המאורע חדר לשכבות רבות בציבור, ועורר תסיסה בזוגות רבים שחיו שנים רבות כבעל ואשה בלתי מוכרים על־ידי החוק. ראשוני זוגות אלה החלו להתדפק על דלתות בתי־המשפט, וביקשו את הכרת החוק במעמדם המשפחתי.

הודעה חגיגית ומיוחדת. הזוג הראשון, משה פריד וחברתו בטי. את היועץ המשפטי ייצג ד"ר דב בר, שביקש לכפות את עליונות הרבנות הראשית כפוסקת יחידה בהלכות נישואין. הפעם עלה הדבר בידו. השופט המחוזי חובש הכיפה, ד"ר יצחק קיסטר *, לפניו הובאו המבקשים, השיב את פניהם ריקם. בני הזוג פריד, בחרו להינשא אחר סירוב הרבנות אצל הרב יהודה מאיר הדסאי, הכבש השחור של עדת הרבנים, שהשיא גם את בני הזוג יובל.

* מאוחר יותר, שופט בבית־המישפט־העליון.

הרמטכ"ל ידין ובן־גוריון בהלוויית שר־האוצר אליעזר קפלן
וגם חסמבה ויצחק שדה

אנשים

● **הארון אל־ראשיד,** הכליף האגדי של אלף לילה ולילה מצא יורש בדמותו של ראש העיר התקיף של חיפה. כששמע **אבא חושי** כי בני עירו מתלוננים על תחבורת מכוניות המשא בשבת, חבש משקפי שמש, הסתובב בשפת בבוקר בתורים, הקשיב לשיחות הקהל מבלי שיזוהה. מסקנותיו: יש להתקין מקומות ישיבה נוחים על מכוניות־המשא, ולשפר את הסידורים.

● כאשר סקן שבועון־החדשות האמריקאי טיים, במדור „הספרים" שלו את סיפרו של **שלום עליכם,** כוכב נודד, שהופיע השבוע בתרגום לאנגלית, פירסם את תמונתו של שלום עליכם, המתולתל ובעל־המצבטיים. כותרת־המישנה של התמונה נקבעה אחת מאימרותיו הידועות של ההומוריסטן האידישאי: „בלי אצבעות אינך יכול לחטט באפך!"

● מיפקד אחרון של בעלי־חיים בחווילתו הנרחבת של **ארנסט** (למי צילצלו הפעמונים?) **המינגווי,** באי קובה, גילה כי בראש רשימת בעלי החיים חביביו של הסופר הנודע, עומדים החתולים. מיספרם בבית המינגוויי: 22.

צו האופנה..
שמפו רויאל!
ROYAL
SHAMPOO
Lustre
עץ הזית
1977
פרסום פלד משה עמר נורברט

רחל מרחלת על כל העולם

גברים במלכודת

אני לא יודעת אם מה שקרה זה בגלל שכולם בחופשה, ועונת המלפפונים בעיצומה, אבל מה שבולט היום בנוף זה פשוט המון חתיכות פנויות, מה שקרוי פתוחות להצעות.

אני יודעת שהגברים שביניכם משוכנעים שגם הפעם הסיבה היא חוסר גברים לעומת נשים, אבל צר לי לאכזב אתכם. כי אליבא דשושו **עטרי**, התקליטנית בה"א הידיעה של רשת ג' יש גברים ואפילו מעל לראש. רק מה? זה פשוט לא זה.

„נמאס לי להתפשר כל הזמן עם מה שיש בשטח," היא אומרת. „החלטתי להשאיר לעצמי את הזכות לצאת עם מי שאני רוצה, מתי שאני רוצה, בלי לפחד שאני עלולה לאחר איזה רכבת ארורה, כמו שהרבה צעירות חושבות.

„אני מחפשת היום אהבה מיוחדת, ואת זה קשה מאד למצוא. כי הגברים של היום הם סתם חצופים קטנים, שחושבים שכל העולם שייך להם. אז אני מעדיפה לא להכיר, ופשוט טוב לי עם עצמי. נמאס לי מכל החיזורים השיגרתיים, עם קומפלט הקומפלימנטים. כולם לא טיבעיים, ופשוט לא מעניינים אותי. יכול להיות שאני בררנית מדי," מוסיפה שושו החתיכה. „אבל כל עוד אפשר להיות בררנית, סחתיין, למה לא?"

אומנם, במסיבה שנערכה בשבוע שעבר הדביקו לשושי רומן עם טכנאי רשות השידור **קובי מרדן**, אבל מידידות עד לרומן של ממש המרחק עדיין גדול. שושי לא ממהרת וכשיגיע לעיר מישהו, אבל באמת מיוחד, תראו שהיא תהיה שוב בעניינים.

מה שמעניין הוא שדיעה דומה בדיוק שמעתי מחתיכה ידועה אחרת, **לידיה טאוסינג**, בתו של מי שהיה מנהל אליטליה בישראל, המנהלת כיום מישרד־נסיעות משלה. „אין היום בעיר אף אחד בסטייל." קובעת לידיה, „ואני מכירה לפחות עשרים חתיכות מבוקשות שתדקלמנה אותו הדבר. מצב הגברים ממש גרוע. לא שחסרים, חלילה, כמות יש בלי עין הרע, אבל זה לא זה! כולם גם נורא נחמדים, אבל גם זה לא מספיק לרומן. התקן החדש הוא שיהיה פיקח, אוהב לחיות, עשיר, חוש־הומור, שיהיה קצת הרבה משוגע ובקיצור, איך שאומרים — איש העולם."

אז אם אתם מכירים גברים שיש להם כל זה, אל תשכחו להפנות אותם אל לידיה, כי יש לה רשימה של לפחות עשרים חתיכות מוכנות ומזומנות. ואם אין הרבה גברים כאלה, גם לבעייה הזאת יש ללידיה שהיא אשת עולם ותיקה, פתרון. „אולי משני גברים, אפשר להרכיב גבר אחד שיתקרב לדרישות. כל אחד יביא את מה שיש לו, וביחד יהיה יופי של בן־אדם," היא אומרת. „ואם אתם שואלים אותה, אז היא למשל יכולה להסתדר יופי, גם עם שניים. נא להסתדר בזוגות, ולעמוד יפה בתור.

כתובה בת מיליון

לפני שנה בדיוק הם נישאו בפסטיבל, שזכה אצלנו בכותרת פסטיבל השבוע, בחתונה שלא היתה מביישת אפילו את **בצלאל מזרחי**. אבל מה שקורה ביניהם היום מתרחש בקול דממה דקה, אשר לפי מקורות יודעי דבר יהפוך בקרוב לפסטיבל לא פחות קטן.

ואני מתכוונת לחתונתם של **עמוס אוזן**, בנם של מי שהיה שר־החקלאות **אהרון אוזן** ואשתו **ג'ני**, שנשא לאשה והשרים דהיום **משה דיין, אריק שרון** ו**יגאל הורוביץ**. הפלישה הסודית ללבנון שאירעה באותו יום, לא הזיזה כימעט לאף אחד. הטכס שנערך על־ידי הרב הראשון־לציון **עובדיה יוסף**, נמשך ונמשך עד שאחרון האח"מים בירך את הזוג.

איש גם לא שם לב לכך שהחתן, עמוס, חתם על כתובה של מיליון לירות ישראליות טבין ותקילין. וכשהיפנו את תשומת ליבו של יהושע רבינוביץ לכך, הוא הפטיר: „אולי צריך להתחיל לחפש פה את מקורות ההון השחור." אבל נראה שאפילו חתונה מפוארת שכזאת, אינה ערובה לאושר בחיים.

יפה ועמוס אוזן ליד השר־לשעבר אהרון אוזן
סוף הפסטיבל

את **יפה חתון**, פקידה בבנק הפועלים בבאר־שבע. אלא שכעבור זמן קצר בילבד, אירעה המהפכה השקטה.

החתונה היתה הגדולה בחתונות ישראל. זרקורים האירו לשמיים, כדי לסמן את מיקומה המדוייק לשלושת המסוקים שהביאו למקום את נשיא המדינה, ראש הממשלה והרמטכ"ל. עשרות שוטרים כיוונו את אלפי המכוניות, שמילאו את המישטח הענק לפני המרכז הקהילתי של מושב גילת, מקום מושבה של מישפחת אוזן.

כמויות המזון האדירות נעלמו כהרף־עין מעל השולחנות, ואת ההצגה האמיתית גנבו נבחרי העם, שהגיעו לדרום בהרכב מלא. ביניהם היו הלשעברים **יהושע רבינוביץ, שמעון פרס, חיים צדוק, גד יעקובי, אהרון ידלין** ו**יגאל אלון**

אימנם יפה חתון, שהפכה ליפה אוזן, החלה לעבוד כפקידה במישרד־החינוך בבאר־שבע שזה לכל הדעות, יותר מכובד מפקידה בבנק, ועמוס המשיך לעבוד כחקלאי במושב, אבל השבוע פתחו השניים תיק גירושין בבית־הדין הרבני שבדרום.

ממישפחת אוזן סירבו להגיב על הידיעה, וכששאלתי את כבוד השר לשעבר, הוא אמר לי: „נכון, הם רבו ביניהם. אבל אני לא אומר מה הסיבה. תשאלי אותם בעצמך," וטרק את הטלפון. אפשר להבין אותו.

ואם תביאו בחשבון את הכתובה בת המיליון, ואת העובדה שליפה יש רקע פיננסי של פקידה בבנק, אז תסכימו איתי שמחכה לנו חגיגה לא קטנה. אבל אתם יכולים לסמוך על כבוד השר לשעבר. שהפעם כבר לא יעשה מזה פסטיבל.

גולדה גנבה את ההצגה

ההפתעה הגדולה של חגיגות ה־14 ביולי, שנערכו השנה במועדון הים־התיכון באילת היתה, ללא ספק, **גולדה**. אבל גם מי שחיפש את גולדה מאיר בין הנשים הרבות שהיו שם, לא יכול להתעלם מגולדה החביבה, שהסתובבה עירומה בין החוגגים והציגה בגאווה חזה ענק, שכל קשר בינו לבין גולדה מאיר מיקרי בילבד.

ז'אן מורוג וידידה
כל המאמצים

צירוף כזה, של ממדי גוף נכבדים עם שם כמו גולדה, לא רואים בכל יום, כך שבמשך כל אירועי החג הצרפתי הריעו הצרפתים לגולדה על כל מיבצע שלה, כשהאורחים הישראלים מצטרפים בקריאות: „גולדה! גולדה!" וגולדה לא איכזבה.

כבר בערב החג, אחרי הסעודה המסורתית, בנוכחות כל נכבדי אילת, הפתיעה גולדה את הרוקדים בדיסקוטק שעל הבריכה בריקוד נועז, כשהיא מסירה את בגדיה בזה אחר זה, בעידוד נמרץ של הקהל. ולמחרת היתה אטרקציה נוספת בתחרויות המים ההיתוליות, שהיוו תחליף לשיחזור המשעשע של כיבוש הבסטיליה. השנה כבשו כולם את כולם, וכמובן את החתיכות המשגעות, שהסתובבו שם חשופות חזה בכמות מתוגברת.

קרבות־המים המסורתיים בבריכת המלון החלו בשעה 11. המתמודדים, שהתחלפו לסירוגין, התייצבו על רפסודות ושטו זה מול זה מצויידים ברמחים עטופי סמרטוטים, כשהמנצח הוא זה שמצליח שלא ליפול למים. אחרי שהוכתר האלוף החל מיצעד המזון, שנמשך כ־40 דקות והדהים את כל אשפי הגורמה המצויים ברזי המיטבח הצרפתי.

זוגות־זוגות של חתיכות בביקיני הגישו כמאה מגשי מאכלים למיניהם, תאווה לעיניים וחגיגה לחיך, וביניהם חזירים שלמים, ברווזים צלויים, דגים באורך מטר וחצי, ערימות של מנגו וקוקוסים, כל סוגי הפירות, מיבחר גבינות, עוגות ושאר מיני מזונות שדימיוננו הקולינארי קטן מלשערו.

כמו שהסביר שף המועדון, **ז'אן מורוג**: „השנה החלטנו לפצות את האורחים על היעדר הצגה מיוחדת, והחלטנו שלפחות האוכל יהיה בלתי־נשכח."

ומי שחיפש פיצוי נוסף לאחר הזלילה מבלי לקפח אף מגש, יכול היה לקנח בשטיפת העיניים בחתיכות העירומות תוצרת חוץ. אני, למשל, לא מבינה איך בכלל היה למישהו תיאבון למשהו אחר.

גולדה וגלי עטרי באילת
ההצגה הגדולה

שינוי תיסרוקת

תראו תראו איך שלהיות ספרית זה לא רק מיקצוע, רבותי. היום הספריות יוצאות רק עם אקדמאים, ושומרות על קלאס סטייל קצוץ וקצר. אלא שבחיים הפרטיים שלהן הכל, בסופו של דבר, נסגר במעגל.

אחד הרומנים היפים בעיר הוא דווקא של שני לשעברים של ספרים. היהלומן החתיך **מיכה גיטר**, מי שהיה נשוי לספרית **ויאולט**. מנהל רומן חם כימעט כמו הקיץ שעובר עלינו, עם אחת הגרושות החתיכות והמבוקשות, **לאה חרמון**, מי שהיתה נשואה לדוקטור **אורי אלקיים**.

אורי, כידוע, התגרש מלאה, נשא לאשה את הספרית **בתיה** ונסע איתה לניו־יורק. יעני זה התגרש מספרית, וזה התחתן עם ספרית. אבל שני הגרושים מכאן ומכאן יוצאים עכשיו ומוציאים לכולם את העיניים בסיפור־אהבה כזה שכבר מזמן לא ראינו.

מה שבטוח, שם לא ימשכו בשערות. התיסרוקת מעל לכל.

בומבה והילדים

בומבה צור ושני ילדיו, שלומי בן העשר וטל בת השש־עשרה, ניצבו דוממים ליד קבר אמם. רק ברגע שבו נשמע קולו השבור של בומבה אומר קדיש, פרצה טל בבכי מר. הילדים והאב העריצו את אמם המנוחה, שהיתה אשה יפת נפש ואצילה, אהובה על כל מכריה הרבים וידידיה שהיו כולם חברים בלב ונפש.

„היה בה צירוף בלתי־רגיל של תכונות. היא היתה אם נפלאה, רעייה נהדרת וחברה בלתי־רגילה, כל המילים היפות בעולם לא יספיקו כדי לתאר את האשה המופלאה הזו. על מינה צור אפשר לדבר רק בסופרלאטיבים.״

השחקן שייקה אופיר נשמע נרגש, כשניסה לתאר את דמותה של מינה צור, רעייתו של השחקן בומבה צור שנפטרה ביום השני שעבר בעיקבות מחלה קשה שבה לקתה לפני כשלוש שנים.

מותה של מינה לא היכה בתדהמה את ידידיהם הרבים של הצורים. על מחלתה האנושה היה כבר ידוע מזה כשנה, ואורותיה ניכרו היטב באשה היפה. אולם הצער שעטף את מקורביהם וידידיהם של מינה ובומבה צור, כמעט בלתי־ניתן לתיאור.

מינה היתה אשה יפהפייה. היא נולדה למישפחת בעל־תשובה, מישפחה מסורתית שהתגוררה בשכונת תלפיות שבצפון העיר. אביה היה יהודי בר־אוריין, פועל פשוט, ואמה עקרת־בית. אחותה, חנה, נישאה לשמאי צוויגריין, פקיד בכיר במישרד מבקר־המדינה ואילו אחיה, יעקב בעל־תשובה, היה עיתונאי עד שהתוודע לצייר מארק שאגאל וקיבל ממנו אישור בלעדי למכור חלק מהדפסיו. כיום הוא נחשב סוחר־אמנות נודע בשוק הבינלאומי. מינה למדה בסמינר למורות ולגננות על שם דוד ילין בבית־הכרם, ובאותה תקופה הכירה את הגרפיקאי חובב כרובי, שלמד בבצלאל. השניים נישאו, ומינה הלכה אחר בעלה לתל־אביב.

היא היתה יפה, נחמדה ואהובה. מישפחת כרובי הצעירה נמנתה עם חוגי הבוהמה, שבהם היו חברים גם בומבה צור ואשתו דאז, איילה. חבר אחר באותו חוג היה השחקן שייקה אופיר, וכשהוזמן שייקה על־ידי הבמאי לארי פירס לשחק בסירטו מעשה במונית, מייד הציע את מינה כבת־זוגו. היא זכתה בתפקיד הנכסף, ואף הופיעה בתמונת השער של גליון העולם הזה שבישר לקוראיו כי כוכבת חדשה נולדה.

באותה תקופה התגרש בומבה מאשתו איילה, אם בנו אמנון ובינו לבין מינה פרח רומן סודי, שבעיקבותיו התגרשה מינה מבעלה, חובב.

האופירים

לידיה ושייקה, ידידים ותיקים של משפחת צור. שייקה הכיר את מינה עוד מהתקופה שבה היתה נשואה לגרפיקאי חובב כרובי, וסידר לה את תפקידה הקולנועי בסרט **מעשה במונית** שבו הופיעה מולו. הבמאי לארי פירס אמר לו אז: „אני מקנא בך שמופיעה לצידך בחורה כל־כך יפה כמו מינה״

הרומן הסודי היתגלה

הרומן בין בומבה, כבד־הגוף, ששהיה אז שחקן בלתי־ידוע לבין היפהפייה המושכת שכוכבה החל דורך, הפך סנסציה בחוגי הבוהמה. איש לא הבין מה מצאה מינה, שהיתה נשואה לגבר יפה־תואר ככרובי, בבומבה המגושם. אולם מינה הסבירה זאת בעצמה: „אני פשוט אוהבת אותו,״ אמרה לידידיה.

השניים נאלצו להימלט מן הסערה החברתית שבאה בעקבות גילוי הרומן ביניהם, ומייד אחרי שנישאו נסעו לאנגליה. בומבה למד תיאטרון, ומינה עבדה לפרנסתם.

ואילו חובב כרובי נסע להירגע בארצות־הברית, שם פגש באלמנת מילחמת־סיני שנסעה לשכוח שם את יגונה, ונשא אותה לאשה.

בומבה ומינה צור היו נשואים באושר שמונה־עשר שנים. כשחזרו מאנגליה התגוררו בדירת חדר וחצי ברחוב יהודה המכבי בתל־אביב. בומבה החל מצליח כשחקן ובנה במו ידיו וילה מפוארת בת 10 חדרים בהרצליה־פיתוח. מספר ידיד־המישפחה, שאול ביבר:

„השותפות בין מינה ובומבה היתה בלתי־רגילה. הם חיו באושר. לא היו להם סתם חברים, חוג מכריהם הגדול היה חוג של חברים בלב ונפש. מינה היתה פתוחה, היתה מוכנה להכניס אל ביתה כל אדם מהרחוב להאכיל להשקות ולטפל בו, בומבה היה איש קשה, אבל היא ריככה אותו. הוא נטה להתווכח, היא היתה מרגיעה. השילוב הזה בין האשה הרכה והנפלאה לבין האיש הקשה גרם לכך שהחברים היו באמת קשורים אליהם במיוחד.

„החוג, שכלל את שייקה ויפה ירקוני,

ניצן

שלמה ניצן ייצג בהלוויה את דור השחקנים הצעירים, שהכירו את מינה דרך בעלה בומבה צור, היו מבאי ביתה ורחשו לה כבוד רב.

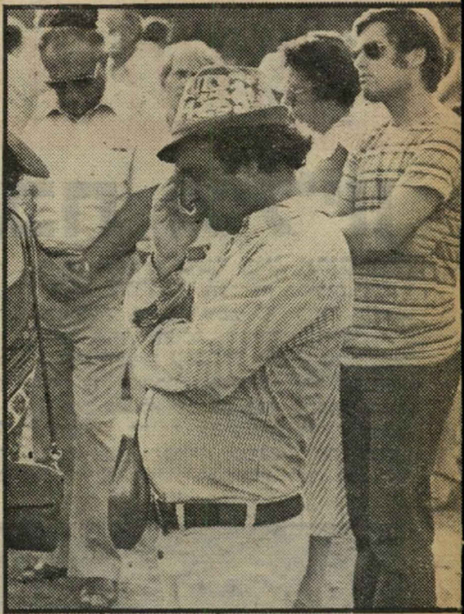

בן־סירא

חבב רביעיית מועדון התיאטרון יעקב („יענקל׳ה״) בן־סירא היה בין האמנים הרבים שהשתתפו בהלווייתה של מינה צור.

מיכאלי

רבקה מיכאלי באה להלווייה בגפה, והיתה שקועה בדיכדון עמוק. היא מחתה את דמעותיה שוב ושוב ונמנעה משיחות.

גרציאני

המנצח יצחק („זיקו״) גרציאני התיידד מאד עם מישפחת צור בעת שעבד עם בומבה במחזמר **כנר על הגג** בתיאטרון גודיק.

הטרגדיה של בומבה

בימי הזוהר מינה צור כפי שהופיעה על שער גליון **העולם הזה**, שבישר לקוראיו כי היא התגלית החדשה של הקולנוע הישראלי. באותה תקופה היתה מינה נשואה לגרפיקאי חובב כרובי, ושיחקה בסרט „מעשה במונית".

האושר מינה ובומבה צור לפני עשר שנים, בעת שערכו את חגיגת ברית־המילה לבנם שלומי. אז היה בומבה בשיא הצלחתו הבימתית, ככוכב של מחזות־זמר וקומדיות מצליחות.

אותי ואת אשתי אורנה, את יוסי בנאי ואשתו אביבה, את רבקל'ה מהצ'יזבטרון ובעלה מקס, שייקה ולידיה אופיר, המנצח זיקו גרציאני ואשתו דורה ועוד רבים אחרים, גידל את הילדים של כולם ביחד, וחי את הצרות והשמחות של כל אחד מהחבורה."

השלמה הדדית

בשנים האחרונות נמנע בומבה צור להופיע בתיאטרון. מינה לא לחצה עליו. היא ידעה כי בעלה שונא להופיע. הוא העדיף להתמסר לעבודה האהובה עליו במיוחד: הדרכת חוגים דרמאתיים באיזור השרון. בומבה הוא אדם מסודר. בשנים שבהן הרוויח כסף רב ידע להשקיע אותו במקומות הנכונים. מינה עזרה לו. היא היתה אשה חסכנית שידעה לנהל את משק ביתה להפליא. היא עצמה עבדה כגננת בהרצליה.

תמיד התפארה כי היא קונה בגדים, הנראים יוצא־מן־הכלל, בפרוטות. בעוד חברותיה התהדרו בשמלות מבוטיקים תל־אביביים יקרים, היתה מינה קונה בגדים בבזארים של שוק הכרמל ושוק בצלאל, והיתה קונה נעליים פגומות שהפגם לא ניראה בהן. ולא מפני שהיתה קמצנית אלא פשוט משום שלא היתה בזבזנית. היא מעולם לא דרשה מבומבה בילויים או נסיעות לחו"ל. השניים השלימו זה את זו. וכשהיה מדובר בשני ילדיהם, טל ושלומי, הם לא חסכו מאום. ביתם היה מלא מכל טוב.

הבן שלומי נולד כפג, וכשהגיע המועד לערוך לו ברית־מילה נמלאה הווילה בהרצליה ביותר מאלף אורחים, שכובדו במזון ומשקאות כיד המלך. כי בכל הנוגע לבית ולמישפחה לא חסכו בומבה ומינה דבר. ביתם היה מיקדשם, הם טיפחוהו באהבה והשקיעו בו הכל.

גננת עד לרגע האחרון

לפני כשלוש שנים חלתה מינה במחלה חשוכת־מרפא. היא עברה ניתוחים אין־ספור וסבלה סבל נורא. דבר המחלה נשמר בסוד. רק לפני שנה, כשהחלה המחלה האיומה נותנת אותותיה, אי־אפשר היה עוד להסתיר את הסוד.

בומבה טיפל באשתו האהובה במסירות אין־קץ. היה נושא אותה על כפיים, ובין טיפול אחד למשנהו הביא אותה הביתה. מעולם לא הניח לה לשהות זמן מיותר בבית־החולים. על פי בקשתה המפורשת היה בומבה מביא אותה בוקר בוקר אל גן־הילדים בהרצליה־פיתוח, שבו לימדה. היא היתה יושבת על כיסא ומארגנת עבור הילדים מישחקי־חברה ומלמדת אותם שירים. זמן קצר לפני מותה תפרה יילאות לגן למרות חולשת אצבעותיה. מינה השתנתה מאד. היא רזתה, הטיפול שקיבלה גרם לנשירת שערה, אך הילדים בגן לא חשו בשינוי שחל בגננת שלהם. הם אהבו אותה מאד. ובימים שבהם נעדרה מעבודתה נהגו לבקרה בביתה.

במשך שנה שלמה היתה מינה נכנסת לבתי־חולים ויוצאת מהם, למרות זאת, השתדלה מישפחת צור לתפקד כאילו הכל בסדר בבית. הבת טל טיפלה באם החולה בעזרת העוזרת התימניה במסירות מופלאה, בומבה בילה עימה שעות ארוכות ונהג להסיע אותה במכונית לטיולים. חבריהם הרבים של השניים המשיכו לבקרם כאילו דבר לא השתנה.

בומבה, האבטיפוס של הקומיקאי בתיאטרון הישראלי, שדי היה כדי שיתייצב על הבמה מבלי לומר מילה כדי לעורר גלי צחוק בקרב קהל־הצופים, ניצב במרכזה של טרגדיה נוראה. הוא נלחם כדי להוסיף לרעייתו עוד ימי חיים. „אני רוצה שהיא תחיה לפחות עוד שנתיים־שלוש, עד שהבן יגיע לגיל הבר־מיצווה." אלא שהמחלה כילתה אותה בקצב מהיר.

אמנון, בנו של בומבה מנישואיו הראשונים לאיילה, היה קשור למינה באופן מיוחד. אמנון, המכונה נוני, שהוא חייל בגולני, נהג להגיד תמיד שהוא אוהב את מינה כאילו היתה אמו האמיתית. הוא התחנך אמנם בקיבוץ עין־חרוד, אך נהג לבלות את כל חופשותיו בבית המשפחה שבהרצליה פיתוח. היו לו יחסים יוצאים מגדר הרגיל עם מינה. הוא נהג לשבת איתה שעות ולדון איתה בבעיותיו. ידידי מישפחת צור יודעים לספר כי היה קשור יותר למינה מאשר לבומבה, אביו מולידו. עם היוודע דבר מותה של מינה קיבל נוני חופשה מיוחדת מהצבא ובא לנחם את אביו ואחיו הצעירים באבלם.

הבית הגדול בהרצלייה ישחי באבל. בומבה והילדים לא נמצאים אף רגע אחד לבד. הבית מלא כל הזמן באנשים החל מראש העיר שלומה („צ'יצ'") להט וכלה ביוסי בנאי, שבאים שוב ושוב להביע את כאבם העמוק על מותה של האשה הבלתי רגילה הזאת.

ידידתה הטובה של מונה, יפה ירקוני, ראתה אותה בביתה יומיים לפני שנפטרה והיא מספרת: „אין די מילים בשביל לתאר את מינה. בכל הזדמנות שהיתה לה עזרה לאנשים, לה לא נתנה שיעזרו. במשך כל תקופת מחלתה, מעולם לא שמעתי מפיה תלונה. כששאלתי אותה מה נשמע? היתה מיד מעבירה את העניין אלי. וכך הייתי מוצאת אותה מנחמת אותי במקום להיפך. ראיתי אותה ביום חמישי. היא ישבה על הכסא, מדי פעם היתה חוזרת להכרתה. היא אמרה לי: 'יפה, את עובדת כל־כך קשה, ותמי בתך בהריון, הביאי לכאן את נכדתך שלומית שתהיה קצת עם הילדים'. עד הרגע האחרון דאגה להבריה. בומבה טיפל בה בצורה בלתי רגילה. הסופר הכי גדול לא יוכל לתאר איך הילדים טיפלו בה. הוא אמר שהוא יקח אותה לבית־החולים רק ברגע בו לא תבחין יותר במתרחש סביבה וכך אמנם היה."

מינה ידעה שהיא הולכת למות. זמן קצר לפני מותה קראה בעיתון מאמר על תרופה הקוטלת את החולה יחד עם המחלה ואמרה לידידה, שאול ביבר: „אתה רואה? את התרופה הזאת אני מקבלת."

שרית ישי ■

בנאי השחקן יוסי בנאי נימנה עם חוג מכריהם של בומבה ומינה צור. הוא בא להלווייה עם אשתו אביבה, שהיא אחותה של טובה מוקד.

ירקוני יפה ירקוני, בעלה שייקה ושלוש בנותיהם אורית, רוני (בתמונה) ותמי באו להלווייה כשיפה, שהיתה ידידתה הטובה ביותר מתייפחת.

ביבר סא"ל (מיל.) שאול ביבר, מי שהיה קצין הווי ובידור של צה"ל, נימנה עם החבורה הקרובה של מינה ובומבה והיה בין באי ביתם.

המחיר: 9.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2082 י"ב אב תשל"ז, 27.7.77 שנה 41

העולם הזה

סיפורה של חני פרי:

קאריירה בלי חדר-מיטות